BIBLIOTECA NAZ.
111
D
8
NAPOLI

111
D
2.

ARISTOPHANIS COMOEDIAM

PLVTVM

CVM SELECTIS

KVSTERI, BERGLERI, DVKERI,
HEMSTERHVSII,

NEC NON VETERVM INTERPRETVM

ALIORVMQVE NOTIS

IN IVVENTVTIS,

LITTERARVM GRAECARVM STVDIOSAE VSVM

RECENSVIT,

SVASQVE

ANIMADVERSIONES ET EXPLICATIONES

FREQVENTER

ADIECIT

IOANN. DIETER. ALBERT. MVNTER

SCHOLAE CELLENSIS CONRECTOR.

CELLAE

SVMTIBVS RVNGII ET RICHTERI

CIↃIↃCCLXXXIIII.

PRAEFATIO.

Inter vetuſtiſſimorum Graecorum monimenta litteris conſignata, quae tulerunt aetatem, praecipuum quoque locum obtinent Ariſtophanis comoediae, antiquitate, auctoris ingenio, multo, quo vrbem perfricuit, ſale, et attica ſcribendi generis elegantia maxime commendabiles. Dantur de patria huius comici, parente Philippo nati, et auctore Suida ex oppido Rhodi Lindo oriundi, deindeque Athenienſi ciuitate donati, diuerſae ſcriptorum ſententiae, quorum alii eum Naucratitem, alii Aeginetam, alii Aegyptium fuiſſe ferunt. Fuit ille princeps veteris commutandae comoediae, quam antea inconditam, nullisque adſtrictam legibus in artem redegit, ac certis circumſcriptam terminis expoliuit, haud tamen more veteri verborum contumeliis et atris abſtinens verſibus, ac multa, (nominatim adeo) notans cum libertate, ſi quis dignus erat deſcribi, quod malus, aut fur, quod moechus foret, aut ſicarius, aut alioqui famoſus. Fecit hoc in omnibus fere fabulis, praeſertim in equitibus, Cleonem Daemagogum propter furta, peculatum et turbas, quas in republica ciebat, acriter et amare inſectatus, cuius ipſe ſuſtinebat perſonam, facie minio fucata. Qua re

effecit, vt Cleoni quinque talentorum mulcta irrogaretur. Odii vero cauſſa non ſolum publica verum etiam priuata fuit. Namque a Cleone in iudicium vocatus Ariſtophanes doli erat inſimulatus, quod homo alienigena ciuitatem vſurparet, qui tamen, iudicum liberatus ſententiis, eſt dimiſſus, citatis, vt ingenio in iaciendis iocis ac ſalſis erat alacri ac prompto hiſce Homeri verſibus:

μήτηρ μὲν ἐμέ φησι τὸν ἔμμεναι, αὐτὰρ ἔγωγε
οὐκ οἶδ', ἐ γὰρ δή τις ἑὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.

Mater me patris huius dicit filium: ſed ipſe neſcio. Nemo enim ſuum nouerit parentem. Quae forſan calumnia fuit cauſſa, vti in patria eius definienda adeo inter ſe diſcrepent ſcriptores. Tandem vero iterum atque iterum dente maledico laceſſitus inuidiaeque cedere coactus, vrbem reliquit, hoc tamen fortunae fruens ſolatio, vt antea de Cleone, inimico ſibi infeſtiſſimo triumpharet, publice inter ciues relatus. Non minori fere a Socrate diſſidebat odio, qui comicorum, vtpote hominum mordacium et contumelioſorum, quorum numquam fere ſpectabat fabulas, oſor et contemtor, vnice delectabatur tragoediis Euripidis, quem viri ingenio, ſapientia carminumque elegantia allectus magnopere mirabatur. Penitus igitur inſitum expleturus odium Ariſtophanes, in comoedia, Nubes dicta, grauiter et aſpere eum exagitauit, et tamquam veterum Deorum irriſorem, nouorum auctorem, iuuentutis, quam praeceptis ſuis imbueret, corruptorem, qui auditores arte infatuaret ſophiſtica, et malam cauſam obiectis glaucomis redderet bonam, deriſui habuit. Adſerit adeo Aelianus, Anytum Melitumque, capitales

So-

Socratis inimicos Ariſtophanem data pecunia ad iſtam fabulam, quae ſubſequutae accuſationis quaſi foret praeluſio, ſcribendam impuliſſe, vt intelligerent, quo animo Athenienſes illatam Socrati iniuriam eſſent accepturi: cui tamen recte contradicit Palmerius, hanc fabulam XXV fere annos accuſationem praeceſſiſſe multis probans argumentis. Praeparationem enim tot annos praemeditatam iure putat abſurdam, inſectationis cauſam cum Scholiaſte tribuens contentionibus, quae Philoſophis cum comicis ſolebant intercedere. Interea tamen hoc Aeliani ſomnium ingens ſed immeritum comico apud multos bonos omni tempore conflauit odium. Euripidem quoque inſectatus eſt Ariſtophanes, qui laudis illius inuidia aeſtuans in cunctis fere comoediis, praeſertim in Ranis, Acharnenſibus et Thesmophoriazuſis eum perſtrinxit atque ludibrio habuit. Verum iſta homines nominatim maledictis inceſſendi licentia, legibus deinde coërcita, nouam Ariſtophani comoediae rationem tentandi, vitiaque ſub fictis perſonis caſtigandi impoſuit neceſſitatem, cui omnes reliqui ſequentibus temporibus parentes vertere modum, ad bene dicendum delectandumque reducti. Lectorem vero, quem, tempora minus conſiderantem, iſta homines publice cauillandi licentia forſan offenderet, plurimae huius poëtae virtutes atque veneres facile placabunt. Subtili enim, feſtiuo, iocoſo et arguto eum fuiſſe ingenio, vndecim teſtantur fabulae, quae ex magna illarum, quas docuit, copia nobis ſuperſunt, quarum exhibet indicem Fabricius in Bibliotheca graeca, in quibus multa amara et aculeata, multa etiam faceta, venuſta et ſale condita occurunt, a Plauto paſſim imita-

tione expreſſa. Fuit in eo ſumma quoque rerum politicarum ſcientia, vnde eſt factum, vt quoties aliquid temere et inconſiderate agebant Athenienſes, ex quo nonnihil detrimenti capere poterat respublica, grauiſſime ab eo taxarentur. Sed idem accidit Ariſtophani, quod plurimis ſcriptoribus vſu venire ſolet, vt non ſolum laudatores ſuos, verum et vituperatores nanciſceretur. Aelianus enim illum nugatorem et ridiculum adpellat, qui omnino talis haberi ſtuduerit: neque minus in illum inuehit Plutarchus in comparatione cum Menandro, tumidum dicendi genus et ſcenae accommodatum et illiberale ab eo fuiſſe vſurpatum contendens, cuius tamen vanam inſimulationem multis grauibusque refellerunt viri eruditi argumentis, ex quibus Aelianum temerario ſcriptoris cuiusdam, quem ſequutus eſt, iudicio, Plutarchum vero, nimia Menandri admiratione deceptum, perperam iudicaſſe liquet. Athenaeus Lib. X. C. 9. grauius adhuc quiddam imputat poëtae noſtro; ab eo, nimirum crapula graui, dramata exarata fuiſſe tradens. Verum ſit fides penes auctorem. Nam quis, quaeſo ſibi perſuaderi patiatur, ab homine, vino madente, tam praeclara atque abſoluta opera poſſe proficiſci, quibus conficiendis pauciſſimi ſicci et ſani ſufficiunt. Nonne autem haec criminatio, ſi veram nobis fingamus, maximam laudem ingenio adferret Ariſtophanis, a quo ſobrio omnibus numeris perfectum aliquid et incomparabile iure poſſit exſpectari, talia quum ſint ſcripta hominis, multo mero incaleſcentis. E recentioribus comicum noſtrum exſibilare prae aliis eſt auſus Voltarius: ſed irrito conatu. Quantum enim poteſt valere viri, alioquin ſollertiſſimi, iudicium,

qui

qui fabulas Ariſtophanicas, quas graece non guſtauerat, viliſſimis adnumerat nugis, tunicati vix auribus popelli acceptis. Fingamus, homini linguae gallicae rudi, Tragoedias Voltarii ex verſione quadam frigida et ieiuna cenſoria notare virgula, adeoque explodere, veniſſe in mentem. Quot, quaeſo, dicteriis illum hic inceſſiſſet, cunctisque propinaſſet deridendum! Fleuiſſet nimirum criticus talis multo ſale defrictus et inſignis toto fuiſſet orbe cantatus. Longe tamen plures exiſtimationis ſuae inuenit buccinatores, quam obtrectatores hic veteris comoediae haud dubie princeps, a ſua pariter et poſtera aetate magnopere celebratus. Sermonem eius de amore a Platone ſymposio fuiſſe inſertum ipſe refert Plutarchus, vnde, quanto in pretio ſummo fuerit philoſopho, ſatis adparet, qui etiam vita defunctum teſte Thoma Magiſtro hoc decorauit epigrammate.

αἱ χάριτες τέμενός τι λαβᾶν, ὅπερ ἐχὶ πεσεῖται,
ζητῆσαι, ψυχὴν εὗρον Ἀριστοφάνες.

quod Franciſc. Vauaſſor latine ſic reddidit.

Numquam caſurum cupidae ſibi ſumere templum
Inuenere animam Gratiae Ariſtophanis.

Eiusdem epigrammatis Olympiodorus faciens mentionem, refert ſubinde, adeo a Platone Ariſtophanem et Sophronem in deliciis eſſe habitos, vt horum opera in eius mortui lecto fuerint inuenta. Perhonorificum exſtat Ciceronis de comico noſtro iudicium, qui eum Lib. II. C. 15. de Leg. *facetiſſimum poëtam veteris comoediae* adpellat; nec non Quintiliani, ſubtiliſſimi diſputatoris, Inſtit. Orat.

LX. dicentis, *antiquae comoediae et grandis et elegantis et venustae plures esse auctores: Aristophanem tamen et Eupolin Cratinumque praecipuos.* Ipse Chrysostomus adsiduus fabularum Aristophanicarum lector fuisse traditur, quas dormitum iturus puluillo subiecit, teste Aldo Manutio in praefat. ad Dan. Clarium, Aristophanis editioni praemissa. Inter recensiores inprimis comicum nostrum pleno laudauit ore Anna Daciera litteratae illud Galliae decus et ornamentum, in praefatione ad versionem gallicam Pluti et Nubium, in qua propter ingenii subtilitatem stylique elegantiam cunctis fere scriptoribus, prisca qui floruerunt aetate, eum anteponit. Tempus eius mortis haud habemus quidem compertum; aetatem tamen illum vltra Olympiadem XCVII. egisse constat, cuius postremo anno filio natu maximo Plutum permisit agendum, in fabulis suis praecipue Callistrati et Philonidis, artificum scenicorum insignium, opera vsus.

Fabula vero, Plutus dicta, vulgo quae in editionibus agmen ducit, rectius tamen claudit, quum non stetisset, immutata iterumque edita, duplex est, notante Kustero, (quo ego in sequentibus potissimum vtor duce) prior nimirum et posterior. Hanc viginti demum annis post illam, teste Scholiaste ad Plutum v. 173 Archonte Antipatro Olympiadis XCVII anno quarto esse actam in fabulae argumento tradit Anonymus. Quae priscis temporibus comoedia erat in vsu, in qua poëtae homines nefarios aut inimicos suos adeo nominatim perstringebant, principum etiam virorum vitam et mores sugillantes, postea in aliam formam fuit redacta, quum secundum Horatium, dolerent

lerent cruento dente laceſſiti, nomenque mediae obtinuit, quae fictas inducens perſonas vitia tantum exagitabat: quin etiam lex poenaque lata, malo quae nollet carmine quemquam deſcribi. Talis lex Myrichide Archonte eſt ſancta: Anonym. in Myrich. Arch. ψήφισμα τῦ μὴ κωμῳδεῖν ἐγράφη. Meminit eius quoque Syrian. νόμος ὀνόμασι μὴ κωμῳδεῖν: et Sopater: τί βϐλόμενος ὁ νομοθέτης τὸ κωμῳδεῖν ὀνόμασι κεκώλυκεν; Hanc igitur fabulam denuo editurus Ariſtophanes eam corrigere atque reconcinnare cogebatur, vnde Plutus poſterior eſt enatus. Prioris Scholiaſtes ad Ranas v. 1125 facit mentionem, et poſterioris Scholiaſtes ad Plutum v. 115, 173, et 1147. nec non Athenaeus Lib. IX. Quod autem ad nos peruenit drama, ex priori et poſteriori compoſitum ac permixtum eſſe adparet. Non ſolum enim in eo deprehenduntur veſtigia, temporis ratione priori Pluto contraria, vti Scholiaſtes ad Plutum v. 173 et 1147 atque ex hoc Sam. Petitus Miſc. Lib. I. C. 16. notauit; verum etiam apud Scholiaſten ad Ranas v. 1125 ex Pluto priori locus quidam legitur, in dramate noſtro deſideratus. E contrario omnia loca, in quibus nominatim maledictis laceſſuntur homines ex priori Pluto huic fabulae inſerta eſſe liquet, lege ſupra memorata Pluti poſterioris temporibus iam conſtituta, vt multis Sam. Petitus de Leg. att. probat argumentis. Verſus quoque 115 et 119 in priori Pluto exſtitiſſe, luculentus eſt teſtis Scholiaſtes, eos in poſteriori immutatos eſſe tradens. Plutus igitur, is, quem hodie adhuc habemus, ex priori et poſteriori a veteri quodam Grammatico ſine dubio fuit conſarcinatus. Fabulas Pluti nomine alii quoque comici docuerunt, vtpote Cratinus, Epicharmus, Nico-

ſtratus, teſte Athenaeo Lib. IV et VI. et Archippus, vti Scholiaſtes ad Veſpas et Aues, nec non Pollux Lib. VII. et X. refert.

Reſtat, vt inſtituti mei paucis adhuc reddam rationem. Iuuentutem, optimarum artium ſtudioſam, cuius ego commodis triginta tres, et quod excurrit, annos iam inſeruio, ad veterum graecorum lectionem, ipſi adeo fructuoſam, magis magisque excitaturus, commodiſſimum putaui, ſcriptorem ei aliquem reddere familiariorem, qui adoleſcentum animos tam materiae ſuauitate quam ſtyli elegantia et dulcedine caperet. Omnibus igitur circumſpectis maxime ad propoſitum meum comoediae Ariſtophanicae idoneae mihi ſunt viſae, leporibus, facetiis, arguto dictorum acumine et attico ſcribendi genere magnopere ſe commendantes, ex quibus prae aliis elegi Plutum, egregiis, ad bonos mores confirmandos, virtutemque colendam, praeceptis redundantem; contra ea perpauca admodum petulantia et laſciua, caſtis inimica auribus continentem. Quo autem fatius adoleſcentum rationibus conſuleretur, quibus ſcriptor tam priſcus, qualis Ariſtophanes, in quo permulta ad explicandum difficiliora et ſpinoſa, ex antiquitatibus altius repetenda, occurrunt, nimis debet eſſe obſcurus, niſi perpetuo fax praeferatur, hanc fabulam copioſo illuſtraui commentario, adnotationibus eruditiſſimorum virorum, vtpote Kuſteri, Bergleri, Dukeri, Hemſterhuſii, veterum graecorum interpretum aliorumque vſus, coartatis tamen, ne libelli moles ſupra modum creſceret, meis quoque notulis, interpretationibus et coniecturis frequenter adiectis. In eo autem praecipue mihi elaborandum eſſe cenſui, cun-

cta vti loca, intellectu difficiliora, enodatius explanarentur nec vmquam fere sensus intactus relinqueretur, ex lectionibus variantibus iis tantum citatis quae locis obscuris vel ambiguis lucem adferunt, aut metri legibus confirmantur, quum notas mere criticas iuuentuti parum conducere, fugiat neminem. Verborum autem anomalorum, vel raro occurrentium analysin, multarumque vocum deriuationem aut compositionem textui subieci, auctore et suasore viro litteratissimo famaque celebratissimo, experientia mecum edocto, ea re nonnullorum adolescentum, quibus discendi licet cupidis, libri desunt necessarii, inopiam, aliorum vero leuari fastidium, qui indices et lexica grauate euoluere, laboremque ipsis tam molestum solent subterfugere. Quilibet aequus rerum aestimator iudicabit, quid, quantumque praestiterim, non immemor, me praecipue iuuentutis habuisse rationem, cuius captui et commodo omni modo fuit inseruiendum. Quare confido, fore, vt conatus mei viris, litteratura graeca politissimis, non displiceant, quorum iudicio contentus non modo satis me adeptum, verum etiam stimulo ad vnam alteramue ex fabulis Aristophanicis huic Pluto addendam excitatum esse arbitrabor.

Absoluto iam opusculo, eique, cuius sumtibus datur foras, tradito, editio fabularum Aristophanis Brunckiana, est annunciata. Viri igitur praestantissimi, omnique copiarum genere instructissimi auxiliis, post praelium depugnatum aduentantibus, vti minus mihi licuit, quae tamen in sequenti certamine praesto mihi esse futura, magnopere gaudeo.

FABV-

FABVLAE ARGVMENTVM.

Vir quidam, nomen cui erat Chremylo, integer ſcelerisque purus, ſed perpauper, in Attica ditione vitam parce ac duriter ruri agens, Apollinis adit oraculum, conſulturus, vtrum filium, quem habebat vnicum, bonis, an malis artibus curaret imbuendum, quum homines nefarios ad vnum omnes diteſcere, probos contra ea ſumma premi egeſtate videret. Ferens autem ab eo reſponſum, vt, cui e templo egrediens primum occurreret, eum adſectaretur, caeci cuiusdam, in quem incidit, veſtigiis pertinaciter inhaeret. Huius effati ignarus ſeruus Cario, herum, quem delirare putat, multis obteſtatur verbis, vt conſilii tam praepoſteri rationem ſibi exponat; qui precibus hominis tandem victus cuncta illi enarrat. Re deliberata, caecum, qui perpetuo, quaſi mutus, dedita ſilebat opera, ad aperiendum ipſis, quis ſit, et quare caecutiat, impellere conſtituunt. Vi igitur atque minis hic adactus ſe Plutum eſſe fatetur, olim excaecatum a Ioue, indignabundo, quod ſolos bonos locupletare decreuiſſet. Quo audito maxima Chremylus perfuſus laetitia, ſtatim ei viſum reddendi init conſilium, et Plutum Ioue, quem ille grauiter pertimeſcebat, longe eſſe potentiorem, mul-

tis

tis probat argumentis. Aegre perſuaſus a Chremylo domum deducitur, et benigne ibi accipitur; Carione rus miſſo, ad reliquos agricolos, heri familiares, laborumque ſocios accerſendos, quorum opera et auxilio in reſtituendis Pluto oculis vtatur Chremylus. Senum chorus, cui in via perquam iocoſe narrat Cario, quanta ſubito ſit obiecta hero felicitas, a ſeruo ſe irrideri ratus, compedes et verbera ei minatur, vnde mutuae, quibus ſe inuicem ludunt, oriuntur cauillationes. Interea Blepſidemus, Chremyli intimus, mutatae huius fortunae factus certior, accedit, ſciſcitaturus, qua re ad tantas tam ſubito peruenerit opes? ſed perplexa amici oratione deceptus, eum ſe furti adligaſſe opinatur, grauiter de hoc illum obiurgans. Re autem cognita Plutum in Aeſculapii aedem deducere conſtituunt, vti humaniſſimi Dei artem et opem experiatur. Id parantibus de improuiſo ſuperuenit Paupertas, clamitans: nefandum aliquid moliri ſtultos ſenes; nec omnino viſum Deo eſſe reſtituendum. Quodſi darent effectum, vt omnes pariter diteſcerent, maximam generi humano adferri calamitatem: fore enim, vt, cunctis aequaliter locupletatis, artes omnes et opificia iacerent neglecta. Multum praeterea ſe praeſtare Pluto, longeque maiorem hominibus quos ad laborem adigat, praebere vtilitatem. Ingens hinc oritur ſenes inter et Paupertatem contentio, quae tamen clamoribus magis ac conuitiis quam argumentis,

mentis, victa, et foras proiecta in malam rem abire iubetur. Statim destinata exsequuntur senes, Plutum in fanum Aesculapii deducentes, qui, manibus medicis adhibitis, visum illi reddit. Hunc laetum nuncium Cario, ouans laetitia, choro primum, deinde adfert herae, omnia, quae noctu in templo acciderant, lepide satis et ridicule enarrans: nec ita multo post domo egressus maximam rerum abundantiam, et aureos montes, subito in aedibus adparentes praedicans, cunctaque, prae gaudio vix sui compos, in maius extollens. Iam vero Plutus, visu recuperato, pietatis cultores, prout animum induxerat, diuitiis cumulare incipit, quarum quoque factus particeps vir quidam Iustus aduenit, Deo gratias actuus, simulque commemorat, sese olim largiendo, et aliorum inopiam facultatibus suis leuando ad inopiam redactum, multos annos in summa versatum esse egestate, nunc autem denuo non deficiente florere crumena. Inter haec adrepit sycophanta, qui, ad famem reiectus, vehementer de mutata queritur sorte, a Iusto tamen et Carione miserum in modum exagitatus, adeoque veste spoliatus, cuius loco lacerum atque detritum, quo antea vir Iustus contra frigus se defenderat, pallium induere cogitur. Dum haec geruntur, vetula, iuuenis cuiusdam amore insaniens, ad ianuam accedit, atque de iniuria, a iuuene sibi illata, acriter expostulat, qui antea pauper et famelicus amantis

tis oſtentauerat ſpeciem, nunc autem, ditior factus, ei remiſerat nuncium. Ipſe interuenit iuuenis, qui vna cum Chremylo furentem cauillatur aniculam, ac maximo ſibi habet ludibrio. Paulo poſt Mercurius Carionem ex aedibus euocat, ferrum flammamque ei minitans, et grauiter conquerens, poſt viſum Pluto reſtitutum, cuncta ceſſare ſacrificia: Deos otioſam in coelo agere vitam, ſeque ipſum dira vexari fame, cui haud quidquam amplius offeratur. Denique Carionem, a quo acerbis iocis et dicteriis luditur, ſubmiſſe rogat, vt ad vitam ſuſtentandam, Chremyli excipiatur domo. Aegre exoratus Cario ſupplicibus tandem locum relinquit precibus, vili eum fungi miniſterio, et pecudum exta abluere iubens. Adeſt quoque Iouis ſacerdos, fortunam deplorans aduerſam, inquiens: templum ſtare deſertum, neque ab hominibus, niſi ſtercore inquinandi cauſſa, frequentari: iamque in eo eſſe, vt ſacrificiorum intermiſſione res ſibi ad raſtros redeat. Confugiſſe ſe igitur ad Deum iſtum, homines ditantem, a quo opem et auxilium exſpectaret. Quo facto Cario, qui conſilium inierat, Plutum in priſtinum loctum, ſcilicet prope aerarium, vbi olim videns, aureus atque alatus ſteterat reſtituendi, opera ſacerdotis, qui opportune aderat, et vetulae, ex aedibus redeuntis, ad eam rem vtitur, atque Deum magna cum pompa et comitatu, choro etiam ſubſequente, eo deducit.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

Καρίων δοῦλος.

Χρεμύλος δεσπότης.

Πλοῦτος.

Χορὸς ἀγροίκων.

Βλεψίδημος.

Πενία.

Γυνὴ Χρεμύλου.

Δίκαιος ἀνὴρ.

Συκοφάντης.

Γραῦς φίλη τῆ νεανίᾳ.

Νεανίας.

Ἑρμῆς.

Ἱερεὺς Διός.

ΑΡΙΣΤΟ-

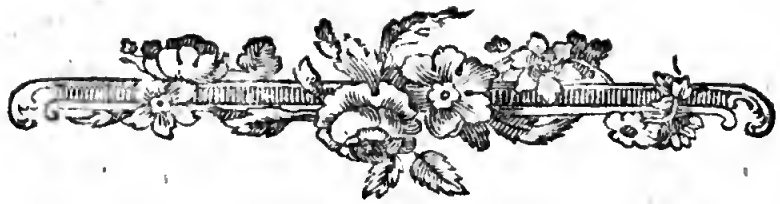

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΠΛΟΥΤΟΣ

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ

ΣΚΗΝΗ Ἡ ΠΡΩΤΗ.

ΤΡΙΜΕΤΡΟΙ ΙΑΜΒΙΚΟΙ

ΚΑΡΙΩΝ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ὡς ἀργαλέον πρᾶγμ' ἐστὶν, ὦ Ζεῦ καὶ Θεοὶ, 1
Δῆλον γενέσθαι παραφρονοῦντος δεσπότου.
Ἦν γὰρ τὰ βέλτιστ' ὁ θεράπων λέξας τύχῃ,

Δόξῃ

v. 1. ἀργαλέον] *difficile*, *moleſtum*; ab ἄλγος, ἀλγαλέον, et mutato λ in ρ, ἀργαλέον: (vel ſic) ἔργον apud veteres ſignificat *difficile*, *moleſtum*. Hinc deducitur ἐργαλέον, et mutato ε in α, ἀργαλέον vide *Schol.* Simile eſt ποδαργία pro ποδαλγία.

πρᾶγμα] att. abundat.

ὦ ζεῦ, καὶ θεοὶ] ſcil. ἕτεροι. *Schol.* τὸν Δία παρέλαβε κατ' ἐξοχὴν τῶν ἄλλων θεῶν.

v. 2. παραφρονοῦντος] Seruitutem, inquit Cario, per ſe grauem, duriorem adhuc fieri, ſi quis domino inſanienti adeo ſeruire cogatur.

v. 3. λέξας τύχῃ] periphraſis Graecis uſurpata, pro λέξῃ, *loquutus fuerit*.

Δόξῃ δὲ μὴ δρᾶν ταῦτα τῷ κεκτημένῳ,
Μετέχειν ἀνάγκη τὸν θεράποντα τῶν κακῶν.
Τᾷ σώματος γὰρ ἐκ ἐᾷ τὸν κύριον
Κρατεῖν ὁ δαίμων, ἀλλὰ τὸν εωνημένον.
Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα. τῷ δὲ Λοξίᾳ,

Ὅς

v. 4. κεκτημένῳ] perf. paſſ. a κτάομαι, *poſſideo*, ſignificatione actiua. κεκτημένος hic igitur poſſidentem ſignificat, ſcil. herum, qui ſeruum eſt mercatus. Hinc ſaepe vſurpatur pro domino. vid. *Suid.* Serui enim ad κτήματα referebantur.

v. 5. μετέχειν ἀνάγκη] participem fieri oportet ſeruum malorum (hero quae accidunt).

v. 6. τᾷ σώματος] κρατεῖν ſignificat, *in poteſtate habere:* vt apud Aelian. var. hiſt. Lib. III. C. 18. κρατεῖ παμπόλλων ἐθνῶν. Interpretatur *Schol.* αὐτὸν ἑαυτᾷ, τὸν δοῦλον ἐκ ἐᾷ κρατεῖν· μάλιστα γὰρ κύριος τᾷ σώματος ἕκαστος ἑαυτᾷ. Queritur Cario de miſera ſerui conditione, inquiens: Cuiuis a natura corporis ſui dominium eſſe datum, quod tamen mancipio exercere non liceat, illi potius maxima cum iniuria conceſſum, qui pretio hominem ſibi comparauerit.

v. 7. ὁ δαίμων] idem quod τύχη, *fortuna, fatum.*

ἐωνημένον] perf. paſſ. att. adiecto augm. ſyllab.

v. 8. καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα] ſcil. ἐστί. ad verbum: *et haec quidem certe ſunt haec* i. e. et tamen haec ita ſe habent.

λοξίᾳ] a λοξός. Sic vocatur Apollo: quaſi dicas: qui obliquam vocem emittit. Obſcura enim oracula reddebat: vel qui per obliquam viam incedit: Apollo

Ὃς Θεσπιῳδεῖ τρίποδος ἐκ χρυσηλάτου,
Μέμψιν δικαίαν μέμφομαι ταύτην, ὅτι
Ἰατρὸς ὢν καὶ μάντις, ὡς φασιν, σοφὸς,

enim idem eſt, ac Sol. *Suid.* ex *Schol.* conf. *Macrob.* Saturn. Lib. I. C. 17.

v. 9. Θεσπιῳδεῖ] *oracula canit*, ex Θέσπιον et ᾄδω, vel ᾠδὴ, cantus. ἐτραγικεύσατο τῇ φράσει, *tragicorum more loquitur* inquit *Schol.* Euripid. enim atque Aeſchyl. hac voce vtuntur.

τρίποδος χρυσηλάτου] χρυσήλατος, *ex auro ductus, fabricatus*, ex χρυσὸς et ἐλατὸς, ductilis, ab ἐλαύνω, *ductile opus facio.* Hoc ſimiliter tragicum ſapit. Oracula per Pythiam, ſacerdotem, edebantur, aureo in tripode ſedentem. Notat *Schol.* locum, vbi ſedebat Pythia, ὄλμον, fuiſſe dictum. Hinc proverbium eſt enatum ἐν ὄλμῳ ἐκοιμήθη, μαντικὸς ἐγένετο: *dormiit in holmo, vates eſt factus.* Huius tripodis ortum narrat idem *Schol.* Piſcatores nimirum Mileti rete iacientes quibusdam, piſcatum ſpectantibus, quidquid cepiſſent, pacto vendidiſſe pretio. Extracto autem tripode aureo, litem inter piſcatores atque emtores de eo eſſe ortam: quam vt componerent, conſulniſſe Apollinem, reſpondentem: Omnium ſapientiſſimo tripodem eſſe dandum: Septem igitur ſapientibus oblatum, iisque recuſantibus, tandem ad Apollinem remiſſum.

v. 10. μέμψιν — μέμφομαι] per pleonaſm. *iuſtam queror querimoniam.*

v. 11. ἰατρὸς ὢν, καὶ μάντις] Plures Apollini virtutes adſignantur: duarum tantum, ſcilicet vaticinandi atque medendi artis hic meminit Cario, inquiens:

Μελαγχολῶντ' ἀπέπεμψέ μ' τὸν δεσπότην·
Ὃς τις ἀκολουθεῖ κατόπιν ἀνθρώπῳ τυφλῷ
Τἐναντίον δρῶν, ἢ προσῆκ' αὐτῷ ποιεῖν.
Οἱ γὰρ βλέποντες τοῖς τυφλοῖς ἡγούμεθα.
Οὗτος δ' ἀκολουθεῖ, κἀμὲ προσβιάζεται.
Καὶ ταῦτ' ἀποκρινομένῳ τὸ παράπαν ὀδὲ γρύ.

Ἐγὼ

Quamuis Phoebus medicina et vaticinio feratur insignis, nihilominus tamen herum meum, antea mentis compotem, delirum a se dimisit, obscuro oraculo turbatum.

v. 12. μελαγχολῶντα] *atra bili percitum*, compos. ex μέλας et χολάω a χολὴ bilis: μελαγχολᾶν saepe quoque *desipere* significat, quia, melancholia ingraescente, ad vesaniam rediguntur homines.

v. 13. κατόπιν] idem quod κατόπισθεν, *a tergo, pone.*

v. 15. τοῖς τυφλοῖς ἡγούμεθα] ἡγοῦμαι cum dativo constructi per ellipsin explicat *Schol.* ac plenius notat dicendum: ἡγοῦμαί σοι τῆς ὁδοῦ.

v. 16. προσβιάζεται] cogit me scil. (sequi coecum).

v. 17. καὶ ταῦτα] scil. ποιεῖ.

ἀποκρινομένῳ] Genitivum absolutum hunc quidam esse censent, quibus tamen haud suffragatur *Duker.* atque ad genitivum τυφλοῦ mavult referri. Rectius Bentleius ἀποκρινόμενος scribendum, et cum antecedenti ὅτος coniungendum putat.

τὸ παράπαν] *in totum, prorsus.* Coniunctim scribendum esse, docet *Hemsterh.* τοπαράπαν.

γρύ] *Parvum, minimum.* Quidam sic vocant sordes unguium. Quidam τὸ γρὺ dictum volunt a γρυλ-

Ἐγὼ μὲν ἔν γε οὐκ ἔσθ' ὅπως σιγήσομαι,
Ἢν μὴ φράσῃς, ὅτι τῷ δ' ἀκολουθοῦμέν ποτε,
Ὦ δέσποτ'. ἀλλά σοι παρέξω πράγματα.
Οὐ γάρ με τυπτήσεις, στέφανον ἔχοντά γε.
Χρ. Μὰ Δί, ἀλλ' ἀφελὼν τὸν στέφανον, ἢν λυπῇς τί με,

λισμὸς, quod porcorum grunnitum ſignificat, vel minutum numiſma: vel quiduis exiguum. Hinc etiam dictum eſt γρύτη, ſcruta, et γρυτοπώλης, ſcrutorum venditor. vide *Schol.*

v. 18. οὐκ ἔσθ' ὅπως] pro ἔστιν ὅπως, *non eſt, quod.* pro ὡς, hoc autem pro ὅτι.

v. 19. ποτε] *tandem*, vox inſtantis.

v. 20. παρέξω πράγματα] idem, quod latinis, *negotia faceſſam.*

v. 21. τυπτήσεις] att. pro τύψεις, τυπτέω pro τύπτω.

στέφανον] Oraculum conſulturi erant coronati: Athenaeus L. XV. refert, eos, qui redirent ab oraculo, coronam vnam capiti, alteram fronti, tertiam collo adhibuiſſe. Hero autem ſeruum, coronam capite gerentem, neque ferire, neque adeo atrocioribus verbis increpare licebat. Qua impunitate confiſus Cario maiori vtitur loquendi libertate. vid. *Schol.*

γε] ſaltim. Nunc ſaltim me haud verberabis, coronam geſtantem.

v. 22. μὰ Δί'] pro μα δία, *non per Iouem.* ſubaud. τυπτήσω σε, στέφανον ἔχοντα.

ἀλλ'] Minatur Chremylus, ſe Carioni, antequam eum verberet, coronam eſſe detracturum.

Ἵνα μᾶλλον ἀλγῇς. Καρ. λῆρος· ἃ γὰρ παύσομαι,
Πρὶν ἂν φράσῃς μοι, τίς ποτ' ἐστὶν ἑτοσί.
Εὔνους γὰρ ὢν σοι πυνθάνομαι πάνυ σφόδρα·
Χρ. Ἀλλ' ἔ σε κρύψω. τῶν ἐμῶν γὰρ οἰκετῶν
Πιστότατον ἡγεμαί σε καὶ κλεπτίσατον.

Ἐγὼ

ἢν λυπῇς τί με] *Si mihi adfers moleſtiam*, cum duobus accuſat. per ellipſin (κατά) τι: apud Aelian. var. hiſt. L. IV. C. 15. τὴν πατρίδα ἐλύπησε πολλά.

v 23. μᾶλλον] Magis ſe adflicturum ſeruum putabat Chremylus, ſi illum vi coërceret, quo tempore impune ſe aliquid auſurum confidebat.

λῆρος] ſcil. ἐστίν, *nugae ſunt*. Terentius in plurali inquit λῆροι, fabulae. Notat *Schol.* ſi λῆρος ad herum referatur, ſignificare περιττολογίαν: quaſi dicat; *ſupervacua loqueris* i. e. *fruſtra minitaris*: ſin ad ἃ γὰρ παύσομαι, tacite illud ſecum dixiſſe, atque interpretatur λῆρος καὶ φλύαρος εἶ: *es nugator*.

v. 25. εὔνους] Quia animo, inquit, in te ſum propenſo, te amplius delirare, et coeci veſtigiis inhaerere nolo.

πάνυ σφόδρα] per pleonaſm. *etiam atque etiam*; ad indicandam vt notat *Schol.* τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐνοίας.

v. 26. ἀλλ' ἔ] ἀλλὰ ponitur ab initio vt elegans et expletiua particula: Latini pro ea *vero* vſurpant. Aelian. var. hiſt. Lib. I. C. 21. ἀλλ', ὦ ξεῖνε, νόμος ἔστιν. *Age, vero, hoſpes, lex eſt* etc. *Ego vero*, inquit Chremylus, *precibus tuis victus, omnem rem ordine tibi iam enarrabo.*

v. 27. κλεπτίσατον] In huius vocis ambiguitate mira ineſt facetia. κλέπτειν enim etiam ſignificat, *clam*

Ἐγὼ θεοσεβὴς καὶ δίκαιος ὢν ἀνὴρ,
Κακῶς ἔπραττον, καὶ πένης ἦν. Καρ. οἶδά τοι.
Χρ. Ἕτεροι δ' ἐπλάτυν, ἱερόσυλοι, ῥήτορες, 30

aliquo quid facere, *occultare*, vt apud Aelian. var. hiſt. Lib. III. C. 47. κλέπτων τὴν τῶν Αθηναίων τείχεσιν: *Munitionem Athenienſium celans* (Lacedaemonios). Et apud Dionyſ. Hal. Lib. IX. dicuntur Veient. κλέπτειν ἐξόδους i. e. *ita exire*, *vt Fabii non animaduertant.* Quum igitur Cario poſt blandam appellationem exſpectare poſſet, ſe ab hero ſuo εὐνούστατον quoque iri nominatum, ex improuiſo audit καὶ κλεπτίστατον, i. e. vel *maxime taciturnum*, vel *furaciſſimum.* Dicitur quoque in ſuperlat. κλέπτιστος; vid. *Euſtath.*

v. 29. κακῶς ἔπραττον] *male rem geſſi*, *inopem vitam vixi.*

οἶδά τοι] coniunctio completiua ac confirmatiua; *probe ſcio*, *experientia edoctus*, *quam tenui victu mihi apud te fuit viuendum.*

v. 30. ἱερόσυλοι] ſacrilegi, ex ἱερὸν templum et συλάω ſpolio. τινὲς δὲ σίζουσιν εἰς τὸ ἱερόσυλοι· καὶ ῥήτορες γὰρ ὡς φαῦλοι διεβάλλοντο· διὸ εἶπεν ἱερόσυλοι ῥήτορες. *Schol.*

ῥήτορες] Hoc nomen magnis oratoribus, optime de republica eloquentia ſua meritis, et optima quaeque populo ſuadentibus, olim eſt inditum. Corrupta autem ciuitate, prouenerunt homines perditi, diuina iſta arte abutentes ad ſeſe locupletandos, maximaque ciuitati detrimenta inferenda, quos comicus noſter inſectatur. Quare Herennius Senecio, *teſte Plinio* Lib. IV. ep. 7. Catonis illud de oratore in hunemodum lepide vertit: *Orator eſt vir malus*, *dicendi imperitus.*

Καὶ συκοφάντας, καὶ πονηροί. Καρ. πείθομαι.
Χρ. Ἐπερησόμενος ἔν ὠχόμην ὡς τὸν θεόν,

Τὸν

v. 31. συκοφάντας] Lege Athenienſi conſtitutum erat, vt Vlp. in Mid. refert, ſi quis falſam inſcripſerit accuſationem, aut eidem ſe ſubſcripſerit notandum eſſe infamia. Quum enim Athenis ſub capitali poena edictum eſſet, vt nemo ciuium alio frumentum adueheret, quam in Atticum mercatum, teſte *Demoſth. aduerſus Phorm.* ſycophantae ad hoc a magiſtratu conſtituti fuerunt; qui vt antea ficus, ita poſt ſub pactione certae mercedis exportantes frumenta obſeruabant, et committentes in legem plerumque pro libidine deferebant, quorum conditio plebi tandem exoſa fuit: vt itaque hi animo mercedis captandae conducti erant, quo delinquentes denunciarent, ita et propter ſimilitudinem eiusdem negotii Athenis oratores quidam forenſes ſycophantae dicti ſunt, qui fruſtratoriis cauillationibus fraudem legibus faciebant, easque ad ſtudia improborum clientum lucrifaciendi cauſa accommodabant. *Ioach. Stephan. C. XII. de iurisd. vet. Graec.* Grauiſſimae autem poenae ſycophantis et temerariis delatoribus ſunt conſtitutae. συκοφάντης comp. ex σῦκον, et φαίνομαι, *qui ficuum exportatores defert.*

πονηροί] Hac voce ad vnum omnes ſceleratos complectitur Ariſtophanes, nonnullis iam ſigillatim memoratis, qui malis artibus quaeſtum faciebant.

v. 32. ἐπερησόμενος] *interrogaturus.* part. fut. I. med. ab ἐπερέομαι.

ὠχόμην] imperf. med. ab οἴχομαι, *abeo.*

ὡς] att. pro πρὸς.

τὸν θεὸν] Ἀπόλλωνα: Voces in conſtructione admodum ſunt diſperſae. Homines enim aegritudine

Τὸν ἐμὸν μὲν αὐτῆ τῆ ταλαιπώρᾳ σχεδὸν
Ἤδη νομίζων ἐκτετοξεῦσθαι βίον.
Τὸν δ' υἱὸν, ὅσπερ ὢν μόνος μοι τυγχάνει,
Πευσόμενος, εἰ χρὴ μεταβαλόντα τὰς τρόπους,
Εἶναι πανοῦργον, ἄδικον, ὑγιὲς μηδενὶ,
Ὡς τῷ βίῳ τοῦτ' αὐτὸ νομίσας ξυμφέρειν.
Καρ. Τί δῆθ' ὁ Φοῖβος ἔλακεν ἐκ τῶν ἐμμάτων;

A 5 Χρ.

atque indignatione adfecti perplexe loqui ſolent. Sic autem verba ſunt ordinanda. ᾠχόμην ἄν ὡς τὸν θεὸν, ἐπερησόμενος, νομίζων, τὸν βίον ἐμὸν αὐτῆ τῆ ταλαιπώρᾳ σχεδὸν ἤδη ἐκτετοξεῦσθαι· πευσόμενος δὲ (ᾠχόμην) εἰ χρὴ τὸν υἱὸν, ὃς τυγχάνει ὢν μοι μόνος, μεταβαλόντα τὰς τρόπους, εἶναι πανοῦργον.

αὐτῆ τῆ ταλαιπώρᾳ] ad verb. *vitam meam ipſius calamitoſi.* ἀντὶ, τῆ ἐμῆ αὐτῆ, ἀτ]ικῶς. *Schol.*

v. 34. ἐκτετοξεῦσθαι] perf. inf. paſſ. verbi ἐκτοξεύω, *pharetram exhaurio*, ab ἐκ et τόξον. Metaphora ducta a ſagittariis. Quemadmodum enim hi exhauſta pharetra animo concidunt, ita quoque homines egeni, aetate iam confecti, omnem diteſcendi ſpem deponunt. vide *Schol.*

v. 35. ὢν] apud Graecos ſaepe abundat.

ὑγιὲς μηδενὶ] *nil ſani, vel probi.* μηδενὶ pro μηδὲν. ὁ γὰρ ἄδικος καὶ ἅρπαξ οὐχ' ὑγιαίνει τῇ ψυχῇ. *Schol.*

v. 39. ἔλακεν] Proprie *ſonare*, vel *tinnire* ſignificat. Notat *Euſtath.* λακεῖν nunquam de humana voce

Χρ. **Πεύσει.** σαφῶς γὰρ ὁ θεὸς εἶπέ μοι τοδί.
Ὅτῳ ξυναντήσαιμι πρῶτον ἐξιὼν,
Ἐκέλευσε τοῦτ' μὴ μεθίεσθαί μ' ἔτι.
Πείθειν δ' ἐμαυτῷ ξυνακολουθεῖν οἴκαδε.
Καρ. Καί τῳ ξυναντᾷς δῆτα πρώτῳ; Χρ. τουτωΐ.
Καρ. Εἶτ' ἀ ξυνίης τὴν ἐπίνοιαν τοῦ θεοῦ,
Φράζσαν, ὦ σκαιότατέ, σοι σαφέσατα,
Ἀσκεῖν

vſurpari, niſi apud Tragicos, quorum ſermone iocoſe hic vtitur Ariſtophanes. *Schol.* τραγικώτερον ἀπεφήνατο προσδιασύρων, ὥς φασιν, Ευριπίδην, reſpiciens forſan ad locum Euripidis in Iphig. Taur. αὐδὴν τρίποδος ἐκ χρυσοῦ λακὼν Φοίβος. Occurrit et alibi apud Ariſtophanem, vbi ſermo de Euripide. vid. *Bergl.* conf. *Kuſter.*

ἐκ τῶν στεμμάτων] Tripus Delphis lauro coronatus fuit. Conſulentes rediniti lauro in tabellis quaeſita ſcribebant: Pythia ipſa, quae debat reſponſum, vittata, coronata. vide *Schol.* pluribus hac de re diſſerentem. Per contemtum igitur rogat Cario; quidnam Phoebus (i. e. eius ſacerdos) ex tripode laureato blateraſſet?

v. 40. πεύσει] att. pro πεύσῃ, a πυνθάνομαι.

v. 41. ὅτῳ] pro ᾧτινι.

ἐξιὼν] ſcil. ἐκ τοῦ ναοῦ.

v. 45. εἶτ'] *tum: quid ſi?* cum indignatione.

v. 46. σκαιότατε] σκαιὸς, *ſiniſter, prauus.* Obiurgat Cario hernm, Apollinis oraculum ſiniſtre i. e. *minus recte*, interpretantem: σκαιὸς, dicitur quoque *ſtolidus.* vid. *Euſtath.*

Ἀσκεῖν τὸν υἱὸν τὸν ἐπιχώριον τρόπον;
Χρ. Τῷ τοῦτο κρίνεις; Καρ. δηλονοτὶ καὶ τυφλῷ
Γνώμη δοκεῖ τοῦθ', ὡς σφόδρ' ἐστὶ συμφέρον
Τὸ μηδὲν ἀσκεῖν ὑγιὲς ἐν τῷ νῦν χρόνῳ.
Χρ. Οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ χρησμὸς εἰς τοῦτ' ἐρέπει, 50
Ἀλλ' εἰς ἕτερόν τι μεῖζον. ἢν δ' ἡμῖν φράσῃ,
Ὅς

v. 47. ἀσκεῖν] proprie, *exercere*, interdum quoque, vti hoc loco, *docere*, *instituere*: ut apud Plat. in Euthyd. σοφίαν τε καὶ ἀρετὴν ἀσκεῖν.

ἐπιχώριον] *vernaculum*, *patrium*, ex ἐπὶ et χώρος; de persona et re vsurpatur. Filium tuum, inquit Carius, ciuitatis nostrae moribus esse imbuendum, aperte indicauit Apollo.

v. 48. τῷ] pro τίνι scil. τρόπῳ *qua ratione*, *quo pacto*.

δηλονοτὶ] adv. att. pro δηλονότι, ex δῆλον et ὅτι, *nempe*, *videlicet*: Sunt, qui putant pro τυφλῷ hic esse legendum τυφλὸς, atque ita vertendum: *quia scilicet hoc est tam manifestum, vt vel coecus illud perspicere se credat.* Sed idem est sensus, si quis τῷ τυφλῷ legere malit. E templo te egredientem, *inquit Carius*, Apollo primum tibi occurrentem sequi iussit: incidisti autem in hunc coecum, cuius occursu aperte filium tuum esse depranandum indicat Phoebus, *quoniam vel coeco, malas homini hac aetate artes inprimis conducere, manifestum esse arbitror*; etsi Scholiastae aliud est visum, qui tritum illud, καὶ τυφλῷ δῆλον, locum hic habere sibi persuadet.

v. 51. ἐρέπει] *vergit*, *propendet*. *Schol.* interpretatur: φέρεται, ἀποβλέπει, ἐκ μεταφορᾶς τοῦ ζυγοῦ.

Ὅς τίς ποτ' ἐστὶν ἀτοσὶ, καὶ τῇ χάριν,
Καὶ τῇ δεόμενος ἦλθε μετὰ νῷν ἐνθαδί,
Πυθοίμεθ' ἄν τὸν χρησμὸν ἡμῶν, ὅ, τι νοεῖ.
Καρ. Ἄγε δὴ, σὺ πρότερον σαυτὸν, ὅς τις εἶ, Φράσον.
Ἢ ταὐτὶ τούτοις δρῶ. Χρ. λέγειν χρὴ ταχὺ πάνυ.

v. 53. ἀτοσὶ] Conſtr. ἦν δὲ ἄτος Φράσῃ ἡμῖν, ὅσις ___ ἐστίν.

v. 55. πυθοίμεθ' ἄν] Vſitata Atticis conſtructio, et caſuum mutatio: dicendum eſſet, πυθοίμεθ' ἄν, ὅτι ὁ χρησμὸς νοεῖ, *explorare forſan poſſimus, quid ſibi velit effatum.* vid. *Kuſter.*

v. 57. ταὐτὶ] pro τὰ ἐπὶ per craſ. att. *ea, quae poſt haec* (ſcil. verba) *ſunt, faciam.*

δρῶ] loco fut. δράσω. Minaciter loquitur Cario: *ſi verba mea negligis, verbera tibi ſunt parata:* vel *feres pugnum. Schol.* λέγει δὲ βέλτιόν σοί ἐστιν ἐξειπεῖν λόγῳ πειθέντα, ἢ βιαθέντα.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΩΤΟΥ ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΤΡΙΜΕΤΡΟΙ ΙΑΜΒΙΚΟΙ.

ΠΛΟΥΤΟΣ, ΚΑΡΙΩΝ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἐγὼ μὲν οἰμώζειν λέγω σοι. Καρ. μανθάνεις,
Ὅς φησιν εἶναι; Χρ. σοὶ λέγει τᾶτ', ἀκ ἐμοί·
Σκαιῶς γὰρ αὐτῷ καὶ χαλεπῶς ἐκπυνθάνει.
Ἀλλ' εἴ τι χαίρεις ἀνδρὸς εὐόρκου τρόποις,
Ἐμοὶ φράσον. Πλ. κλάειν ἔγωγέ σοι λέγω.

Καρ.

v. 58. οἰμώζειν] Minis adactus tandem fari incipit Plutus. οἰμώζειν, significat *lugere*, *poenas pendere*. Adfirmo tibi, inquit Plutus, fore, vt illatam mihi iniuriam magnopere lugeas. Est male imprecandi formula, vt latinorum: *male pereas*.

v. 59. ὅς φησιν εἶναι] attice pro ὃν, nominat. loco accusatini.

σοὶ λέγει] Chremylus diras, quas Pluto ipsi imprecatur, in Carionem reiicit, quippe qui prior minas iactauerat.

v. 60. χαλεπῶς] *acerbe*.

ἐπυνθάνει] att. pro ἐπυνθάνῃ.

v. 61. ἀλλ' εἴ τι] Missis minis eum blanditiis demulcere studet.

εὐόρκου] εὔορκος, ex εὖ et ὅρκος, significat eum, qui iusiurandum sancte colit, i. e. *probum*, *iustum*.

v. 62. κλάειν] κλάιειν, idem, quod supra οἰμώζειν. *Hemsterh* ex cod. Dorv. κλάειν, vt magis atticum, putat legendum.

Καρ. Δέχε τὸν ἄνδρα, καὶ τὸν ὄρνιν τῆ θεῆ.

Χρ. Οὗτοι, μὰ τὴν Δήμητρα, χαιρήσεις ἔτι.

Εἰ μὴ φράσεις γὰρ, ἀπὸ σ' ὀλῶ κακὸν κακῶς.

Πλ.

v. 63. δέχε τὸν ἄνδρα] Irridens hoc ait Cario, atque per irouiam: *Egregium certe tibi Apollo misit virum, adeo tui cupidum, et quaeuis fausta precantem.*

τὸν ὄρνιν τῆ θεῆ] Ex auium cantu et volatu petebantur auguria. Plutum igitur facete alitem Phoebi appellat Cario, Chremylo diuinitus missum, qui οἰμώζειν et κλαίειν iubeat: *Suid.* Vulgo (Graeci) omne omen, quod ab incepto aliquem deterreret, vel ad aliquid faciendum impelleret, auem vocabant. *Aristoph.* auibus: ᾔδεις οἶδεν τὸν θησαυρὸν τὸν ἐμὸν, πλὴν εἴ τις ἀρ' ὄρνις: *nemo nouit thesaurum meum, nisi forte auis quaedam* etc. Sequentes adhuc ex auibus citat versus: *Auem existimatis omnia, ex quibus futurum cognosci potest. Omen enim vobis auis est, et sternutationem auem vocatis:* omen (auem;) vocem, (auem;) famulum, (auem;) asinum, (auem;). *Eustath.* inquit: πᾶν σύμβολον μέλλοντος ὄρνις ἐκαλεῖτο, ἀπὸ μέρους, quod rectius est, quam apud *Schol.* ἀπὸ μεταφορᾶς.

v. 64. μὰ τὴν δήμητρα] δημήτης erat Dea frugum, per quam Chremylus, agriculturae deditus, iurabat. vid. *Schol.*

χαιρήσεις] fut. att. Blanditiis nihil sese proficere videns Chremylus, ad minas redit.

v. 65. ἀπὸ σ' ὀλῶ κακὸν] per tmesin, pro ἀπολῶ σε. idem, quod illud latinum: *malum te male perdam.* Ex cod. Dorv. versus 64 et 65 Carioni adsignat *Hemsterh.*

Πλ. Ὦ τᾶν, ἀπαλλάχθητον ἀπ' ἐμοῦ. Χρ. Πώμαλα.
Καρ. Καὶ μὴν ὃ λέγω, βέλτιόν ἐστι, δέσποτα.
Ἀπολῶ τὸν ἄνθρωπον κάκιστα τουτονί.
Ἀναθεὶς γὰρ ἐπί κρημνόν τιν' αὐτὸν, κἄτα λιπὼν
Ἄπειμ', ἵν' ἐκεῖθεν ἐκτραχηλιστθῇ πεσών. 70

Χρ.

v. 66. ὦ τᾶν] vocat. dual. pro ὦ ἔτα adiecto ν att. ab ἔτης *ciuis*, *amicus*. *Euſtath.* ab ἔθος deriuat, vti et ἑταῖρος, vt vtrumque idem ſit, quod ἐθάς: *Etymol.* vero ab ἔτος, quaſi ὁμοέτης, *aequalis*. Interdum quoque vſurpatur pro lat. *bone vir*. Plato in Apol. ὦ τᾶν ἀπόκριναι nec ita multo poſt, ἀπόκριναι ὦ 'γαθέ.

πώμαλα] *nequaquam*, *nullo modo*, τὸ πω eſt doricum, quod ponitur pro πόθεν: at μάλα vel redundat, vel per conſuetudinem vulgi particulae πω adiungitur. Velut ἀ μάλα dicitur pro ἀ, *non*, vel ἀδόλως, *nullo modo*. Eſt autem atticum. *Suid.* conf. *Etymol.*

v. 68. τουτονί] att. pro τοῦτον.

v. 69. ἀναθεὶς] *Suidas* quidem contendit, hanc vocem de inanimatis dici, Ariſtophanem vero in Pluto ea eſſe vſum de animatis; ſed multa ſcriptorum loca ei refragantur: ex g. Aelian. var. hiſt. Lib. III. c. 22 τὸν πατερα ἀναθέμενος ὤμοις.

κἄτα λιπὼν] pro quo *Hemſterh.* metri cauſa καταλιπὼν cenſet legendum, et αὐτὸν mutat in αὐτῷ, *ibi*, ſcil. ἐπὶ τῷ κρημνῷ, quod maiorem orationi vim adferre videatur, voce, τουτονί, modo praecedente.

v. 70. ἄπειμι] praeſens pro futuro, Atticis maxime vſitatum.

ἐκτραχηλιαθῇ] ab ἐκτραχηλίζομαι, ex ἐκ et τράχηλον, *collum frango*.

Χρ. Ἀλλ' ἆιρε ταχέως. Πλοῦτ. μηδαμῶς. Χρ. ἀκοῦν ἐρεῖς;

Πλ. Ἀλλ' ἢν πύθησθέ μ', ὅς τις εἰμ', εὖ οἶδ', ὅτι
Κακόν τι μ' ἐργάσεσθε κἀκ ἀφήσετε.

Χρ. Νὴ τὰς θεὰς ἡμεῖς γ', ἐὰν βάλῃ γε σύ.

Πλ. Μέθεσθε νῦν μα πρῶτον. Χρ. ἠνί, μεθίεμεν.

Πλ. Ἀκούετον δή. δεῖ γὰρ, ὡς ἔοικ', ἐμὲ
Λέγειν, ἃ κρύπτειν ἦ παρεσκευασμένος.
Ἐγὼ γάρ εἰμι Πλοῦτος. Χρ. ὦ μιαρώτατε

Av-

v. 71. ἆρε] scil. αὐτὸν, *abstrahe illum.*

v. 74. ἡμεῖς γε] scil. ἀφήσομεν.

ἐὰν βάλῃ] Sensus hic est: a te vnice pendet, vtrum a nobis velis discedere, nec ne? Quodsi enim, qui sis, dixeris, te dimittere; sin minus, retinere nobis est decretum. Age igitur, prout lubet.

v. 75. Chremylus atque Cario Plutum veste vel brachio prehensum tenebant, ne sese subduceret.

v. 76. ὡς ἔοικα] perf. med. att. pro οἶκα; *vti videtur*, vel *quantum intelligo.*

v. 77. ἦ] att. pro ἦν; *eram.* Formationis rationem exponit *Schol.* quem vide.

v. 78. ἐγὼ γάρ] τὸ γὰρ confirmatiue ponitur, quod addit Plutus, vt magis sibi fidem habeat Chremylus, aegre sibi persuadens, fieri posse, vt tantus Deus tam misero et squalido habitu incedat.

ὦ μιαρώτατε] μιαρὸς, *spurcus, pollutus.* Chremylus Plutum esse audiens, magnopere terretur, quippe

Ανδρῶν ἁπάντων. εἶτ' ἐσίγας Πλοῦτος ὤν;
Καρ. Σὺ Πλοῦτος, ὅτως ἀθλίως διακείμενος; 80
Ὦ Φοῖβ' Ἄπολλον, καὶ θεοί, καὶ δαίμονες,

Καὶ

qui illum tam contumelioſe laeſerat. Vt autem iniuria, ei illata, ſit excuſatior, ſeſe adhuc de eius diuinitate dubitare fingit, eamque ob rem omnium hominum foediſſimum appellat, qui quum homo ſit ſpurcus, Deum ſe mentiatur.

v. 79. εἶτα] Eleganter ſaepe vim interrogandi habet cum admiratione vel indignatione, vt apud Aelian. var. hiſt. Lib. I. C. 34. εἶτα τολμήσεις τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῖς ἑαυτοῦ τὸν υἱὸν ἀποθνήσκοντα ὑπομεῖναι; *Ergone (itane) tu oculis tuis filium morientem videre ſuſtinebis?* Commode autem ita hic poteſt verti: *Siecine vero Plutum te eſſe tacuiſti?* Schol. inquit. εἰώθαμεν ἐν τοῖς τῆς βαρύτητος χήμασιν ἐν ἀρχαῖς πολλάκις τιθέναι τὸ, εἶτα.

v. 80. ἀθλίως διακείμενος] *miſere adfectus* i. e. *tanto ſqualore obſitus.* διάκειμαι, *adficior:* Aelian. var. hiſt. L. XIV. C. 49. πρὸς δὲ τὰς τρυφῶντας αὐτῶν — — διέκειτο, φασι, πολεμίως. *Illis, qui ex ipſis luxui ſe dederent, infeſtus fuiſſe dicitur.*

v. 81. ὦ Φοῖβ' ἄπολλον] Laetitia exſultans Cario Deos inuocat, inter quos primum nominat Phoebum, cuius oraculo monitus Chremylus Plutum offenderat. Girard.

καὶ δαίμονες] Errat *Girard.* ſi putat, tantum minorum gentium Deos, δαίμονας, appellari, quo nomine etiam maiorum Dii gentium inſigniuntur: vt apud Homer. Il. γ. Venus, δαίμων, nominatur. In-

Καὶ Ζεῦ· τί φής; ἐκεῖνος ὄντως εἶ σύ; Πλ. ναί.
Χρεμ. Ἐκεῖνος αὐτός; Πλ. αὐτότατος. Χρεμ. πόθεν ἦν, φράσον,
Αὐχμῶν βαδίζεις; Πλ. ἐκ Πατροκλέους ἔρχομαι,
85 Ὃς οὐκ ἐλούσατ' ἐξότου περ ἐγένετο.

Χρ.

terdum tamen θεοὶ καὶ δαίμονες distinguuntur, vti hoc loco, et apud Aesch. in Cres. ὦ γῆ, καὶ θεοὶ, καὶ δαίμονες, καὶ ἄνθρωποι, ὅσοι βλέεθε ἀκέειν. Quidam deos indigetes eos interpretantur. Putat Philo, ἥρωας, etiam a Graecis δαίμονας esse adpellatos. Ab Hesiodo in Erg. aurei seculi homines, vita functi, δαίμονες, dicuntur.

v. 82. καὶ ζεῦ] Postremo loco Iouem honoris causa nominatim adpellat. Elegantissima est haec confusa numinum inuocatio, prodens hominem, qui prae gaudio vix apud se est.

τί φής;] Interrogatio cum admiratione. –

v. 83. αὐτότατος] Vox a comico ficta, vt apud Plautum ipsissimus.

v. 84. αὐχμῶν] ab αὐχμάω, *squaleo*, ab αὐχμὸς, *illuuies*, *squalor*.

ἐκ πατροκλέους] (scil. οἴκου) Patrocles Athenienſis admodum diues fuit, at sordidus, auarus et tenax, qui propter niniam parsimoniam nemini aditum ad se relinquebat. vid. *Schol.*

v. 85. ὃς οὐκ ἐλούσατο] Non solum munditiae, sed valetudinis quoque causa quotidie balineo vtebantur veteres, etiam, qui quadrante ibant lauatum. Notat igitur Aristoph. huius triparci tenacitatem, qui nunquam in vita lauit.

ἐξότου περ] compos. ex praep. ἐξ, ὅτου (pro οὗ) et περ, quod abundat.

Χρ. Τοῦτ' δὲ τὸ κακὸν πῶς ἔπαθες; κάτειπέ μοι.
Πλ. Ὁ Ζεύς με ταῦτ' ἔδρασεν, ἀνθρώποις φθονῶν.
Ἐγὼ γὰρ ὢν μειράκιον ἠπείλησ', ὅτι
Ὡς τοὺς δικαίους καὶ σοφοὺς καὶ κοσμίους
Μόνους βαδιοίμην· ὁ δέ μ' ἐποίησεν τυφλὸν,
Ἵνα μὴ διαγιγνώσκοιμι τούτων μηδένα.
Οὕτως ἐκεῖνος τοῖσι χρηστοῖσι φθονεῖ.
Χρ. Καὶ μὴν διὰ τοὺς χρηστούς γε τιμᾶταί μόνος,
Καὶ τοὺς δικαίους. Πλοῦτ. ὁμολογῶ σοι. Χρεμ. φέρε, τί δῆν,
Εἰ πάλιν ἀναβλέψειας, ὥσπερ καὶ πρότερ,
Φεύγοις ἂν ἤδη τοὺς πονηρούς; Πλ. φήμ' ἐγώ.
Χρ. Ὡς τοὺς δικαίους δ' ἂν βαδίζοις; Πλ. πάνυ μὲν δῆτ'

v. 86. τὸ κακὸν] scil. τὴν τυφλότητα.

v. 89. ὡς] pro πρός.

v. 90. τυφλὸν] Plutus coecus fingitur, quia homines, nulla, neque bonorum neque malorum, habita ratione, pro lubitu locupletet.

v. 92. τοῖσι χρηστοῖσι φθονεῖ] Indignabundus haec ait Plutus, Ioui iratus, qui ipsum excoecauerat. Iupiter autem eo consilio hoc fecerat, ne probi, si soli ditescerent, virtutem propter diuitias expetendam esse putarent. Vide *Schol.* pluribus hac de re disputantem.

v. 93. καὶ μὴν διὰ] Chremylus Pluti beneuolentiam sibi conciliaturus, ei suffragatur, dicens; inique Iouem cum illo simulque cum omnibus egisse probis, a quibus tamen solis coleretur.

v. 95. πρότερ] πρὸ τούτου χρόνου, *antea.*

v. 96. φήμ' ἐγὼ] formula adfirmandi.

Πολλῶ γὰρ αὐτὸς ἐχ ἑώρακα χρόνω.

Χρ. Καὶ θαῦμά γ' ἀδέν· ἀδ' ἐγὼ γὰρ ὁ βλέπων.

Πλ. ἄφετόν με νῦν. ἴσον γὰρ ἤδη τἀπ' ἐμοῦ.

Χρ. Μὰ Δί', ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἐξόμεσθά σε.

Πλ. Οὐκ ἠγόρευον, ὅτι παρέξειν πράγματα

Ἐμέλετόν μοι; Χρ. καὶ σύ γ', ἀντιβολῶ, πιθοῦ,

Καὶ μή μ' ἀπολίπῃς· ἀ γὰρ εὑρήσεις ἐμοῦ

Ζητῶν ἔτ' ἄνδρα τὰς τρόπους βελτίονα.

Μὰ τὸν Δί'· ἀ γάρ ἐσιν ἄλλος, πλὴν ἐγώ.

Πλ.

v. 99. ἀδ' ἐγὼ γὰρ] scil. ἑώρακα. Corruptos ciuitatis taxat mores, in qua boni scelerisque puri adeo sint rari. vide *Schol.*

v. 100. τἀπ' ἐμοῦ] pro τὰ ἀπ' ἐμοῦ ἠρωτημένα. *ea, quae scire cupiebatis.*

v. 101. μὰ Δί] non per Iouem; μὰ est aduerb. iurandi, quod interdum per se negat, interdum etiam adfirmatiue ponitur. vide v. 22.

ἐξόμεθά σε] pro ἐξόμεθα. ἔχομαι cum genitiuo constructum interdum significat, *alicui adhaereo, proxime sequor aliquem*, vt apud *Thuc.* Lib. I. τῆς μὲν γνώμης ἀεὶ τῆς αὐτῆς ἔχομαι, *in eadem perstio sententia.*

v. 103. ἀντιβολῶ] *occurro, supplico.* Sine casu idem significat, quod latinorum, *amabo, obsecro*, ab ἀντὶ et βάλλω.

πιθοῦ] a πείθομαι, *obtempero.*

v. 105. τὰς τρόπους] omissa praepos. κατά.

v. 106. ἄλλος] scil. βελτίων.

Πλ. Ταυτὶ λέγουσι πάντες. ἡνίκ' ἂν δέ μου
Τύχωσ' ἀληθῶς, καὶ γένωνται πλούσιοι,
Ἀτεχνῶς ὑπερβάλλουσι τῇ μοχθηρίᾳ.
Χρ. Ἔχει μὲν οὕτως· εἰσὶ δ' οἱ πάντες κακοί.
Πλοῦτ. Μὰ Δί', ἀλλ' ἁπαξάπαντες. Καρ. οἰμώξει μακρά.
Χρ. Σὺ δ' ὡς ἂν εἰδῇς, ὅσα, παρ' ἡμῖν ἢν μένῃς,
Γενήσετ' ἀγαθά, πρόσεχε τὸν νοῦν, ἵνα πύθῃ.

v. 109. ἀτεχνῶς] *ſine arte, ſine dolo*, et inde, *plane, prorſus.* ἀντὶ τοῦ ἁπλῶς· καθάπαξ· ὃ ἐστὶν ἐν λόγῳ ἀληθῶς· τέχνη γὰρ ὁ δόλος παρὰ τοῖς ἀττικοῖς· τὸ δὲ ἄνευ δόλου ἀληθές. *Schol.*

ὑπερβάλλουσιν] *ſuperant*, ſcil. πάντας.

μοχθηρίᾳ] τῇ κακίᾳ ἐπὶ τὸ χεῖρον μεθισανται ὑπὸ τῶν χρημάτων. *Schol.*

v. 111. ἁπαξάπαντες] *ad vnum omnes, nemine excepto. Schol.* interpretatur, ὁμοῦ πάντες. Eleganter dictum: Non, ita me Iupiter amet, inquit Plutus, ſunt ſcelerati omnes, ſed ad vnum omnes.

οἰμώξει] 2. fut. 1. ind. med. pro οἰμώξῃ. *feres infortunium propter iniuriam probis hominibus illatam, quos locupletatos ad vnum omnes ſceleratos fieri contendis.* In aliis editionibus legitur οἰμώξεις, quod mauult *Duker.*

μακρὰ] adiect. neutr. plural. aduerbialiter poſitum pro λίαν, *valde.*

v. 113. γενήσετ'] pro γενήσεται, ſcil. σοι, *quanta tibi contingent bona.*

Οἶμαι γὰρ οἶμαι (ξὺν θεῷ δ' εἰρήσεται)
Ταύτης ἀπαλλάξειν σε τῆς ὀφθαλμίας,
Βλέψαι ποιήσας. Πλ. μηδαμῶς τοῦτ' ἐργάσῃ·
Οὐ βάλομαι γὰρ πάλιν ἀναβλέψαι. Καρ. τί φής
Ἄνθρωπος ἀτός ἐστιν ἄθλιος φύσει.
Πλ. Ὁ Ζεὺς μὲν ἂν εἰδὼς τὰ τούτων μῶρ', ἔμ', εἰ
Πύ-

v. 114. οἶμαι γὰρ οἶμαι] Haec verbi geminatio magis adfirmat. *etiam atque etiam confido.*

ξὺν θεῷ δ' εἰρήσεται] i. e. *iuuante Deo.*

v. 115. ὀφθαλμίας] ὀφθαλμία proprie est oculorum inflammatio: dicendum fuisset τυφλότητος. Plutus enim plane erat coecus. Sed per Euphemismum, vt blande Pluto palpetur, voce ὀφθαλμία vtebatur Chremylus. *Scholiastes* hunc versum in altero Pluto mutatum fuisse notat; ἰδίως δὲ ὀφθαλμίαν τὴν πήρωσίν φασι, διὸ καὶ ἐν δευτέρῳ μεταπεποίηται. Versus autem ita est mutatus:

τῆς συμφορᾶς ταύτης σε παύσειν, ἧς ἔχεις.

v. 118. ἄθλιος φύσει] *natura miser, tam infelici natus ingenio, Diisque iratis, vt coecitate adeo se liberari nolit, ac remedia ei proposita respuat.*

v. 119. ὁ ζεὺς εἰδὼς] Hunc locum obscurum, misere qui vexauit interpretes, sic illustrare tentat Kusterus: ὁ ζεὺς μὲν ἂν εἰδὼς τὰ τούτων μῶρ', ἐπεὶ πύθοιτ' ἄν, ἐπιτρίψει με: haud tamen scite personam Oedipi hic sustinens. Quis enim, quaeso, verba ὁ μὲν ζεὺς εἰδὼς, et sequentia, ἐπεὶ πύθοιτ', sibi inuicem adeo repugnantia, potest conciliare? Mendum igitur subesse liquet, non nisi ex vetusto quodam codice corrigendum. Haud sunt audienda, Scholiastes quae somniauit, aeque ac non intelligenda.

Πύθοιτ' ἂν, ἐπιτρίψειε. Χρ. νῦν δ' ἐ τᾶτο δρᾷ, 120
Ὅς τις σε προσπταίοντα περινοσεῖν ἐᾷ;
Πλ. Οὐκ οἶδ', ἐγώ δ' ἐκεῖνον ὀρρώδῶ πάνυ.
Χρ. Ἄληθες, ὦ δειλότατε πάντων δαιμόνων.
Οἴει γὰρ εἶναι τὴν Διὸς τυραννίδα,
Καὶ τὰς κεραυνὰς ἀξίας τριωβόλε, 125

v. 120. τᾶτο δρᾷ] *hoc agit* ſcil. vt te perdat.

v. 121. προσπταίοντα περινοσεῖν ἐᾷ] ad verbum: *qui te impingentem redire ſinit.* Coeci enim in res obſtantes incurrunt, ideoque ſaepius reuerti et oberrare coguntur.

περινοσεῖν] κυρίως μὲν ἡ ἀπὸ ἀλλοδαπῆς οἴκαδε ἄφιξις· καταχρηστικῶς δὲ ἡ ἀπὸ τόπε εἰς τόπον μετάβασις καὶ πορεία. *Schol.*

v. 122. ἐκ οἶδα] *non noui:* Prouide atque circumſpecte reſpondet Plutus, qui veritate conuictus neque Chremyli dicta negare, neque Iouis metu territus, adfirmare audet.

ὀρρώδῶ] *timeo*, ab ὄρρος apud Hippocr. ſacri oſſis extremum, quod et ὀρροπύγιον. *Euſtath.* dicit, dictam eſſe metaphoram ab animantibus, quae metu perculſa caudam ſubter femora contrahunt. Teſte eodem ſcribitur quoque ὀρωδέω. vide *Schol.*

v. 123. δειλότατε] Plutum arguit timiditatis Chremylus, atque, vt animum illi addat, Ioue ipſo potentiorem eſſe demonſtrare ſtudet, cuius vires pluribus extenuat verbis.

v. 124. οἴει] att. pro οἴῃ.

v. 125. κεραυνὰς] τὰ μέγιστα ἀμυντήρια τᾶ Διός. ἐκ δὲ τέτων τὴν δύναμιν αὐτᾶ λέγει. *Schol.*

Ἐάν γ' ἀναβλέψῃς σὺ, κἂν μικρὸν χρόνον;
Πλ. Ἆ, μὴ λέγ', ὦ πόνηρε, ταῦτ'. Χρ. ἔχ' ἥσυχος.
Ἐγὼ γὰρ ἀποδείξω σε τοῦ Διὸς πολὺ
Μᾶζον δυνάμενον. Πλ. ἐμὲ σύ; Χρ. νὴ τὸν ἀέρα.
Αὐτίκα γὰρ· ἄρχει διὰ τίν' ὁ Ζεὺς τῶν θεῶν;
Καρ. Διὰ τἀργύριον. πλεῖσον γὰρ ἔς' αὐτῷ. Χρ. Φέρε,
Τίς ἦν ὁ παρέχων ἐσὶν αὐτῷ τοῦθ'; Καρ. ὁδί.
Χρ. Θύσσί δ' αὐτῷ διὰ τίν'; ἀ διὰ τυτονί;
Καρ. Καὶ νὴ Δί', εὔχονταί γε πλουτεῖν ἄντικρυς.
Χρ.

τριωβόλου] triobolus minutum fuit numisma: pro quadam igitur re vili vsurpatur. Inde apud Latinos *homo trioboli.*

v. 127. ἆ] vox indignantis, qua Chremylum increpat, indigne de Ioue loquutum.

πόνηρε] πόνηρος, *miser*, cum acuto in antepenultima.

ἔχ' ἥσυχος] pro μένε ἥσυχος, *quietus esto, tace*: ita loquuntur attici. Sic Eurip. ἀλλ' ἔχ' ἥσυχος.

v. 129. ἐμὲ σύ] *Tune demonstrabis, me Ioue esse potentiorem?*

v. 130. αὐτίκα] scilicet ἀποδείξω.

v. 132. ὁδί] att. pro ὅδε scil. πλοῦτος.

v. 134. εὔχονταί γε πλουτεῖν] Eo igitur, inquit, consilio sacrificia Ioui offerunt homines, vt opes ab eo nanciscantur.

ἄντικρυς] Secundum Suidam, quem vide, significat *penitus, manifeste, adcurate*: ἀντικρὺ autem *e re-*

Χρ. Οὐκοῦν ὅδ' ἐστὶν αἴτιος· καὶ ῥᾳδίως
Παύσειεν, εἰ βέλοιτο, ταῦτ' ἄν. Πλ. ὅτι τί δή;
Χρ. Ὅτ' οὖδ' ἂν εἷς θύσειεν ἀνθρώπων ἔτι,
Οὐ βοῦν ἄν; ἀλλ' ἀλφιτὸν, ἀλλ' ἄλλο δέν,

B 5 Μὴ

gione, ex aduerſo. Multa tamen loca poſſunt adferri, in quibus iſtae voces promiſcue vſurpantur.

v. 135. αἴτιος] *cauſa* ſcil. victimarum.

v. 136. εἰ βέλοιτο] *ſi velit* (Plutus,) haud amplius opes hominibus largiens ad ſacrificia Ioui offerenda.

ὅτι τί δή;] ἤγουν πῶς ἂν τὸ τιμᾶσθαι τὸν Δία καὶ βασιλεύειν τῶν θεῶν παύσω, ἤγουν πῶς ἄρα ἢ διὰ τίνα τρόπον τοῦτ' ἔλεξας. *Schol.* Sunt, qui alterum τί abundare, vel pro πότε eſſe poſitum, credunt. Probabilius tamen eſt, τί hic emphatice eſſe repetitum; vt ſi latine dicas: *Quid? Quid autem?* ὅτι pro interrogatiuo τί ſaepe vſurpatur.

v. 138. ψαιστὸν] ψαιστὰ ſecundum Suid. ſunt ἄλφιτα, farinae oleo et vino mixtae et ſubactae, quas Diis adolebant: generaliter autem farinae, molae comminutae, a ψαίειν, *comminuere mola.* ψαιστὸν proprie eſt adiectiuum, atque ſignificat *in farinam redactum:* ſed ſubſtantiue vſurpatur, vel genere maſculino, vel neutro: quodſi priori genere σῖτον; ſin poſteriori ἄλφιτον eſt ſubaudiendum; vide de hac voce Kuſterum. Dicit autem Chremylus, ſi oculi reſtituantur Pluto, aeque minus boues ab opulentioribus, quam liba a tenuioribus Diis iri oblatum, cunctis ſacrificiis plane neglectis.

ἄλλ' ἀδεὲν] pro ἄλλο ἀδέν.

Μὴ βελομένῳ σοί. Πλοῦτ. πῶς; Χρεμ. ὅπως; ἀν ἔσθ' ὅπως

Ὠνήσεταί δήπουθεν, ἢν σὺ μὴ παρῇς
Αὐτὸς διδοὺς τἀργύριον, ὥστε τοῦ Διὸς
Τὴν δύναμιν, ἣν λυπῇ τι, καταλύσεις μόνος.
Πλοῦτ. Τί λέγεις; δι' ἐμὲ θύσειν αὐτῷ; Χρεμ. φήμ' ἐγώ.
Καὶ νὴ Δί', εἴ τί γ' ἐστὶ λαμπρὸν καὶ καλὸν,
Ἢ χάριεν ἀνθρώποισι, διὰ σὲ γίγνεται.
Ἅπαντα τῷ πλουτεῖν γὰρ ἔσθ' ὑπήκοα.
Καρ. Ἐγωγέ τοι διὰ σμικρὸν ἀργυρίδιον
Δοῦλος γεγένημαι, διὰ τὸ μὴ πλουτεῖν ἴσως.
Χρ. Καὶ τάς γ' ἑταίρας φασὶ τὰς Κορινθίας,
Ὅταν

v. 139. ὅπως] pro πῶς.
ἀν ἔσθ' ὅπως] scil. propter argenti penuriam.
v. 140. παρὼν] *praesens*, it. *benignus*, vt latin. *praesentem habere Deum*.
v. 142. λυπῇ] λυπεῖν τινα, alicui esse molestum.
τι] per ellipsi. κατά τι, *aliqua in re*.
v. 146. τῷ πλουτεῖν] infin. cum articulo pro πλούτῳ.
v. 147. τοι] *nimirum*.
διὰ σμικρὸν ἀργυρίδιον] pro μικρὸν: vt apud Plaut. *piscículi minuti*.
v. 148. ἴσως] *aeque*, *similiter*, vt alii, qui pretio dato seruitutem effugerunt. Bello enim capti, nisi pecunia sese poterant redimere, in seruitutem fuerunt abducti. Suo igitur probat exemplo Cario, quanta sit Pluti potentia, cuius inopia omnium pretiosissimum, libertatem, amiserit.
v. 149. ἑταίρας — — κορινθίας] Perstringit poëta dissolutos vrbis Corinthi mores, luxu perditae, et ingen-

Ὅταν μὲν αὐτάς τις πένης πειρῶν τύχῃ,
Οὐδὲ προσέχειν τὸν νοῦν. ἐὰν δὲ πλούσιος,
Τὸν πρωκτὸν αὐτὰς εὐθὺς ὡς τοῦτον τρέπειν.
Καρ. Καὶ τάς γε παῖδας φασὶ ταὐτὸ τοῦτο δρᾶν,
Οὐ τῶν ἐρασῶν, ἀλλὰ τἀργυρίῳ χάριν.
Χρ. Οὐ τάς γε χρηστὰς, ἀλλὰ τὰς πόρνας· ἐπεὶ
Αἰτοῦσιν οὐκ ἀργύριον αἱ χρηστοί. Καρ. τί δαί;
Χρ. Ὁ μὲν ἵππον ἀγαθὸν, ὁ δὲ κύνας θηρευτικάς.
Καρ. Αἰσχυνόμενοι γὰρ ἀργύριον αἰτεῖν ἴσως,
Ὀνόματι περιπέττουσι τὴν μοχθηρίαν.
Χρ. Τέχναι δὲ πᾶσαι διὰ σὲ καὶ σοφίσματα,

Ἐν

ti mulierculaum copia infamis, quae turpem faciebant quaestum, inter quas Laïs, Leaena, Sinope aliaeque inprimis claruerunt. vide *Strab.* Lib. VIII. confer. *Schol.*

v. 152. ὡς] pro πρός.

v. 155. χρηστὰς] scil. φασὶ τοῦτο δρᾶν. per ironiam eos bonos appellat, qui turpitudinis velamentum quaerunt, dicentes, se praua committere, non vt pecuniam lucrentur, sed egregium caballum, aut canes venaticos sibi acquirant.

v. 159. ὀνόματι] *nomine* i. e. *praetextu.*

περιπέττουσι] att. pro περιπέπτουσι. *occultant, contegunt.* Metaphora ducta a pistoribus, qui pastam crassiorem specioſa farina contegunt, eo consilio, vt coctam facilius vendant. conf. *Schol*

v. 160. σοφίσματα] Non ingenioſe inuenta, sed potius *fraudes, dolos, et malas artes* hic significant,

Ἐν τοῖσιν ἀνθρώποισιν ἔστ' εὑρημένα.
Ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν σκυτοτομεῖ καθήμενος·
Ἕτερος δὲ χαλκεύει τις· ὁ δὲ τεκταίνεται·
Ὁ δὲ χρυσοχοεῖ γε, χρυσίον παρὰ σοῦ λαβών·
Ὁ δὲ λωποδυτεῖ γε νὴ Δί'· ὁ δὲ τοιχωρυχεῖ·

Ὁ δὲ

quas deinde etiam enumerat; quo ſenſu ea vox paſſim apud ſcriptores inuenitur. vide *Suid.*

v. 162. σκυτοτομεῖ] ex σκύτος *corium*, et τέμνω, *ſeco*. Non ſutores ſolum, ſed generaliter omnes, qui ex corio aliquid conficiunt, hac voce comprehenduntur.

καθήμενος] ſedens ſcil. in officina.

v. 163. χαλκεύει] a χαλκὸς, qui ex aere aliisque metallis aliquid fabricat.

τεκταίνεται] *fabricat*, *ſtruit*. Omnes fabri hac voce continentur. a τεύχω: hinc deriuatur τέκτων, quae vox tam late patet apud Graecos, quam *faber* apud latinos. *Girard.*

v. 164. χρυσοχοεῖ] *aurum fundit*, ex χρυσὸς et χέω. *Hemſterh.* notat ex Cod. Vat. ac Dorv. metri cauſa χρυσοχοεῖ γε eſſe legendum.

v. 165. λωποδυτεῖ] *viatores veſtibus ſpoliat*. Putat *Girard* hoc verbum eſſe compoſitum ex λώπη, veſtis, ὁδὸς via, et δύω, τὰ ἐκδύω, exuo, ideoque λωποδύτην ſignificare hominem, qui vias obſidet, praetereuntesque ſpoliat. Apud Dem. Philipp. καθ' ἕνα ἕκαστον ἐστὶ περικόπτειν καὶ λωποδυτεῖν τῶν ἑλλήνων. conf. *Schol.*

τοιχωρυχεῖ] *muros perfringit furandi cauſa* a τοῖχος et ὀρύσσω.

Ὁ δὲ κναφέυει τις· ὁ δὲ πλύνει κώδια·
Ὁ δὲ βυρσοδεψεῖ γ'· ὁ δέ γε πωλεῖ κρόμμυα·
Ὁ δ' ἁλὲς γε μοιχὸς διὰ σέ πε παρατίλλεται.
ΠΛ. Οἴμοι τάλας, ταυτί μ' ἐλάνθανε πάλαι.
ΧΡ. Ὁ μέγας δὲ βασιλεὺς ἐχὶ διὰ τοῦτον κομᾷ; 170

Καρ.

v. 166. κναφέυει] pro γναφέυει) a κνάπτω vel γνάπτω, *carpendo vellicandoque expolio:* fullonum proprium, qui pannos et veſtes poliunt, atque dealbant. vid. *Schol.*

v. 167. βυρσοδεψεῖ] *coria concinnat, ſubigit,* ex βύρσα *corium* et δέφω, *excorio, ſubigo.*

κρόμμυα] *cepae:* ſpecies pro omni olerum genere.

v. 168. ἁλὲς] *deprehenſus* particip. aor. 2. act. ſignificatione paſſiua, ab ἅλωμι.

παρατίλλεται] Haec erat poena in adulteros conſtituta, quam diuitiores, data pecuniae ſumma, poterant effugere. τὰς τρίχας τῷ πρωκτῷ τίλλεται. αὕτη γὰρ ὥρισο δίκη τοῖς μοιχοῖς πένησιν, ἀποραφανίδωσις καὶ παρατιλμός. *Schol.*

v. 169. οἴμοι] adv. indignantis vel dolentis.

ταυτί] pro ταῦτα.

v. 170. μέγας] rex Perſarum κατ' ἐξοχήν vocatur.

κομᾷ] κομᾶν proprie ſignificat crines alere, quod olim ingenuis tantum erat permiſſum. Artemid. Lib. I. Oneirocrit. C. 19. Per ſynecdóchen autem ſignificat, quolibet titulo ſuperbire. Iuuenes enim promiſſo atque compoſito, quem alebant, crine ſeſe efferre ſolebant. Vide Philoſtr. VIII. de vita Apollon. c. 3. ex quo propria et metaphorica huius vocis ſignificatio appāret.

Καρ. Ἡ ἐκκλησία δ' ἀχὶ διὰ τοῦτον γίγνεται;
Χρ. Τί δέ; τὰς τριήρεις ἃ σὺ πληροῖς; εἰπέ μοι.
Καρ. Τὸ δ' ἐν Κορίνθῳ ξενικὸν ἀχ' ὅτος τρέφει;

Χρ.

Narrat inter alia *regem Spartanum Leonidam crinem pascere esse solitum fortitudinis ergo, vtque amicis gravior, hostibus terribilior occurreret.*

v. 171. *ἐκκλησία*] Concio erat totius populi conventus, penes quem, legitime coactum, summam totius ciuitatis esse voluit Solon, vbi in commune de reipublicae salute consulebatur. Huius igitur arbitrio cuncta regebantur, atque etiam mutabantur, si erat verendum, ne quid detrimenti ciuitas caperet.

v. 172. *τριήρεις*] Ciues Athenienses, qui in quatuor a Solone descriptis classibus praeter caeteros diuitiis abundabant, ex eiusdem instituto, pro superioribus magistratibus, qui ipsis potissimum patebant, opes suas ad reipublicae tempora ita conferre debebant, vt aut pacis ornamentis consulerent, aut belli certe subsidiis inseruirent; vnde ipsi λειτουργοὶ, et praebitiones eorum, λειτουργίαι, vocatae sunt. Inter hos quoque fuerunt trierarchi, qui sumtibus suis armamenta triremis, et victum remigibus dabant, farinam, cepe et caseum, teste *Plutarcho* in L. de Athenienss. sap. *Car. Sigon. de republ. Athen. Lib. II. C. 4.* Nonne, inquit Chremylus, Trierarchi Pluti ope et auxilio etiam triremes instruunt?

v. 173. *ἐν Κορίνθῳ ξενικὸν*] Athenienses, quum ipsi cum Corinthiis pugnare nollent propter periculum, peregrinos milites mercede conductos aluerunt, idque in multis bellis facere solebant. *Suid.* ex Scholiis, quae rem aliter adhuc narrant: Quoquo autem modo ea se

Χρ. Ὁ Πάμφιλος δ' ἀχὶ διὰ τοῦτον κλαύσεται;
Καρ. Ὁ Βελονοπώλης δ' ἀχὶ μετὰ τοῦ Παμφίλου; 175
Χρ. Ἀγύρριος δ' ἀχὶ διὰ τοῦτον πέρδεται;

Καρ.

habeat, idem semper est sensus. Nonne, inquit Cario, Athenienses peregrinas alunt copias huius Pluti beneficio atque opibus, quas ipsis largitur? quae si eos deficerent, ipsi militiae molestias et labores subire cogerentur. Perstringit simul poëta ciuium suorum imbellem animum, qui vel metu vel mollitie deterriti pugnae discrimina detrectarent.

v. 174. πάμφιλος] Pamphilus Athenis fuit pessimus foenerator, cuius bona, postquam in administratione reipublicae aerarii depeculator erat inuentus, publicabantur. Est igitur, inquit Chremylus, vt Pamphilus magnopere diuitias amissas cum Parasito suo Belonopola lugeat, cui ventrem alienis pascere cibis haud amplius licet. Sunt, qui Belonopolam nomen proprium haud esse putant, sed significare quendam acuum venditorem, ex βελόνη et πωλέω compositum, Athenis hoc nomine satis notum.

v. 176. ἀγύρριος] Suidae etiam ἀγύριος et ἀγύρριος dictus, qui mollitie perditus et immensis diuitiis adeo inflatus erat, vt nulla modestiae habita ratione omnia sibi licere putaret, adeoque in publico pedere haud vereretur. vide *Schol.* Recte ἀγύρριος scribitur. Facile autem mihi persuaderi patiar, neque hunc Agyrrhium, neque alium quemquam omni decoro tam infestum fuisse hostem, vt in hominum coetibus adeo turpiter se gereret; sed per metaphoram πέρδειν significare: *ferocius agere, ingentes sibi sumere spiritus.* Huius nominis plures narrantur. Vlpianus ad Demost. Agyrrhium hunc, a comico notatum, daemagogum, de

Καρ. Φιλέψιος δ' ἀχ' ἕνεκά σε μύθους λέγει;
Χρ. Ἡ ξυμμαχία δ' ἃ διά σε τοῖς Αἰγυπτίοις;

Καρ.

quo Demoſthenes, et cuius Suidas etiam facit mentionem, fuiſſe opinatur. Qui ἀργύριον ſcribi volunt, voce, ἄργυρον, decepti, nomen inde deriuandum eſſe cenſent.

v. 177. Φιλέψιος] ex Φίλος et ἐψιᾶσθαι *confabulari, facetiis et iocis delectari. Euſtath.* interpretatur λόγῳ παίζειν, ἐψιᾶται, γελᾷ, παίζει, διαλέγεται. *Suidas* narrat, *hunc hominem iocorum fuiſſe amantem, inter concionandum populo fabellas narrare ſolitum;* quam notam ex veteri quodam Scholiaſta deſcripſiſſe Suidam cenſet *Kuſter.* Non conuenit autem cum eo, quod ad hunc locum notauit alius *Schol.* ἅτος πένης ὢν λέγων ἱστορίας ἐτρέφετο. τερατώδης δὲ καὶ λάλος διαβάλλεται.

v. 178. ξυμμαχία] Non conuenit inter interpretes, quale hoc fuerit bellum, quod geſſerunt Athenienſes, Aegyptiis opem ferentes. *Palmer.* hic Chabriam vult intelligi, qui teſte C. Nepote pretio allectus Aegyptum petiit, ad opem Nectanebo ferendam, eique conſtituit imperium. Diodorus regem Tacho patrem Nectanebi nominat, a quo Chabrias in auxilium contra regem Perſarum ſit vocatus; alii, ſed refragante Chronologia, alia memorant bella, vtpote nonnullos annos poſt hanc fabulam actam geſta. Quae ſcholia hic habent, mire confunduntur, vide *Duker.* Sed, vt ego opinor, haud adeo nobis de hocce bello ac tempore, in quod incidit, eſt laborandum, non in exquirenda hiſtorica veritate verſantibus. Quodcunque demum id fuerit, ſenſus hic eſt: *Nonne Athenienſes ſolius Pluti beneficio adeo inualuerunt, vt Aegyptiis, opem petentibus, ſuppetias ire poſſent?*

Καρ. Ἐρᾷ δὲ Λαΐς ἢ διὰ σὲ Φιλωνίδᾳ;
Χρ. Ὁ Τιμοθέᾳ δὲ πύργος; Καρ. ἐμπέσοι γέ σοι.
Χρ. Τὰ δὲ πράγματ' ἐχὶ διὰ σὲ πάντα πράττεται;
Μονώτατος γὰρ εἶ σὺ πάντων αἴτιος

Καὶ

v. 179. *Φιλωνίδᾳ*] Philonides homo erat deformis, inelegans omniumque scientiarum rudis, quem Theopompus *asinum*, *asina matre natum*, nominat. Hunc nihilominus tamen Laïs propter ingentes diuitias amavit, speciem amantis saltim ostentans. *Kuster.* cum Athenaeo Ναΐς legi mauult, quia Laïs tunc temporis quatuordecim annis fuerit minor.

v. 180. *ὁ Τιμοθέᾳ*] Timotheus, dux Atheniensium, tam prospera semper in bellis vsus est fortuna, vt eius inuidi non virtute et consilio instructum, sed coeco fato adiutum tantas gessisse res contenderent. Quare pictores dormitantem in tentorio pingebant; deinde suspendebatur fortuna, stans supra eius caput, vrbes in rete quoddam trahens. *Aelian. var. hist. Lib. XIII. C. 43.* Admodum autem locupletatus magnis sumtibus altam et splendidam exstruxit arcem, eam non fortunae, sed sua ipsius opera atque industria esse conditam, gloriatus.

ἐμπέσοι] *τὸ πρέπον*, quod studiose sequitur comicus, non permittit seruo, tam libere atque familiariter cum hero iocari. Cario igitur haec verba auditoribus, tale quidquam haud exspectantibus, risus captandi causa, dixisse videtur, nisi, vt Hemsterh. opinatur, haec verba *ὁ τιμοθέᾳ δὲ πύργος* adhuc verba sint Carionis, et sequentia *ἐμπέσοι γέ σοι* Chremyli, seruum garrientem iocose interpellantis.

v. 182. *μονώτατος*] vt *αὐτότατος* supra v. 83.

Καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν, εὖ ἴσθ' ὅτι.

Καρ. Κρατῶσι γῶν κἂν τοῖς πολέμοις ἑκάστοτε,

185 Ἐφ' οἷς ἂν ἔτος ἐπικαθέζηται μόνος.

Πλ. Ἐγὼ τοσαῦτα δυνατός εἰμ' εἷς ὢν ποιεῖν;

Χρ. Καὶ ναὶ μὰ Δία τάτων γε πολλῷ πλείονα·

Ὡς τ' ἀδὲ μεσός σε γέγον' ἀδεὶς πώποτε.

Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἔστι πάντων πλησμονή·

190 Ἔρωτος. Καρ. ἄρτων. Χρ. μαζικῆς. Καρ. τραγημάτων.

Χρ. Τιμῆς. Καρ. πλακούντων. Χρ. ἀνδραγαθίας. Καρ. ἰσχάδων.

Χρ.

v. 183. τῶν κακῶν] quae tolerant homines Pluti, ſeu pecuniae inopia.

εὖ ἴσθ' ὅτι] ἴσθ' per ſyncop. et apoſtrophum pro ἴσαθι. *Hoc ſcito*, ſcil. *eſſe verum*. ὅτι quibusdam abundare videtur: verum ellipſis quoque locum poteſt habere, ita ſupplenda: ὅτι (τοῦτο ἅτως ἔχει.)

v. 184. κρατῶσι] h. l. *vincunt*, *ſunt ſuperiores*, abſolute poſitum, vt apud Aelian. var. hiſt. Lib. XIV. C. 25. ἀλλ' ἐπεὶ κεκρατήκαμεν, *ſed quia vicimus* ſcil. aduerſarios.

v. 186. εἷς ὢν] ὢν abundat.

v. 190. ἔρωτος] Mire τὸ πρέπον hic obſeruat comicus noſter, dum tam herus quam ſeruus perſonis ſuis digna loquuntur, quorum ille memorat decora, hic tantum gulae inſeruientia.

τραγημάτων] τραγήματα idem ſignificant, quod τρωγάλια et τρωκτὰ, *bellaria*, in ſecunda menſa quae apponuntur, a τρώγω.

Χρ. Φιλοτιμίας. Καρ. μάζης. Χρ. στρατηγίας. Καρ. φακῆς.

Χρ. Σὺ δ' ἐγένετ' ἀδεὶς μεσὸς ἀδεπώποτε.
Ἀλλ' ἢν τάλαντά τις λάβῃ τριακαίδεκα,
Πολὺ μᾶλλον ἐπιθυμεῖ λαβεῖν ἑκκαίδεκα· 195
Κἂν ταῦτ' ἀνύτῃ, τετταράκοντα βάλεται,
Ἢ φησιν, ἀ βιωτὸν αὑτῷ τὸν βίον.

C 2 Πλ.

v. 192. μάζης] μᾶζαν, *panem*, *maſſam vel durum panem* fuiſſe tradit *Suid.* Deinde autem refert ex Schol. Ariſtoph. μᾶζαν proprie eſſe *cibum ex lacte et farina confectum*, atque a μάττεσθαι derivari. Notat autem *Girard.* delicatiorem quandam fuiſſe μᾶζαν, ex farina, ſale, lacte vel oleo confectam, quandoque etiam ex vino ſubactam. De hac igitur ſermonem eſſe putat, ſi ad bellaria ea a Carione referatur. Sed fieri quoque poſſe arbitratur idem *Girard.* ut Cario de ſuo more ridicule et facete μᾶζαν et φακὴν inter lautitias collocet: vt dicat, mazae et lentis eſſe ſatietatem, perinde ac ſi diceret, homines eſu raparum et fabarum ſatiari quandoque. Quae ſententia, vt ego arbitror, ſubiuncta voce (φακῆς) quod legumen eſt viliſſimum, confirmatur. Notat *Schol.* φακὴν *coctam* ſignificare *lentem*, ſed φακὸν, genere maſc. *crudam.*

v. 193. ἀδεὶς μεσὸς] ſed creſcit potius habendi cupido.

v. 196. ἀνύτῃ] ab ἀνύω *perficio*, it. *obtineo*, *lucror.* vt in Anth. epigr. ἠνυσάμην τοῦτο ἐκ μοιρῶν.

v. 197. βιωτὸν] *vitam ſibi non eſſe vitalem dicit* i. e. *nullam.* vt Plat. in Apol. ὁ δὲ ἀνεξέσατος βίος ἀ βιωτὸς ἀνθρώπῳ.

ἔνιαι] In cunctis Edd. ἀκ ἔνιαι βιωτὸν, ſed *Kuſt.* et *Hemſterh.* ſuffragante codice Douv. hanc vocem proſcripſerunt, vtpote metro repugnantem, vno pede abundante.

Πλ. Εὖ τοι λέγειν ἔμοιγε Φαίνεσθον πάνυ·
Πλὴν ἓν μόνον δέδοικα. Χρ. Φράζε τῦ πέρι·
Πλ. Ὅπως ἐγὼ τὴν δύναμιν, ἣν ὑμεῖς Φατὲ
Ἔχειν με, ταύτης δεσπότης γενήσομαι.
Χρ. Νὴ τὸν Δί', ἀλλὰ καὶ λέγουσι πάντες, ὡς
Δειλότατόν ἐσθ' ὁ Πλοῦτος. Πλ. ἤκισ', ἀλλά με
Τοιχωρύχος τις διέβαλ'. εἰσδὺς γάρ ποτε,

Οὐκ

v. 198. εὖ] iungendum eſt eum πάνυ: *valde, bene; recte omnino.*

v. 199. τῦ πέρι] pro περὶ τοῦ, quod pro τινός.

v. 200. ὅπως] pro ὅπως μὴ: nam δείδω conſtr. fere cum μὴ et μὴ οὐ, vt apud Xenoph. δέδοικα, μὴ οὐκ ἔχω τοσαύτην σοφίαν; etiam cum infinitiuo, vt apud Aelian. ἐδεδίει παρελθεῖν εἰς τὸν δῆμον.

τὴν δύναμιν] ſecund. regul. ſyntaxeos ita eſſet conſtruendum: ὅπως γενήσομαι δεσπότης ταύτης τῆς δυνάμεως, ἣν ὑμεῖς etc. Tale eſt illud Plauti: *iſtum, quem quaeris, ego ſum.* vid. *Bergl.*

v. 202. νὴ τὸν Δί'] ſcil. γενήσῃ δεσπότης τῆς δυνάμεως.

ἀλλὰ καὶ λέγουσιν] Per Iouem iurans Chremylus adſeuerauerat, fore, vt iſtam Plutus nanciſcatur potentiam: ſed incipit iam vereri, ne hic ſibi ipſe ſit impedimento, quia omnes homines hunc Deum longe timidiſſimum eſſe dicunt; quam timiditatem ipſe antea erat profeſſus. Diuites enim perpetuo facultatum ſuarum verentur iacturam.

v. 204. διέβαλλ'] *metus me arguit.* Metri cauſa ex codd. διέβαλ' *Kuſter.* et *Hemſterh.* reſcribunt.

Οὐκ εἶχεν, εἰς τὴν οἰκίαν, ὃδὲν λαβεῖν,
Εὑρὼν ἀπαξάπαντα κατακεκλεισμένα.
Εἶτ' ὠνόμασέ μ' τὴν πρόνοιαν, δειλίαν.
Χρ. Μὴ νῦν μελέτω σοι μηδέν· ὡς ἐὰν γένῃ
Ἀνὴρ πρόθυμος αὐτὸς εἰς τὰ πράγματα,
Βλέποντ' ἀποδείξω σ' ὀξύτερον τοῦ Λυγκέως.
Πλ. Πῶς ἂν δυνήσει τοῦτο δρᾶσαι, θνητὸς ὤν;
Χρ. Ἔχω τιν' ἀγαθὴν ἐλπίδ', ἐξ ὧν εἶπέ μοι
Ὁ Φοῖβος αὐτὸς, Πυθικὴν σείσας δάφνην.

C 3 Πλ.

v. 205. *εἰς τὴν οἰκίαν*] ad particip. *εἰσδὺς* est referendum.

v. 208. *νῦν*] *nunc*, quum te animosum esse sentio.

v. 210. *ἀποδείξω*] *ἀποδεικνύειν* significat *ostendere*, it. *facere*, *reddere*. vt apud Xenoph. *ἀποδείκνυμι βελτίους*, *reddo meliores*.

τοῦ λυγκέως] Lynceus, quem alii Aegypto patre, alii Aphareo natum tradunt, acutissimi visus fuisse atque cum Argonautis Colchidem petiisse fertur. Qui quum metallorum fodinas inuenisset, aurum atque argentum, tellure absconditum, proferens, eum adeo terrae solum visu penetrasse commenti sunt veteres. Hinc natum est illud: *Lynceo perspicacior*.

v. 212. *ἐξ ὧν*] att. constr. pro *ἐξ αὐτῶν*, *ἃ εἶπέ μοι*.

v. 213. *πυθικὴν δάφνην*] laurum Apollineam. Apollo enim ab occiso serpente, cui nomen erat Pytho, Pythius fuit appellatus. *πυθικὴ δάφνη* significat ramos laureos in adyto Apollinis, quorum motu et concussione, per spiritum, ex antro prorumpentem, facta, praesens et propitius indicabatur Deus. Tryphiodorus de

Πλ. Κἀκεῖνος ἦν ξύνοιδε ταῦτα; Χρ. Φήμ' ἐγώ.
Πλ. Ὁρᾶτε. Χρ. μὴ φρόντιζε μηδὲν, ὦ 'γαθέ.
Ἐγὼ γὰρ, εὖ τᾶτ' ἴσθι, κἂν δεῖ μ' ἀποθανεῖν,
Αὐτὸς διαπεράξω ταῦτα. Καρ. κἂν βάλῃ γ' ἐγώ.
Χρ. Πολλοὶ δ' ἔσονταί χ' ἕτεροι νῶν ξύμμαχοι,
Ὅσοις δικαίοις ἔστιν ἐκ ἧν ἄλφιτα.
Πλ. Παπαί, πονήρως γ' εἶπας ἡμῖν ξυμμάχους.

Χρ.

Caſſandr. ἱερὰν ἀνεσείσαντο δάφνην, et Seneca Oed v. 227. *Phoebea laurus tremuit.*

v. 214. ξύνοιδε] pro σύνοιδε: *Etiamne Phoebus vobiſcum huius rei eſt conſcius?*

v. 215. ὁρᾶτε] *cauete, ne iſthoc veſtro conſilio me peſſundetis:* hoc vel tale quidquam dicturum interpellat Chremylus.

ὦ 'γαθέ] pro ὦ ἀγαθὲ.

v. 216. κἂν] *Ego*, inquit Chremylus, *ſi tu modo velis, vel capitis mei periculo hoc effectum dare ſtudebo.*

v. 218. χ' ἕτεροι] pro καὶ ἕτεροι.

v. 219. ὅσοις] pro οἷς.

ἄλφιτα] farinam ſignificat proprie hordaceam, et panem ex ea confectum: item, omnem victum, etiam facultates. Senſus, quacunque ἄλφιτα acceperis ſignificatione, eſt idem: *qui non habent quod edant, vel quibus nihil eſt in loculis.* confer. *Schol.*

v. 220. παπαὶ] etiam βαβαὶ, adv. admirantis ſeu indignantis.

πονήρως] πόνηρος, *laborioſus, miſer*, it. *infirmus inutilis.* vid. *Suid.* a πόνος, labor. *Schol.* ἴσον τῷ ἀθενεῖς, ἀπράκτως. ὡς φαμὲν πονήρως ἔχει τὰ πράγματα ἡμῖν.

Χρ. Οὐκ· ἦν γε πλουτήσωσιν ἐξ ἀρχῆς πάλιν.
Ἀλλ' ἴθι σὺ μὲν ταχέως δραμών. Καρ. τί δρῶ, λέγε.
Χρ. Τοὺς ξυγγεώργους κάλεσον (εὑρήσεις δ' ἴσως
Ἐν τοῖσιν ἀγροῖς αὐτοὺς ταλαιπωρουμένους)
Ὅπως ἂν ἶσον ἕκαστος, ἐνταυθοῖ παρὼν,
Ἡμῖν μετάσχῃ, τοῦδε τοῦ Πλούτου μέρος.
Καρ. Καὶ δὴ βαδίζω· τοῦτο δὲ τὸ κρεάδιον,
Τῶν ἔνδοθέν τις εἰσενεγκάτω λαβών.
Χρ. Ἐμοὶ μελήσει τοῦτό γ', ἀλλ' ἀνύσας τρέχε.
Σὺ δ', ὦ κράτιστε Πλοῦτε πάντων δαιμόνων,

v. 221. οὐκ] ſcil. ἔσονται πόνηροι.

ἐξ ἀρχῆς πάλιν] ἐκ παραλλήλου: *ab initio iterum* i. e. *denuo*, quia propter probitatem ad incitas ſunt redacti.

v. 222. ἴθι] ἐπίῤῥημα παρακελευσματικὸν, ὥσπερ τὸ ἄγε, μετὰ προσακτικοῦ. *Schol.*

δρῶ] praeſ. pro fut.

v. 223. ἴσως] *ſimiliter* ſcil. *mecum aerumnam perferentes.*

v. 225. ἶσον — μέρος] ἶσον eleganter refertur ad ἴσως. Quum pares mecum, inquit, ſuſtinuerunt labores, parem quoque eos mecum diuitiarum partem nanciſci fas eſt.

v. 227. κρεάδιον] a κρέας, *paruum carnis fruſtum*, quod reliquum a ſacrificio redeuntibus domum ferre ſecum erat licitum. vid. *Schol.*

v. 229. ἀνύσας τρέχε] abi curriculo. ἀνύω, *perficio*, it. *feſtino:* hac autem ſignificatione cum ſpiritu aſpero ſcribi, docet *Suidas.* conf. v. 349.

v. 230. κράτιστε] Sic Plutum appellat, eius potentia, qua omnes Deos vincat, ſatis illi iam probata.

Εἶτω μετ' ἐμοῦ δεῦρ' εἰσιθ'. ἡ γὰρ οἰκία
Αὕτη 'στὶν, ἣν δεῖ χρημάτων σε τήμερον
Μεστὴν ποιῆσαι, κἀδίκως καὶ δικαίως.
Πλ. Ἀλλ' ἄχθομαι μὲν εἰσιὼν, νὴ τοὺς θεούς,
Εἰς οἰκίαν ἑκάστοτ' ἀλλοτρίαν πάνυ·
Ἀγαθὸν γὰρ ἀπέλαυσ' οὐδὲν αὐτοῦ πώποτε.
Ἢν μὲν γὰρ εἰς Φειδωλὸν εἰσελθὼν τύχω,

Εὐθὺς

v. 232. αὐτή ἐστιν] quod *Hemsterh.* rectius αὕτη 'στὶν reſcripſit.

τήμερον] pro σήμερον.

v. 233. δικαίως κἀδίκως.] *Per fas atque nefas. Siue quouis modo, omni arte, quauis ratione. Suid.* Laudatae enim Chremyli probitati admodum repugnaret, ſi per fas atque nefas cuperet diteſcere. ἀντὶ τοῦ παντὶ τρόπῳ, ὅτως ἀττικοί. *Schol.*

v. 236. ἀπέλαυσα] ab ἀπολαύειν, quod plerumque cum genitiuo, interdum quoque, vti hoc loco, cum accuſ. conſtruitur. Generatim ſignificat, *fieri participem*, vt in bonam atque malam partem poſſit accipi: vt apud Iſocratem, δέδοικα, μή τι κακὸν ἀπολαύσαιμι: et apud Aelian. var. hiſt. Lib. II. C. 34. IV. 9. et alios ſcriptores.

αὐτοῦ] adv. loci, *ibi, illic.*

v. 237. εἰς Φειδωλὸν εἰσελθών] talem praepoſitionis εἰς eſſe vſum multa probant exempla, vt apud Iſaeum de haered. Apollod. ἐλθὼν εἰς τὴν ἐμὴν μητέρα, et Aelian. v. h. Lib. XII. C. 1. εἰς βασιλέα τὸν μέγαν ἦκεν ἡ δόξα. Plura adhuc citat *Bergl.* εἰς Φειδωλοῦ (ſcil. οἶκον) legendum eſſe cenſet *Kuſter.* cui tamen *Hemsterh.* et alii reclamant.

Εὐθὺς κατώρυξέν με κατὰ τῆς γῆς κάτω.
Κἄν τις προσέλθῃ χρηστὸς ἄνθρωπος φίλος,
Αἰτῶν λαβεῖν τι μικρὸν ἀργυρίδιον, 240
Ἔξαρνός ἐστι, μήδ' ἰδεῖν με πώποτε.
Ἢν δ' ὡς παραπλῆγ' ἄνθρωπον εἰσελθὼν τύχω,
Πόρναισι καὶ κύβοισι παραβεβλημένος,
Γυμνὸς θύραζ' ἐξέπεσον ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ.

C 5 Χρ.

v. 238. κατώρυξεν —— κάτω] per pleonasm. quasi dicat, *me defodit in terram alte*, thesauri probe custodiendi causa.

v. 239. κἄν τις] eleganter hic auarorum sordes depingit comicus.

v. 241. ἔξαρνός ἐστι] ad verbum, *negator est*, pro ἐξαρνεῖται. ἐξ auget significatum, ac si dicas *negat et pernegat*.

v. 242. εἰς παραπλῆγ'] ita Edd. pr. De hac voce vid. n. ad v. 237. Quidam ὡς legi malunt.

παραπλῆγα] παραπλὴξ, *insanus, amens*, (stolide prodigus). Si enim apud hominem stolide prodigum diuerto, scortis et aleae obiicior: παραπλὴξ hic dicitur demens per metaphoram, ductam a sonis lyrae, qui ab harmonia discrepant. *Suid.*. confer. *Schol.* Subauditur vox διάνοιαν, quam expressit Aeschin. Ep. II. παραπλὴξ τὴν διάνοιαν ὤν: potest etiam subintelligi Φρὴν, vel tale quidquam: hinc Φρενόπληκτος apud Aeschyl. in Prometh. v 1053. *Bergl.*

v. 243. παραβεβλημένος] *obiectus, expositus*.

v. 244. γυμνὸς] Plutus de se dicit, quod decoctoribus vsu venire solet, qui rem familiarem dilapidantes breui tempore ad incitas rediguntur. vid. *Girard*.

Χρ. Μετρίᾳ γὰρ ἀνδρὸς οὐκ ἐπέτυχες πώποτε·
Ἐγὼ δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ πως εἰμὶ ἀεὶ·
Χαίρω τε γὰρ φειδόμενος, ὡς ὀδεὶς ἀνὴρ·
Πάλιν τ' ἀναλῶν, ἡνίκ' ἂν τούτῳ δέῃ.

Ἀλλ'

ἐξέπεσον] ab ἐκπίπτω, *excido*, it. *prodeo*, *prolabor*, interdum quoque, *eiicior*, *expellor*: vt Demoſth. Οἰδίπουν καὶ τὰς μετ' ἐκείνου ἐκπεσόντας ὑπεδεξάμεθα. Notat *Duker.* haud recte verti, *ſum eiectus*, pro *eiici ſoleo*: ita enim vti Graecos aoriſtis.

ἀκαρεῖ] ab ἀκαρὴς, quod ſcindi nequit, ex κείρω, *tondeo*, *ſcindo* et α priv. ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ, *breuiſſimo tempore*, quod adeo exiguum eſt, vt diuidi et ſecari nequeat. Metaphora ducta a minimis pilis, qui propter breuitatem ſecari non poſſunt. vide *Schol.* Apud Lucian. in Tim. ἐν ἀκαρεῖ τῷ χρόνῳ, et ἐν ἀκαρεῖ abſolute. Dicitur etiam ἀκαρῇ ſcil. χρόνον.

v. 245. μετρίᾳ] hominem, inquit, nunquam es nactus, medium auarum inter atque prodigum tenentem.

v. 246. πως] Non eſt hoc loco interrogatiuum, *quomodo*, ſed encliſica, ſignificans, *certo modo*, *quodammodo*. vt apud Aelian. v. h. L. XII. C. 1. καί πως ἔπρεψεν αὐτῇ: *et aliquo modo decuit illam.* Extra interrogationem caret accentu, vel in antecedentem vocem reiiciendo, vel ſi haec illum haud admittat, abiiciendo. Iure igitur Hemſterh. accentum in πως expunxit.

ἀεὶ] perpetuo ſeſe hunc tenuiſſe morem adfirmat.

v. 247. χαίρω τε γὰρ] Ex hoc et ſequenti verſu ratio, cur antea πως, *quodammodo*, dixerit, ſatis elucet.

v. 248. τούτῳ δέῃ] κοινῶς λάμβανε, καὶ πρὸς τὸ ἀναλῶν καὶ τὸ φειδόμενος. *Schol.* Si vel parcere, vel ſumtus facere, res poſcat.

Ἀλλ' εἰσίωμεν, ὡς ἰδεῖν σε βάλομαι
Καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν τὸν μόνον,
Ὃν ἐγὼ φιλῶ μάλιστα μετὰ σέ. Πλ. πείθομαι.
Χρ. Τί γὰρ ἄν τις ἐχὶ πρὸς σὲ τἀληθῆ λέγοι;

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

Τετράμετροι, ἰαμβικοί, καταληκτικοί, καὶ ἄλλοι τινες.

ΚΑΡΙΩΝ, ΧΟΡΟΣ.

Ὦ πολλὰ δὴ τῷ δεσπότῃ ταυτὸν θύμον φαγόντες
Ἀν-

v. 251. μετά σε] Hac adſentatiuncula Pluti gratiam magis aucupari ſtudet.

πείθομαι] χαριέντως τοῦτο. *Schol.* credo ſcilicet, inquit Plutus ironice, haud vere atque ex animo haec dicere Chremylum, ſed officioſa tantum verborum vrbanitate vti ſentiens, blandimenta tamen ſibi ab eo data approbans. vid. *Girard.*

v. 252. πρὸς σὲ] Pergit Pluto adſentari Chremylus, inquiens: *Quis enim tibi* (ſcil. Deo tam propitio) *haud vera enarret?*

v. 253. πολλὰ] pro κατὰ πολλά, interdum loco aduerbii πολλάκις vſurpatur.

δεσπότῃ] ellipt. pro σὺν δεσπότῃ.

ταυτὸν θύμον] θύμον herbam vilem interpretatur. *Schol.* allium *Heſych.* Secundum *Schol.* et *Suid.*

Ἄνδρες φίλοι, καὶ δημόται, καὶ τᾷ πονεῖν ἐρασαί·
Ἴτ', ἐγκονεῖτε, σπεύδεθ', ὡς ὁ καιρὸς ἀχὶ μέλλειν,
Ἀλλ' ἐς' ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀκμῆς, ἢ δεῖ παρόντ' ἀμύνειν.
Χο.

τὸ θύμον quoque dicitur. Quodcunque demum fuerit, ſiue thymum, ſiue allium, ſiue cepa, ſenſus, quem *Schol.* recte explicat, eſt idem: *O populares, qui eandem paupertatem et miſeriam cum hero ſuſtinuiſtis!*

v. 254. φίλοι] ſcil. δεσπότᾳ.

τᾷ πονεῖν ἐρασαί] vno verbo φιλόπονοι: *ſeduli, laboris patientes.*

v. 255. ἐγκονεῖτε] feſtinate, a κόνις, puluis: quia vel currentes puluere replentur, vel per translationem ductam ab athletis, qui ſe in puluere et arena exercere ſolent. vide *Schol.*

μέλλειν] proprie tempus futurum exprimit: dicitur etiam, *cunctari, moras nectere:* vt Demoſth. Philipp. 4. τί ἀναδρύομεθα, ἢ τί μέλλομεν;

v. 256. ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀκμῆς] ἀκμὴ, *cuſpis, flos aetatis.* it. temporis punctum, quo res geri debet, rei gerendae articulus: it occaſio: vt *Heſiod.* ἀκμὴ καλεῖ, καιρὸς καλεῖ. Dicitur etiam ſupremus gradus, vt apud Aelian. v. h. L. II. C. 10. ἡ ἀκμὴ τῆς εὐτυχίας. Dicitur modo ἀκμὴ καιρῷ, modo καιρὸς ὢν ἐπ' ἀκμῆς.

παρόντας] Bentlei metri cauſa dedit πάραυτ' pro παραυτίκα; ſed L. Bos in animad. ad ſcript. graec. παρόντ' pro παρόντα, quum de choro comici promiſcue tam ſingulari quam plurali vtuntur, cui ſuffragatur *Hemſterh.*

ἀμύνειν] *ſuccurrere.* Vos, inquit, occaſioni adeſſe oportet, omnemque nauare operam, vt Pluto viſus reſtituatur.

Χο. Οὐκᾶν ὁρᾷς] ὁρμωμένους ἡμᾶς πάλαι προθύμως,
Ὡς εἰκὸς ἐστιν, ἀσθενεῖς γέροντας ἄνδρας ἤδη.
Σὺ δ' ἀξιοῖς ἴσως με θεῖν, πρὶν ταῦτα καὶ φράσαι μοι,
Ὅτου χάριν γ' ὁ δεσπότης ὁ σὸς κέκληκεν ἡμᾶς.
Καρ. Οὐκᾶν πάλαι δήπου λέγω· σὺ δ' αὐτὸς οὐκ ἀκούεις.
Ὁ δεσπότης γάρ φησιν, ὑμᾶς ἡδέως ἅπαντας
Ψυχρᾷ βίᾳ καὶ δυσκόλως ζήσειν ἀπαλλαγέντας.
Χο. Ἔστιν δὲ δὴ τί; καὶ πόθεν τὸ πρᾶγμα τοῦθ', ὅ φησιν;
Καρ. Ἔχων ἀφῖκται δεῦρο πρεσβύτην τιν', ὦ πόνηροι,
Pu-

v. 257. ὁρμωμένους] ab ὁρμὴ impetus. ὁρμάομαι, dicitur *ad agendum incitor*: it. *aliquid facere propero*, vt Thuc. πρὸς τὴν βοήθειαν μᾶλλον ὥρμηντο.

v. 258. ὡς εἰκὸς ἐστιν] *vt aequum eſt*; quantum ſcil. ſenes poſſunt feſtinare.

v. 259. ἴσως] i. e. *pari tecum greſſu*.

v. 260. ὅτου] pro ὅτινος.

v. 261. οὐκᾶν] Cario chorum illuſurus vocem οὐκᾶν repetit, a qua hic ſermonem inceperat, ſeque iam diu cauſam narraſſe mentitur, ob quam ab hero ſuo arceſſatur. vide *Schol.*

v. 262. ἡδέως] cum ſequenti ζήσειν eſt iungendum.

v. 263. ψυχρᾷ] ψυχρὸς proprie *frigidus*, et per metaph. *miſer, aerumnoſus*. a ψύχω. *Schol.* ἤγουν ταλαιπώρου, ἢ ἐπιμεμφόμενος τῷ γήρᾳ.

ἀπαλλαγέντας] part. aor. 2. paſſ. ab ἀπαλλάττω, h. l. *libero*.

v. 265. ἀφῖκται] perf. paſſ. ab ἀφικνέομαι. *venit* (ſcil. herus meus) δεῦρο, *huc* (ſcil. *domum noſtram*) quam manu oſtendit.

Ῥυπῶντα, κυφὸν, ἄθλιον, ξυσὸν, μαδῶντα, νωδόν.
Οἶμαι δὲ, νὴ τὸν ἥρανὸν, καὶ ψωλὸν αὐτὸν εἶναι.
Χο. Ὦ χρυσὸν ἀγγείλας ἐπῶν, πῶς φῇς; πάλιν φράσον μοι,
Δηλοῖς γὰρ αὐτὸν σωρὸν ἥκειν χρημάτων ἔχοντα.

Καρ.

ἔχων] pro ἄγων.

v. 266. ῥυπῶντα] sequentia corporis damna atque vitia facete enarrat Cario, senes exagitaturus, qui iisdem fere laborabant, quosque gestit longa narratione atque multis ambagibus detinere suspensos.

νωδὸν] *edentulum* ex νὴ et ὀδὼς.

v. 267. ψωλὸν] ψωλὸς κατὰ σχῆμα ὁ λειπόθερμος. οἱ δὲ αἰγύπτιοι ψωλοὶ λέγονται εἶναι, τετέσι περιτετμημένοι.

v. 268. χρυσὸν — ἐπῶν] ad verbum: *aurum verborum nuntiasti.* substant. pro adiectiuo: pro χρύσεα ἔπεα, *verba aurea. Schol.* ἀντὶ τοῦ, ὦ πλεῖστον ἐκ τῶν ἐπῶν ἀγγείλας. Suidas, qui in voce, σωρός, hunc citauit versum, docet, inter φῇς et φράσον interserendum esse πάλιν, quum vnus pes aperte deest: iure igitur in textum id recipiendum esse censuit *Hemsterh.*

v. 269. σωρὸν] *accruum.* Quaeritur, vnde chorus possit colligere, senem a Chremylo adductum ingentem secum apportare argenti copiam? Putat *Girardus* ex eo, quod dixit Carion, esse πρεσβύτην: illum enim esse senum genium, vt non solum parta tueri, sed etiam magis ac magis augere gestiant. Sed verius ex hisce Carionis verbis, ὑμᾶς ἡδέως ἅπαντας ζήσειν, poterat coniicere chorus, huncce senem vel ipsum Croesum diuitiis superare, cui tantam hominum multitudinem locupletare liceret.

Καρ. Πρεσβυτικῶν μὲν ὄν κακῶν ἔγωγ' ἔχοντα σωρόν. 270
Χο. Μῶν ἀξιοῖς Φενακίσας ἡμᾶς ἀπαλλαγῆναι
Ἀζήμιος, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ βακτηρίαν ἔχοντος;
Καρ. Πάντως γὰρ ἄνθρωπον φύσει τοιοῦτον εἰς τὰ πάντα
Ἡγεῖσθέ μ' εἶναι κ' ἡδὲν ἂν νομίζεθ' ὑγιὲς εἰπεῖν;

Χο.

v. 270. *πρεσβυτικῶν — κακῶν*] Facete hic Cario senibus, quos ludere gestit, attalicas conditiones exspectantibus, malorum seniliun cumulum promittit. Multa enim atque maxima mala in senes solent irruere, quae senectus secum habet. Magnam collegit *Bergl.* phrasium copiam, quibus *κακῶν σωρὸς* varie exprimitur: ex. gr. *κακῶν πλῆθος, φόρτος, θησαυρὸς, πηγὴ, κῦμα, πέλαγος κ. τ. λ.*

ἔγωγε] scil. *δηλῶ.*

v. 271. *μῶν,*] *num, annon?*

Φενακίσας] a *Φενακίζω, decipio, do verba:* a *Φέναξ, impostor.* Apud *Hesych.* quoque *Φαιναξίζω* legitur.

v. 272. *ἀζήμιος*] *illaesus: ἀβλαβής· κυρίως δὲ ζημία ἡ τῆς ζωῆς μείωσις. Schol.*

v. 272. *βακτηρίαν*] Num, inquit senex, te impune nugas tuas laturum esse putas, me hunc baculum, (quem Carioni ostendit) gerente, quo te probe depexum dabo, si nos ludibrio tibi habes.

v. 273. *τοιοῦτον*] scil. *φέναξ.*

εἰς τὰ πάντα] subintellige *σοφίσματα, ψεύδη*, vel tale quidquam.

v. 274. *ὑγιὲς*] significat quoque, *verum, sincerum:* sic apud *Demosth. ταύτης τοίνυν ἐπιστολῆς ἡδέν ἐστιν ὑγιές.*

275 Χο. Ὡς σεμνὸς ὁ 'πίτριπτος. αἱ κνῆμαι δέ σε βοῶσιν
'Ιά, ἰά· τὰς χοίνικας καὶ τὰς πέδας ποθοῦσαι.
Καρ. Ἐν τῇ σορῷ νυνὶ λαχὸν τὸ γράμμα σε δικάζειν,
Σὺ

v. 275. *σεμνὸς*] videte, quaeſo, quanta hic nebulo fiducia probi atque ingenui oſtentet ſpeciem.

ὁ 'πίτριπτος] pro *ὁ ἐπίτριπτος*, *dignus, qui conteratur*, i. e. *perditus*. ab *ἐπιτρίβω*, contero.

αἱ κνῆμαι δέ σε βοῶσιν, ἰά, ἰά] vox lamentantis. Crura tua, facete inquit ſenex, prurire, et compedes expeteſſere videntur, quibus, ſi nobis illuſeris, vinctus, valde lamentaberis. Per metaphoram crura lamentari dicuntur.

v. 276. *χοίνικας*] *χοῖνιξ*, menſurae nomen, ſextarios duos continentis: erat quoque pedica ex ligno craſſo et rotundo conſiſtens, choenicis inſtar, in quod crura immittebantur: ſubiungit autem *πέδας* generale vinculorum nomen, quibus pedes conſtringuntur.

v. 277. *ἐν τῇ σορῷ λαχὸν τὸ γράμμα*] Quum caetera omnia tribunalia Athenis littera quaeque peculiari ſignata eſſent, Areopagus litteram *ἄλφα* habuit. Id vt recte teneamus, res latius eſt explicanda. Tribunalia decem vniuerſim erant, ſuis vnaquaequae iudiciis deſtinata. Ex his primum littera A, alterum B, tertium Γ, ac ſic deinceps vsque ad decimum, cuius littera K erat, notabatur. Docet iſta, nusquam alibi temere obuia, Scoliaſtes comici. Athenis multa erant tribunalia, et in quibusdam de rebus capitalibus ius dicebant, in quibusdam de ciuilibus, atque ipſorum vnum quodque a ſpeciali quadam littera dictum erat. ex. gr. erat quodpiam tribunal, cui nomen *ἄλφα* datum, eodem modo alterum *βῆτα* nuncupatum; tertium

Σὺ δ' ἃ βαδίζεις· ὁ δὲ Χάρων τὸ ξύμβολον δίδωσιν.

Xo.

γάμμα: quartum δέλτα, vsque ad κάππα, ſiquidem decem tribunalia Athenis erant, ſingulisque ante fores tinctura rufa notata erat littera ſua, a qua nomen accipiebant. Inde autem certa ſatis coniectura eſt, Areopagum, vti dignitate primum, ita quoque primam litteram habuiſſe. Ait vero *Schol.* rufa tinctura litteras iſtas notatas fuiſſe. Ariſtot. Lib. de republ. Athen. dicit, litteram hanc fuiſſe in obice ianuae, tincturam vero in palo ad introitum poſito, baculumque iudici vnicuique datum, eo colore, quo tribunal, denotatum, et inſcripta item littera, quae in obice exſtaret. Sed tinctura omnimmne rufa fuit? Non exiſtimo, et errare Scholiaſten arbitror. Nam vt littera ſingula diſtinguebantur, ſic colore, quem et baculi referebant; et id clare dicunt ſcholia ad eiusdem comici veſpas. Decem tribunalia ea fuiſſe dicit Scholiaſtes: ſed hallucinari non immerito videtur, quippe plura multo inuenio; ordine iudicanda. *Io. Meurſ. Areop. C. XI.*

τὸ γράμμα σε] Cario ad veterem, modo deſcriptum morem, hic adludens, quo iudicaturis baculus, littera quadam notatus, dabatur, vti tribunal ſibi adſignatum noſcerent, chorum comice irridet. Senſus igitur hic eſt: *Tu, qui iudicis perſonam nunc agere geſtis, compedes et vincula mihi minitans, quare non in eum abis locum, quem baculus, littera ſignatus, tibi adſignat?* addit ἐν τῇ σορῷ, ſcil. *in tumulo ſepulcrali, quo te, decrepitum ſilicernium, ianitor orci, Charon, vocat, atque apud inferos iudicis partes agere iubet. Cur igitur haud propere illuc abis, in loco haudquaquam congruo hic haerens?*

ἐν τῇ σορῷ] σορὸς, *loculus, ſepulcrum.* Quum paulo ante σωρὸν χρημάτων apportare Plutum dixiſſet

Χο. Διαῤῥαγείης, ὡς μόθων εἶ, καὶ φύσει κόβαλος,
Ὄστις φενακίζεις· φράσαι δ' ὅπῳ τέτληκας ἡμῖν,
Ὅτε χάριν μ' ὁ δεσπότης ὁ σὸς κέκληκε δεῦρο·
Οἱ πολλὰ μοχθήσαντες, ἐκ βάσης σχολῆς προθύμως
Δεῦρ' ἤλθομεν, πολλῶν θύμων ἑίζας διεκπερῶντες.

Καρ.

Cario, per iocum hic eiusdem soni, sed aliae significationis; vocem adhibet.

λαχὸν τὸ γράμμα σε] Constr. attica: nam nominatiuus ponitur pro genitiuo absoluto; quod notat *Schol.* λαχόντος τοῦ γράμματός σε: *Quum littera tua, inquit,* (in baculo notata) *nacta est iuris dicendi potestatem*; δικάζειν subintellige σε, ἐν τῷ σορῷ, apud inferos. Forsan quoque legi possit λαχὼν τὸ γράμμα, atque λαχὼν cum sequente σὺ coniungi.

v. 278. σὺ δ' ἐ βαδίζεις] *tu vero non abis, quo te sors tua vocat*, i. e. *in regnum Ditis.*

τὸ ξύμβολον] *signum, tessera.* alludit ad baculum, iudicaturis datum: Iam, inquit, Charon te vocat ad inferos, dans tibi signum, illic vt iudicem agas. vid. *Bergl.*

v. 279. διαῤῥαγείης] *disrumparis*; aor. 2. opt. pass. a διαῤῥήγνυμι. maledicendi formula.

μόθων] idem quod μέθαξ. *Hesych.* μόθωνας, inquit, apud Lacedaemonios fuisse pueros, qui praeter liberos domesticos educari atque ali solerent. *Schol.* vero et *Suidas*, qui eum exscripsit, ingenuorum adsecias et pedissequos, eamque ob rem homines viles, seruili indole praeditos, nugatores, garrulos atque molestos fuisse tradunt. μόθων secundum *Schol.* est quoque saltationis genus turpe, et seruo dignum.

κόβαλος] *illiberalis, astutus, latro*, a κοπίς. Vel, qui malis artibus vtitur; κόβαλα enim dicuntur mala. vid. *Suid. Hesych.* et *Harpocrat.*

Καρ. Ἀλλ' ἢν ἔτ' ἂν κρύψαιμι· τὸν Πλοῦτον γὰρ, ὦ
ἄνδρες, ἥκει
Ἄγων ὁ δεσπότης, ὃς ἡμᾶς πλουσίους ποιήσει. 285
Χο. Οὕτως γάρ ἐσι πλουσίοις ἅπασιν ἡμιν εἶναι;
Καρ. Νὴ τοὺς Θεοὺς, Μίδας μὲν οὖν, ἢν ὥτ' ὄνου λάβητε.

v. 283. *Θύμων ξίζας*] Narrat *Schol.* Athenienſes propter terrae ſterilitatem caruiſſe frugibus, eamque ob rem *Θύμοις* ſeu *βολβοῖς* veſci eſſe ſolitos, qui ſecundum *Suid.* ſunt genus leguminis, vel cepae: vt apud Xenoph. in ſymp. *κρομμύων ὄζειν*, *cepas olere.* Indignatur igitur chorus, ſe ab opere ſuo ruſtico eſſe auocatum, cepis quam plurimis relictis, quibus in colligendis fuerat occupatus. Putat *Girard.* ideo *ξίζας* adieciſſe comicum, quod praecipua pars ceparum eſt caput, quod ipſis haeret radicibus.

διεκπερῶντες] *praetereuntes* i. e. opus inceptum intermittentes: *ἀντὶ τοῦ παιροῤῥῶντες καὶ παρατρέχοντες. Schol.*

v. 284. *ἥκει ἄγων*] pro *ἄγει.*

v. 285. *ὑμᾶς*] *Kuſter* cum aliis *ἡμᾶς* legi mauult.

v. 286. *ἐσι*] pro *ἔξεσι* licet.

ἡμῖν] pro quo legit *Hemſterh. ἥμιν. Kuſter.* vero *ἡμὶν*: vltima enim eſt corripienda.

v. 287. *Μίδας*] Phrygiae rex, qui Deorum munere cuncta tactu ſuo in aurum poterat transformare. Ab Apolline aſininis foedatus eſt auribus, cui, cantu cum Pane contendenti, palmam negabat. *μὲν οὖν* eſt correctio: *non ſolum*, inquit, *diuites*, *ſed adeo Midas*, i. e. *omnium ditiſſimos vos fore adſirmo*; addit iocoſe, ſi eius quoque aures acceperitis. *Μίδας* hic eſt accuſat. plural.

Χο. Ὡς ἡδομαι, καὶ τέρπομαι, καὶ βάλομαι χορεῦσαι
Ὑφ' ἡδονῆς· εἴπερ λέγεις ὄντως σὺ ταῦτ' ἀληθῆ.
Καρ. Καὶ μὴν ἐγὼ βαλήσομαι Θρεττανελὸ τὸν Κύ-
κλωπα
Μιμούμενος, καὶ τοῖν ποδοῖν ὠδὶ παρενσαλεύων,
Ὑμᾶς

v. 290. Θρεττανελὸ] vox ficta, citharae ſonum exprimens. Philoxenum poëtam dithyrambicum, vel tragicum (quem comicus noſter hic perſtringit) aiunt, ſcripſiſſe amorem Cyclopis erga Galateam, et quum ſonum citharae in carmine ſuo imitari vellet, hac voce eſſe vſum. Introducit enim Cyclopem citharam canentem, et Galateam ad amorem ſui prouocantem. Quum igitur chorus dixit; quam laetor, et ſaltare cupio! ferus ſubiicit; et ego ſaltandi ſum cupidus, ſimul carmen illud canere incipiens. *Suid.* qui Scholiaſtes ſcrinia compilauit.

τὸν κύκλωπα] Satis notus eſt ex poëtarum fabulis Polyphemus, Neptuni filius, ſtatura immani, cui in fronte vnicus ingens, clypei inſtar, fuit oculus, quem Vlyſſes ei telo acuto terebrauit. Philoxenus autem poëta, Galateae eiusdem amore captus, Dionyſium, Siciliae tyrannum, habuit riualem, a quo in lapicidinas eſt coniectus. Hinc quum aufugiſſet Philoxenus, carmen ſcripſit, quo inducit Polyphemum Galateae amore faucium, citharam pulſantem, ouesque cum ea paſcentem. Sub Cyclopis perſona autem tyrannum acriter perſtringit, qui inuita Minerua ingenium adfectabat poëticum. confer. *Schol.*

v. 291. μιμούμενος] *Ego*, inquit Cario, *vobis praeibo laetus, Cyclopis inſtar, canens et tripudians, vosque tanquam oves meas ad heri aedes deducam.*

Ὑμᾶς ἄγειν. ἀλλ' εἶα, τέκεα θαμὶν ἐπαναβοῶντες
Βληχώμενοί τε προβατίων,
Αἰγῶν τε κιναβρώντων μέλη,
Ἕπεσθ' ἀπεψωλημένοι τράγοι δ' ἀκρατιεῖσθε. 295
Χο. Ἡμεῖς δέ γ' αὖ ζητήσομεν, Θρεττανελὸ τὸν Κύ-
κλωπα

ὧδι] pro ὧδε, *hoc modo:* quae quum dicit, canere atque tripudiare incipit.

τοῖν ποδοῖν] *Schol.* putat, Carionem inter haec verba senibus pedum intulisse ictus.

v. 292. ἀλλ' εἶα τέκεα κ. τ. λ.] haec verba ex Philoxeni Cyclope desumta esse docet *Schol.* Masculinum ἐπαναβοῶντες hic cum neutro τέκεα coniungit Aristophanes, ad genus naturale respiciens; nam τέκεα idem est quod υἱοί. vid. *Kuster.* Senes autem, quibus comparatos, iocose filios appellat suos Cario, seque patrem gregis, cuius maxima sibi cura sit habenda.

v. 293. βληχώμενοι] a βληχάομαι, *balo*, quod proprie de capris et ouibus dictum, comicus noster in vespis ad infantium transtulit vagitum: τὰ δὲ παιδάρια συγκύπτονθ' ἅμα βληχᾶται.

v. 294. αἰγῶν τε κιναβρώντων] Notat *Schol.* κινάβραν proprie esse canum cibum, quasi κυνοβορᾶν: significare etiam ingratum odorem, quem caprae ex alis emittunt: κιναβρᾶν ergo dicitur, *olere hircum.*

μέλη] pro μέλεα, cantus.

v. 295. ἀκρατιεῖσθε] ab ἀκρατὴς impotens, incontinens. vid. *Suid.* in voce ἀκράτεια.

v. 296. ἡμεῖς δὲ] verba constructionis eleganter hic sunt disiecta, vt rusticum prodant ingenium, sic ordi-

Βληχώμενοι, σὲ τϱτονὶ πεινῶντα καταλαβόντες,
Πῆραν ἔχοντα, λάχανά τ' ἄγρια δροσερὰ, κραιπα-
λῶντα,
Ἡγεμόνον τοῖς προβατίοις,
Εἰκῆ δὲ καταδαρθέντα πϱ,
Μέγαν λαβόντες ἡμμένον σφηκίσκον, ἐκτυφλῶσαι.

Καρ.

nanda: ἡμεῖς δὲ αὖ βληχώμενοι, λαβόντες σφηκίσκον μέγαν ἡμμένον, ζητήσομεν ἐκτυφλῶσαι τὸν κύκλωπα (ἀείδοντα) θρεττανελὸ, καταλαβόντες σε τϱτονὶ πεινῶντα κ. τ. λ. adverbum: *Nos e contrario balantes, quum prehenderimus ingentem palum praeustum, studebimus, Cyclopem, θρεττανελὸ (canentem) quando te deprehenderimus esurientem* etc. Chorus indigne ferens, sese a Carione cum quibus esse comparatum, pergit in allegoria, minans, se fore alterum Vlyssem, nouo Cyclopi (Carioni) oculos effossurum.

v. 298. πῆραν ἔχοντα] καὶ γὰϱ παϱὰ τῷ φιλοξένῳ πῆραν ἔχων εἰσῆλθε. *Schol.*

λάχανά τ' ἄγρια δροσερὰ] Irridet chorus miseriam et egestatem Carionis, qui personam Cyclopis agere gestiat, neque tamen, vt ille Polyphemus, carnibus vesci queat, sed famem herbis agrestibus, rore adhuc madidis, sedare cogatur.

καὶ κραιπαλῶντα] καὶ *Kuster.* cum *Bentl.* deleuit, vtpote metro repugnans. κραιπ. a κραιπάλη, *crapula.*

v. 300. εἰκῆ] *inconsulto* i. e. *quouis loco inconsiderate somno sopitum.*

καταδαρθέντα] a καταδαρθάνω, *obdormisco.*

v. 301. ἡμμένον] partic. perf. pass. ab ἅπτω, *accendo.*

Digitized by Google

Καρ. Ἐγὼ δὲ τὴν Κίρκην γε, τὴν τὰ φάρμακ' ἀνα-
κυκῶσαν,
Ἢ τὰς ἑταίρας τὰς Φιλωνίδα ποτ' ἐν Κορίνθῳ
Ἔπειτεν, ὡς ὄντας κάπρους,
Μεμαγμένον σκῶρ ἐσθίειν, αὐτὴ δ' ἔματτεν αὐτοῖς;

σφηκίσκον] tignum oblongum, in extremitate acuminatum, a σφήξ, *vespa*: vespae enim pone in acutum desinunt. vid. *Schol.* qui etiam notat, hisce versibus Philoxenum perstingi, vtpote haud vera narrantem. Nam secundum Homerum Cyclopem haud herbis, sed carnibus vesci fuisse solitum.

v. 302. Κίρκην] Satis nota est de Circe fabula, quae Vlyssis socios, pharmaca auide haurientes, in canes atque sues transformauerat. Alia nunc chorum cauillatione exagitat Cario, se Circem imitaturum adfirmans, senesque in porcos conuersurum. Inde fore, inquit, vt pascantur stercore, seque non aliter ac porcelli porcam sequantur.

v. 303. Φιλωνίδα] dicendum fuisset ὑὸς, sed eleganter et ex improuiso mutato nomine taxat in transitu Philonidem, cuius iam supra facta est mentio. Hic homo admodum dives magnam parasitorum alebat copiam, qui omni voluptatum genere sese inquinantes, ventrique obedientes vitam pecudis viuebant. conf. *Schol.*

v. 305. μεμαγμένον] part. perf. pass. a μάσσω, *pinso*, *subigo*.

σκῶρ] Nullibi legitur, Circem hominibus a se transformatis stercus dedisse edendum. Scommatis causa haec igitur dicit Cario, foedius se adeo senes tractaturum minitans, quam Circe socios habuerat Vlyssis.

Μιμήσομαι πάντα τρόπον.
Ὑμεῖς δὲ γρυλλίζοντες ὑπὸ φιληδίας,
Ἕπεσθε μητρὶ χοίροι.
Χο. Οὐκ ἂν σε τὴν Κίρκην γε, τὴν τὰ φάρμακ' ἀνακυκῶσαν,
Καὶ μαγγανεύσασαν, πολύνσσάν τε τὰς ἑταίρας,
Λαβόντες, ὑπὸ φιληδίας
Τὸν Λαέρτιὰ μιμόμενοι, τῶν ὄρχεων κρεμῶμεν,

Μιν-

v. 307. γρυλλίζοντες] verbum, quod porcorum vocem ipso sono exprimit.

ὑπὸ φιληδίας] *prae suauitate:* ex φίλος et ἡδύς. Vos igitur, iocose inquit, cibi (stercoris) suauitate allecti, me sequimini.

v. 309. σὲ τὴν Κίρκην] *te, qui Circem hic agis.*

v. 310. μαγγανεύσασαν] *incantantem:* a μάγγανον, *machina, incantatio, praestigiae.* vid. *Suid.*

v. 311. ὑπὸ φιληδίας] verba Carionis irrisionis causa a choro repetuntur.

v. 312. τὸν λαέρτιὰ] pro λαέρτα scil. υἱὸν, vid. *Bergl.* et *Hemsterh.*

κρεμῶμεν] praes. pro fut. Haudquaquam Circem ab Vlysso fuisse suspensam hic comicus noster adserit: sed adludit ad Melanthium, regis caprarium, qui atroci adfectus est supplicio, propterea quod non solum absente Vlysse cum procis colluserat, verum etiam dominum suum, in Ithacam reversum, mendicique vestibus, vti clam rerum suarum statum cognosceret, indutum contumeliose acceperat: ἢ ὡς ἐκεῖνος, (ὀδυσσεὺς) Μελάνθιον ἐκρέμασεν. *Schol.*

Digitized by Google

Μινθώσομέν θ', ὥσπερ τράγῳ,
Τὴν ῥῖνα· σὺ δ' Ἀρίσυλλος ὑποχάσκων ἑρεῖς,
Ἕπεσθε μητρὶ χοῖροι. 315
Καρ. Ἀλλ' εἶα νῦν τῶν σκωμμάτων ἀπαλλαγέντες ἤδη
Ὑμεῖς, ἐπ' ἄλλ' εἶδος τρέπε-
Σθ'. ἐγὼ δ' ἰὼν ἤδη, λάθρα

v. 313. μινθώσομεν] *Stercore linemus*, a μίνθος, ſtercus, quo vtuntur paſtores ad fricandas hircorum nares, ſi male habent ex frigore, vt foetore ſternutamentum cieant. vide *Schol.*

v. 314. Ἀρίσυλλος] ſcil. ὡς; poëta fuit ille homo, ſupra quam eſt credibile, impurus et obſcoenus. vid. *Suid.* et *Schol.* Praeter eius animi prauitatem hoc quoque corporis erat vitium, vt ore ſubhiante. i. e. labris fere compreſſis loqueretur, eamque ob rem vocem per nares cum ſtridore emitteret, cuius ſonitus ad grunnitum ſuillum proxime accedebat.

v. 316. νῦν] quum iam ad aedes heri mei peruenimus.

v. 317. ἐπ' ἄλλ' εἶδος] Aliud cantici genus decantate. Aliam enim ſpeciem in hac fabula, vt in quibusdam aliis non poterat induere chorus, qui perpetuo habitu et cultu agricolarum incedebat. Forſan iocoſe ſimul inquit Cario: *Vobis ante a me, altera Circe, in capros ſuesque transformatis, nunc, itinere confecto, humanam denuo figuram licet induere:* Forſan quoque in hanc ſententiam: *Nunc abite, omnemque date operam, vt Plutus viſum recipiat, quo dites facti aliam induere ſpeciem, et detritis panni depoſitis magis nitere poſſitis.*

Βελήσομαι τῷ δεσπότῃ,
Λαβὼν τιν' ἄρτον, καὶ κρέας
Μασσώμενος, τὸ λοιπὸν ὕτω τῷ κόπῳ ξυνεῖναι.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΤΡΙΜΕΤΡΟΙ ΙΑΜΒΙΚΟΙ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ, ΧΟΡΟΣ.

Χαίρειν μὲν ὑμᾶς ἔστιν, ὦ 'νδρες δημόται,
Ἀρχαῖον ἤδη προσαγορεύειν, καὶ σαπρόν.
Ἀσπάζομαι δ', ὅτιὴ προθύμως ἥκετε,

Καὶ

v. 321. *μασσώμενος*] a *μασσάομαι* et *μασάομαι*, *mando*, *deuoro*. δείκνυσιν ἐντεῦθεν, ὡς τοιαῦτα οἱ δοῦλοι ποιεῖν εἰώθασιν. *Schol.*

ὕτω] ſic: ſcil. cibo expletus.

κόπῳ ξυνεῖναι] *intereſſe labori*, quo ad viſum Pluto reſtituendum eſt opus.

v. 322. *χαίρειν μὲν ὑμᾶς*] χαῖρε et χαίρειν σε vulgaris apud Graecos erat ſalutandi formula. Senſus igitur hic eſt: *Si vſitata vos nunc ſalutandi formula excciperem, nimis frigida atque trita ea eſſet compellatio, tanta nobis obiecta felicitate, quae maior eſſe nequit.*

v. 323. *προσαγορεύειν*] infin. pro ſubſtant. προσηγορία.

σαπρὸν] *putre*: it. *inſipidum*, *ineptum*.

v. 324. *ἀσπάζομαι*] Haud inſolita fuit haec ſalutatio: verum haud adeo vulgaris et magis officioſa ac

Καὴ συντεταμένως. κ' ἁ καταβεβλακευμένως. 325
Ὅπως δέ μοι καὴ τἄλλα συμπαρασάταϛ
Ἔσεσθε, καὴ σωτῆρες ὄντες τῦ θεῦ.
Χο. Θάῤῥει· βλέπειν γὰρ ἄντικρυς δόξεις μ' Ἄρη.

Δει-

blandiloqua. Verisimile est, Chremylum amicos suos quoque esse amplexum.

ὁτιὴ] pro ὅτι.

v. 325. συντεταγμένως] *acie quasi instructa*, quam exornare Graecis dicitur συντάσσειν. *Schol.* interpretatur: καθωπλισμένως μετὰ τάξεως καὴ γοργῶς καὴ μετὰ συγκροτήματός τινος. Sed Kusterus in notis ad Suidam sequutus *Bentlei.* opinionem, Scholiasten falsam lectionem συντεταγμένως metro et sensui repugnantem, pro vera συντεταμένως, *contente, celeriter, non gravate*, habuisse recte contendit, vllam hic armaturae mentionem factam esse negans.

κ' ἁ] pro καὴ ἁ.

καταβεβλακευμένως] *ignaue, remisso animo* a βλαξ, qui piscis est inutilis, nec vlli animanti esui. vide *Etymol.* et *Eustath.* dicitur etiam *socors, ignaues.*

v. 326. τἄλλα] pro κατὰ τὰ ἄλλα: *reliquis in rebus, ad quas opera mihi vestra est opus.*

συμπαρασάταϛ] Vox a re militari ducta significat eum, qui a latere alicui adstat adiutor, vel miles auxiliaris, opis ferendae causa, ab ἵστημι.

v. 327. ὄντες] abundat. Sed rectius ὄντως, *vere*, legitur.

v. 328. βλέπειν μ' Ἄρη] duplicem hic admittit sensum: vel *putabis, me videns, videre Martem:* vel *putabis mihi Martem ex oculis elucere:* quod est verisi-

Δεινὸν γὰρ, εἰ τριωβόλε μὲν εἵνεκα
330 Ὠσιζόμεσθ' ἑκάστοτ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ,
Αὐτὸν δὲ τὸν Πλοῦτον παρεῖναι τῷ λαβεῖν.
Χρ. Καὶ μὴν ὁρῶ καὶ Βλεψίδημον τουτονὶ

Προσί-

milius: vt apud Aeſchyl. in Septemth. v. 53. λεόντων Ἄρη δεδορκότων, *leonum, Martis adſpectum ſiue cultum habentium. Bergl.*

ἄντικρυς] vide v. 134.

δόξεις μ' Ἄρη] pro quo alii, δόξης Ἄρην attic.

δεινὸν γὰρ] ſcil. εἴη, *indignum foret.*

v. 329. τριωβόλε] Initio tantum vnus obolus iudicantibus publice eſt datus, inde bini, et mox terni ſolui coepti, teſte *Polluc.* Lib. VIII. C. 9. confer. *Schol. in concion.* Iudicaturi autem mane adeſſe debebant, antequam daretur ſignum: ſerius accedens mercede excidebat. v. Ariſtoph. in Veſp.

v. 330. ὠσιζόμεσθ'] *trudimur, conflictamur.* Notat *Biſet.* a tertia perſona perf. paſſ. ὦσται verbi ὤθω, *trudo* formari, ὠθέειν et inde ὠσίζειν et ὠσίζεσθαι. Senſus igitur hic eſt: *ad triobolum merendum mane iam* concionem frequentamus, vbi in conferta turba preſſi trudimur atque adfligimur. Putat *Suid.* hic taxari Athenienſes, quod trioboli gratia litium et iudiciorum adeo ſint amantes.

v. 331. παρεῖναι] *ſinerem*, aor. 2. opt. verbi παρίημι. Quum chorus de ſe modo in ſingulari, modo in plurali loqui conſueuerit, nihil difficultatis eſſe putat *Duker.* ſi quis παρεῖμεν pro παρεῖημεν legere velit.

v. 332. βλεψίδημον] Hanc vocem *Schol.* ex βλέπω et δῆμος compoſitam eſſe docet, eumque ſignifica-

Προσίοντα· δῆλος δ' ἐστὶν, ὅτι τῷ πράγματος
Ἀκήκοέν τι, τῇ βαδίσει καὶ τῷ τάχει.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΤΡΙΜΕΤΡΟΙ ΙΑΜΒΙΚΟΙ.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τί ἂν ἓν τὸ πρᾶγμ' εἴη; πόθεν, καὶ τίνι τρόπῳ
Χρεμύλος πεπλάτηκ' ἐξαπίνης; ἀ πείθομαι·
Καί τοι λόγος γ' ἦν, νὴ τὸν Ἡρακλέα, πολὺς
Ἐπὶ τοῖσι κυρείοισι τῶν καθημένων,

Ὡς

re, qui oculos in populum conuertit, ab eo vt ſubleuetur.

v. 333. δῆλος δ' ἐστὶν] et δῆλόν ἐσι gen. neutro, *certum, manifeſtum eſt.*

v. 334. τῇ βαδίσει καὶ τῷ τάχει] inceſſu et celeritate; pro τῇ βαδίσει τάχει, propero inceſſu. Tale eſt illud latinum: *chalybem frenosque momordit. Girard.*

v. 336. ἐξαπίνης] καὶ ἐξάπινα· γίνεται παρὰ τὸ ἀφανὴς ἄφινα καὶ ἀπίνα. *Schol.*

v. 338. ἐπὶ τοῖσι κυρείοισι] In tonſtrinis nouarum rerum cupidi coinſidebant, rumores captantes. Facete igitur Theophraſt. tonſtrinas appellitabat abſteimia conuiuia, ἄοινα συμπόσια, διὰ τὴν λαλιὰν τῶν προσκαθιζόντων. Vide *Caſaubon.* ad Charact. Theophr. c. 11.

Ὡς ἐξαπίνης ἀνὴρ γεγένηται πλούσιος.
Ἔστιν δέ μοι τοῦτ' αὐτὸ θαυμαστόν· χ' ὅπως,
Χρηστόν τι πράττων, τοὺς φίλους μεταπέμπεται.
Οὔκουν ἐπιχώριόν τι πρᾶγμ' ἐργάζεται.
Χρεμύλ. Ἀλλ' ἤδειν ἀποκρύψας ἐρῶ, μὰ τοὺς θεούς,
Ὦ Βλεψίδημ', ἄμεινον ἢ χθὲς πράττομεν.

Ὥστε

Dicit *Schol.* comicum hic perſtringere Athenienſes, qui ſaepe male feriati totum diem in tonſtrinis perſidere, tempusque garriendo terere conſueuerant.

v. 340. θαυμαστὸν] Miratur Blepſidemus Chremyli mores, qui locupletatus amicos ſuos ſtatim arceſſat, fortunae ſuae eos facturus participes, quum alii fere omnes mutatam ſortem ſedulo occultare ſtudeant, vel metu vel auaritia adducti.

χ'] pro καὶ.

v. 341. χρηστόν τι πράττων] *rem proſpere gerens.* Graeci hoc ſignificatu τὸ πράττειν non ſolum cum aduerbiis, vt εὐπράττειν, ſed etiam cum adiectiuis iungunt, vti mox. ἄμεινον πράττομεν. vide *Kuſt.*

ἐπιχώριον] ἐπιχώριος, *indigena:* ſi de re vſurpatur, *patrius, genticus,* a χῶρος. Dicit *Schol.* iterum hic carpi Athenienſes, inuidiae inſimulatos.

v. 343. ἀλλ' ἤδειν] Haec verba ad auditores loquitur Chremylus, qui Blepſidemi orationem audiuerat, nondum ab hoc conſpectus.

ἐρῶ] praeſ. loco futuri.

v. 344. χθὲς] *heri:* omne tempus praeteritum hic ſignificat.

Ὥστε μετέχειν ἔξεσιν· εἰ γὰρ τῶν φίλων·
Βλ. Γέγονας δ' ἀληθῶς, ὡς λέγουσι, πλούσιος;
Χρ. Ἔσομαι μὲν οὖν αὐτίκα μάλ', ἢν θεὸς θέλῃ.
Ἔνι γάρ τις, ἔνι κίνδυνος ἐν τῷ πράγματι.
Βλεψίδ. Ποῖός τις; Χρεμύλ. οἷος; Βλεψίδ. λέγ' ἀνύσας, ὅ, τι φής ποτε.
Χρ. Ἢν μὲν κατορθώσωμεν, εὖ πράττειν ἀεί·
Ἢν

v. 345. ὥστε] refertur ad πράττομεν. Dixerat enim in plurali, *melius nobiſcum agitur*, adeoque mox addit rationem, quia fas eſt, te, mihi amiciſſimum, ſortis meae, in melius mutatae, fieri participem.

ἔξεσιν] *aequum eſt.*

τῶν φίλων] ſcil. ἐμῖς.

v. 347. ἔσομαι] nondum, inquit, factus ſum dives, ſed futurum me confido, ἢν θεὸς θέλῃ, *fauente Deo.*

v. 348. ἔνι] pro ἔνεσι. Hac oratione perplexa et ambigua adducitur Blepſidemus, vt ingens aliquod facinus a Chremylo eſſe commiſſum, ſibi perſuadeat.

v. 349. οἷος] Animo multa voluens Chremylus cogitata haud eloquitur, vt ſit ſupplendum: *quale vix unquam homini contigit*, vel tale quidquam.

λέγ' ἀνύσας] *coeptum abſolue ſermonem. Schol.* λέγε, ὅτι φής ποτε ἀνύσας καὶ τελέσας τοῦτο. ἀνύσας quoque *propere* ſignificat: ea autem ſignificatione in prima ſyllaba ſpiritu notari aſpero tradit *Suidas.*

ὅ τι φής ποτε] *quod dicere incepiſti.*

v. 350. εὖ πράττειν] infin. pro praeſ. εὖ πράττομεν; ſimiliter ἐπιτετρίφθαι inf. perf. paſſ. pro ἐπιτετρίμεθα: Siue infinitiuus vſurpatur pro ſubſtantiuo εὐπραγία, ſcil. ἡμῖν ἐσι.

Ἢν δὲ σφαλῶμεν, ἐπιτετρίφθαι τοπαράπαν.
Βλ. Τοῦτ' πονηρὸν φαίνεταί τὸ φορτίον,
Καί μ' οὐκ ἀρέσκει. τό, τε γὰρ ἐξαίφνης ἄγαν
Οὕτως ὑπερπλουτεῖν, τό, τ' αὖ δεδοικέναι,
Πρὸς ἀνδρὸς οὐδὲν ὑγιές ἐσ' εἰργασμένον.
Χρεμύλ. Πῶς οὐδὲν ὑγιές; Βλεψίδ. εἴ τι κεκλοφὼς, νὴ Δία,

Ἐκεῖ-

v. 351. σφαλῶμεν] aor. 2. conj. paſſ. a σφάλλω, *ſupplanto*, *fallo*, i. e. *ſi Pluto viſum reſtituere fruſtra laborauerimus*: ἐπιτετρίφθαι, *peſſundabimur*, ſcil. *a Ioue*, *conatus noſtros indignante*.

v. 352. τοῦτ'] pro τοῦτο. *Haec tua formido*, inquit, *miſerum mihi videtur onus*, *male te habens*.

v. 353. μ' οὐκ ἀρέσκει] ἀρέσκειν etiam cum accuſat. perſonae conſtructum legitur, vt apud Plat. ὃς δ' ἂν μὴ ἀρέσκῃ διδασκάλων: vſitatius tamen cum dativo.

v. 355. πρὸς ἀνδρός] Praepoſitio πρὸς cum genitiuo conſtructa ſignificat, *eſt hominis* ſcil. *officium vel proprium*: omittitur interdum praepoſitio vt apud *Thucid.* ἀ πάσης ἔσῃ πόλεως, *non cuiusuis erit ciuitatis*.

v. 356. πῶς οὐδὲν ὑγιὲς] Chremylus non intelligens mentem Bleplidemi, eum, apertius vt loquatur, rogat.

εἴ τι] εἰ ſaepe notat ὅτι, quod tamen non in principio orationis, ſed praecedente aliquo verbo, vel parte ſententiae ſolet poni. Forte legendum eſt ἤτι, vt referatur ad ſequens ἤτι ἀργύριον. *Duker.* Adſunt autem exempla, vbi εἰ, *an*, *num*, ſignificat vt apud Luc. πειρᾷ μου, εἰ μέμνησαι et Xenoph. ἐπηρώτα, εἰ ἔλεξε,

Ἐκεῖθεν ἥκεις, ἀργύριον ἢ χρυσίον
Παρὰ τῆ θεῆ· κἄπειτ' ἴσως σοι μεταμέλει.
Χρ. Ἄπολλον Ἀποτρόπαιε· μὰ Δί', ἐγὼ μὲν ἅ.
Βλ. Παῦσαι φλυαρῶν, ὦ 'γάθ'· οἶδα γὰρ σαφῶς.
Χρ. Σὺ μηδὲν εἰς ἐμ' ὑπονόει τοιοῦτο. Βλ. φεῦ,

Ὡς

quae ſignificatio huic loco eſt accommodata. Fortaſſe etiam εἶτα, *itane*, *ſiccine* legi poteſt. vide notata ad verſum 79.

κεκλοφὼς] part. perf. act. att. pro κεκλεφὼς, a κλέπτω.

v. 357. ἐκεῖθεν] *illinc* ſcil. *ex Apollinis templo, quod digito monſtrat.* Haud quidem pro certo adfirmat Blepſidemus, fanum Apollinis a Chremylo fuiſſe expilatum; ſed innuit tantum, hoc, vel aliud tale facinus forſan ab eo fuiſſe admiſſum, id quod ex hominis ſubito locupletati metu coniectat.

v. 359. ἀποτρόπαιε] Quidam eſſe Dii putabantur mala auertentes, inde auerruncі dicti, quibus adnumeratur Phoebus. Demoſth. contra Mid, Ἀπόλλωνι ἀποτροπαίῳ βοῦν θύσαι. vide *Bergl.* Verbis Blepſidemi ſtupefactus Chremylus Phoebum, a cuius modo reuertebatur oracuło, inuocat, vt ſeſe talis criminis purum atque inſontem ſeruet.

ἐγὼ μὲν ἅ] ſcil. κέκλοφα.

v. 360. ὦ 'γάθ'] pro ὦ ἀγαθὲ *bone vir.* Chremyli facinus iam ſcire ſe fingit Blepſidemus, quo facilius verum ab eo expiſcetur.

Ὡς ἀδὲν ἀτεχνῶς ὑγιές ἐσιν ἀδενός·
Ἀλλ' εἰσὶ τᾶ κέρδας ἅπαντες ἥττονες.
Χρ. Οὗτοι μὰ τὴν Δήμητρ' ὑγιαίνειν μοι δοκεῖς.
Βλ. Ὡς πολὺ μεθέσηχ', ὧν πρότερον εἶχεν, τρόπων.
Χρ. Μελαγχολᾷς, ὦ 'νθρωπε, νὴ τὸν ἀρανόν.

Βλ.

v. 362. ἀτεχνῶς] cum circumflexo, *vere, ſimpliciter, manifeſte.* τέχνη enim dolum ſignificat. vide *Suid.*

ἀδενὸς] non abundat, ſed ſuum habet pondus, ac ſi dicas, *vt nihil quidquam. Girard. Ego, inquit Blepſid. qui te ſceleris plane purum eſſe putaui, nunc me deceptum intelligo.*

v. 363. ἥττονες] quaeſtu inferiores i. e. *lucri impotentes, diteſcendi cupiditati nulla ratione reſiſtentes,* vt apud *Xenoph.* Paed. 8. ἥττων οἴνᾳ, *vino deditus.*

v. 365. μεθέσηχ'] pro μεθέσηκε, a μεθίσημι, *muto,* conſtr. cum genitiuo et accuſatiuo.

v. 367. κατὰ χώραν ἔχει] κατὰ χώραν ἔχειν Graecis ſignificat *quieſcere, in eodem manere loco,* vt apud *Xenoph.* de matrefam. περιελθεῖν δὲ ἐπισκοπουμένην, εἰ κατὰ χώραν ἔχει ἕκασα. *Ex vultu,* inquit Blepſid. *tuo, te aliquid deſignaſſe, ſatis apparet. Olim enim eras vultu quieto, nunc autem, conſcientia territus, perpetuo circumfers oculos.*

v. 368. ἐπίδηλόν τι] *Schol.* ita explicat: ἀλλ' ἔσι τὸ βλέμμα αὐτᾷ ὅμοιον πεπανουργηκότι βλέμματι: Bos in animadv. ita emendat; ἀλλ' ἔσιν ἐπιδηλᾶν τι πεπανουργηκότα: *indicat hominem, qui aliqua ſe contaminauerit culpa;* quia nullum exſtat exemplum, τὸ ἐπίδηλον cum datiuo conſtructum, idem, quod ὅμοιον, ſignificare.

Βλ. Ἀλλ' ὧδε τὸ βλέμμ' αὐτὸ κατὰ χώραν ἔχει·
Ἀλλ' ἔστιν ἐπιδηλῶν τι πεπανουργηκότι.
Χρ. Σὺ μὲν οἶδ', ὃ κρώζεις· ὡς, ἐμοῦ τι κεκλοφότος,
Ζητεῖς μεταλαβεῖν. Βλεψιδ. μεταλαβεῖν ζητῶ; τίνος; 370
Χρ. Τό, δ' ἐστὶν οὐ τοιοῦτον, ἀλλ' ἑτέρως ἔχον.
Βλεψιδ. Μῶν οὐ κέκλοφας, ἀλλ' ἥρπακας; Χρεμ.
κακοδαιμονᾷς.

v. 369. κρώζεις] ὡς κόραξ ἢ κορώνη κρώζειν, dicitur de iis, qui temere garriunt, vt cornices. *Suid.* Ad coruos si referas, est praedae inhiare. Chremylus igitur Blepsidemum cum corno confert, qui in partem praedae venire laborat. *Girard.*

ὡς] οὐκ ἔστι πρὸς τὸ ζητεῖς, ἀλλὰ πρὸς τὸ κεκλοφότος. *Schol.*

v. 370. τίνος] refertur ad μεταλαβεῖν, quod etiam cum genitiuo construitur.

v. 371. ἑτέρως ἔχον] scil. ἐστί, aliter se habet i. e. *longe alia ratione rem feci.*

v. 372. ἥρπακας] lepide dictum: dum enim leuiori eum absoluit delicto, atrocioris arguit. Fures enim clam, praedones autem palam et vi auferunt illata.

κακοδαιμονᾷς] *laruae et intemperiae te exagitant.* Notat *Bergl.* disiunctim hoc expressisse Aeschylum in Choëphoris v. 564. δαιμονᾷ δόμος κακοῖς. Simplex δαιμονᾶν, significat quoque insanire, esse daemoniacum, a daemone vrgeri, vt apud Plutarch. in Peric. τοῖς δαιμονῶσι περὶ τὰ θεῖα ἢ ταραττομένοις. Κακοδαίμων etiam homo dicitur miser et calamitosus. Ex collatis autem versibus 355 et 366 satis apparet, Chremylum grauiora a Blepsidemo sibi imputata crimina

Βλ. Ἀλλ' ἀδεμὴν ἀπεσέρηκάς γ' ἀδένα;
Χρεμύλ. Οὐ δῆτ' ἔγωγ'. Βλεψίδ. Ὦ Ἡράκλεις· φέρε, ποῖ τις ἂν
Τράποιτο; ταλήθὲς γὰρ ἂν ἐθέλεις φράσαι.
Χρ. Κατηγορεῖς γὰρ, πρὶν μαθεῖν τὸ πρᾶγμά μου.
Βλ. Ὦ τᾶν· ἐγώ σοι τοῦτ' ἀπὸ σμικρᾶς πάνυ
Ἐθέλω διαπράξαι, πρὶν πυθέσθαι τὴν πόλιν,

Τὸ

grauioribus coërcere conuiciis, eamque ob rem κακοδαιμονᾶν, *intemperiis agitari*, hic esse vertendum.

v. 373. ἀλλ' ἀδεμὴν] *sed annon ye saltim* i. e. si neque sacrilegio, neque furto, neque rapina opes tibi parasti, annon saltim fraude aliqua et dolo cuiuspiam bona tibi quaesisti? *Girard.*

ἀπεσέρηκας] ἀποσερῶ ἐστιν, ὅταν παρακαταθήκην τινὸς λαβὼν εἰς διαβολὴν χωρήσω, καὶ οὐκ ἐθέλω διδόναι αὐτῷ, ὃ ἔλαβον. *Schol.* ἀποσέρησιν interpretatur *Suid.* τὸ τὰ ἀλλότρια λαβόντας κατέχειν.

v. 374. Φέρε] *agedum* scil. *ipse narra, qua ratione factus sis diues.*

v. 375. τράποιτο] aor. 2. opt. med. τρέπω. *Quam*, inquit Blepsidemus, *diuinandi viam quisquam ingrediatur, qua ratione subito tantas congesseris opes, nisi malis artibus fuerint partae.*

v. 377. τοῦτο] scil. ἁμάρτημα, hoc tuum delictum, quod sibi fingit Blepsidemus.

ἀπὸ σμικρᾶς] scil. ἀργυρίου exigua pecunia, vt apud *Isocr.* ἀπὸ ταλάντων ἑξήκοντα, *impendio sexaginta talentorum.*

Τὸ σόμ' ἐπιβύσας κέρμασιν τῶν ἑητόρων.
Χρ. Καὶ μὴν Φίλος γ' ἄν μοι δοκῇς, νὴ τὸς θεὸς, 380
Τρεῖς μνᾶς ἀναλώτας λογίσασθαι δώδεκα.
Βλ. Ὁρῶ τιν' ἐπὶ τῷ βήματος καθεδόμενον,

v. 379 τὸ σόμ' ἐπιβύσας] ἐπιβύω, obſtruo. *Ego, inquit Blepſidemus, paruo pretio rhetorem, in ius te vocaturum, corrumpam, vt delictum tuum minus vrgeat, teque plane abſolutum dimittat.* Taxat autem poëta rhetorum nequitiam, qui fidem proponebant venalem, quamuis ſeſe nulla in re ſaluti communi deeſſe gloriarentur. Demoſthenes ipſe aliquando a Mileſiarum legatis, quibus in concione acriter erat aduerſatus, largitione fuit inductus, ne ſequenti die contra ipſos ageret. Vſus igitur anginae excuſatione tacuit: quod quidam perſentiſcens, eum non angina, ſed argentangina laborare dixit.

κέρμασι] κέρμα, *nummulus minutus*, a κείρω, *tondeo*, item *ſcindo*.

v. 380. Φίλος] ironice: *Talem, inquit, te amicum mihi eſſe arbitror, qui quum accuſatori tres dederit minas, duodecim in rationes ſit relaturus.* Φίλος refertur ad praecedens ὦ 'τᾶν.

δοκῇς] Ex cod. Dorv. legit *Hemſterh.* δοκεῖς, nec non verſu ſequenti poſt ἀναλώτας particulam γε, vtpote metro repugnantem, reiicit.

v. 381. ἀναλώτας] ab ἀναλίσκω pro ἀναλόω, inſumo, impendo.

v. 382. ὁρῶ τιν'] *Cerno*, inquit Blepſidemus, *aliquem* ſcil. *te Chremylum, (cui metum eſt incuſſurus) a iudicibus commiſſi delicti veniam ſuppliciter petentem.*

καθεδόμενον] part. fut. 2. med. ab ἕζομαι, fut. 2. ἑδοῦμαι, *ſedeo*.

Ἱκετηρίαν ἔχοντα, μετὰ τῶν παιδίων
Καὶ τῆς γυναικός· κ' ὰ διοίσονθ' ἅντικρυς
Τῶν Ἡρακλειδῶν ὐδ' ὁτιῶν, τῶν Παμφίλε.
Χρ. Οὐκ, ὦ κακόδαιμον, ἀλλὰ τὰς χρηστὰς μόνας
Ἤγαγε, καὶ τὰς δεξιὰς καὶ σώφρονας

Ἀπαρ-

v. 383. ἱκετηρίαν] *oliuae ramum*, quem manu tenebant fupplices: ab ἱκέτης. vide *Schol.*

μετὰ τῶν παιδίων, καὶ τῆς] Mos erat de crimine quodam poſtulatis vxorem et liberos ſecum ducere in iudicium, vt eorum fletu atque eiulatu miſericordiam iudicibus mouerent. vide *Schol.*

v. 385. Ἡρακλειδῶν] Euryſteus poſt obitum Herculis, cui grauiſſime fuit infenſus, ſummo etiam odio Heraclidas i. e. Herculis liberos, quos funditus delere decreuerat, eſt perſequutus, per legatos bellum ferrumque minitans omnibus, qui in fidem illos recipere auderent. Extorres igitur, ac multa peruagantes loca Athenas tandem venerunt, opem atque auxilium ſupplíciter rogantes, quorum hiſtoriam Pamphilus, pictor egregius, mire expreſſit. Alii hunc Pamphilum inſignem ferunt fuiſſe poëtam, qui miſera Heraclidarum fata carmine deſcripſerit. vide *Schol.* Sed nihil refert, vtrum comicus noſter ad picturam, an ad carmen alludat.

ὁτιῶν] *quantulumcunque: tantillum.*

τῶν Παμφίλε] eorum ſcil., quorum hiſtoriam Pamphilus deſcripſit.

v. 386. τὰς χρηστὰς μόνας ἤγαγε] Ex eo, quod ſolos bonos ditare conſtitui, neque furtum, neque aliud facinus me commiſiſſe apparet. Bonorum enim amicus ipſe ſit bonus, neceſſe eſt

Ἀπαρτὶ πλατῆσαι ποιήσω. Βλ. τὶ σὺ λέγεις;
Οὕτω πάνυ πολλὰ κέκλοφας; Χρ. οἴμοι τῶν κακῶν,
Ἀπολεῖς. Βλ. σὺ μὲν ἓν σεαυτὸν, ὡς γ' ἐμοὶ δοκεῖς. 390
Χρ. Οὐ δῆτ'. ἐπεὶ τὸν Πλᾶτον, ὦ μόχθηρε σὺ,
Ἔχω. Βλ. σὺ Πλᾶτον; ἐποῖον; Χρ. αὐτὸν τὸν θεόν.
Βλ. Καὶ πᾶ 'στιν. Χρ. ἔνδον. Βλ. πᾶ; Χρ. παρ' ἐμοί.
Βλ. παρὰ σοί; Χρ. πάνυ.
Βλεψ. Οὐκ ἐς κόρακας; Πλᾶτος παρὰ σοί; Χρ. νὴ τὰς θεάς.
Βλ. Λέγεις ἀληθῆ; Χρ. φημί. Βλ. πρὸς τῆς Ἑστίας; 395

v. 388. *ἀπαρτὶ*] adverbium, eodem modo formatum, quo *ἀμογητὶ*, ab *ἀπηρτισμένον*, perfectum et plenum: vt apud Herod.: *ἀπὸ τότε εἰσὶ σάδιοι ὁ ἄπαρτί*. *Schol.* Sed *ἀπάρτι* paroxytonon, ex *ἀπὸ* et *ἄρτι* significat *modo*, *ab hoc tempore*. Vtraque significatio hic locum habere potest.

v. 389. *οἴμοι τῶν κακῶν*] interdum *οἴμοι* cum genitiuo construitur, subaudita particula, *ἕνεκα*: *Apollon.* Argon. L. 2. *οἴμοι ἐμῆς ἄτης*; ac si hic latine dicas: *Heu mihi*, *propter scelera mihi adficta*.

v. 390. *σὺ μὲν ἓν σεαυτὸν*] scil, *ἀπολεῖς*: non ego te perdo, sed tu te ipse furto, vt ego suspicor, a te patrato.

v. 394. *οὐκ ἐς κόρακας*] scil. *ὑπάγεις*: *nonne abis in malam crucem* (ad coruos pascendum?)

v. 395. *πρὸς τῆς Ἑστίας*] Blepsidemus, quo magis fidem habeat Chremylo, hunc per Vestam vult iurare, quam tanta veneratione prosequebantur veteres, vt hominem, ei sacra haud facientem, *ἀνέσιον* i. e. improbum et irreligiosum haberent.

Χρ. Νὴ τὸν Ποσειδῶ. Βλ. τὸν Θαλάττιον λέγεις;

Χρ. Εἰ δ' ἔστιν ἕτερός τις Ποσειδῶν, τὸν ἕτερον.

Βλ. Εἶτ' ἀ διαπέμπεις καὶ πρὸς ἡμᾶς τὰς Φιλάς;

Χρ. Οὐκ ἔστι πω τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ. Βλ. τί φής;

Οὐ τῷ μεταδῦναι; Χρ. μὰ Δία, δεῖ γὰρ πρῶτα.

Βλ. τί;

Χρ. Βλέψαι ποιῆσαι νώ. Βλ. τίνα βλέψαι; Φράσον.

Χρ.

v. 396. νὴ τὸν Ποσειδῶ] contr. pro ποσειδάωνα: morem vt gerat Blepſidemo, per Neptunum, maius adhuc Veſta numen, iurat.

τὸν Θαλάττιον λέγεις;] Vexauit hic locus interpretes, quibus non liquet, quid ſibi velit, τὸν Θαλάττιον, quum vnius tantum Neptuni mythologia faciat mentionem. Sed, mea quidem ſententia, non multum res habet difficultatis. Θαλάττιος erat maris Dei cognomen, quo ſolo eum ſaepe inſigniebant. Blepſidemus autem Chremylum per Neptunum adeo iurantem audiens, mirans interrogat: tûne teſtem inuocas τὸν Θαλάττιον? quod idem eſt, ac ſi dixiſſet, ποσειδῶνα, vſitato illo vſus cognomine: per iocum igitur reſpondet Chremylus, quaſi amicum ſuum τὸν ποσειδῶνα a Θαλασσίῳ diſtinguere putaret, in hanc ſententiam: *ego vnum modo noui Neptunum; ſed ſi alius adhuc, quem neſcio, exſiſtat, per hunc alterum quoque iuro.*

v. 399. τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ] vt apud latinos: *nondum in eo eſt.*

ἀκ ἔστι πω] pro ἔπω ἔστιν.

v. 400. ἀ τῷ μεταδῦναι] ſcil. τὰ πράγματα ἀκ ἔστιν ἐν τῷ μεταδῦναι; nonne in eo iam eſt, vt Plutum ad alios poſſis transmittere?

v. 401. νώ] accuſat. dual. refertur ad praecedens δεῖ.

Χρ. Τὸν Πλοῦτον, ὥσπερ πρότερον, ἑνί γε τῷ τρόπῳ.
Βλ. Τυφλὸς γὰρ ὄντως ἐστί; Χρ. νὴ τὸν οὐρανόν.
Βλ. Οὐκ ἐτὸς ἄρ', ὡς ἔμ' ἦλθεν οὐδὲ πώποτε·
Χρ. Ἀλλ', ἢν θεοὶ θέλωσι, νῦν ἀφίξεται.
Βλ. Οὐκ ἦν ἰατρὸν εἰσαγαγεῖν ἐχρῆν τινα;
Χρ. Τίς δῆτ' ἰατρός ἐστι νῦν ἐν τῇ πόλει;
Οὔτε γὰρ ὁ μισθὸς οὐδέν ἐσ', ἔθ' ἡ τέχνη.
Βλ. Σκοπῶμεν. Χρ. ἀλλ' οὐκ ἔστιν. Βλ. οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ.
Χρ. Μὰ Δί', ἀλλ' ὅπερ πάλαι παρεσκευαζόμην
Ἐγώ, κατακλινεῖν αὐτὸν εἰς Ἀσκληπιοῦ,

v. 402. ὥσπερ] *Hemſterh.* ὡς τὸ πρότερον propter metrum reſcripſit.

ἑνί γε τῷ τρόπῳ] *eodem modo, pari ratione* vt videat, qua olim, puer quum eſſet.

v. 404. οὐκ ἐτὸς ἄρ'] ἐτὸς aduerb. poſitum ſignificat, fruſtra. *Non igitur, inquit, ſine cauſa factum eſt, vt Plutus, oculis priuatus, nunquam ad me venerit.*

ὡς ἔμ'] pro πρός.

v. 407. τίς δῆτ' ἰατρὸς] Inſectatur comicus non modo ſui temporis medicos, qui artis ſuae inſcitia maximum ſibi pariant contemtum; ſed etiam Athenienſes, qui litteras flocci pendant, ad quarum ſtudium homines praemiis et honoribus excitantur; his autem ceſſantibus earum fiunt incurioſi.

v. 410. πάλαι] antequam me conueniſti.

v. 411. εἰς] att. pro ἐν.

Ἀσκληπιοῦ] ſcil. ναόν.

Κράτιστόν ἐστι. Βλ. πολὺ μὲν ἦν, νὴ τὼς θεώς.
Μή νυν διάτριβ'· ἀλλ' ἄνυε πράττων ἔν γέ τι.
Χρ. Καὶ δὴ βαδίζω. Βλ. σπεῦδέ νυν. Χρ. τοῦτ' αὐτὸ δρῶ.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΤΡΙΜΕΤΡΟΙ ΙΑΜΒΙΚΟΙ.

ΠΕΝΙΑ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ, ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

415 Ὦ θερμὸν ἔργον, κἀνόσιον, καὶ παράνομον,
Τολμῶντε δρᾶν ἀνθρωπαρίω κακοδαίμονε·

Ποῖ

v. 413. διάτριβε] scil. χρόνον: *noli frustra consumere tempus.*

ἄνυε πράττων] *perfice sedulo*, vt antea λέγ' ἀνύσας.

ἔν γέ τι] vnum ex duobus: *vel vt arcessas medicum, vel ad Aesculapium hunc ducas.*

v. 414. τοῦτ' αὐτὸ] id ipsum faciam (vt Pluto oculi restituantur.)

v. 415. ὦ θερμὸν ἔργον] θερμὸς proprie calidus, item inconsultus, audax. Inconsulte enim agere solet, qui calidiori animo rem adgreditur.

κἀνόσιον] pro καὶ ἀνόσιον. Duobus his verbis, ἀνόσιον καὶ παράνομον, diuina simul et humana comprehenduntur: *facinus Diis hominibusque inuisum. Girard.*

v. 416. τολμῶντε] dual. partic. praes. a τολμάω.

Ποῖ ποῖ; τί φεύγετον; ἢ μενεῖτον; Χρ. Ἡράκλεις.
Πε. Ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς ἐξολῶ κακὸς κακῶς.
Τόλμημα γὰρ τολμᾶτον οὐκ ἀναστχετὸν,
Ἀλλ' εἶσιν οὐδεὶς ἄλλος οὐδεπώποτε,
Οὔτε θεὸς, οὔτ' ἄνθρωπος· ὥς' ἀπολώλατον.
Χρ. Σὺ δ' εἶ τίς; ὠχρὰ μὲν γὰρ εἶναί μοι δοκεῖς.
Βλ. Ἴσως Ἐριννύς ἐστιν ἐκ τραγῳδίας·
Βλέπει γέ τοι μανικόν τι καὶ τραγῳδικόν.
Χρ. Ἀλλ' οὐκ ἔχει γὰρ δᾷδας. Βλ. οὐκῦν κλαύσεται.
Πε.

ἀνθρωπαρίω] ἀνθρωπάριον dimin. *homuncio.*

v. 417. τί φεύγετον;] Citato enim gradu ad destinata perficienda domum properabant.

Ἡράκλεις] Paupertatis sordido cultu atque habitu territus Herculem inuocat, qui Diis adnumeratur, quos dicunt ἀποτροπαίους.

v. 421. ἀπολώλατον] perf. med. ab ἀπολλύω: vt Latini loquuntur: *periisti* i. e. certe peribitis.

v. 422. ὠχρὰ] *pallida, lurida:* pallent enim fame macerati.

v. 423. Ἐριννύς ἐστιν ἐκ τραγῳδίας] Perstringit Aeschylum, qui in Tragoedia, Eumenides dicta, furiarum inducit chorum, quae monstra horrenda, faces atras manibus gestantia, spectatoribus terrorem incutiebant, quamquam aliis quoque Tragoediarum scriptoribus erat vsitatum introducere furias. vid. *Schol.*

v. 424. βλέπει μανικὸν] vt apud Aelian. var. hist. Lib. II. C. 44. γοργὸν μὲν αὐτῷ βλέπουσιν οἱ ὀφθαλμοί: *toruum enim cernunt oculi.*

v. 425. δᾷδας] contr. pro δαΐδας. Negat paupertatem esse furiam, vtpote faces haud manibus gerentem.

Πε. Οἴεσθε δ' εἶναί τίνα με; Χρ. πανδοκεύτριαν,
Ἢ λεκιθόπωλιν· ἃ γὰρ ἂν τοιαῦτ' ἔνι
Ἐνέκραγες ἡμῖν, οὐδὲν ἠδικημένη.
Πε. Ἆληθες; ἃ γὰρ δεινότατα δεδράκατον,
Ζητοῦντες ἐκ πάσης με χώρας ἐκβαλεῖν;

Χρ.

ἀκῶν κλαύσεται] *Quare*, inquit, *feret infortunium, quae, quum non eſt furia, terribili ſuo habitu pauorem nobis offundere geſtit.*

κλαύσεται] vt apud Horat. Sat. Lib. II. v. 45. At qui me commorit, flebit etc.

v. 426. πανδοκεύτριαν] Cauponariam, ex πᾶν et δέχομαι ſic dictam, quod omnes excipiat ſua caupona. Mulierum autem id genus clamoſum et difficile eſt, vt quod oporteat modo cum domeſticis, modo cum extraneis rixari et contendere. Idcirco Chremylus Peniam cauponariam quandam interpretatur. *Girard.*

v. 427. ἢ λεκιθόπωλιν] *leguminum venditricem:* compoſitum ex λέκιθος et πωλέω. λέκιθος quod etiam λέκυθος ſcribitur (proprie vitellus) genus eſt leguminis, πίσον, *piſum*, vocatum, ſic dictum, quod oui vitelluin colore referat. A parte igitur λεκιθόπωλιν leguminum venditricem adpellat. vid. *Schol.* Ouorum venditricem itidem poteſt ſignificare. Hiſce adpellationibus Chremylus paupertatem ſibi ludibrio habet.

τοιαῦτ' ἔνι] att. pro τοιαῦτα.

v. 428. οὐδὲν] ſubintell. κατὰ: *nulla in re.*

v. 429. ἆληθες] *reuera.* Primam huius vocis ſyllabam acuendam cenſent, quum per interrogationem accipitur pro, *an vere? Suid.*

δεινότατα δεδράκατον] atrociſſimam mihi feciſtis iniuriam.

Χρ. Οὐκοῦν ὑπόλοιπόν σοι τὸ βάραθρον γίνεται.
Ἀλλ' ἤ τις εἶ, λέγειν ἐχρῆν σ' αὐτίκα μάλα.
Πε. Ἦ σφῷ ποιήτω τήμερον δᾶναι δίκην,
Ἀνθ' ὧν ἐμὲ ζητεῖτον ἐνθένδ' ἀφανίσαι.
Βλ. Ἆρ' ἐστὶν ἡ καπηλὶς ἡ 'κ τῶν γειτόνων, 435
Ἥ

v. 431. βάραθρον] Barathrum, siue locus profundus, in quem malefici et capite damnati Athenis praecipitabantur, vt in Ceadam apud Lacedaemonios: Sensus est: *Quodsi e cunctis te eiecerimus locis, barathrum tibi est reliquum, in quod te des praecipitem.*

v. 434. ἀνθ' ὧν] idem, quod ἀνθ' ὅτου, *propterea quod.* Lucian. ἀπόδος ἀνθ' ὧν σε διεπορθμευσάμην.

ἀφανίσαι] proprie. *e conspectu auferre, abolere,* ita vt nulla rei vestigia appareant, vt apud Aelian. v. h. Lib. III. C. 43. Καὶ ἡ πόλις αὐτῶν ἠφανίσθη. et Lib. IV. C. 6. ὅτι ἡνίκα ἐβάλοντο λακεδαιμόνιοι τὴν Ἀθηναίων πόλιν ἀφανίσαι, *ita diruere, vt ne locus quidem, vbi steterat, possit cognosci.* Significat quoque corrumpere, polluere; foedare formam, it. occultare et obscurare. Prima significatio, vt ego quidem arbitror, huic loco maxime est accommodata.

v. 435. καπηλὶς] Sunt, qui putant, κάπηλον, caponem, vel vini venditorem significare, nixi auctoritate Sophoclis, qui vocabulo πηλὸς pro οἶνος frequenter vti solet. vide *Suid.* Ponitur etiam pro vini adulteratore, et inde apud Aeschylum pro fraudulento. Generatim autem quemuis propolam notare, patet ex loco quodam Nicostrati apud Athenaeum Lib. XV. ὁ κάπηλος γὰρ ὁ ἐκ τῶν γειτόνων ἄν τ' ἔλαιον ἀποδῶταί τινι, ἄν τ' ὄξος· ἀπέπεμψ' ὁ καταράτος δὲς ὕδωρ. vid. *Bergl.*

Ἢ ταῖς κοτύλαις ἀεί με διαλυμαίνεται;

Πε. Πενία μὲν ἦν, ἡ σφῷν ξυνοικῶ πόλλ' ἔτη.

Βλ. Ἄναξ Ἄπολλον, καὶ θεοί· ποῖ τις φύγοι;

Χρ. Οὗτος, τί δρᾷς, ὦ δειλότατον σὺ θηρίον,

440 Οὐ παραμενεῖς; Βλεψ. ἥκιστα πάντων. Χρεμύλ. ἃ μενεῖς;

Ἀλλ'

τῶν γειτόνων] ἡ ἐκ τῶν γειτόνων, ex vicinis, i. e. *vicina*, *vel in vicinia habitans*: vt attici loquuntur. Simpliciter autem ἐκ γειτόνων sine articulo, ὁ, ἡ, adverbialiter vsurpatur, significans, *in vicinia*. vide *Kuster*.

v. 436. κοτύλαις] κοτύλη, quae etiam dicitur ἡμίξεσον, significat semisextarium, latinis heminam dictam. De variis vocis κοτύλη significationibus vide Athenaeum Lib. XI.

διαλυμαίνεται] *laedit*, *nocet*. Vel de minori mensura queritur Blepsidemus, vel etiam de vino corrupto, quo est deceptus. confer. *Schol.*

v. 437. σφῷν] regitur a praepos. σὺν cum verbo οἰκέω coniuncta.

v. 438. ἄναξ] Diis saepe tribuitur, vt apud Homer. Iliad. L. II. ἐρμείας δὲ ἄναξ.

ποῖ τις φύγοι] *Quo quis aufugiat*, scil. *tale monstrum videns?*

v. 439. οὗτος] pro ὦ οὗτος: *heus tu!* ὦ δειλότατον σὺ θηρίον) idem legitur in auibus v. 86. θηρίον diminut. a θήρα, fera. *Quo fugis*, inquit Chremylus, *tanquam fera timidissima?*

v. 440. ἥκιστα πάντων] sicut latini, *minime omnium*, quod auget negationem. Similiter dicitur μάλιστα πάντων. *Schol.*

Ἀλλ' ἄνδρε δύο γυναῖκα Φεύγομεν μίαν;
Βλ. Πενία γάρ ἐστιν, ὦ πόνης· ἧς ἀδαμῶ
Οὐδὲν πέφυκε ζῶον ἐξωλέστερον.
Χρεμύλ. Στῆθ', ἀντιβολῶ σε, στῆθι. Βλεψ. Μὰ Δί, ἐγὼ μὲν ὅ.
Χρ. Καὶ μὴν λέγω, δεινότατον ἔργον παραπολὺ
Ἔργων ἁπάντων ἐργασόμεθ'· εἰ τὸν θεὸν
Ἔρημον ἀπολιπόντέ ποι Φευξόμεθα,
Τηνδὶ δεδιότε, μηδὲ διαμαχούμεθα.
Βλ. Ποίοισιν ὅπλοις, ἢ δυνάμει πεποιθότες;
Ποῖον γὰρ ἀ θώρακα, ποίαν ἀσπίδα
Οὐκ ἐνέχυρον τίθησιν ἡ μιαρωτάτη;
Χρ. Θάῤῥει· μόνος γὰρ ἔτος οἶδ' ὁ θεὸς, ὅτι

Τρο-

v. 443. ἐξωλέστερον] *perniciosius*, comparatiuus ab ἐξώλης, quod ab ὀλύω.

v. 447. ἔρημον] ἔρημος, *desertus*, *inhabitatus*, it. *homo praesidio destitutus*. construitur etiam cum genitiuo, vt apud Isocr. ἔρημος βοηθείας.

Φευξόμεθα] pro Φευξόμεθα.

v. 448. δεδιότε] dual. particip. perf. med. a δείδω.

v. 449. πεποιθότε] secundum editt. pristinas melius πεποιθότες.

v. 451. ἐνέχυρον τίθησιν] *pignori ponit*: *i.* e. nos oppignorare cogit, inopia adductos?

v. 452. ἔτος οἶδ'] ita construe: οἶδα γὰρ, ὅτι ἔτος ὁ θεὸς μόνος κ. τ. λ.

Τροπαῖον ἀνασήσαιτο τῶν ταύτης τρόπων.

Πε. Τρύζειν δὲ καὶ τολμᾶτον, ὦ καθάρματε,
Ἐπ' αὐτοφώρῳ δεινὰ δρῶντ' εἰλημμένῳ;

Χρ. Σύ δ', ὦ κάκις' ἀπολωμένη, τί λοιδορεῖ

Ἡμῖν

v. 453. τροπαῖον ἀνασήσαιτο] Tropaea victoriae erant monumenta: Sensus ergo est: Paupertatem a Pluto iri superatum et profligatum. Notat *Schol.* τροπαῖον a τροπῇ τῶν ἐχθρῶν esse dictum.

ἀνασήσαιτο] per ἂν σήσαιτο, e Suida corrigit Kusterus; recte.

ταύτης τρόπων] mores et ingenium pro persona, (vt apud Terent.) *vxorem his moribus nemo dabit* i. e. homini his moribus praedito: et *qui cum ingeniis conflictetur eiusmodi* i. e. cum viris, tali ingenio praeditis. v. *Girard.*

v. 454. τρύζειν] *mutire*, *hiscere*, de quo supra.

καθάρματε] κάθαρμα, victima, piacularis homo, sceleslus et sacer: Solebant autem ciuitatis expiandae gratia hominem quendam ornatiore veste indutum occidere, quem vocabant κάθαρμα. *Schol*

v. 455. ἐπ' αὐτοφώρῳ] a φώρ, fur; hinc φωράω, *furtum perueſtigo*, *in furto deprehendo*; vnde αὐτόφωρος in ipso furto deprehensus: quod de aliis quoque facinoribus dicitur, vt in ipsa caede deprehensus. vide *Schol*

δεινὰ] *nefanda*, *indigna.*

δρῶντ'] pro δρῶντε. a δράω.

v. 456. τί λοιδορεῖ] 2. praes. med. att. pro λοιδορῇ, melius secundum Aldinam, quam λοιδορεῖς, quod aliae habent. Hanc veram esse lectionem, indicat datiuus

Ἡμῖν προσελθῶσ', ἀδ' ὁτιῶν ἀδικουμένη;
Πε. Οὐδὲν γὰρ, ὦ πρὸς τῶν θεῶν, νομίζετον
Ἀδικεῖν με, τὸν Πλοῦτον ποιεῖν πειρωμένω
Βλέψαι πάλιν; Χρ. τί δ' ἂν ἀδικοῦμεν τοῦτό σε, 460
Εἰ πᾶσιν ἀνθρώποις πορίζομεν ἀγαθόν;
Πε. Τί δ' ἄν ποθ' ὑμεῖς ἀγαθὸν ἐξεύροιθ'; Χρεμύλ. ὅ, τι;
Σὲ πρῶτον ἐκβαλόντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος.

Πε.

ἡμῖν, quia actiuum λοιδορεῖν semper cum accusatiuo, λοιδορεῖσθαι autem cum datiuo et accus. constructum occurrit. vid. *Schol. Kuster.* et *Hemsterh.* Quidam datiuum ἡμῖν ad προσελθῶσα referunt.

v. 457. προσελθῶσ'] Constructio, quam Latini imitantur: *Siccine nos venis iniuria adfectum? Girard.*

v. 458. ὀδὲν γὰρ — ἀδικεῖν με] ἀδικεῖν cum duobus construitur acculatiuis, vt apud Demosth. πάνθ' ὅσα ἠδίκησέ με, *quascunque mihi intulit iniurias:* legitur etiam apud Aristot. Politic. 5. ἀδικῶ σε εἰς τοῦτο: et apud Platon. de leg. ἀδικῶ τοῦτο περί σε.

v. 460. τί ἄν;] *Hemsterh.* sic putat distinguendum: τί ἄν; ἀδικοῦμεν τοῦτό σε; *Quid igitur? Num te adficimus iniuria, si cunctis hominibus benefacimus?*

v. 461. Hoc versu sic censet legendum Bentleius: εἰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγαθὸν πορίζομεν.

v. 462. τί δ' ἄν γ' ὑμεῖς] Quum prima in ὑμεῖς est longa, metri causa γε ὑμεῖς vel γὰρ ὑμεῖς scribendum existimat *Duker.* Cod. Dorv. habet τί δ' ἄν ποθ' ὑμεῖς. v. *Hemsterh.* Bentleius emendauit: τί δῆτ' ἂν ὑμεῖς ἀγαθὸν ἐξεύροιθ';

Πε. Ἐμ' ἐκβαλόντες; καὶ τί ἂν νομίζετον
Κακὸν ἐργάσασθαι μεῖζον ἀνθρώπους; Χρ. ὅ, τι;
Εἰ τοῦτο δρᾶν μέλλοντες, ἐπιλαθοίμεθα.
Πε. Καὶ μὴν περὶ τούτου σφῷν ἐθέλω δοῦναι λόγον
Τὸ πρῶτον αὐτοῦ· κἂν μὲν ἀποφήνω, μένην
Ἁγαθῶν ἁπάντων ὅταν αἰτίαν ἐμὲ
Ὑμῖν, δι' ἐμέ τε ζῶντας ὑμᾶς· εἰ δὲ μή,
Ποιεῖτον ἤδη τοῦθ', ὅ, τι γ' ἂν ὑμῖν δοκῇ.

Χρ.

v. 466. εἰ τοῦτο δρᾶν μέλλοντες] Paupertati interroganti; *quidnam maius delictum committere poteſtis, quam vt e Graecia me eiiciatis?* facete reſpondet Chremylus, *grauius hoc fore crimen, ſi conſilii eius expellendae obliuiſcantur.*

v. 467. καὶ μὴν περὶ τούτου] *hac de re* ſcil. vtrum meruerim eiectionem, nec ne?

v. 468. τὸ πρῶτον] prius ſcil. quam me eiiciatis.

αὐτοῦ] vel cum τούτου eſt iungendum, vel aduerbialiter pro *hic* ponitur. v. *Schol.*

κἂν μὲν ἀποφήνω — — δι' ἐμέ τε ζῶντας ὑμᾶς] deeſt hic apodoſis attice poſt εἰ μὲν ſeu ἐὰν μὲν ſubintelligenda. *Quodſi*, inquit paupertas, *vobis demonſtravero, me ſolam omnium bonorum vobis eſſe cauſam, vosque meo viuere beneficio*, non addit, quid ſenibus ſit faciendum, ſed auditori diuinandum relinquit. Supplendum eſt igitur, μηδαμῶς μ' ἐκβάλλετον, vel ἐάσατε, vel hoc genus aliud. Exempla huius ellipſeos ex Homero et Thucid. adfert *Schol.* quem vide. confer. *Kuſter.* et *Hemſterh.*

v. 469. ὄσαν], pro εἶναι, vti et ζῶντας pro ζῆν.

Χρ. Τϐτὶ σὺ τολμᾷς, ὦ μιαρωτάτη, λέγειν;
Πε. Καὶ σύ γε διδάσκϐ· πάνυ γὰρ οἶμαι ἑαδίως
Ἅπανθ' ἁμαρτάνοντά σ' ἀποδείξειν ἐγὼ,
Εἰ τὰς δικαίας φὴς ποιήσειν πλαγίας. 475
Βλ. Ὦ τύμπανα, καὶ κύφωνες, ὐκ ἀρήξετε;
Πε. Οὐ δεῖ σχετλιάζειν καὶ βοᾶν, πρὶν ἂν μάθῃς.
Βλ. Καὶ τίς δύναιτ' ἂν μὴ βοᾶν, ἰὲ, ἰὲ,
Τοιαῦτ' ἀκϐύων; Πε. ὅστις ἐστὶν εὖ φρονῶν.
Χρ. Τί δῆτά σοι τίμημ' ἐπιγράψω τῇ δίκῃ, 480
F 2 Ἐάν

v. 474. ἅπανθ'] pro καθ' ἅπαντα.

v. 476. τύμπανα] a τύπτω, sunt baculi, fustes, quibus in iudiciis fontes caedebantur, teste Scholiaste. Kusterus hunc versum et sequentes 478 et 483 ex M. S. Vatic. V. Chremylo adsignandos esse monet, et versum 484 Blepsidemo. confer. *Hemsterh.*

κύφωνες] Sunt ligna, quae ceruicibus damnatorum imponuntur, ne caput erigere possint. κύφων vero est vinculum ligneum, quod alii κλοιὸν, alii vero καλιὸν vocant. Hinc etiam homo malus κύφων dicitur: de omnibus quoque rebus molestis et perniciosis haec vox vsurpatur. κύφων autem dictum a κύφειν, quod vinctos cernuare cogat. *Suid.* ex *Schol.*

ὐκ ἀρήξετε] Prosopopoeia: *non opem feretis? In cruciatum Peniae (ipsius nos beneficio viuere adfirmantis, atque impudentissima mendacia fundentis), non adhibebimini?* v. *Girard.*

v. 479. ὅσις ἐστὶν εὖ φρονῶν] scil. μὴ βοάτω.

v. 480. τίμημα] Variae sunt huius vocis significationes. Notat generaliter qualemcunque poenalem rei aestimationem. Pollux Lib. VIII. τὰ τιμήματα,

Ἐάν γ' ἀλῶς· Πε. ὅ, τι σοι δοκεῖ. Βλ. καλῶς λέγεις.
Πε. Τὸ γὰρ αὐτό γ', ἐὰν ἡττᾶσθε, καὶ σφῷ δεῖ παθεῖν.
Βλ. Ἱκανὰς νομίζεις δῆτα θανάτους εἴκοσιν;
Χρ. Ταύτη γε. νᾷν δὲ δὺ' ἀποχρήσεσιν μένω.
Πε. Οὐκ ἂν φθάνοιτον τοῦτο πράττοντ'· ἤ τί γ' ἂν
Ἔχοι τις ἂν δίκαιον ἀντειπεῖν ἔτι.

ΔΡΑ-

inquit, esse, ζημίαν, *mulctam pecuniariam*, φυγὴν, *exsilium*, ἀτιμίαν, *infamiam* i. e. *iuris ciuium et maxime honorum priuationem*, θάνατον, *quodcunque mortis genus*, δεσμὸν, *vincula seu carcerem*, στίγματα, *signa maleficis inusta*, σήλην, *adligationem ad columnas*. *Demosth.* contra Androt. ἄτιμον definit eum, cui neque dicere, neque scribere liceret: στηλίτας dicit in tertia Philippica, quos in pila ad perpetuam memoriam, vt impios aut ingratos, descripserunt. Speciatim significat τίμημα mulctam, ab actore scripto edito constituendam, quae reo debeat irrogari, si causa cadat, quòd τίμημα ἐπιγράφειν nominabant, quae significatio huic loco est accommodata.

v. 482. τὸ γὰρ αὐτὸ] scil. τίμημα. Pro γ' ἂν legit *Schol.* εἰν. Hemsterh ex Cod. Dorv. dedit γ' ἐὰν.

v. 484. ταύτη γε] scil. εἴκοσι θάνατοί εἰσι ἱκανοί. Pessima haec, inquit, mulier est digna, quae vicies mortem oppetat.

ἀποχρήσεσιν] ab ἀπόχρη *sufficit*, fut. ἀποχρήσει ex ἀπὸ et χράομαι.

v. 485. ἂκ ἂν φθάνοιτον] In opt. cum antecedente negatione et particula ἂν significat φθάνειν *non effugere quin*: vt apud Lucian. ἂκ ἂν φθάνοις ὠνησάμενος, *non effugies, quin emat.*

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

Τετράμετροι, Καταληκτικοί, Ἀναπαιστικοί, Ἀριστοφάνειοι.

ΧΟΡΟΣ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ, ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ, ΠΕΝΙΑ.

Ἀλλ' ἤδη χρῆν τι λέγειν ὑμᾶς σοφὸν, ᾧ νικήσετε τηνδί,
Ἐν τοῖσι λόγοις ἀντιλέγοντες· μαλακὸν δ' ἐνδώσετε μηδέν.

πράττοντε] πράττειν interdum, vti hoc loco, significat πάσχειν, quod notat *Schol.* vt apud Euripid. in Hec. ὡς πάντα πράξας, ὧν σε δεῖ, *cuncta passus, quae te pati oportet.* Sensus hic est: *non poteritis euitare, quin hoc patiamini* i. e. quin mortem oppetatis, certo enim scio, me causam esse victuram. *Kuster.* hanc vocis, πράττειν, significationem pluribus illustrat, quem vide.

ἢ τί γ' ἂν ἔχοι τις] Cum interrogatione sensus hic est: *aut quisquam habeat, mihi quod iure opponere possit: vel quidnam quis adferat, quo me vincere queat?* Sola Aldina habet ἤ τί γ' ἄν sine interrogatione. v. *Bergl. Hemsterh.* putat legendum: ἦ τί γὰρ ἔχοιτον ἄν κ. τ. λ.

v. 487. ἀλλ' ἤδη χρῆν] Hortatur chorus Chremylum, vt missis iam dicteriis Paupertatem argumentis refellere studeat.

v. 488. μαλακὸν δ' ἐνδώσετε] ἐνδιδόναι proprie signi-

Χρ. Φανερὸν μὲν ἔγωγ' οἶμαι γνῶναι τοῦτ' εἶναι πᾶσιν ὁμοίως,
Ὅτι τοὺς χρηστοὺς τῶν ἀνθρώπων εὖ πράττειν ἔστι δίκαιον·
Τοὺς δὲ πονηροὺς καὶ τοὺς ἀθέους, τούτων τἀναντία δήπου.
Τοῦτ' οὖν ἡμεῖς ἐπιθυμοῦντες, μόλις εὕρομεν, ὡς τε γενέσθαι,

Bú-

ficat, *tradere, porrigere:* it. *cedere, non reniti, remissius agere* i. e. sese alicui in potestatem tradere: vt apud Thuc. ὡς εἶδον αὐτοὺς ἐνδόντας, οὐκέτ' ὑπέμειναν; et apud Arist. ἐνδῶναι πρὸς τὴν ἡδονήν, vel τῇ ἡδονῇ, *voluptati succumbere*, vbi μαλακόν τι, *molle* vel *segne* subauditur, id quod ex hoc loco adparet. vid. *Kuster.* copiosius hanc vocem illustrantem. Locum ex Herodoto in Thal. citauit Scholiastes: τοὺς δὲ θηλέας ἀναμιμνησκομένους, ὧν ἔλιπον τέκνων, ἐνδιδόναι μαλακὴν ὁδόν.

v. 489. Φανερὸν μὲν ἔγωγ'] Ita constr. ἔγωγε μὲν οἶμαι γνῶναι, τοῦτο εἶναι Φανερὸν πᾶσι. *Egomet mihi persuadeo, cunctis hoc esse manifestum.*

v. 491. ἀθέους] ἄθεος sceleratum, Deorum contemtorem significat atticis.

τούτων] scil. χρηστῶν.

τἀναντία] pro τὰ ἐναντία, *contraria* scil. πράττειν κακῶς, *infelicem agere vitam.*

v. 492. τοῦτ' οὖν ἡμεῖς] constr. ἡμεῖς οὖν ἐπιθυμοῦντες, ὥστε τοῦτο γενέσθαι: *nos igitur cupientes, hoc dare effectum*: scil. vt boni reddantur felices, *vix tandem inuenimus* etc. ὡς saepe cum infinitiuo iungitur.

Βέλημα καλὸν, καὶ γενναῖον, καὶ χρήσιμον εἰς ἅπαν ἔργον.

Ἦν γὰρ ὁ Πλοῦτος νυνὶ βλέψῃ, καὶ μὴ τυφλὸς ὢν περινοσῇ,

Ὡς τοὺς ἀγαθοὺς τῶν ἀνθρώπων βαδιεῖται, κἀκ ἀπολείψει. 495

Τοὺς δὲ πονηροὺς καὶ τοὺς ἀθέους φευξεῖται· κἄτα ποιήσει

Πάντας χρηστοὺς καὶ πλουτοῦντας δήπου, τά τε θεῖα σέβοντας.

Καί τοι τοῦτο τοῖς ἀνθρώποις τίς ἂν ἐξεύροι πότ' ἄμεινον;

Βλ. Οὔτις. ἐγώ σοι τοῦτο μάρτυς· μηδὲν ταύτην γ' ἀνερώτα.

v. 494. περινοσῇ] de quo vide supra v. 121.

v. 498. τίς ἂν ἐξεύροι] Inceptum suum hominum generi maxime salutare fore contendit Chremylus, quia impios, videntes, probitati tantum proposita esse praemia, scelestos e contrario egestate premi, relicta nequitia ad frugem redituros esse putat. Hinc fore, inquit, vt ad vnum omnes virtutis sint studiosi.

v. 499. μηδὲν ταύτην] Blepsidemus hic Paupertatis, quam interroganerat Chremylus, responsioni praevertit, eiusque nomine in hanc respondet sententiam. *Quod modo dixisti, adeo est perspicuum, vt nullam, quod tibi adfirmo, admittat contradictionem. Noli ergo ex hac quaerere muliercula, quae non habet, quod tibi opponat.*

500 Χρ. Ὡς μὲν γὰρ νῦν ἡμῖν ὁ βίος τοῖς ἀνθρώποις διάκειται,
Τίς ἂν ἐχ ἡγοῖτ' εἶναι μανίαν, κακοδαιμονίαν τ' ἔτι μᾶλλον;
Πολλοὶ μὲν γὰρ τῶν ἀνθρώπων ὄντες πλουτοῦσι πονηροί,
Ἀδίκως αὐτὰ ξυλλεξάμενοι. πολλοὶ δ' ὄντες πάνυ χρηστοὶ
Πρᾴτ-

v. 500. ὡς μὲν γὰρ] *Nam vt nunc nobis hominibus viuendi conditio eſt conſtituta.*

v. 501. μανίαν, κακοδαιμονίαν τ' ἔτι μᾶλλον] *inſaniam, quin immo furorem.* Non poſſe fieri, inquit Chremylus, quin quilibet vir probus, vitae ſuae conditionem reputans, ad inſaniam adeoque furorem adigatur, ſi nefarios omnes diteſcere, contra ea ſceleris puros fame et inopia premi intelligat.

v. 502. πολλοὶ μὲν γὰρ] Putat *Duker.* in modum haec dicta eſſe ſententioſum: neque enim αὐτὰ habere, quo referatur, ſed inferri, quia praeceſſit πλουτοῦσι, quod idem eſt, ac ſi dixiſſet, χρήματα συλλέγουσι.

v. 504. μετὰ σοῦ] *tecum* ſcil. cum paupertate ſemper verſantur.

v. 505. ἐκεῖνόν φημ' εἶναι φημί] Nonnulli hunc locum arguerunt obſcuritatis, quamuis Scholiaſtes ei facem praeferat. Conſtr. haec eſt: ἐκεῖνόν φημ' εἶναι ὁδόν, ἣ παύσει ταῦτα, ἣν ποθ' ὁ πλοῦτος βλέψῃ, ἥντιν' (ὁδὸν) ἰὼν (πλοῦτος) πορίσειεν ἂν κ. τ. λ. *Quare adfirmo, vnam eſſe viam, quae reprimet haec,* (ſcil. ſolos improbos fieri

Πράττουσι κακῶς, καὶ πεινῶσιν, μετὰ σοῦ τε τὰ πλεῖ-
σα σύνεισιν.
Οὐκοῦν εἶναί φημ', ἢ παῦσει ταυτ', ἢν βλέψῃ ποθ' ὁ
Πλοῦτος,
Ὁδὸν, ἥν τιν' ἰὼν, τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθ' ἂν μείζω πο-
ρίσειεν.
Πε. Ἀλλ', ὦ πάντων ῥᾷστ' ἀνθρώπων ἀναπεισθέντ' οὐχ
ὑγιαίνειν,
Δύο πρεσβύτα, ξυνθιασώτα τοῦ ληρεῖν καὶ παραπαί-
ειν·

diuites) *ſi Plutus viſum recuperet, quam* (viam) *ſi ingreſſus fuerit Plutus, maioribus homines emolumentis beabit.* Putat *Duker.* ἥν τιν' ἰὼν, ad Plutum non poſſe referri, quia Plutus ipſe eam viam vel rationem inire neque voluit neque potuit: verum falſo. Voluiſſe enim Plutum viſum recuperare, ex effectu apparet, quum in templum Aeſculapii ſe duci pateretur. Haec igitur dicit Chremylus, ſibi perſuadens, fore, vt Plutus argumentis ſuis victus, tandem ſibi morem gerat.

v. 507. ῥᾷστα] Omnium facillime perſuaſi, vt ſtolida iniretis conſilia.

v. 508. ξυνθιασώτα] pro συνθ. proprie conſors chori Bacchici, et ſimpliciter ſocius, a θίασος, *coetus, ſacrorum cauſa confluens*: proprie *turba, Bacchicos choros agens*, vt apud Eurip. ὁρῶ δὲ θιάσους τρεῖς γυναικείων χορῶν: generatim eſt collecta turba, vt Philo de mundo: ψυχῶν ὁ θίασος ἕτος ἀσωμάτων ἐστί.

παραπαίειν] *delirare.* Luc. παραπαίεις, ὦ γέρων, καὶ μειρακιεύῃ.

Εἰ τᾶτο γένοιθ', ὁ ποθεῖθ' ὑμεῖς, οὔ φημ' ἂν λυσιτελεῖν σφῶν.

Εἰ γὰρ ὁ Πλᾶτος βλέψειε πάλιν, διανείμειέ τ' ἴσον ἑαυτὸν,

Οὔτε τέχνην ἂν τῶν ἀνθρώπων, ἅτε σοφίαν μελετῴη

Οὐδείς· ἀμφοῖν γ' ὑμῖν τάτοιν ἀφανισθέντοιν, ἐθελήσει

Τίς χαλκεύειν, ἢ ναυπηγεῖν, ἢ ῥάπτειν, ἢ τροχοποιεῖν,

Ἢ σκυτοτομεῖν, ἢ πλινθουργεῖν, ἢ πλύνειν, ἢ σκυλοδεψεῖν,

Ἢ

v. 510. ἴσον ἑαυτὸν] seſe aequalem ſcil. omnibus: *ſi omnes ſine ullo diſcrimine aequaliter locupletaret.*

v. 511. μελετῴη] praeſ. opt. a μελετάω: pro terminatione optatiui ῷμι vſurpant attici ῴην. *Hemſterh.* metri cauſa pro ἅτε σοφίαν, ἅτ' ἂν σοφίαν ex cod. Orvill. reſcribit.

v. 512. τάτοιν ἀφανισθέντοιν] genit. dual. abſoluti: *bis (artibus) ſublatis:* de verbo ἀφανίζειν vide v. 434.

v. 514. πλύνειν] *lauare*, proprie de veſtimentis vſurpatur, ſicut λάω de corpore, et νίπτω de manibus: improprie de aliis rebus: ſignificat quoque conuiciis inceſſere et contaminare. vide *Suid.*

σκυτοδεψεῖν] Propter primam in σκύτος longam *Bentl.* legit σκυλοδεψεῖν, cui adſenſit *Kuſter. Hemſterh.* autem textui inſeruit. Nam σκύτος et σκύλον eiusdem ſignificationis ſunt voces.

Ἢ γῆς ἀρότροις ἑήξας δάπεδον, καρπὸν Δηοῦς θερί- 515
σασθαι,
Ἣν ἐξῇ ζῆν ἀργοῖς ὑμῖν τούτων πάντων ἀμελοῦσιν;
Χρ. Λῆρον ληρεῖς· ταῦτα γὰρ ἡμῖν πάνθ', ὅσα νυνὶ
κατέλεξας,
Οἱ θεράποντες μοχθήσουσι. Πε. πόθεν οὖν ἔξεις θε-
ράποντας;
Χρ. Ὠνησόμεθ' ἀργυρίου δήπου. Πε. τίς δ' ἔσαι πρῶ-
τον ὁ πωλῶν,
Ὅταν ἀργύριον κἀκεῖνος ἔχῃ; Χρ. κερδαίνειν βουλό- 520
μενός τις
Ἔμπορος ἥκων ἐκ Θετταλίας παρὰ πλείστων ἀνδραπο-
διστῶν.
Πε. Ἀλλ' οὐδ' ἔσαι πρῶτον ἁπάντων οὐδείς, οὐδ' ἀνδρα-
ποδιστής,
Κατὰ τὸν λόγον, ὃν σὺ λέγεις, δήπου· τίς γὰρ πλου-
τῶν ἐθελήσει

Κιν-

v. 515. δάπεδον] *pauimentum, ſolum.* Eſt agricul-turae circumſcriptio.

Δηοῦς] genit. a Δηώ, οος. Ceres.

v. 517. λῆρον ληρεῖς] per pleonaſm. pro ληρεῖς.

v. 519. ὁ πολῶν, ὅταν] ſi nemo argenti penuria ad vendendum adigatur.

v. 521. πλείστων ἀνδραποδιστῶν] ἀνδραποδιστής, ab ἀποδίδοσθαι ἄνδρα, qui homines in ſeruitutem abducit, non ſolum liberos, ſed etiam ſeruos dominis ſuis ſurripit atque vendit, cuius criminis Theſſali inprimis in-ſimulabantur. v. *Schol.*

Κινδυνεύων περὶ τῆς ψυχῆς τῆς αὑτοῦ, τοῦτο ποιῆσαι;

Ὥστ' αὐτὸς ἀρῶν ἐπαναγκασθεὶς, καὶ σκάπτειν, τἄλλά τε μοχθεῖν,

Ὀδυνηρότερον τρίψεις βίοτον πολὺ τοῦ νῦν. Χρεμ. ἐς κεφαλήν σοι,

Πεν. Ἔτι δ' ἐχ' ἔξεις ὅτ' ἐν κλίνῃ καταδαρθεῖν· ἀγαὴ ἔσονται·

Οὔτε τάπησιν. τίς γὰρ ὑφαίνειν ἐθελήσει, χρυσίου ὄντος;

Οὔτε

v. 525. τἄλλα] *reliqua scilicet munera:* si ipse opificiis vacare cogaris, quae nunc alii pro te tractant.

v. 526. τοῦ νῦν] scil. καιροῦ. τρίψεις βίοτον, vt Latinorum: *teres aetatem.*

ἐς κεφαλήν σοι] scil. τραποῖτο. Formula imprecandi: *in caput tuum omne recidat malum, quod ominaris.* De ritu Aegyptiorum, qui immolatorum boum abscissa capita, multis imprecationibus deuota, vel Graecis vendebant, vel in amnem coniiciebant, vide Herod. Lib. II.: vnde hanc formulam nonnulli ortam esse existimant.

v. 527. ἐχ' ἔξεις] *non poteris.* Interdum ἔχειν hanc admittit significationem, vt apud Xenoph. Paed. 5, ἔχεις τινα πλεονεξίαν ἐμοῦ κατηγορῆσαι.

καταδαρθεῖν] aor. 2. infin. act. a δαρθάνω. κυρίως καταδαρθεῖν τὸ ἐν δέρμασι κοίμηθῆναι. *Schol.*

κλίνῃ] pro quo Reiske κλινῆς pro κλίναις legendum putat: quae lectio sequente voce ἔσονται confirmari videtur.

Οὔτε μύροισιν μυρίσαι ταικτοῖς, ὁπόταν νύμφην ἀγάγηθον·
Οὐδ' ἱματίων βαπτῶν δαπάναις κοσμῆσαι ποικιλομόρφων.
Καί

v. 529. ταικτοῖς] *liquidis, ſtillantibus*, ad differentiam ſcilicet eorum vnguentorum, quae ſicca ſunt: *Suid.* qui etiam μύροισιν ſcribendum eſſe docet: confer. *Schol.* qui μύροισιν interpretatur per ὑγροῖς καὶ χρισίμοις, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ξηρῶν.

v. 530. ἱματίων βαπτῶν] Multa hic diſputat *Duker.* neque in Scholiis, neque in interpretatione Suidae vllam commodam ſententiam, aut quidquam ſani ſenſus inveniens. Scholiaſtes inquit: βαπτὰ γὰρ ἱμάτια φορῶσιν οἱ νυμφίοι, πρὸς τὸ φαίνεσθαι τεκμήριον, οἷμαι τῆς βαφῆς, quod Kuſterus vertit: *vt tinctvrae eſſent indicium*, id quod nemo facile intelliget. Sed miſſis interpretum veterum tricis verba comici ipſa reputemus, verus vt inde eliciatur ſenſus; mea quidem ſententia, haud adeo abſtruſus: βαπτὸς a βάπτω ſignificat *tinctus*, *colore infectus.* Aelian. v. h. L. VII. C. 9. ἀ βαπτῶν χιτωνίσκων: *non tinctis tunicis:* δαπάνη dicitur *ſumtus*, *impenſa:* et ποικιλόμορφος, *multiformis*, *pictus*, *verſicolor.* idem Aelian. L. IV. C. 22. ποικίλας ἐνέδυνον χιτῶνας, *pictas induerunt tunicas:* nec non Lib. VIII. C. 7. et Lib. XII. C. 1. quibus in locis, ποικίλος, idem eſt, quod hic ποικιλόμορφος: ad verbum igitur ſic eſt vertendum: *Neque*, (poteritis) *vos ornare impenſa tinctarum veſtium verſicolorum:* i. e. *non licebit vobis amplius veſtes geſtare variegatas*, *pretioſis coloribus* (eamque ob rem magna impenſa) *tinctas.* Lex erat Athenis a Zaleuco lata, quae meretrices veſtes variorum colorum geſtare iubebat teſte *Suida*

Καί τοι τί πλέον πλυτεῖν ἐστιν, πάντων τούτων ἀπο-
ρῶντας;
Παρ' ἐμοῦ δ' ἔστιν ταῦτ' εὔπορα πάνθ' ὑμῖν, ὧν δεῖσθον·
ἐγὼ γὰρ
Τὸν χειροτέχνην, ὥσπερ δέσποιν', ἐπαναγκάζουσα κά-
θημαι,
Διὰ τὴν χρείαν, καὶ τὴν πενίαν, ζητεῖν, ὁπόθεν βίον
ἕξει.
Χρ. Σὺ γὰρ ἂν πορίσαι τί δύναι' ἀγαθὸν, πλὴν φῶ-
δων ἐκ βαλανείου,
Καὶ

in voce ἑταίρα et ζαλεύκος; ſed ἐν ἑορταῖς καὶ πανη-
γύρεσι cum iis procedere viris quoque fas fuit. vid. Salmaſ. ad Vopiſci Aurel. Veteres quoque Athenienſes purpurea ſibi circumdediſſe pallia, pictas induiſſe tunicas, et inſignem capitis geſtaſſe ornatum, tradit Aelian. Lib. IV. C. 22.

v. 531. καί τοι τί πλέον] ita conſtrue: τί ἐστὶ (ὑμᾶς) πλυτεῖν πλέον, ἀπορῶντας κ. τ. λ. *quid eſt, quid iuvat vos magis diteſcere, his tamen (quae dixi) rebus deinde egentes?*

v. 532. εὔπορα] *expedita, adfluentia.*

v. 533. τὸν χειροτέχνην, ὥσπερ δέσποινα] *Ego tanquam domina ſedeo, opificem imperio meo ad laborem adigens.*

v. 535. φώδων] φῶδες, a φῶς, erant puſtulae vel maculae rubentes, quas ſibi pauperes in pedibus ex nimio calore contrahebant, quum frigore coacti, in balneis, in quibus etiam dormire ſolebant, proxime ad ignem caleſcendi cauſa accederent. vide *Schol.* Notat

Καὶ παιδαρίων ὑποπεινώντων, καὶ γραιδίων κολοσυρτὸν,
Φθειρῶν τ' ἀριθμὸν, καὶ κωνώπων, καὶ ψυλλῶν (ἐδὲ λέγω σοι
Ὑπὸ τᾶ πλήθος) αἳ βομβᾶσαι περὶ τὴν κεφαλὴν ἀνιῶσιν,

Ἐπε-

Bergl. Φωδῶν vt χειρῶν debere τονίζεσθαι: ſed hoc a regula teſte *Etymologo* diſcedere atque vt παίδων accentuari.

v. 536. κολοσυρτὸν] κολοσυρτὸς eſt tumultus, quo ingens pulvis, excitatur. *Euſtath.* dicit: κολοσυρτὸς δὲ κυρίως κτύπος, ὁ ἀπὸ κάλων, ἤγουν ξύλων, συρομένων ἐν ὄρει: addit autem: ἕτεροι δὲ τὴν ἐκ Φρυγάνων συρομένων αἰρομένην κόνιν ὕτω καλᾶσι. κόλα γὰρ Φασὶ τὰ Φρύγανα. Notat etiam quemlibet ſonum grauem, auribusque moleſtum. Antea genitiuo Φώδων vtitur Ariſtophanes, nunc accuſatiuo κολοσυρτὸν et ſeq. verſu ἀριθμὸν, quod factum eſſe dicit *Bergl.* ad genitiuorum multitudinem vitandam: nec abſurde: poſſe enim genitiuum referri ad πλὴν, duos autem accuſatiuos ad πορίσαι.

v. 537. ἐδὲ λέγω σοι ὑπὸ τᾶ πλήθος] numerum tibi non dico quantum: innumera ergo eſſe ait. *Girard.*

v. 538. βομβᾶσαι] neque ad φθειρῶν neque ψυλλῶν poteſt referri, quum horum animalculorum naturae haud conueniat, bombum vel ſtrepitum edere, qualem edunt culices. *Bergl.* putat, quum κώνωψ tantum ſit maſculinum, generis hic quandam eſſe enallagen, per quam βομβᾶσαι conueniat genere cum ſynonymo τῶν κωνώπων, nempe ἐμπίδων, cuius enal-

Ἐπεγείρασαν καὶ φράζασαν, πεινήσεις; ἀλλ' ἐπανίσω.

Πρὸς δέ γε τούτοις, ἀνθ' ἱματίου μὲν ἔχειν ῥάκος· ἀντὶ δὲ κλίνης,

Στιβάδα σχοίνων κόρεων μεστήν. ἢ τοὺς εὕδοντας ἐγείρει·

Καὶ φορμὸν ἔχειν ἀντὶ τάπητος σαπρόν· ἀντὶ δὲ προσκεφαλαίου,

Λίθον εὐμεγέθη πρὸς τῇ κεφαλῇ· σιτεῖσθαι δ' ἀντὶ μὲν ἄρτων

Μαλάχης πτόρθους· ἀντὶ δὲ μάζης, φυλλεῖ' ἰσχνῶν ῥαφανίδων·

Ἀντὶ

lages exemplum adfert ex Homero. Suidas tamen adfirmat κώνωψ esse foemininum apud Aristoph. confer. *Schol.*

v. 539. φράζασαν] Prosopopoeia.

ἐπανίσω] pro ἐπανίσασο, ion. αο, att. per contr. ω.

v. 540. ῥάκος] *vestis lacera, pannus detritus.* a ῥήσσω.

v. 541. στιβάδα] στιβὰς est lectus, humi stratus, ex virgis frondibusque congestis factus. *Suid.* Addit, σχοίνων, ex iuncis, ad miseriam magis declarandam.

v. 542. φορμὸν] φορμὸς, *sporta, calathus*: item *teges.* πᾶν πλεκτὸν, ἐνταῦθα καὶ τὸ ψιάθιον. *Schol.*

v. 544. μαλάχης] μαλάχη et dor. μολόχη, malva, a μαλάσσω, mollio; herba a molliendo ventre sic dicta, teste Plin. Lib. XX. C. 21. Hunc versum esse vitiosum notat *Duker.* propter duas priores in μαλάχη breues.

Αντὶ δὲ θρόνου, σάμνα κεφαλὴν κατεαγότος· ἀντὶ δὲ μάκτρας, Πιθάκνης πλευρὰν, ἐξῳγυῖαν καὶ ταύτην; ἄραγε πολλῶν

'Αγα-

Φυλλ'] pro quo Φυλλεῖ' legendum cenſet *Duker.* duce ipſo comico noſtro in Acharn. v. 468. ἐς τὸ σπυρίδιον ἰχνά μοι. Φυλλεῖα δός, nec non propter ea, quae ibi notauit *Schol.* Cum Dukero ſentiunt *Hemſterh. Kuſter.* et *Bergl.*

ἰχνῶν ῥαφανίδων] Attici ῥαφανίδα vocant, quam nos raphanum, et viciſſim ῥάφανον, quam nos κράμβην. Dicta vero eſt ῥαφανὶς a ῥᾳδίως φαίνεσθαι, quod facile apparere ſignificat. vid. *Schol.*

v. 545. ἀντὶ δὲ θρόνου] Notat *Duker.* vitioſe hic legi θρόνος, quia eſt maſculinum ſecundum Pollux. apud quem θρόνος legitur. θρόνος derivatur a θρόω, *ſedeo*, proprie ſellam ſignificans: item *ſcabellum* ὑποπόδιον, vti interpretatur *Schol.* Sed parum refert, vtrum pro ſella, an ſcabello hic accipias. Chremylus multis pauperum calamitatibus recenſitis, ad tantam eos quoque, inquit, redigi inopiam, vt ne ſellam quidem, vel ſcabellum ſibi poſſint comparare, quorum loco diffractis amphoris maxima cum moleſtia vti cogantur.

σάμνα κεφαλὴν] σάμνος, *vrna*, *hydria*, *amphora.*

κεφαλὴ] caput i. e. pars ſuperior, vt apud *Demoſth.* κεφαλὴ τῆς τάφρου, *faſtigium foſſae.*

κατεαγότος] part. perf. med. ion. pro κατηγότος, a καταγνύω, *diffringo.*

μάκτρας] μάκτρα, vas, in quo farina aqua ſubigitur.

v. 546. πιθάκνης πλευρὰν ἐξῳγυῖαν] dolioli latus,

Ἀγαθῶν πᾶσιν τοῖς ἀνθρώποις ἀποφαίνω σ' αἰτίαν ἔσαν;

Πε. Σὺ μὲν ὃ τὸν ἐμὸν βίον εἴρηκας, τὸν τῶν πτωχῶν δ' ὑπεκρέσω.

Χρ. Οὐκοῦν δήπου τῆς πτωχείας πενίαν φαμὲν εἶναι ἀδελφήν.

Πε. Ὑμεῖς γ', οἵπερ καὶ Θρασυβύλῳ Διονύσιον εἶναι ὅμοιον.

Ἀλλ'

idque fiſſum (rimis plenum) per quas aqua cum farina facile poſſit penetrare atque dilabi. Lepide maximam tenuiorum hic depingit inopiam.

ἐῤῥωγυῖαν] part. perf. med. pro ἐῤῥηγυῖαν, a ῥήσσω.

v. 547. αἰτίαν] pro quo legi mauult αἴτιον Bentleius. Vulgatam enim lectionem metrum reſpuit.

v. 548. ὑπεκρέσω] 2. ſ. aor. 1. ind. med. ab ὑποκρέω, *fides pulſo, ſubagito:* it. *indico, oblique ſignifico.* Translatio ducta eſt a citharis, vel alio quodam inſtrumento muſico. vid. *Schol.* Melius autem legitur cum primar. editt. τὸν τῶν πτωχῶν, *Kuſter.* in notis ad *Suidam* dedit τῶν δὲ πτωχῶν. Notat *Duker.* Pollucem legiſſe, ἐπεκρέσω, qui dicit apud Ariſtoph. Pluto τὸ ἐπικρέσασθαι ſumi ἐπὶ τῶ νοθευθῆναι.

v. 549. πτωχείας πενίαν — ἀδελφὴν] ſororem: i. e. mendicitati maxime connexam. Ex ſeqq. verſibus 551. 552 et 553 apparet, quomodo πτωχὸς et πένης inter ſe differant.

v. 550. ὑμεῖς γ'] ſubaudiendum eſt φατε, etiam poſt οἵπερ repetendum.

Ἀλλ' ἐχ ὑμὸς τᾶτο πέπονθεν βίος· ἀ μὰ Δί', ἀδέ γε μέλει.

Πτωχᾷ μὲν γὰρ βίος, ὃν σὺ λέγεις, ζῆν, ἐστιν μηδὲν ἔχοντα·

Τᾷ δὲ πένητος, ζῆν φειδόμενον, καὶ τοῖς ἔργοις προσέχοντα,

Περιγίγνεσθαι δ' αὐτῷ μηδὲν, μὴ μέν τοι μηδ' ἐπιλείπειν.

Θρασυβέλῳ] Vos, inquit Paupertas, hoc adfirmatis, qui res maxime dispares inter se conferre soliti, adeo Thrasybulum Athenienſem, acerrimum libertatis defensorem, patriam suam quinquaginta tyrannis liberantem cum Dionysio, Siciliam crudeliſſimo dominatu premente, comparare non dubitetis.

v. 551. ὑμὸς] pro ὁ ἐμός.

πέπονθε] perf. med. a πάσχω. Attice τᾶτο πάσχει quoque significat, hoc ei accidit, vt apud Plat. Polit. I. 1. εἰ γὰρ ἦν τᾶτο αἴτιον, κἂν ἐγω τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐπεπόνθειν; et Aelian. v. h. Lib. VIII. C. 12. ἀ μόνος τᾶτο ἔπαθε Δημοσθένης: ita etiam Lib. XIII. C. 42. conf. *Kuſter.* *Nunquam*, inquit Paupertas, *haec, quae tu modo narraſti, mihi contigerunt.*

μέλει] ſcil. πάσχειν.

v. 552. ζῆν ἐσι μηδὲν ἔχοντα] ſcil. πτωχὸν, nihil habere, vnde viuat, niſi ſtipem quaerendo.

v. 553. προσέχοντα] ſcil. τὸν νᾶν: *intentum eſſe alicui rei.*

v. 554. περιγίγνεσθαι] σημαίνει μὲν καὶ τὸ νικᾶν, σημαίνει δὲ καὶ τὸ περιττεύειν, ὡς ἐνταῦθα. *Schol.* Elegans pauperis deſcriptio, cui neque opes ſuppetunt, neque tamen neceſſaria deſunt.

555 Χρεμύλ. Ὡς μακαρίτην, ὦ Δάματερ, τὸν βίον αὐτῦ κατέλεξας·
Εἰ φεισάμενος καὶ μοχθήσας καταλείψει μηδὲ ταφῆναι.
Πε. Σκώπτειν πειρᾷ, καὶ κωμῳδεῖν, τῦ σπυδάζειν ἀμελήσας·
Οὐ γινώσκων, ὅτι τῦ Πλάτυ παρέχω βελτίονας ἄνδρας,
Καὶ

v. 555. ὡς μακαρίτην] μακαρίτας per euphemiſmum dicebant mortuos, quod ſint beati, nec vllum amplius malum ſentiant. *Suid.* Ficte hic ſignificat, vitam mendici quandam mortis eſſe ſpeciem, nec eſſe aliud, quam βίον νεκρόβιον, *Girard.* Latini quoque vocem *felix*, pro mortuo vſurpant, vt apud *Horat.* Lib. I. Satyr. 9. v. 27. *Omnes compoſui. Felices.*

δάματερ] pro δήμητερ.

v. 556. καταλείψει μηδὲ ταφῆναι] prouerbium Graec. *ne reliquit quidem, vnde ſepeliri poſſit:* i. e. admodum pauper deceſſit. Prouerbio hoc vſus quoque eſt comicus in Eccleſ. v. 587. vide *Kuſter.*

v. 557. σκώπτειν πειρᾷ καὶ κωμῳδεῖν] *cauillari et comice irridere geſtis.*

σπυδάζειν] inter alias ſignificationes, quas de hac voce adfert Suidas, ea notat quoque *ſerio loqui*, vti hoc loco: apud Aelian. v. h. Lib. III. C. 2. Ἀναξαγόρᾳ σπυδάζοντι πρὸς τὲς ἑταίρες, *Anaxagorae ſeria cum diſcipulis tractanti.*

v. 558. τῦ πλάτυ παρέχω βελτίονας] *meliores reddo, quam Plutus reddit.*

Καὶ τὴν γνώμην, καὶ τὴν ἰδέαν. παρὰ τῷ μὲν γὰρ
ποδαγρῶντες,
Καὶ γαστρώδεις, καὶ παχύκνημοι, καὶ πίονές εἰσιν
ἀσελγῶς.
Παρ' ἐμοὶ δ' ἰσχνοὶ, καὶ σφηκώδεις, καὶ τοῖς ἐχθροῖς
ἀνιαροί.
Χρ. Ὑπὸ τῆ λιμῆ γὰρ ἴσως αὐτοῖς τὸ σφηκῶδες σὺ
πορίζεις.

v. 559. καὶ τὴν γνώμην καὶ τὴν ἰδέαν] *ingenio et forma.* Notat *Duker.* tribus hunc verſum laborare vitiis: Nam ſede quinta eſſe iambum; deinde alterutram particulam μὲν vel γὰρ abundare, denique ποδαλγῶντες reſpuere metrum, eamque ob rem παρὰ αὐτῳ γὰρ ποδαγρῶντες ſcribendum eſſe cenſet. ποδαγρῶντες in quibusdam ſeſe legiſſe teſtatur Scholiaſtes. In edendi ratione Berglerum ſequutus eſt Hemſterhuſius.

v. 560. ἀσελγῶς] *ſupra modum* notare, docet Kuſterus, laudans Heſychium. Originem vocis ἀσελγὲς deriuat *Suid.* ab vrbe Piſidiae Selgae, vbi homines flagitioſe viuebant, additoque α, intenſionis gratia, dictum inde fuiſſe tradit ἀσελγαίνειν et ἀσελγές: Ingens et magnum quoque vocaſſe veteres ἀσελγὲς, vt ἄνεμον ἀσελγῆ.

v. 561. σφηκώδεις] a σφὴξ, veſpa. *Schol.* interpretatur λεπτὸς κατὰ τὸ μέσον, ὡς σφῆκες. Plura vide apud *Suid.*

ἀνιαροὶ] ab ἀνία, *grauis, moerorem adferens.* Graciles homines ad bellum atque pugnam ſunt idonei; pingues contra ea, corporis obeſitate praepediti, inhabiles, eamque ob rem, hoſtibus haud formidoloſi.

Πε. Περὶ σωφροσύνης ἤδη τοίνυν περαινῶ σοφῶν, κἀναδιδάξω,
Ὅτι κοσμιότης οἰκεῖ μετ' ἐμοῦ· τοῦ Πλούτου δ' ἔστιν ὑβρίζειν.
Χρεμ. Πάνυ γοῦν κλέπτειν κόσμιόν ἐστιν, καὶ τοὺς τοίχους διορύττειν;
Βλεψ.

v. 564. ὑβρίζειν] pro ὕβρις, *iniuria, insolentia.*

v. 565. πάνυ γοῦν] Ironice haec profert Chremylus: *admodum sane mihi videtur modestum, si quis pauper inopia et fame coactus alienis rebus vngulas iniicit, parietesque perfodit.*

v. 566. νὴ τὸν Δία] Hunc versum Aristophane indignum iudicauit Kusterus, Bentlei vero plane proscribendum putauit, vtpote sensu et metro omnino destitutum, quem tamen ita emendare studuit *Hemsterh.* νὴ τὸν δία γ', εἴγε λαθεῖν αὐτὸν δεῖ, πῶς ἃ κόσμιόν ἐστι; αὐτὸν scil. κλέπτην, quod verbum hic est subaudiendum, et ad antecedens κλέπτειν referendum, figura Graecis familiari. Secundum hanc Hemsterhusii emendationem sensus enascitur satis commodus, qui ex iis, quae mox adferam, magis elucebit. Furta apud Lacedaemonios, pueris quoque, fuisse licita adeoque impunita, nisi in eo fuissent deprehensi, testatur Plutarchus Lycurgo: Φέρεσι κλέπτοντες, οἱ μὲν ἐπὶ τὰς κήπους βαδίζοντες, οἱ δὲ εἰς τὰ τῶν ἀνδρῶν συσσίτια παρεισρέοντες εὐμάλα πανέργως καὶ πεφυλαγμένως· ἂν δὲ ἁλῷ, πολλὰς λαμβάνει πληγὰς τῇ μάστιγι, ἐαθύμως δοκῶν κλέπτειν καὶ ἀτέχνως. conf. Gellius Lib. XI. C. 18. qui quaelibet furta Spartanis fuisse concessa adfirmat. Rationem huius instituti explicat Xenophon: *nimirum, vt in hostili terra,*

Βλεψ. Νὴ τὸν Δία γ', εἴγε λαθεῖν αὐτὸν δεῖ, πῶς ἀ
κόσμιόν ἐστι;

Πε. Σκέψαι τοίνυν γ' ἐν ταῖς πόλεσιν τὰς ῥήτορας· ὡς
ὁπόταν μὲν

Ὦσι πένητες, περὶ τὸν δῆμον καὶ τὴν πόλιν εἰσὶ δί-
καιοι·

Πλουτήσαντες δ' ἀπὸ τῶν κοινῶν, παραχρῆμ' ἄδικοι
γεγένηνται,

Ἐπιβουλεύουσί τε τῷ πλήθει, καὶ τῷ δήμῳ πολεμοῦσιν. 570

quum res poſcat, praedari conſueſcerent iuuenes. Quare autem in furto deprehenſum puniant indicat Xenophon.: ὅτι φημὶ ἐγὼ καὶ τ' ἄλλα, ὅσα ἄνθρωποι διδάσκουσι, κολάζουσι τὸν μὴ καλῶς ὑπαιρετοῦντα, κἀκεῖνοι ἂν τοὺς ἁλισκομένους, ὡς κακῶς κλέπτοντας τιμωροῦνται. Blepſidemus igitur hunc ſpartanorum pravum irriſurus morem ironice inquit: *Nonne hoc, ita me Iupiter amet, elegans et modeſtum eſt habendum, ſi fur tam caute aliquid ſuppilare cogatur, vt latere debeat*, i. e. vt ipſi ſit cauendum, ne in ipſo facinore deprehendatur?

v. 567. ῥήτορας] oratores populares, daemagogos, qui gratia et auctoritate multum apud populum valebant. v. *Suid.* Hos iam ſupra v. 30. exagitatos denuo perſtringit comicus noſter.

v. 569. κοινῶν] ſcil. χρημάτων.

v. 570. ἐπιβουλεύουσι] διαβάλλει τοὺς ῥήτορας, ὡς δῶρα λαμβάνοντας παρὰ τῶν πολεμίων ἀσύμφορα τῇ πόλει συμβουλεύουσιν, οὐκ ἐῶντες αὐτὴν τούτους ἀμύνασθαι. *Schol.*

Χρ. Ἀλλ' ὁ ψεύδει τούτων γ' οὐδέν, καίπερ σφόδρα βάσκανος ὤν.

Ἀτὰρ οὐχ ἧττόν γ' οὐδὲν κλαύσει, μηδὲν ταύτῃ γε κομήσῃς,

Ὅτι γε ζητεῖς τοῦτ' ἀναπείσειν ἡμᾶς, ὡς ἔστιν ἀμείνων Πενία πλούτου. Πε. καὶ σύ γ' ἐλέγξαι μ' οὔπω δύνασαι περὶ τούτου,

Ἀλλὰ φλυαρεῖς καὶ πτερυγίζεις. Χρ. καὶ πῶς φεύγουσί σ' ἅπαντες;

Πε. Ὅτι βελτίους αὐτοὺς ποιῶ. σκέψαθ' δ' ἕνι μάλιστα Ἀπὸ τῶν παίδων· τοὺς γὰρ πατέρας φεύγουσι, φρονοῦντας ἄριστα

Αὐ-

v. 571. ψεύδει] att. pro ψεύδῃ.

βάσκανος] ſimpliciter ſignificat *hominem maledicum Suid.* item, *inuidum, faſcinatorem.*

v. 572. ταύτῃ] ſcil. αἰτίᾳ. *Noli*, inquit, *eo inflari, quod tuo de oratoribus iudicio ſimus ſuffragati, ideoque tibi perſuadere, fore, vt etiam paupertatem Pluto anteferendam eſſe concedamus,*

κομήσῃς] vide v. 170.

v. 573. ὅτι] refer. ad κλαύσει.

v. 575. πτερυγίζεις] *conando nihil proficis.* Metaphora ab auium pullis, volare conantibus: proprie ſignificat alas quatere more auium, quae volatum tentant. Vel vana loqueris, vel in caſſum laboras, vel inania diſputas etc. *Suid.* ex *Schol.*

v. 577. φρονοῦντας] ἀγαθὰ φρονεῖν τινι, dicitur, *animo eſſe benevolo, bene cupere alicui.*

Αὐτοῖς. ὅτω διαγιγνώσκειν χαλεπὸν πρᾶγμ' ἐστὶ δίκαιον.

Χρ. Τὸν Δία φήσεις ἆρ' ἂν οὐκ ὀρθῶς διαγιγνώσκειν τὸ κράτιστον;

Καὐκεῖνος γὰρ τὸν Πλοῦτον ἔχει· ταύτην δ' ἡμῖν ἀπο- 580
πέμπει.

Πε. Ἀλλ', ὦ Κρονικαῖς γνώμαις ὄντως λημῶντες τὰς Φρένας ἄμφω·

Ὁ Ζεὺς δήπου πένεται· καὶ τοῦτ' ἤδη φανερῶς σε διδάξω.

v. 579. τὸν Δία] *An quoque Iouem optima haud poſſe dignoſcere atque eligere contendes, qui etc.* i. e. Plutum praeſtare paupertati vel ex eo patet, quod Iupiter illum diligenter ſibi ſeruans hanc nobis mittat. His verbis Chremylus ſimul Blepſidemum adloquitur.

v. 580. ταύτην δ' ἡμῖν] Haec verba Bentleius Blepſidemo recte adſignat.

v. 581. κρονικαῖς γνώμαις λημῶντες] *Saturnia, vel antiqua ſtultitia mentem obſcuratam habentes, vel coecutientes.* λήμη autem eſt lacryma ſpiſſata, quae oculis adhaerens eos laedit. λημῶν τὰς Φρένας ſignificat igitur mentem occaecatam habens, velut is, qui lemas in oculis habet. Res antiquas et ſtultas Saturnias vocabant, et Saturnos fatuos. v. *Suid.* et *Schol.* a λήμη deriuatur λημάειν, lippiro: hic eſt translatio ad animum. Quaedam editiones habent λημῶντε, quod notante Bentleio metrum reſpuit. v. *Bergl.*

v. 582. καὶ τοῦτό γε δή] Hemſterh. recte habet lectionem, καὶ τοῦτ' ἤδη quam Cod. Dorv. tuetur.

Εἰ γὰρ ἐπλάτει, πῶς ἂν ποιῶν τὸν Ὀλυμπικὸν αὐτὸς ἀγῶνα,
Ἵνα τὰς Ἕλληνας ἅπαντας ἀεὶ δι' ἔτους πέμπτου ξυναγείρει,
Ἀνεκήρυττεν τῶν ἀθλητῶν τοὺς νικῶντας, στεφανώσας Κο-

v. 583. εἰ γὰρ] Hunc verſum, quia incompoſito currit pede, caeſura quoque deſtitutus, deinde quod in Vat. et Arund. codd. πῶς ἂν legitur, tum quoniam atticis ὀλυμπικὸν eſt vſitatius, ita mutandum perite cenſet *Kuſter*. εἰ γὰρ ἐπλάτει, πῶς ἂν ποιῶν τὸν ὀλυμπικὸν αὐτὸς ἀγῶνα. *Hemſterh.* ex emendatione Bentlei πῶς ἂν ποιῶν αὐτὸς τὸν ὀλύμπι' ἀγῶνα, legi mauult.

τὸν ὀλυμπιακὸν] Pelops, a quo Oenomaus curru victus eſt, anniuerſarios ludos, victoriae monumentum, inſtituiſſe dicitur, quos deinde intermiſſos Hercules Augia, Elidis principe, caeſo, de praeda et manubiis ob mortem Pelopis, aui materni, in Iouis honorem inſtaurauit. Haec autem certamina iterum intermiſſa Herculis filius Iphitus poſt Troiae excidium renouauit: teſte Solino Polyhiſt. C. 2. et Diodor. Sic. Lib. I.

v. 584. δι' ἔτους πέμπτου] Singulis quadriennibus Olympia celebrata Cyrillus refert, nec non Suidas; quod Ioſ. Scaliger Lib. I. de emendat. temp. ita explicat: *Interuallum*, inquiens, *duarum Olympiadum tetraëterida, caput vnius, pentaëterida, quare et Olympiadem ipſam aliquando etiam tetrapentaërida dictam apud Cenſorinum, eſſe enim initium quinti anni.*

v. 585. ἀνεκήρυττεν] Praecones athletas, in porticibus apud Elidem praeſtolantes, non ſolum ad certamina, ſed deinde etiam ad praemia a brabeutis (agonum iudicibus) illis adſignata citabant, teſte *Philoſtr.*

Κοτίνε στεφάνῳ. καί τοι χρυσῷ μᾶλλον ἐχρῆν, εἴπερ ἁπλᾶτει.

Χρ.

ſub initium Lib. VI. de Apoll. ἐδείμαντο σοὰν ἡ μεγάλην ἰσομήκη ταῖς ἡλείων, ὑφ' αἷς ὁ ἀθλητὴς περιμένει τὸ μεσημβρινὸν κήρυγμα. *Binae autem erant citationes praeconiae ſingulis ludorum diebus, et adiudicationes coronarum binae: ob certamina ſcilicet antemeridiana (leuia) et pomeridiana, (grauia). Illorum citationes ſub auroram, coronae ſub meridiem: horum meridianae citationes, veſpertina praemia. In leuibus curſum et ſaltum inprimis, in grauibus luctam, pancratium atque pugillatum numerabant.* Fab. Agoniſt. L. I. C. 30. vbi plura vide.

v. 586. κοτίνε] κότινος proprie ſignificat oleaſtrum, quo Hercules, Plinio teſte, eſt coronatus: it. coronam inde compoſitam. Falſus eſt igitur Scholiaſtes, qui contemtus et extenuationis cauſa κοτίνε pro ἐλαίας poſitum eſſe putat. Ad antiquiſſima autem tempora haec ſunt referenda, quibus coronam ex oleaſtro victoribus, adeoque ipſi Herculi, primum eſſe datam *Plin.* Lib. XVI. C. 44. narrat: vnde φυλλόφοροι ſunt dicti ἀγῶνες, teſte Pind. Olymp. Od. VIII. antiſtroph. 4. Poſtero tempore in Olympicis certaminibus ſolis haec corona fuit aurea, vnde a Pindaro Olympiam μητέρα χρυσοστεφάνων ἀέθλων eſſe dictam, collatis Thucydidis et Aemilii Probi teſtimoniis Muret. C. VII. L. 15. docuit. Pertinet huc quoque locus Tertull. de Anim. C. XXIX. *Nam ſi prae gaudio quis ſpiritum exhalet, vt Chilon ſpartanus, dum victorem Olympiae filium amplectitur: et ſi prae gloria, vt Clidemus Athenienſis, dum ab Hiſtrionibus ob praeſtantiam auro coronatur*: vbi pro ab hiſtrionibus legendum eſſe *ab hiſtoricis*,

Χρ. Οὐκοῦν τούτῳ δήπου δηλοῖ τιμῶν τὸν πλοῦτον ἐκεῖνος.

Φειδόμενος γὰρ καὶ βυλόμενος τούτου μηδὲν δαπανᾶσθαι,

Λήροις ἀναδῶν τοὺς νικῶντας, τὸν πλοῦτον ἐᾷ παρ' ἑαυτῷ.

590 Πε. Πολὺ τῆς πενίας πρᾶγμ' αἴσχιον ζητεῖς αὐτῷ περιάψαι·

Εἰ πλούσιος ὢν, ἀνελεύθερος ἐσθ' ὅτωσι, καὶ φιλοκερδής.

Χρ.

vel potius, *de hiſtoricis* putat. *Petr. Faber Agoniſticon.* Lib. II. C. 22. quod in vetuſta lectione adſpexiſſe profitetur Barraeus Pariſ. Theol. Tertulliani Scholiaſtes. Clidemum igitur Olympiae auream conſtat accepiſſe coronam *de hiſtoricis*, i. e. *e numero hiſtoricorum* (vt loquitur Sueton. Domit. C. XIII.) quibus etiam in Olympicis certaminibus praemia ſua fuerunt attributa; *Faber*, loco citato. Cod. Orvill. habet κοτίνῳ στεφάνῳ. Subſtantiuo loco adiectiui vſurpato.

v. 587. τιμῶν] loco infinitiui τιμᾶν; conſtructio Graecis familiaris.

v. 589. λήροις] *nugis* i. e. nullius pretii rebus.

ἀναδῶν] part. praeſ. ab ἀναδέω, *vincio, redimio.*

v. 590. περιάψαι] a περιάπτω, *circumappendo, adligo.* it. *adtribuo.* ἴσον ἐστὶ τῷ προσάψαι. *Schol.* Tu, inquit Paupertas, Iouem auaritiae inſimulans, rem ei turpiorem adtribuis, quam ego, quae pauperem illum eſſe contendo.

Χρ. Ἀλλά σέ γ' ὁ Ζεὺς ἐξολέσειεν, κοτίνῳ σεφάνῳ
σεφανώσας.
Πε. Τὸ γὰρ ἀντιλέγειν τολμᾷν ὑμᾶς, ὡς ἀ πάντ'
ἔς' ἀγαθ' ὑμῖν
Διὰ τὴν πενίαν. Χρ. παρὰ τῆς Ἑκάτης ἔξεσιν τᾶτα
πυθέσθαι,
Εἴτε τὸ πλᾶτεῖν, εἴτε τὸ πεινῆν βέλτιον· φησὶ γὰρ αὕτη
Τὰς μὲν ἔχοντας καὶ πλᾶτᾶντας δεῖπνον κατὰ μῆν'
ἀποπέμπειν·
Τὰς

v. 592. ἀλλά σέ γ' ὁ ζεὺς] Chremylus argumentis, quibus vincat Paupertatem, deſtitutum ſe videns, indignabundus diras illi imprecatur, oleaginam mulierculae, ſibi vero auream exoptans coronam.

v. 593. τὸ γὰρ ἀντιλέγειν] Penia ſenum pertinaciam, qui argumentis ſuis cedere nolebant, indigne ferens, elliptico vtitur ſermone, iratis conueniente, vt ſit ſubaudiendum: τίς ἂν ἀκόων ἀνάσχοιτο, vel πῶς ἂν ἀν εἴη φορτικὸν, vel hoc genus aliud. vide *Schol.*

v. 594. παρὰ τῆς Ἑκάτης] Diuites Hecatae, quae etiam ἄρτεμις ac σελήνη a Graecis vocatur, in triuiis, quia tribus ea inſigniebatur nominibus, tempore nouilunii cibos ſacrificii loco apponebant, quos pauperes ad famem depellendam rapere erant ſoliti, dicentes, illos ab ipſa Dea fuiſſe abſumtos. v. *Schol.*

v. 596. ἔχοντας] ſcil. χρήματα.

κατὰ μῆνα προπέμπειν] Rectius apud Suid. in ἑκάτην legitur κατὰ μῆν' ἀποπέμπειν.

Τὰς δὲ πένητας τῶν ἀνθρώπων ἁρπάζειν, πρὶν κατα-
θεῖναι.

Ἀλλὰ φθείρῃ καὶ μὴ γρύζῃς
Ἔτι μηδ' ὁτιῶν.
Οὐ γὰρ πείσεις, ἢδ' ἢν πείσῃς.

Πε. Ὦ πόλις Ἄργους, κλύεθ', οἷα λέγει;

Χρ. Παύσωνα καλεῖ τὸν ξύσσιτον.

Πε. Τί πάθω τλήμων;

Χρ.

v. 598. φθείρῃ] *male pereas*: imprecandi formula.

v. 600. ἢ γὰρ πείσεις] hyperbolice dictum. *Non enim me argumentis tuis conuinces, etiamsi fuero convictus*: i. e. etiamsi verissima loquaris, tibi tamen concedere nolo.

v. 601. ὦ πόλις ἄργους] Eadem verba in equitibus v. 806. legi, notat *Kusterus*. Cur autem paupertas opem Argiuorum hic praecipue imploret, Scholiastes his verbis explicat: διαβάλλει δὲ τοὺς Ἀργείους ὡς πένητας, simulque indicat, hunc locum ex Euripide esse desumtum.

v. 602. Παύσωνα] Pausonem pictor erat, cuius paupertas lippis et tonsoribus fuit nota, vnde prouerbium enatum, *Pausone pauperior*. v. *Schol.*

ξύσσιτον] pro σύσσιτον. Pausonem, inquit Chremylus, conuictorem tuum, quo nihil est egentius, in auxilium potius vocato.

v. 603. τί πάθω;] *quid faciam?* aor. 2. conj. a πάσχω, quod saepe pro πράττω solet vsurpari, vt apud Aelianum v. h. Lib. IX. C. 27. τί πάθω;

Χρ. Ἔρρ' ἐς κόρακας θᾶττον ἀφ' ἡμῶν.
Πε. Εἶμι δὲ ποῖ γῆς;
Χρ. Ἐς τὸν Κύφων'· ἀλλ' ἃ μέλλειν
Χρῆ σ', ἀλλ' ἀνύτειν.
Πε. Ἦ μὴν ὑμεῖς γ' ἔτι μ' ἐνταυθοῖ
Μεταπέμψεσθον.
Χρ. Τότε νοσήσεις· νῦν δὲ φθείρου.
Κρεῖττον γάρ μοι πλαστεῖν ἐσιν·
Σὲ δ' ἐᾶν κλάειν μακρὰ τὴν κεφαλήν.

Βλ.

v. 604. ἔρρ' ἐς κόρακας] *abi in malam crucem.* ἔρρειν significat, malo venire omine, inauſpicato accedere. vt apud Homer. Il. θ. v. 239. et. ι. v. 359. Interdum quoque notat in malam rem abire, adiecto autem, ἐς κόρακας, expreſſior fit ſignificatio.

v. 605. ποῖ γῆς;] vt Latinorum, *quo gentium?*

v. 606. κύφωνα] vide notata ad v. 476.

v. 607. ἀνύειν] pro quo ſecundum codd. Vat. Bodl. et Dorv. et edit. quasdam ἀνύτειν Hemſterh. magis arridet, vtpote magis atticum.

v. 612. σὲ δ' ἐᾶν κλάειν] *Satius eſt enim, inquit, mihi diteſcere, et te ſinere flere, tuamque deplorare ſortem.* μακρὰ, nom. pl. neutr. aduerbialiter poſitum pro *diu, longe.*

τὴν κεφαλήν] *Schol.* hic τύπτεσαν ſubaudiendum eſſe putat. Rectius tamen ſynecdochice, per *te, tuamque ſortem* explicatur a Scholiaſte: ἀλλὰ καταπλαίειν ὅλον τὸ σῶμα καὶ σεαυτήν.

Βλ. Νὴ Δί', ἔγωγ' ἄν ἐθέλω πλυτῶν
Εὐωχεῖσθαι μετὰ τῶν παίδων,
Τῆς τε γυναικὸς, καὶ λυσάμενος,
Λιπαρὸς χωρῶν ἐκ βαλανείου,
Τῶν χειροτεχνῶν,
Καὶ τῆς πενίας καταπαρδεῖν.

v. 613. νὴ Δί'] ſcil. κρεῖττον ἐστὶ πλυτεῖν.

v. 616. λιπαρὸς] *nitidus*, *vnctus*, a λίπα, oleum. Solebant enim veteres poſt lotionem ſtatim perungere corpus, vt pori, calore aperti, clauderentur. vide *Schol.*

v. 617. χειροτεχνῶν] Meminit eorum, quae Paupertas elatior viſa eſt illic dicere: ἐγὼ γὰρ τὸν χειροτέχνην, ὥσπερ δέσποινα κ. τ. λ. vbi arroganter dixit, homines multum ſibi, et artificibus, quibus imperitet, debere. *Girard.*

v. 618. καταπαρδεῖν] Hac voce ſummum declarat deſpectum, vt apud Horat. Lib. I. Sat. 9. vin' tu curtis Iudaeis mecum oppedere?

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

ΤΡΙΜΕΤΡΟΙ ΙΑΜΒΙΚΟΙ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ, ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Αὕτη μὲν ἡμῖν ἡ 'πίτριπτος οἴχεται.
Ἐγὼ δὲ, καὶ σύ γ', ὡς τάχιστα τὸν θεὸν
Ἐγκατακλινῆντ' ἄγωμεν εἰς Ἀσκληπιῆ.
Βλ. Καὶ μὴ διατρίβωμέν γε, μὴ πάλιν τις αὖ
Ἐλθὼν διακωλύσῃ τι τῶν πρᾶγμ' ποιεῖν.
Χρ. Ὦ παῖ Καρίων, τὰ σφώμαθ' ἑκφέρειν ἐχρῆν·

Αὐτὸν

v. 619. ἡ 'πίτριπτος] pro ἡ ἐπιτρ. vid. v. 275.

v. 621. ἐγκατακλινῆντε] collocaturi ſcil. in lecto. Aegroti enim, opem ab Aeſculapio petentes in eius templo debebant in ſponda recumbere. Nonnullae editiones veteres habent ἐγκατακλινῆντες, quibus ſuffragatur *Hemſterh.*

v. 622. πάλιν — αὖ] ἐκ παραλλήλου vt αὖθις αὖ.

v. 623. διακωλύσῃ] ſcil. ἡμᾶς.

τι τῶν πρᾶγμ] pro πρὸ ἔργου. τὰ πρὸ ἔργου dicuntur ea, quae rem antecedere debent, quam exſequi ſtudemus; vel ad aliquid peragendum praeparanda. τὸ ἔργον hic erat viſus reſtitutio; τὰ πρὸ ἔργου in eo conſiſtebant, vt Pluto, in templum ducto, lectus ſterneretur, taliaque plura.

625 Αὐτὸν τ' ἄγειν τὸν Πλοῦτον, ὡς νομίζεται,
Καὶ τἄλλ', ὅσ' ἐστὶν ἔνδον ἠυτρεπισμένα.

ΧΟΡΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΥ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΚΑΡΙΩΝ, ΧΟΡΟΣ.

Τῆ αὐτῆ γένυς μέλη, μέχρι τῆ τέλυς.

Ὦ πλεῖσα Θησείοις μεμισυλημένοι,

Γέρον-

v. 625. ἄγειν] scil. εἰς τὸν ναόν.

ὡς νομίζεται] *vt ſollemne eſt, pro more et ritu.* Multis enim rebus et caerimoniis ad hanc rem fuit opus.

v. 626. καὶ τ' ἄλλ'] scil. ἐχρῆν ἄγειν.

ἠυτρεπισμένα] att. pro εὐτ. ab εὐτρεπίζω, inſtruo.

v. 627. Θησείοις] Theſea erat feſtum apud Athenienſes in honorem et memoriam Theſei celebratum, qui poſtquam populum in libertatem vindicauerat, cuiusdam Lyci calumniis in exſilium pulſus, atque a Lycomede, inſulae Scyri principe, ad quem confugerat, ob inuidiam dolo eſt necatus. Deinde Athenienſes, fame laborantes, iubebantur vlciſci Theſei mortem. Interfecto igitur Lycomede diuinis fere honoribus patriae liberatorem ſunt proſequuti, feſtum inſtituentes, quo congiaria populo diſtribuebantur, et conuiuia paſſim agitabantur. v. *Suid.* qui ſua ex Scholiaſte excerpſit.

Γέροντες ἄνδρες, ἐπ' ὀλιγίστοις ἀλφίτοις,
Ὡς εὐτυχεῖθ', ὡς μακαρίως πεπράγατε,
Ἄλλοι θ', ὅσοις μέτεσι τῆ χρηστῆ τρόπῳ. 630
Χο. Τί δ' ἐστὶν, ὦ βέλτιστε τῶν σαυτῆ φίλων;
Φαίνει γὰρ ἥκειν ἄγγελος χρηστῆ τινος,
Καρ. Ὁ δεσπότης πέπραγεν εὐτυχέστατα,
Μᾶλλον δ' ὁ Πλοῦτος αὐτός· ἀντὶ γὰρ τυφλῆ,

μεμισυλλημένοι] perf. paſſ. a μισυλλάεσθαι, pane excauato polentam, aut iuſculum haurire, a μυσίλη, buccea panis excauata, vnde μύσρον et μυσρίον, idem ſignificans. Theſeis enim pultem edebat plebecula. Senſus igitur hic eſt. *O viri ſenes, qui hucusque adeo feſtis Theſei diebus parce duriterque vixiſtis, pulte et exiguis panum fruſtis contenti, iam vobis genio indulgere licebit, oculis Pluto reſtitutis, cui omnes bonos ditare eſt decretum.* vid. *Schol.* qui plura de ſignificatione vocis μισυλλᾶσθαι diſputat, quam *Kuſter.* et *Hemſterh.* ſimplici λ ſcripſerunt. Heſychius: μυσιλᾶσθαι, τὸ ἐκροφῆσαι τὸν ζωμὸν τοῖς ψωμίοις. μυσίλη, ὁ κοῖλος ψωμός. ψιχίον. δραὰξ χειρός.

v. 630. ἄλλοι θ'] ſcil. ὡς εὐτυχῆσι.

ὅσοις μέτεσι τῆ χρηστῆ τρόπῳ] *et alii, quotquot bonis ſunt praediti moribus.* μετεῖναι cum datiuo perſ. et genit. rei ſignificat participem eſſe alicuius, vt apud Aelian. v. h. Lib. XII. C. 12. καὶ ἡδενὸς οἱ μετὴν τῶν κοινῶν.

v. 631. ὦ βέλτιστε τῶν σαυτῆ φίλων] *Schol.* ita explicat: τῶν ὁμοίων σοι μασιγιῶν, ἢ τρόπων. *O, optime, inter tui ſimiles, i. e. inter alios nebulones atque furciferos.*

635 Ἐξωμμάτωταϛ, καὶ λελάμπρυνταϛ κόραϛ,
Ἀσκληπιῷ παιῶνος εὐμενῶϛ τυχών.
Χο. Λέγειϛ μοι χαράν. λέγειϛ μοι βοάν.
Καρ. Πάρεϛι χαίρειν, ἤν τε βέλησθ', ἤν τε μή.

Χο.

v. 635. ἐξωμμάτωταϛ] perf. paſſ. ab ἐξομματόω, intenſe video, vel acutum cerno. Nam praepoſ. ἐκ ſaepe intenſionem ſignificat, vt ἐκ θυμῷ φιλῶν. vide *Schol.* Propter ambiguitatem vocis adiecit poëta καὶ λελάμπρυνταϛ κόραϛ. Hanc vocem quoque ſignificare oculos alicui elidere notat *Bergl.* exemplum ex Euripidis Oedipo adferens: ἡμεῖϛ δὲ πολύβῳ παῖδ' ἐρείσαντεϛ πέδῳ ἐξομματῶμεν, καὶ διόλλυμεν κόραϛ

λελάμπρυνταϛ] 3. ſ. perf. paſſ. a λαμπρύνω, illuſtro, clarum reddo. Tertiam plural. ſimilem tertiae ſingul. formare ſolent Graeci. v. *Schol.*

κόραϛ] κόρη, puella, it. *oculi pupilla*, et inde ipſe oculus. Pars pro toto. Forſan legendum eſt κόραϛ.

v. 636. παιῶνοϛ] παίων et παιήων, a παίω, *ferio*, dictus eſt Apollo, medicorum praeſes, apud Homer. Il. ε. v. 401 et 900, quippe qui telis Pythonem ſerpentem transfodit. Quilibet quoque medicus praeclarus hac voce inſignitur.

v. 637. λέγειϛ μοι—βοάν] i. e. rem laetiſſimam, laeto clamore dignam.

v. 638. πάρεϛι χαίρειν] *Tanta*, inquit, *vobis obiecta eſt fortuna, vt vos, etiam inuitos, gaudere oporteat.*

Χο. Ἀναβοάσομαι τὸν εὔπαιδα, καὶ
Μέγα βροτοῖσι φέγγος, Ἀσκληπιόν.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΥ.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΓΥΝΗ, ΚΑΡΙΩΝ.

Τίς ἡ βοὴ ποτ' ἐστίν; ἆρα γ' ἀγγελεῖ
Χρηστόν τι; τοῦτο γὰρ ποθῶσ' ἐγὼ πάλαι,
Ἔνδον κάθημαι περιμένουσα τυτονί.
Καρ. Ταχέως, ταχέως φέρ' οἶνον, ὦ δέσποιν', ἵνα

v. 639. ἀναβοάσομαι] pro ἥσομαι. ab ἀναβοᾶν magna voce clamare, it. clamando vocare. Notat *Schol.* huic loco ineſſe χαρακτῆρα τραγικὸν, vt in Euripid. Oreſte: ἀναβοάσομαι πατρὶ Ταντάλῳ.

εὔπαιδα] εὔπαις ſignificat tam probum filium, quam egregio parente ſatum. vid. *Kuſter.* et *Hemſterh.* Ambiguus igitur ſenſus hic habet locum: *magna voce laudabo pulcrum Apolline prognatum, Aeſculapium;* ſiue, *patris pulcri filium.*

v. 640. φάνος] Inſolens hoc verbum, aliisque ſcriptoribus plane ignoratum primum errore Fracini in Fl. edit. deindeque in alias irrepſiſſe notat *Hemſterh.* pro quo ex veteribus edd. et Mſcr. φέγγος reſtituit, Bentl. ſuffragante. *Girard.* φάος legendum eſſe cenſet. *Schol.* ex Eurip. Elect. putat deſumtum: ἀνυμνήσω τὸν ἀσκληπιὸν μέγα φῶς ὄντα τοῖς ἀνθρώποις.

Κ' αὐτὴ πίῃς· Φιλεῖς δὲ δρῶσ' αὐτὸ σΦόδρα·
Ὡς ἀγαθὰ συλλήβδην ἅπαντά σοι Φέρω.
Γυ. Καὶ πῶ̃ ἐστιν; Καρ. ἐν τοῖς λεγομένοις εἴσει τάχα.
Γυ. Πέρασινε τοίνυν, ὅ, τι λέγεις, ἀνύσας ποτέ.
Καρ. Ἄκυε τοίνυν, ὡς ἐγὼ τὰ πράγματα
Ἐκ τῶν ποδῶν εἰς τὴν κεΦαλήν σοι πάντ' ἐρῶ.
Γυν. Μὴ δῆτ' ἐμοί γ' ἐς τὴν κεΦαλήν. Καρ. μὴ τἀγαθὰ,
Ἃ νῦν γεγένηται; Γυ. μὴ μὲν ἦν τὰ πράγματα.
Καρ. Ὡς γὰρ τάχις' ἀΦικόμεθα πρὸς τὸν θεὸν,
Ἄγοντες ἄνδρα, (τότε μὲν ἀθλιώτατον,

Νῦν

v. 645. *Φιλεῖς δὲ*] Mulierciularum vinolentiam, communne aetatis ſuae vitium, hic comicus perſtringit.

δρῶσα] partic. pro infin. *δράειν*.

v. 646. *συλλήβδην*] *comprehenſim, in ſumma.*

v. 647. *πῶ̃ ἐστιν*] ſcil. *ἀγαθὰ*.

v. 650. *ἐκ τῶν ποδῶν εἰς*] vt Latini, *a capite ad calcem*. Quum vero, vt ſupra notauimus, *εἰς τὴν κεΦαλήν σοι* imprecationis malique omnis vim habet, ſeruum heram ſuam hiſce verbis ludere, eſt credibile: Mulierem ſaltim in hanc ſententiam ea accepiſſe, ex ipſius reſponſo ſatis adparet: *μὴ δῆτ' ἐμοιγ' κ. τ. λ.*

v. 652. *μὴ μὲν ἦν τὰ πράγματα*] *πράγματα* Graeci ſaepe pro moleſtiis vſurpant, vt apud Aelian. v. h. L. X. C. 8. *πράγματα ἂν ἔχειν*. vide v. 20.

v. 653. *ὡς — τάχισ'α*] *ſtatim.*

πρὸς τὸν θεὸν] ſcil. *Aeſculapii templum.*

Νῦν δ', εἴ τιν' ἄλλον, μακάριον κ' εὐδαίμονα·) 655
Πρῶτον μὲν αὐτὸν ἐπὶ θάλατταν ἤγομεν·
Ἔπειτ' ἐλοῦμεν. Γυ. Νὴ Δί', εὐδαίμων ἄρ' ἦν
Ἀνὴρ γέρων ψυχρᾷ θαλάττῃ λούμενος.
Καρ. Ἔπειτα πρὸς τὸ τέμενος ἦμεν τοῦ θεοῦ,
Ἐπεὶ δὲ βωμῷ πόπανα καὶ προθύματα 660

v. 654. *ἄνδρα*] scil. Plutum, quem forsan propter coecitatem miseramque conditionem *ἄνδρα* hic adpellat seruus.

v. 656. *ἐπὶ θάλατταν·*] *οἱ παλαιοὶ τῆς φόνου καὶ τὰς ἀκαθαρσίας ὕδατι καθαίρεσθαι ἐνόμιζον. Biset.* Praesertim vero aquam marinam polluta quaecunque purgare crediderunt veteres.

v. 657. *ἐλοῦμεν*] att. pro *ἑλώμεν.*

εὐδαίμων — ἄρ'] Haec per ironiam dicit mulier.

v. 659. *ἦμεν*] perf. med. pro *εἶα* att. *ἦα*, et pro *ἦμεν* per sync. *ἦμεν.*

v. 660. *πόπανα*] secundum *Suid.* placentulae latae et tenues, ac rotundae.

προθύματα] res, quae ante sacrificium Deo offeruntur. Olyrae, vel hordeum, vel thus, ἀ *προθύεσθαι.* Errant autem, qui sibi persuadent, *προθύματα* perpetuo talem habuisse significatum, et aliquam tantum, vel exiguam fuisse sacrificii partem. Hoc loco ipsum notat sacrificium hominum egenorum, quibus maioribus hostiis Deos venerari haud licebat. Antiquissimis enim temporibus sacrificia haudquaquam fuerunt pretiosa: teste Plutarcho Apopht. Lac. Lycurgus interroganti cuidam, cur tam vilia sacra Lacedaemo-

Καθωσιώθη, πέλανος Ἡφαίσε φλογί,
Κατεκλίνομεν τὸν Πλοῦτον, ὥσπερ εἰκὸς ἦν·

Ἡμῶν

niis ordinaret, reſpondit; ne homines, ſumtibus deterriti, ſenſim numinum venerationem dediſcerent, ſed ad eam eſſent prompti. Deinde vero homines bene nummati maioribus hoſtiis Deos placare coeperunt, haud tamen ab antiquo more plane recedentes, ſed res olim vſitatas, vtpote placentas atque alia ſimul offerentes, quae προθύματα vocabant, quod nomen iis remanſit; vnde *Suidas* in πόπανα refert, bouem demum immolaſſe poſt quatuor πόπανα oblata. Interea tamen inopes πόπανα ſua, atque id genus alia, immolare pergebant, quae etiam pro legitimis et rite peractis ſacris habebantur. προθύματα autem, nomen generale, ſpeciem hic ſignificare videntur, ideoque quod ψαιστὸς vel ψαιστὰ, quae ſecundum Suidam ſunt farinae, oleo et vino mixtae ac ſubactae. Inter προθύματα, generaliter dicta ψαιστὰ, quoque locum habebant. θυλήματα pro προθύματα hic a quibusdam fuiſſe lectum teſtatur *Schol.* θυλήματα autem Scholiaſtes ad Pacem v. 1040. ita exponit; θυλήματα τὰ τοῖς θεοῖς ἐπιθυόμενα ἄλφιτα· ἐπιῤῥαίνεται δὲ οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ. Senſus igitur huius verſus hic eſt: πόπανα et προθύματα arae fuiſſe conſecrata i. e. *in quadam eius parte collocata, Deoque ita oblata;* pelanum autem in ignem coniectum ac combuſtum. confer. *Schol.* De ſignificatione vocis ψαιστὸς v. ſupra v. 138.

v. 661. καθωσιώθη] aor. 1. paſſ. a καθοσιόομαι. them. ὅσιος.

πέλανος] Placenta. Quaedam placentae conficiuntur Diis ex frumento, quod ex area ſumtum eſt. Didymus vero ait πέλανον proprie eſſe placentam ex polline factam: vel πέλανος ſic dictus ἀπὸ τῦ πεπλατύν-

Ἡμῶν δ' ἕκαστος σιβάδα παρεκαττύετο.
Γυ. Ἦσαν δέ τινες κ' ἄλλοι δεόμενοι τῆ θεῆ;
Καρ. Εἷς μέν γε Νεοκλείδης· ὃς ἐσι μὲν τυφλὸς, 665
Κλέπτων δὲ τὰς βλέποντας ὑπερηκόντισεν·
Ἕτεροί τε πολλοὶ παντοδαπὰ νοσήματα
Ἔχοντες· ὡς δὲ τὰς λύχνας ἀποσβέσας
Ἡμῖν παρήγγειλεν καθεύδειν τῆ θεῆ
Ὁ πρόπολος, εἰπὼν, εἴ τις αἴσθηται ψόφῳ, 670

θαι, quod ſit dilatatus, vel diductus. *Suid.* Poſt πέλανος eſt repetendum καθωσιώθη. Poſtquam pelanus Vulcani flammae conſecratus i. e. combuſtus fuit. *Hemſterh.* aptius vt connecteretur ſermo, putat legendum: ἐπεὶ δ' ἐπὶ βωμῷ πόπανα καὶ προθύματα, καθωσιώθη τε πέλανος· vel ἐπεὶ — — κἆθ' ὡσιώθη κ. τ. λ.

v. 663. παρεκαττύετο] *conſuebat*, a καττύω conſuo, vt veteramentarii dicuntur attrita calceamenta reficere et conſarcinare. Quilibet noſtrum, inquit, lectum ſuum ex detritis pannis lacerisque ſtragulorum partibus humi compoſuit, (ad indicandam heri egeſtatem.) vid. *Schol.* qui καττύματα ita interpretatur: καττύματα λέγονται οἱ μικροὶ ἱμάντες, οἱ ἐπὶ τῷ κόπρῳ ἐρριμμένοι.

v. 665. Νεοκλείδης] Rhetor Athenienſis, aerarii expilator, quem coecum hic fingit comicus, et in Eccleſiaz. lippum dicit v. 254 et 401. vide *Bergl.*

v. 666. ὑπερηκόντισεν] ex ὑπὲρ et ἀκοντίζω, *vlterius iacto*: per metaph. *ſupero*, *antecello*.

v. 670. πρόπολος] *miniſter*, *famulus*: τῆ θεῆ i. e. ſacerdos, ſacrorum antiſtes. a πολέω.

Σιγᾶν, ἅπαντες κοσμίως κατεκείμεθα·
Κἀγὼ καθεύδειν οὐκ ἐδυνάμην· ἀλλά με
Ἀθάρης χύτρα τις ἐξέπληττε, κειμένη
Ὀλίγον ἄπωθεν τῆς κεφαλῆς τυ γραδίυ,
675 Ἐφ' ἣν ἐπεθύμουν δαιμονίως ἑρπύσαι·
Ἔπειτ' ἀναβλέψας ἑρῶ τὸν ἱερέα
Τὰς φθοῖς ἀφαιρπάζοντα, καὶ τὰς ἰσχάδας,
Ἀπὸ τῆς τραπέζης τῆς ἱερᾶς. μετὰ τοῦτο δὲ
Περιῆλθε τὰς βωμὰς ἅπαντας ἐν κύκλῳ,

Et

v. 673. ἀθάρης] ἀθάρα, att. ἀθάρη, *puls farinacea.*

ἐξέπληττε] per iocum ſeſe adſpectu ollae adeo, ait, eſſe perculſum, vt obdormiſcere nequiret, quia ſcilicet, odore allectus, eſcae inhiabat.

v. 675. ἑρπύσαι] *adrepere*, metaphor. *leniter ad aliquid accedere.* ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἑρπετῶν. *Schol.*

v. 677. φθοῖς] accuſ. plur. contr. a φθόϊς, *placenta.*

ἰσχάδας] ἰσχὰς, ficus arida, carica. Cuncta bellaria quoque, ἰσχάδας, fuiſſe adpellata, docet *Suidas.* His verbis caulam indicat poëta, quare ſacerdos in lectis decumbentes dormire iuberet, nimirum, vt cuncta bellaria oblata clam poſſet furripere.

v. 678. τραπέζης] εἰσὶ γὰρ τράπεζαι ἐν τοῖς ἱεροῖς, ἐν αἷς τιθέασι τὰ ἐπιφερόμενα. *Schol.*

v. 679. ἐν κύκλῳ] κύκλῳ ſine praepoſ. etiam dicitur, vt apud. Aelian. v. h. L. XIII. C. 22.

Εἴ πᴚ πόπανον εἴη τι καταλελειμμένον·
Ἔπειτα ταῦθ' ἥγιζεν εἰς σάκταν τινά.
Κἀγὼ νομίσας πολλὴν ὁσίαν τᾷ πράγματος,
Ἐπὶ τὴν χύτραν τὴν τῆς ἀθάρης ἀνίσαμαι.
Τυ. Ταλάντατ' ἀνδρῶν, οὐκ ἐδεδοίκεις τὸν θεόν;
Καρ. Νὴ τὼς θεώς ἔγωγε, μὴ φθάσειέ με
Ἐπὶ τὴν χύτραν ἐλθὼν, ἔχων τὰ στέμματα.
Ὁ γὰρ ἱερεὺς αὐτᾷ με προὐδιδάξατο.
Τὸ γραΐδιον δ', ὡς ἤσθετό μᴚ τὸν ψόφον,
Τῇ χειρὶ ὑφῄρει· κἄτα συρίξας ἐγὼ

Ὀδὰξ

v. 681. ἥγιζεν εἰς σάκταν τινά] *in ſaccum condita ſacrificauit.* Haec non carere aculeo et ſale comico notat *Kuſter.* Per cauillam enim, inquit Cario, placentas, Deo oblatas, ſed a ſacerdote ſurreptas, huius ſacculo fuiſſe conſecratas.

v. 682. ὁσίαν] ὁσία, *fas*, *licentia*, vt apud Herod. οἷς ὁσίη θύειν. *Exemplo*, inquit, *ſacerdotis etiam ad ſuppilandum aliquid ſum allectus*, *fas hoc eſſe ratus.*

v. 684. ἐδεδοίκεις] plusq. med. a δείδω.

v. 685. φθάσειε] a φθάνω, *praeuenio*; eleganter cum participio conſtruitur, vt apud Xenoph. φθάνω ἀναβὰς, *prior aſcendo.* Interroganti mulieri, *nonne Deum verebaris*, per iocum reſpondet ſeruus; *omnino verebar*, *ne prior Aeſculapius ad ollam accederet*, *pultemque mihi praeriperet.*

v. 686. ἔχων τὰ στέμματα] ſcil. Aeſculapius, qui coronatus pingebatur. vide *Schol.*

v. 687. προὐδιδάξατο] pro προεδιδάξατο.

v. 689. ὑφῄρει] pro quo in antiquis exemplaribus ὑπῆρε vel ἐπῆρε ſcriptum eſſe cenſet Hemſterhuſius.

690 Ὀδὰξ ἐλαβόμην, ὡς Παρείας ὢν ὄφις.
Ἡ δ' εὐθέως τὴν χεῖρα πάλιν ἀνέσπασεν·
Κατέκειτο δ' αὐτὴν ἐντυλίξασ' ἡσυχῇ,
Ὑπὸ τῇ δέᾳ βδέουσα δριμύτερον γαλῆς.
Κἀγὼ τότ' ἤδη τῆς ἀθάρης πολλὴν ἔφλων.

Ἔπειτ',

Schol. interpretatur ἐκτείνει κατὰ τὰς χύτρας, *extendit, porrigit manum ad ollam,* quae interpretatio haud quaquam ſignificationi vocis, ὑφήρει, eſt accommodata. Sed, vt ego opinor, τῇ χείρ' i. e. χειρὶ legendum et, τὴν χύτραν, ſubintelligendum eſt, quae lectio cum ſenſu et genio linguae maxime conuenit.

v. 690. ὡς Παρείας] ὁ παρείας, ἢ παρέας (ἔτω γὰρ Ἀπολλόδωρος ἐθέλει) πυρρὸς τὴν χροιὰν, εὔωπις τὸ ὄμμα, πλαθὺς τὸ σῶμα, δακεῖν δὲ σφαλερὸς ἀλλὰ πρᾶος: *Parias, vel Paruas (ſic enim vult Apollodorus) igneo eſt colore, acerrimo oculorum ſenſu, et largo ore; nihil mordendo nocet, ſed eſt mitis.* Aelian. de nat. anim. L. VIII. C. 12. ſtatim addens, eam ob cauſam hunc ſerpentem humaniſſimo Deorum Aeſculapio conſecratum, eiusque miniſtrum praedicatum. Vetulae ſe igitur, inquit Cario, manum, huius anguis inſtar ita momordiſſe, vt eam tantum perterreret, non autem vulneraret.

v. 692. αὐτὴν ἐντυλίξασα] *eam ſcil. manum inuoluens linteis:* ſi legitur αὐτὴν, ad anum ipſam refertur.

v. 694. πολλὴν] ſcil. μερίδα.

ἔφλων] a φλάω, *minuo, contundo:* inde *edo,* quia cibi dentibus comminuuntur: att. pro θλάω dictum eſſe tradit Euſt. Notat ea vox quoque *voro, auide comedo.* Schol. dicit τὸ φλᾶν proprie ſignificare cum

Ἔπειτ', ἐπειδὴ μεσὸς ἦν, ἀνεπαυόμην.
Γυ. Ὁ δὲ θεὸς ὑμῖν ἃ προσήειν; Καρ. ἀδέπω.
Μετὰ τοῦτο δ' ἤδη καὶ γελοῖον δῆτά τι
Ἐποίησα. προσίοντος γὰρ αὐτοῦ, μέγα πάνυ
Ἀπέπαρδον· ἡ γαστὴρ γὰρ ἐπεφύσητό μοι.
Γυ. Ἠπόρησε διὰ τοῦτ' εὐθὺς ἐβδελύττετο.
Καρ. Οὐκ· ἀλλ' Ἰασὼ μέν τις ἀκολουθοῦσ' ἅμα,
Ῥηρυθρίασε, χ' ἡ Πανάκεια ἀπεσράφη,
Τὴν ῥῖν' ἐπιλαβοῦσ'. ἃ λιβανωτὸν γὰρ βδέω.
Γυ. Αὐτὸς δ' ἐκεῖνος; Καρ. Οὐ μὰ Δί' ἀδ' ἐφρόντισεν.

Γυ.

flatu et ſibilo comedere; id quod ciborum auidi ſolent facere.

v. 696. προσήειν] 3. plusq. med. att. pro προσήει. Nam attici tertiam perſ. primae ſimilem formare ſolent; vt apud Hom. ἤσκειν εἴρια καλὰ pro ἤσκεε. vide *Schol.*

v. 699. ἐπέφυσητο] plusqp. paſſ. a φυσάω, *inflo. Ventrem, inquit, nimia, quam vorauerat, pultis copia ſibi fuiſſe inflatum.*

v. 700. ἐβδελύττετο] *deteſtatus eſt.* ἐμίσει σε· χαριέντως τὸ ἐβδελύττετο πρὸς τὸ ἀπέπαρδον παρὰ τὸ βδέειν. Schol.

v. 701. ἰασὼ] Aeſculapii filia, a voce ἴασις, *medela*, dicta. Plures Aeſculapio erant liberi, ſicut et Panacaea, cuius non ita multo poſt fit mentio. v. *Schol.*

v. 702. ἠπηρυθρίασε] *erubuit* ab ἔρυθρος.

v. 703 λιβανωτὸν] λιβανωτὸς, thus, λίβανος autem arborem thuriferam ſignificat. v. *Schol.* Sunt tamen, qui λίβανον et thus et arborem ſignificare adfirmant.

Γυ. Λέγεις ἄγροικον ἄρα σύ γ' εἶναι τὸν θεὸν;
Καρ. Μὰ Δί' ἀκ ἔγωγ', ἀλλὰ σκατοφάγον. Γυν. οἴμ' ὡς τάλαν.
Καρ. Μετὰ ταῦτά γ' εὐθὺς ἐγὼ μὲν συνεκαλυψάμην,
Δείσας. ἐκεῖνος δ' ἐν κύκλῳ τὰ νοσήματα
Σκοπῶν περιήειν πάντα κοσμίως πάνυ.
Ἔπειτα παῖς αὐτῷ λίθινον θυείδιον
Παρέθηκε, καὶ δοίδυκα, καὶ κιβώτιον.
Γυ. Λίθινον; Καρ. Μὰ Δί' ἃ δῆτ' ἀχὶ τόγε κιβώτιον.

Γυ.

v. 704. αὐτὸς] scil. ὁ θεὸς. *Quomodo autem ipse Deus hoc accepit?*

v. 705. ἄγροικον] *agreſtem*, qui adeo foetorem haud ferat grauiter, vel auerſetur.

v. 706. σκατοφάγον] *merdiuorum*, ex σκώρ, σκατὸς et φάγω. παρ' ὑπόνοιαν. Accuſatus videbatur corrigere velle, quod dixerat, *non certo dico eſſe ruſticanum*, ſed deterius crimen illi impingens, ſcatophagum, per hoc ἀναίθητον et brutum notans. Competere volunt id verbi proprie in boues Boeoticos et Cyprios, qui oletis et ſtercoribus humanis paſcuntur: quamuis credant, eos huiusmodi excrementa non tam paſtus gratia, quam vt torminibus liberentur, adpetere. Proditum eſt memoriae, Hippocratem, medicum illum ſummum, rei medicae vsque adeo fuiſſe ſtudioſum, vt aegrotorum etiam retrimenta guſtarit, quo morbi naturam inde perſentiſceret. Hoc tamen nonnulli Aeſculapio tribuunt, quos inter apparet Ariſtophanem fuiſſe etc. *Girard.*

v. 709. περιήειν] vid. v. 696. προσήειν.

v. 712. λίθινον,] Carion praepoſuit adiectiuum multis ſubſtantiuis, cum primo autem conuenit tantum,

Γυ. Σὺ δὲ πῶς ἑώρας, ὦ κάκις' ἀπολούμενε,
Ὃς ἐγκεκαλύφθαι φής; Καρ διὰ τῦ τριβωνίου·
Ὁπὰς γὰρ εἶχεν ἐκ ὀλίγας, μὰ τὸν Δία.
Πρῶτον δὲ πάντων τῷ Νεοκλείδῃ Φάρμακον
Καταπλασὸν ἐνεχείρησε τρίβειν, ἐμβαλὼν
Σκορόδων κεφαλὰς τρεῖς Τηνίων. ἔπειτ' ἔφλα
Ἐν τῇ Δυείᾳ συμπαραμιγνύων ὀπὸν,

Καὶ

cum duobus aliis vt aptetur, rerum earum natura non fert. Ridicule igitur rogat mulier generaliter λίθινον; Cario ratus interrogari se de θυειδίῳ, respondet, μὰ Δία, omnino scil. παρέθηκε λίθινον: postmodo absurditatem sentiens, et dictum suum corrigens, subiungit; ἐ δῆτα ἐχί, *non sane, non inquam* παρέθηκε τὸ κιβώτιον. *Girard.* κιβώτιον est arcula, quam circumferunt vulnera curaturi, qua omnia ad artem exercendam, necessaria continentur.

v. 714. τριβωνίῳ] τριβώνιον *lacerum pallium, vestis detrita*, a τρίβω, altero.

v. 717. καταπλασὸν] τῶν Φαρμάκων, τὰ μέν ἐστι καταπλασά (quae possunt illini, vnde fiunt emplastra) τὰ δὲ χριστὰ, τὰ δὲ ποτά. *Schol.* qui etiam a quibusdam, κατάπλασα, accentu in antepenultima posito, scribi notat.

v. 718. Τηνίων] Tenos vna ex insulis Cycladibus, quam δριμύτατα σκόροδα φέρειν dicit *Schol.*

ἔφλα] vide v. 694.

v. 719. ὀπὸν] ὀπὸς, *succus, humor alicunde manans.* Plinius explicat per *lac, lacteum succum.* Proprie dicitur succus laserpitii vel silphii apud Galen. quae significatio huic loco videtur accommodata.

Καὶ σχῖνον· εἶτ' ὄξει διέμενος Σφηττίῳ,
Κατέπλασσεν αὐτῷ τὰ βλέφαρ' ἐκστρέψας, ἵνα
Ὀδυνῷτο μᾶλλον. ὁ δὲ κεκραγὼς καὶ βοῶν,
Ἔφευγ' ἀναΐξας. ὁ δὲ θεὸς γελάσας ἔφη·
Ἐνταῦθα νῦν κάθησο καταπεπλασμένος,
Ἵν' ἐπομνύμενον παύσω σε τῆς ἐκκλησίας.

Γυ.

v. 720. σχῖνον] Schol. alio nomine σκίλλαν, *scillam* dici docet, ſucco mordaci praeditam, indeque a σχίζεσθαι eſſe deriuatam, quod oculos quaſi ſcindat, lacrymasque eliciat.

διέμενος] a διέμαι, *perfundo, madefacio*, quod quidam ab ἵημι cum διά, compoſ. deriuant, vt pro δίημι dicatur δίημι. Schol. interpretatur, διυγραίνων, ὃ νῦν χυματίζειν φασί.

Σφηττίῳ] vel eo dici putat Schol. quia acre fuit acetum Spheltium, vel quia huius gentis homines erant calumniatores et ſycophantae, Neoclidae inſtar. Omnia medicamenta, ex quibus Aeſculapium cataplaſma confeciſſe fingit poëta, erant acerrima, eo conſilio, vt nefarii hominis oculos magis infeſtarent, acerbumque illi dolorem adferrent.

v. 721. ἐκστρέψας] ab ἐκστρέφω, *inuerto, reſupino.*

v. 723. ἔφευγ'] non reuera fugiebat, quippe coecutiens, quo ſe verteret, neſciret, ſed fugam tantum moliebatur.

v. 725. ἐπωμνύμενον] Hic locus admodum vexauit interpretes. vide *Duker.* et *Valeſ.* ad Harpocrat. qui de ſignificatu copioſius diſputant, in medio tamen eum relinquentes. Verum hic nodus, vt ego quidem arbitror, facile poteſt expediri, ſi quod etiam no-

Γυ. Ὡς φιλόπολίς τις ἔστ' ὁ δαίμων, καὶ σοφός.
Καρ. Μετὰ τοῦτο τῷ Πλούτωνι παρεκαθέζετο,
Καὶ πρῶτα μὲν δὴ τῆς κεφαλῆς ἐφήψατο.
Ἔπειτα καθαρὸν ἡμιτύβιον λαβών,
Τὰ βλέφαρα περιέψησεν. ἡ Πανάκεια δὲ
Κατεπέτασ' αὐτῷ τὴν κεφαλὴν φοινικίδι,

Καὶ

tauit *Duker.* ὑπομνύμενον legas. In eo enim fere omnes conueniunt ὑπομωσίαν esse dilationem, iureiurando propter morbum vel aliam causam legitimam, postulatam atque impetratam, Sensus igitur hic est: *Ego,* inquit Aesculapius, *opera mea efficiam, vt in posterum concionibus, quas malis artibus turbare soles, interesse desinas, ac fonticam absentiae causam oculorum scilicet dolorem adferre, quin immo iureiurando confirmare queas.* πάυω σε τούτου, saepe significat, *efficio, vt ab hac re desistas,* vt apud Xenoph. Hellen. 6. παύσαντες αὐτὸν τῆς στρατηγίας.

v. 726. φιλόπολις] *ciuitatis amans,* quippe qui tam nefarium hominem a reipublicae arceat negotiis.

v. 727. Πλούτωνι] Ita Plutum a Carione vel per iocum, vel ὑποκορισικῶς (diminutiue) hic adpellari, notat *Schol.* Plutum enim a Plutone distingui, docet mythologia.

v. 729. ἡμιτύβιον] per *sudarium, pannum semitritum lineum* explicat *Schol.* Pollux, si modo mendum non subest, legit, ημιτύμβιον, qui idem ait vocari καψιδρώτιον id ipsumque esse, quod σιδάριον dicitur. *Girard.* Herum μ ante β saepe interseritur. v. *Hemsterh.*

v. 731. κατεπέτασε] a καταπεταννύω: *obuelo.*

φοινικίδι] φοινίκις, vestis punicea: v. Aelian. hist. v. L. VI. C. 6. Hic purpureum notat velamentum.

Καὶ πᾶν τὸ πρόσωπον. εἶθ' ὁ θεὸς ἐπόππυσεν.
Ἐξηξάτην ἓν δύο δράκοντ' ἐκ τοῦ νεώ,
Ὑπερφυεῖς τὸ μέγεθος. Γυ. ὦ φίλοι θεοί.
Καρ. Τάτω δ' ὑπὸ τὴν Φοινικίδ' ὑποδύνθ' ἡσυχῇ,
Τὰ βλέφαρα περιέλειχον, ὡς γέ μοι δοκεῖν.
Καὶ πρίν σε κοτύλας ἐκπιεῖν οἴνου δέκα,
Ὁ Πλοῦτος, ὦ δέσποιν', ἀνέσηκει βλέπων·

Ἐγὼ

v. 732. ἐπόππυσεν] *Schol.* ἐσύρισεν, *fibilauit.*

v. 733. ἐξηξάτην] *prorumpebant*, 3. dual. a. 1. act. ab ἐξ et αἴσσω, quod et scribitur ἄϊσσω et ἄσσω f. 1. ἄξω aor. 1. ἦξα.

δράκοντε] Dracones thesauris incubantes, eosque custodientes finxit antiquitas. Dicti sunt ἀπὸ τοῦ δρακεῖν, *videre*, quia acutissimam habent oculorum aciem, pomaque aurea Hesperidum custodiebant. Ideo Aesculapio adtribuuntur, quod vigilantissimi putantur, quae res medicinae maxime est necessaria. *Festus.* Pro ministris igitur Aesculapii habebantur. vide Spanhemium.

v. 735. τάτω] scil. δράκοντε.
ὑποδυνθ'] dual. partic. ab ὑπόδυμι.

v. 736. ὡς γέ μοι δοκεῖν] καλῶς· ἃ γὰρ ἑώρα αὐτὰς ἔσω τῆς Φοινικίδος ὄντας. *Schol.*

v. 737. πρίν σε κοτύλας] Lepide his verbis vinolentiam mulieris perstringit. Significaturus enim Cario, breuissimo tempore visum Pluto esse restitutum, dicit, prinsquam tu decem vini cotylas epotes. κοτύλη, *semisextarius*, sic dicta, quod in ea fit ὕλη, *materia.* Est autem genus poculi, eodem praeditum nomine, quo vas quoddam liquidorum, vt choenix. De variis huius vocis significationibus vide *Athen.*

Ἐγὼ δὲ τῷ χεῖρ' ἀνεκρέτησ' ὑφ' ἡδονῆς;
Τὸν δεσπότην τ' ἤγειρον. ὁ θεὸς δ' εὐθέως
Ἠφάνισεν αὐτὸν, οἴτ' ὄφεις εἰς τὸν νεών.
Οἱ δ' ἐγκαταλείμενοι παρ' αὐτῷ, (πῶς δοκεῖς;)
Τὸν Πλοῦτον ἠσπάζοντο, καὶ τὴν νύχθ' ὅλην
Ἐγρηγόρεσαν, ἕως διέλαμψεν ἡμέρα·
Ἐγὼ δ' ἐπήνεν τὸν θεὸν πάνυ σφόδρα,
Ὅτι βλέπειν ἐποίησε τὸν Πλοῦτον ταχύ,
Τὸν δὲ Νεοκλείδην μᾶλλον ἐποίησεν τυφλόν.
Γυ. Ὅσην ἔχεις τὴν δύναμιν, ὦ 'ναξ δέσποτα.
Ἀτὰρ φράσον μοι, πῦ 'σθ' ὁ Πλοῦτος; Καρ. ἔρχεται.
Ἀλλ' ἦν περὶ αὐτὸν ὄχλος ὑπερφυὴς ὅσος.
Οἱ γὰρ δίκαιοι πρότερον ὄντες, καὶ βίον
Ἔχοντες ὀλίγον, αὐτὸν ἠσπάζοντο, καὶ
Ἐδεξιοῦνθ' ἅπαντες ὑπὸ τῆς ἡδονῆς.

v. 742. πῶς δοκεῖς] Per admirationem hoc dicitur, vt apud com. noſtrum in Nubibus v. 882. καὐκ τῶν σιδίων βατράχους ἐποίει, πῶς δοκεῖς; *et ex malorum granatorum putaminibus ranas faciebat: nonne miraris? Suid.*

v. 746. ἐποίησε] pro quo Kuſtero propter metrum ἐποίησεν magis arridet.

v. 750. ὅσος] Notanda huius vocis ſignificatio, quae adiectiuo poſtpoſita aduerbii λίαν vim habet. Ergo ὑπερφυὴς ὅσος eſt ingens, et conferta admodum. *Girard.* Simile huic eſt Latinorum *immane quantum.*

v. 753. ἐδεξιοῦντο] a δεξιόομαι, *dextra data ſaluto: benigne adloquor, excipio.*

Ὅσοι δ' ἐπλούτουν, οὐσίαν τ' εἶχον συχνὴν,
Οὐκ ἐκ δικαίας τὸν βίον κεκτημένοι,
Ὀφρῦς συνῆγον, ἐσκυθρώπαζόν θ' ἅμα.
Οἱ δ' ἠκολούθουν κατόπιν ἐστεφανωμένοι,
Τελῶντες, εὐφημοῦντες. ἐκτυπεῖτο δὲ
Ἐμβὰς γερόντων εὐρύθμοις προβήμασιν.

Ἀλλ'

βίον] vitam i. e. victum, facultates, ad vitam ſuſtentandam neceſſarias.

v. 756. ὀφρῦς συνῆγον] *Supercilia contrahebant, frontem corrugabant, fortunae mutationem grauiter ferentes.* Faſtuoſi enim et aegritudine pleni homines frontem caperare ſolent.

ἐσκυθρώπαζον] *vultu erant tetrico et moeſto*: quod ex σκύθης et ὄψ compoſitum eſſe dicit Suidas. Scythicum enim vocabant quiduis immite, inhumanum atque ferum.

v. 757. ἐστεφανωμένοι] coronas in magna laetitia ſumere moris erat apud Athenienſes, vid. Ubb. Emmii append. de repub. att.

v. 758. ἐκτυπεῖτο] modum ruſticae ſaltationis depingit. Denſior enim ſolea agreſtium inter ſaltationem durius terram ferit, quam vrbanorum, ſcite tripudiare doctorum. *Girard.* κτυπέω ex τυπέω pleonaſmo τοῦ κ, ſtrepo, reſono. Iliad. ψ. de arboribus caeſis: καὶ δὲ μέγα κτυπέουσαι πίπτον: et Luc. de ſalt. τῶν τῷ σιδηρῷ ὑποδήματι κτυπώντων: ſignificat etiam *percutio.*

v. 759. ἐμβὰς] *ſolea, calceus.*

εὐρύθμοις προβήμασιν] *numeroſis compoſitisque gradibus.*

Ἀλλ' εἶ, ἁπαξάπαντες, ἐξ ἑνὸς λόγου,
Ὀρχεῖσθε, καὶ σκιρτᾶτε, καὶ χορεύετε·
Οὐδεὶς γὰρ ἡμῖν εἰσιὼν ἀγγελεῖ,
Ὡς ἄλφιτ' οὐκ ἔνεσιν ἐν τῷ θυλάκῳ.
Γυ. Νὴ τὴν Ἑκάτην, κἄγωγ' ἀναδῆσαι βούλομαι
Εὐαγγέλιά σ' ἐν κριβανωτῶν ὁρμαθῷ,

v. 760. ἐξ ἑνὸς λόγου] *uno ordine, modo, conſenſu.*

v. 761. ὀρχεῖσθε] Tria hoc in verſu occurrunt verba ſignificatu quidem inter ſe cognata, aliquantum tamen diſcrepantia. ὀρχεῖσθαι dicitur is, qui ſeſe mouet ad numerum: σκιρτᾶν, qui extra omnem numerum laetabundus, ſiue laſciuiens, exſultat. χορεύειν autem de iis tantum vſurpatur, qui iunctis implicatisque manibus choreas exercent, atque in orbem ſaltant. vid. *Kuſter.*

v. 763. ἄλφιτ' οὐκ ἔνεσιν] Putat *Girard.* hoc fuiſſe prouerbium, in pauperes iactatum. Cui enim farina deeſt, omnia deſunt.

θυλάκῳ] Θύλακον, ſaccum exponit *Suid.* in quo panes ſeruantur.

v. 764. ἀναδῆσαι βούλομαι — κριβανωτῶν ὁρμαθῷ] ἀναδέω, *vincio*, et idem quod στεφανόω: vt apud Thuc. L. 4 χρυσῷ στεφάνῳ ἀνεδησαν.

κριβανωτὸς] *panis in clibano coctus*, quam vocem ex κρῖ, *hordeum*, et βαῦνος, *caminus*, conflatum docet *Scholiaſtes*, aliam ſimul adferens lectionem, ἐκ κριβανωτῶν ὁρμαθῶν, cui tamen haud ſuffragatur *Hemſterh.* qui rectius atque ſimplicius τε κριβανωτῶν ὁρμαθῷ cenſet legendum.

Τοιαῦτ' ἀπαγγείλαντα. Καρ. Μή νυν μέλλ' ἔτι·
Ὡς ἄνδρες ἐγγύς εἰσιν ἤδη τῶν θυρῶν.
Γυ. Φέρε νῦν, ἵσ' εἴσω κομίσω καταχύσματα,
Ὥσπερ νεωνήτοισιν ὀφθαλμοῖς ἐγώ.
Καρ. Ἐγὼ δ' ἀπαντῆσαί γ' ἐκείνοις βάλομαι.

ὁρμαθὸς] *ordo, congeries, series catenata.* Cario ingentem hominum, sertis redimitorum multitudinem comitari Plutum narrauerat. Per iocum igitur mulier coronam, ex multis panibus contextam, ei promittit, voracitatem serui simul perstringens. vide *Schol.*

v. 766. μὴ νῦν μέλλ'] *noli amplius cunctari, scil. talem mihi nectere coronam, vt ea redimitus laetabundis, qui propemodum ad aedes accedunt nostras, ouans possim interesse.*

v. 768. καταχύσματα] Mos erat apud Athenienses, vt in nouitios, aut seruos, domum primum ingredientes, vel in omnes, de quibus boni aliquid ominari volebant, itemque in sponsum iuxta focum bellaria effunderent, ad indicandam rerum omnium abundantiam, vt Theopompus in Hedych. testatur: *adfer celeriter bellaria, eaque effunde in sponsum et sponsam.* Constabant autem ista καταχύσματα ex palmulis, collybis, bellariis, ficubus et nucibus, quae conserui rapiebant. *Suid.* conf. *Schol.*

v. 769. νεωνήτοισιν] *recens emptis.* Mulier hic facete pro δάλοις, praeter auditorum exspectationem substituit ὀφθαλμοῖς. Praeparabo, inquit καταχύσματα, quae in Pluti oculos, a marito meo Aesculapii ope recens illi comparatos, effundam.

KOM-

ΚΟΜΜΑΤΙΟΝ ΧΟΡΟΥ

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΥ

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΤΡΙΜΕΤΡΟΙ ΙΑΜΒΙΚΟΙ.

ΠΛΟΥΤΟΣ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ, ΓΥΝΗ.

Κ*αὶ προσκυνῶ γε πρῶτα μὲν τὸν Ἥλιον,*
Ἔπειτα σεμνῆς Παλλάδος κλεινὸν πέδον,

I 4 Χώ-

v. 771. *καὶ*] ponitur nonnunquam in principio orationis ſine vi copulandi, vt apud Aelian. v. h. Lib. II. C. 1. *καὶ ταῦτα σωκράτης πρὸς ἀλκιβιάδην.* et C. 31. *καί τις ἂν κ. τ. λ.*

τὸν ἥλιον] ſolem, cuius iubar nunc primum longo poſt tempore adſpicit, adorat Plutus. Forſan quoque inprimis veneratur Apollinem, cuius factum erat oraculo, vt in Chremylum incideret, huiusque ope viſum reciperet.

v. 772. *Παλλάδος κλεινὸν πέδον*] De Athenarum conditoribus diuerſae veterum ſunt ſententiae. Ilid. in Chron. Cecropem Athenas condidiſſe, et ex nomine Mineruae Atticos, Athenienſes, adpellaſſe refert. Orig. contra Lib. XV. C. 1. Cecropem conditorem ex ſuo nomine vrbem Cecropiam nominaſſe, et Amphionem (rectius Amphictyonem) tertium poſt Cecropem Minervae ſacraſſe, nomenque ciuitati Athenas dediſſe adfirmat. conf. Iuſt. Lib. II. Apollodorus Lib. III. narrat, Cecropem, corpus habentem cognatum viri et Draconis, primum in Attica regnaſſe, regionemque,

Χώραν τε πᾶσαν Κέκροπος, ἣ μ' ἐδέξατο.
Αἰσχύνομαι δὲ τὰς ἐμαυτῆ ξυμφορὰς,
Οἵοις ἄρ' ἀνθρώποις ξυνὼν ἐλάνθανον·

Τὰς

prius Acten dictam, a se nominasse Cecropiam. Plures adhuc sunt sententiae, quas hic percensere, est longum. Certamen Mineruae et Neptuni hac de vrbe satis est notum, quod Apollodorus Lib. III. Const. Geoponic. Lib. IX. C. 1. et e Varrone Augustin. de Civ. Dei Lib. XVIII. C. 9. diuerse tamen narrant. Omnes vero in hoc certamine Neptunum a Minerua, cui propter oliuam, e terra productam, iudicum sententiis data est palma, superatum, vrbemque huic sacratam cessisse, testantur: vnde *πάλλαδος πόλις* vel *πέδον* fuit adpellata. Plura vid. apud *Meurs. de fort. Athen.*

κλεινὸν] inclytum. Propter celebritatem vrbis, gloriam, maximas opes et res gestas sollemne fuit poëtis, Aeschylo, Euripidi, Sophocli aliisque, Athenas honorifico epitheto, κλεινὰς, insignire.

v. 775. οἵοις] *qualibus*, i. e. cum quam nefariis versatus sum antea hominibus, quos imprudens locupletaui?

ξυνὼν ἐλάνθανον] λανθάνω, idem quod λήθω, *lateo*, *celo*. Est ξυνὼν partic. a ξύνειμι, *cum aliquo ago*. Cum accusatiuo personae et participio per *clam* exponitur. Xenoph. ἔλαθον ἡμᾶς ἀποδράντες; *clam nobis fugerunt*. Dicitur etiam aliquis se ipsum λανθάνειν ποιῶν τι, quum imprudens id facit, seu illud se facere non animaduertit. Plut. ἐδ' αὐτὸς ἡμᾶς λανθάνομεν ἐν λόγοις ἀτόποις γεγονότες. Interdum accusatiuus personae omittitur, vti hoc loco: ξυνὼν ἐλάνθανον:

Τὰς ἀξίας δὲ τῆς ἐμῆς ὁμιλίας
Ἔφευγον, οὐδὲν ἧδεν ὁ τλήμων ἐγώ.
Ὡς ἠδ' ἐκεῖν' ἄρ', ἠδὲ ταῦτ' ὀρθῶς ἔδρων·
Ἀλλ' αὖ τὰ πάντα πάλιν ἀνασρέψας ἐγὼ,
Δείξω τὸ λοιπὸν πᾶσιν ἀνθρώποις, ὅτι
Ἄκων ἐμαυτὸν τοῖς πονηροῖς ἐνεδίδων.
Χρ. Βάλλ' ἐς κόρακας· ὡς χαλεπόν εἰσιν οἱ φίλοι,
Οἱ φαινόμενοι παραχρῆμ', ὅταν πράττῃ τις εὖ.
Νύττουσι γὰρ καὶ φλῶσι ταντικνήμια,

15 Ἐνδει-

me verſari non animadvertebam: vel *imprudens verſabar:* ἔλαθεν ὑπερταρχήσας, *non animaduertit, ſe ſupra modum crasſeſcere.*

v. 778. ὡς ἠδ' ἐκεῖν' ἄρ' ἠδὲ] neque illa, (quum nefarios locupletarem,) neque haec, (quum probos egeſtate premi paterer) recte faciebam.

v. 779. αὖ τὰ] *Bentl.* αὖ τὰ legendum eſſe putat, quem ſequutus eſt *Hemſterh.* quia αὐτὰ plane abundat.

v. 782. βάλλ' ἐς κόρακας] ſcil. σεαυτὸν, *abi in malam crucem:* ſupra legitur ἔρρε. Hic verbis Chremylus male cuidam precatur, de mutata fortuna ipſi gratulanti et lenocinanti. vid. *Schol.*

χαλεπὸν] ſcil. πρᾶγμα.

v. 783. φαινόμενοι] *viſi et apparentes:* re vera enim non ſunt amici.

v. 784. νύττουσι καὶ φλῶσι] *pulſant et tundunt mihi crura.* Queritur hic Chremylus, magna ſe hominum premi turba, qui nimio ſibi gratulandi atque palpandi ſtudio adfluentes adeo ipſum vrgeant, vt cru-

Ἐνδεικνύμενοι ἕκασος εὔνοιάν τινα.
Ἐμὲ γὰρ τίς ἀ προσεῖπε; ποῖος ἀν ὄχλος
Περιεσεφάνωσεν ἐν ἀγορᾷ πρεσβυτικός;
Γυ. Ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, καὶ σὺ, καὶ σὺ, χαίρετε.
Φέρε νῦν (νόμος γάρ ἐσι) τὰ καταχύσματα

Tau-

ra ſibi laedant, et contundant. *Heſych.* τὸ φλᾶν interpretatur etiam μαλάσσειν πληγαῖς. *Spanhem.* ex Ariſtophane et Aeſchylo adfert loca, vbi *cruciare, infringere* ſignificat. Sunt quoque, qui per *molliter et cum gratificandi ſtudio tractare*, explicant. *Bergler.* autem, *fricare*, exponit, quum adulatores, vt patronis gratum facerent, genua illis fricare ſuiſſent ſoliti. Quam vt probet ſententiam, ex Plauti Aſin. Act. III. Scen. III. haec citat verba: *Atqui pol hodie non feres, ni genua fricantur etc.* quem vide. Sed permultis adhuc aliis exemplis haecce Bergleri ſententia poteſt illuſtrari et confirmari. Mos erat antiquis, vt ſupplices eorum, quorum obteſtabantur fidem, vel a quibus opem exſpectabant, genua tangerent, vt apud Homerum Il. II. γένων ἁψάμενοι λιτανεύσομεν αἴκ' ἐλεήσῃ: apud Eurip. τῶν σῶν γονάτων πρωτόλεια θιγγάνω: apud Pind. Nem. VIII. ἱκέτις αἰανὲς σεμνῶν γενάτων ἅπτομαι. Nec non Plin. huius ritus facit mentionem, Lib. XI. C. 45. Genua etiam oſculari conſueuerant ſupplicantes: Odyſſ. XIV. καὶ κύσα γένατ' ἐλών, ὁ δὲ ἐρύσατο καὶ μ' ἐλέησεν. Non autem ſolum ad Chremylum confluebant homines gratulandi, ſed etiam obſecrandi conſilio, vt ſe Pluti faceret participes.

v. 788. καὶ σὺ, καὶ σὺ] alterum σὺ ad maritum, alterum vero ad Plutum reſpicit.

Ταυτὶ καταχέω σε λαβὼν. Πλ. μηδαμῶς.
Ἐμοῦ γὰρ εἰσιόντος εἰς τὴν οἰκίαν
Πρώτισα, καὶ βλέψαντος, ὠδὲν ἐκφέρειν
Πρεπωδές ἐσιν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰσφέρειν.
Γυ. Εἶτ' ἀχὶ δέξη ταῦτα τὰ καταχύσματα;
Πλ. Ἔνδον γε παρὰ τὴν ἑσίαν, ὥσπερ νόμος.
Ἔπειτα καὶ τὸν Φόρτον ἐκφύγοιμεν ἄν.
Οὐ γὰρ πρεπῶδές ἐσι τῷ διδασκάλῳ,

Ἰσχα-

v. 790. καταχέω] Interpres graecus in not. ad v. 768. ſimilem locum ex Theopompo citauit.

σε] Hic genitiuus regitur a praepoſ. κατὰ, cum verbo χέω coniuncta: in te effundo.

λαβὼν] *promens*, ſcil. *ex corbe.*

v. 792. πρώτισα] Quomodo iam ante Chremyli aedes ingreſſus dicere poteſt Plutus, ſe nunc primum eas intrare? ſubaudiendum eſt, *nullo duce iam vſus.*

v. 795. παρὰ τὴν ἑσίαν] *ad focum*, vbi pro more τὰ καταχύσματα in nouitium effundebantur.

v. 796. Φόρτον] Φόρτος, onus, quaeuis res moleſta. *Quando*, inquit Plutus, *domum ingreſſi, odioſam nos comitantium turbam effugerimus.* Interpres graecus Φόρτον exponit τὸν Φορτικὸν γέλωτα, ἵνα μὴ γελασθῶμεν, *ne irrideamur*, ſi haec, nos premens, multitudo bellaria in me effundi videat.

v. 797. διδασκάλῳ] Peculiariter διδασκάλους vocant poëtas dithyrambicos, vel comicos aut tragicos. *Suid.* Iſti enim ſeſe homines virtutem atque bonos mores docere iactabant. Caeterum turpem comicorum morem hic perſtringit Ariſtophanes, qui, plebeculae gra-

Ἰσχάδια καὶ τρωγάλια τοῖς θεωμένοις
Προβαλόντ', ἐπὶ τούτοισιν ἐπαναγκάζειν γελᾶν.
Γυ. Εὖ πάνυ λέγεις· ὡς Δεξίνικος ἀτοσὶ
Ἀνίσαθ', ὡς ἁρπασόμενος τὰς ἰσχάδας.

tiam et adplauſum captaturi, bellaria ſpargere eique obiicere conſueuerant. Sed idem deinde, quod alios facere indignatur, ipſe etiam commiſit in Pace v. 1033.

v. 799. ἐπαναγκάζειν] Plebs igitur, bellariis ſparſis, mercede quaſi conducta et corrupta, ridere et plauſus dare cogebatur.

v. 800. ξένικος] ἀνδρὸς ὄνομα κύριον προπαροξύνεται πρὸς διαφολὴν τῦ ἐπιθέτυ ξενικός. *Biſet.* Δεξίνικος, quod in Mſcr. quodam reprehendit *Kuſter.* legendum eſſe putat *Bergl.* Sequitur eum *Hemſterh.* τὸ ὡς tamen, per ἄλλως corrigens, quod apud Ariſtophanem et alios ſcriptores *fruſtra* quoque ſignificaret. Vera autem et genuina lectio ὡς Δεξίνικος ἀτοσί mihi videtur, neque vlla hic amplius opus eſſe emendatione. Fingit poëta hominem quendam, quem Dexinicum adpellat, praua comicorum conſuetudine allectum ſurgere, ad bellaria rapienda, quum de iis effundendis ſermonem eſſe audiret.

ΧΟΡΟΥ
ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ.
ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.
ΤΡΙΜΕΤΡΟΙ ΙΑΜΒΙΚΟΙ
ΚΑΡΙΩΝ.

Ὡς ἡδὺ πράττειν, ὦ 'νδρες, ἐς' εὐδαιμόνως·
Καὶ ταῦτα μηδὲν ἐξενεγκόντ' οἴκοθεν.
Ἡμῖν γὰρ ἀγαθῶν σωρὸς εἰς τὴν οἰκίαν
Ἐπεισπέπαικεν ἀδὲν ἠδικηκόσιν. 805

Οὕτω

v. 803. ἐξενεγκόντ'] scil. ἡδύ ἐσι, *ei praecipue ſuaue eſt*, μηδὲν ἐξενεγκόντι οἴκοθεν, *qui nihil domo extulit*, quod *Schol.* ita interpretatur: καὶ μάλιστα δίχα ἀναλωμάτων γινόμενον, i. e. qui nullum argentum neque aliam rem ex aedibus ſuis efferebat, diuitiisque comparandis impendebat.

v. 805. ἐπεισπέπαικεν] ex ἐπὶ, εἰς et παίω, *irruo, vi irrumpo*: κυρίως δὲ ἐπὶ στρατείας πολεμίων, διὰ παίζων ἐπήνεγκεν, ἀδὲν ἠδικηκόσιν. *Schol.* Exſtat etiam prouerbium: Μυκωνίων δίκην ἐπεισπέπαικεν εἰς τὰ συμπόσια. *Myconiorum more ad conuiuia acceſſit.* Myconii enim, quod eſſent pauperes, ob auaritiam male audiebant. Dicitur autem de illis, qui inuocati ad conuiuia accedunt. *Suid.* confer. Athen. Lib. I. Diuitiarum, inquit, cumulus, plane inſperatus, in noſtras aedes quaſi irruit.

ἀδὲν ἠδικηκόσιν] quamuis in neminem fuerimus iniurioſi, alienis bonis vngulas iniicientes, malisque artibus nos locupletantes. παίζων τοῦτό φησιν, ὡς τῶν

Οὕτω τὸ πλυτεῖν ἐστιν ἡδὺ πρᾶγμά τι·
Ἡ μὲν σιπύη μεστή 'στι λευκῶν ἀλφίτων.
Οἱ δ' ἀμφορῆς, οἴνου μέλανος ἀνθοσμίου·
Ἅπαντα δ' ἡμῖν ἀργυρίου καὶ χρυσίου
Τὰ σκευάρια πλήρη 'στὶν, ὥς τε θαυμάσαι.
Τὸ φρέαρ δ' ἐλαίου μεστόν· αἱ δὲ λήκυθοι
Μύρου γέμουσι· τὸ δ' ὑπερῷον, ἰσχάδων.
Ὀξὶς δὲ πᾶσα, καὶ λοπάδιον, καὶ χύτρα,

Χαλ-

πολλῶν, μάλιστα τῶν ἀθηναίων, ἐξ ἀδικίας πλυτούντων. *Schol.*

v. 806. ἕτω] *sic* i. e. tam subito, et sine vllius iniuria.

v. 807. λευκῶν ἀλφ.] voce λευκῶν farinam triticeam indicat, quae est albissima.

σιπύη] ἀρτοθήκη, *arca panaria.*

v. 808. ἀμφορῆς] att. pro ἀμφορεῖς, ab ἀμφορεύς.

μέλανος] per ἐρυθρῷ exponit *Schol.* Dicit autem *vinum nigrum* i. e. *nigro proximum.*

ἀνθοσμίου] ἀνθοσμίας, vinum grati odoris: vel ab Anthosmio loco sic dictum, vel a vitis genere, vel suaue, et gratum habens odorem, et generosum. ἀνθοσμίας est vox composita ex ἄνθος et ὀσμή. *Suid.* ex *Schol.*

v. 811. τὸ φρέαρ δ' ἐλαίου] *Hyperbolice.* Tantam iam intus, inquit, esse olei copiam, quanta olim aquae: eadem quoque vsus figura subiungit, vasa olearia pretiosis vnguentis esse plena, summamque aedium partem caricis refertam.

v. 813. ὀξὶς] Non intelligit *Bergl.* cur Cario acetabula aerea esse facta dicat, quippe quae ex acceto aeru-

Χαλκῆ γέγονε. τὰς δὲ πινακίσκας τὰς σαπρὰς,
Τὰς ἰχθυηρὰς, ἀργυρᾶς πάρεσθ' ὁρᾷν. 815
Ὁ δ' ἱπνὸς ἡμῖν ἐξαπίνης ἐλεφάντινος.

Στα-

ginem contrahant. Sed, mea quidem ſententia, hoc haud adeo eſt difficile intellectu atque explicatu. Eleganter poëta inducit ſeruum, prae gaudio vix ſui compotem, qui diuitiarum enarrans copiam vel omnia in maius extollit, vel aureorum montium improuiſo adſpectu adeo delirat, vt confuſe loquatur, et res minus inter ſe conuenientes coniungat, atque ſermone labens cuncta ridicule commiſceat.

v. 814. πινακίσκας] *ſcutellas*; *Schol.* interpretatur τὰς ἐπιτηδείας ἰχθῦν χωρῆσαι.

σαπρὰς] pro quo forſan σαθρὰς eſt legendum, vti Kuſtero videtur. σαθρὸς enim proprie de veſtimentis et vaſis, vetuſtate detritis, vſurpatur.

v. 816 ἱπνὸς] ſignificat *furnum*, vel *caminum* aut *laternam*; ad quas ſignificationes omnes minus quadrat ſequens epithetum ἐλεφάντινος, niſi ex ſupra dictis hoc etiam poſſit explicari. Verum lectio Bentlei, a Kuſtero in adnot. ad vocem ἱπνὸς apud Suidam laudata, iure videtur admittenda. Cenſet autem vir eruditus olim, ἶπος, i. e. *muſcipula* fuiſſe ſcriptum, Pollucis auctoritate nixus, qui ad hunc locum reſpiciens, inquit: ἀριστοφάνης δὲ ἐν πλούτῳ εἰπὸν (pro quo *Bentl.* εἶπον legit) τὴν μυάγρεαν καλεῖ: εἶπος vero et ἶπος idem eſt: ει pro ι, et ι pro ει in veterum libris promiſcue legitur. Quae ſi lectio habeat locum exaggeratione ſatis ridicula Cario, herum ſuum tantas nactum eſſe opes adfirmat, vt muſcipulas adeo ex ebore confectas habeat.

Στατῆρσι δ' οἱ θεράποντες ἀρτιάζομεν
Χρυσοῖς· ἀποψώμεσθα δ' ἃ λίθοις ἔτι,
Ἀλλὰ σκορδίοις ὑπὸ τρυφῆς ἑκάστοτε.
Καὶ νῦν ὁ δεσπότης μὲν ἔνδον βοᾶ θυτεῖ,

Ἴγν

v. 817. στατῆρσι] Staterem aureum duas drachmas atticas habuiſſe, refert Pollux.

ἀρτιάζομεν] *par, impar ludimus.* vide *Schol.* παίζομεν ἄρτια ἢ περισσά.

v. 818. ἀποψώμεθα] a th. ψάω, *tergeo.* Hunc morem, lapillis cultum detergendi, tunc temporis fuiſſe vſitatum non ſolum ex hoc et alio loco Ariſtoph. in Pace v. 1229. verum etiam ex prouerbio patet, cuius meminit *Schol.* ad Pacem: τρεῖς εἰσὶν ἱκανοὶ πρωκτὸν ἐκμάξαι λίθοι, ἂν ὦσι τραχεῖς· ἂν δὲ λεῖοι, τέτταρες. Obſcoena haec quidem: ſed veteres comoediographi interdum talia plebeculae, cuius gratiam venabantur, dabant auribus. Praeterea ita ſeſe ea aetate habebant mores, vt homines, alioquin ſatis politi, eiusmodi nugas cum riſu excipierent, quas noſtris temporibus quilibet bene moratus reſpuit atque auerſatur.

v. 819. ὑπὸ τρυφῆς] *deliciarum vel luxus cauſa:* dicit hoc vel per iocum, quia acer allii ſuccus cutem laedit; vel per contemtum, quia allium, quo antea famem ſedauerat, nunc, opibus inflatus, tam vile habet, vt iam id ſordibus ſe poſſe inquinare glorietur. vid. *Schol.*

v. 820. βοᾶ θυτεῖ] *immolat.* Abuſiue hic dicitur: βοᾶ θυσία enim proprie de ſacrificio ſplendido, ſumtuoſo et perfecto, quale eſt hecatombe, vſurpatur.

Τὴν καὶ τράγον, καὶ κριὸν ἐστεφανωμένος.
Ἐμὲ δ' ἐξέπεμψεν ὁ καπνός· οὐχ οἷός τε γὰρ
Ἔνδον μένειν ἦν. ἔδακνε γὰρ τὰ βλέφαρά μου.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΔΙΚΑΙΟΣ, ΚΑΡΙΩΝ.

Ἕπου μετ' ἐμοῦ παιδάριον, ἵνα πρὸς τὸν θεὸν
Ἴωμεν. Καρ. ἔα, τίς ἔσθ' ὁ προσιὼν ἑτοσί; 825
Δι.

v. 821. ὖν καὶ τράγον] Perfectum ſacrificium, quod conſtabat ex tribus victimis, ſue, ariete et hirco τριττὺς vocabatur, vt δωδεκηΐδες, ſacrificia ex duodecim victimis conſtantia. *Suid.* conf. *Schol.*

v. 822. οἷος — ἦν] pro ἐδυνάμην.

v. 823. ἔδακνε] Notanda ſeruuli mollities, qui diuitiis iam delicatior factus, de fumo, oculos infeſtante, queritur, quem herus tamen perpetiebatur. μεταβολὴ παντὸς, inquit *Schol.*

v. 824. ἕπου μετ' ἐμοῦ] ἕπομαι hic conſtruitur cum praepoſit. μετὰ: apud Xenoph. cum ἐπὶ: ἕπομαι ἐπὶ κύρῳ.

v. 825. ἔα] Quidam ἐκπλήξεως eſſe aduerbium contendunt, ex imperatiuo ἔα pro ἔασε factum, vt ἄγε, φέρε, ab ἄγω et φέρω. Lat. expon. hem! vt apud Plat. Protag. ὁ δὲ τὴν θύραν ἀνοίξας, ἔα, ἔφη· σοφισαί τινες. In aliis locis ſignificat, ah! Quas Cario hic agit partes, *Hemſterh.* certis ex rationibus Chre-

Δι. Ἀνὴρ πρότερον μὲν ἄθλιος, νῦν δ' εὐτυχής.
Καρ. Δῆλον, ὅτι τῶν χρησῶν τις, ὡς ἔοικας, εἶ.
Δι. Μάλισ'. Καρ. ἔπειτα τῦ δέει; Δίκαι. πρὸς τὸν θεὸν
Ἥκω. μεγάλων γάρ μ' ἐστὶν ἀγαθῶν αἴτιος.
Ἐγὼ γὰρ ἱκανὴν οὐσίαν παρὰ τῦ πατρὸς
Λαβὼν, ἐπήρκων τοῖς δεομένοις τῶν φίλων,
Εἶναι νομίζων χρήσιμον πρὸς τὸν βίον.
Καρ. Ἦπού σε ταχέως ἀπέλιπε τὰ χρήματα;
Δι. Κομιδῆ μὲν οὖν. Καρ. ἀκῶν μετὰ ταῦτ' ἦσθ' ἄθ-
λιος;
Δι. Κομιδῆ μὲν οὖν. κἀγὼ μὲν ὤμην, ὅς τέως
Εὐηργέτησα δεομένους, ἕξειν φίλους,
Ὄντως βεβαίους, εἰ δεηθείην ποτέ.
Οἱ δ' ἐξετρέποντο, κἀκ ἐδόκουν ὁρᾶν μ' ἔτι.
Καρ. Καὶ κατεγέλων γ', εὖ οἶδ' ὅτι. Δι. κομιδῆ μὲν οὖν.
Αὐ-

mylo adſignat, auctoritate cod. Dorv. nixus, Scholiaſte idem innuente; cui perſonarum permutationi ego libenter ſubſcribo.

v. 828. τῦ δέει] τῦ pro τινος. *Quanam re eges*, i. e *quid vis? Hemſterh.* ſecundum Cod. Dorv. atque exemplo v. 1136 art. δέει hic cenſet legendum. vulg. δέῃ.

v. 829. μ' ἐστὶν] pro quo quidam μοί ἐστιν. Sed *Hemſterh.* retinet μ' ἐστὶν.

v. 833. ἀπέλιπε] Pro quo Kuſterus ἐπέλιπεν legi mauult.

v. 834. κομιδῆ μὲν οὖν] adv. *valde, prorſus, omnino*, a κομίζω.

v. 839. εὖ οἶδ' ὅτι] *Sat ſcio*: ſubintellige ἔτως γέγονε.

Αὐχμὸς γὰρ ὢν τῶν σκευαρίων μ' ἀπώλεσεν. 840
Καρ. Ἀλλ' ἀχλὶ νῦν. Δι. ἀνθ' ὧν ἐγὼ πρὸς τὸν θεὸν
Προσευξόμενος ἦκω δικαίως ἐνθάδε.
Καρ. Τὸ τριβώνιον δὲ, τί δύναται πρὸς τὸν θεὸν,
Ὃ φέρει μετὰ σῦ τὸ παιδάριον τουτί; φράσον.

v. 840. *αὐχμὸς γὰρ ὢν*] *ſqualor ſuppellectilis, ſiue vaſorum me perdidit:* per metaphoram a frumento. Sine humore et imbre fata ad iuſtam non perueniunt maturitatem. Siccitate enim et vredine perit frumentum. *αὐχμὸς τῶν σκευαρίων* interpretatur *Hemſterh. quum ſqualent exinanita vaſa, nihilque in iis ſupereſt, quod menſam luculenter inſtruat.* *αὐχμὸς* deriuatur ab *αὔω ſicco*, vel ſecundum alios ab *ἄζω* quod idem ſignificat, pleonaſmo τῦ υ; vel ab *αὔξω augeo*, per antiphraſin. Siccitate enim nihil augetur. Kuſtero hic verſus ſuſpectus et paullo obſcurior eſt viſus. Particip. *ὢν* hic abundat.

v. 841. *ἀλλ' ἀχλὶ νῦν*] ſcil. *ἀπολεῖσε.*

v. 843. *πρὸς τῶν θεῶν*] Quidnam vſitata haec iurandi formula hic ſibi velit, nemo facile intelliget. Putat autem *Hemſterh.* cuius ego opinioni libenter album adpono calculum, eam ſcribentis errore veteris et genuinae lectionis loco, *πρὸς τὸν θεὸν* irrepſiſſe in manuſcripta. Si ergo legas, *τί δύναται πρὸς τὸν θεὸν*, perquam commodus inde enaſcitur ſenſus: *Quid palliolum, quod portat puer, ad Deum* ſcil. Plutum, *attinet?* *πρὸς* enim ſaepe relationem ad aliquid ſignificat. Haec ſententia triplici repetitione verborum, *κομιδῇ μὲν ἦν*, magis confirmatur, ex qua ſimiliter verba, *πρὸς τὸν θεὸν*, per iocum a comico ter fuiſſe iterata, ſatis adparet.

845 Δι. Καὶ τοῦτ' ἀναθήσων ἔρχομαι πρὸς τὸν θεόν.
Καρ. Μῶν ἂν ἐμυήθης δῆτ' ἐν αὐτῷ τὰ μεγάλα;
Δι.

v. 845. καὶ τοῦτ' ἀναθήσων] καὶ vel abundanter vel adfirmatiue ponitur.

ἀναθήσω] conſecrabo. Hinc omnia, Diis conſecrata, ἀναθήματα, ſunt dicta, monumenta ſcilicet atque donaria, in templo in memoriam accepti a Deo beneficii collocata, aut ſuſpenſa.

v. 846. ἐμυήθης] aor. 1. paſſ. a μυέω, *docco, quae ad res ſacras pertinent, ſacris initio.*

τὰ μεγάλα;] ſubintellige μυστήρια. Myſteria erant vel maiora vel minora. Maiorum originem ad Erechteum quidam referunt, quem ex Aegypto ingenti frumenti copia Athenas deportata, regem ab Athenienſibus huius beneficii cauſa creatum, ſacra Cereris ipſis communicaſſe narrant. Alii alios tradunt auctores. Myſteria ſecundum *Suidam* ἀπὸ τοῦ μύειν τὸ στόμα, *a claudendo ore*, dicebantur, quod eos, qui diuinas audiunt caerimonias, os obturare deceat, nec vlli mortalium quidquam enunciare. Cereris etiam ſacra dicebantur, teſte Arnobio, quia profanos arcebant, vt carerent arbitris, noctu celebrata, quoniam nocturno tempore altum eſt ſilentium. Iuxta M. Varronis ſententiam in his myſteriis multa, ad fruges pertinentia, tradebantur. Si quis ea ſacra diuulgaſſet, ei lex mortem ſtatuebat, *Sopat.* in div. quaeſt. Ad hominum vitam corrigendam, atque feros mores mitigandos ea inſtituta eſſe, tradit *Cicero* de Leg. L. II. C. 14. Minorum eſt auctor Eumolpus, gratificaturus Herculi, initiationem ab eo flagitanti. Lege autem peregrinum initiari vetante, excogitauit Eumolpus myſteria minora, atque ita illi morem geſſit. In maioribus

Δι. Οὔκ. Ἀλλ' ἐνεῤῥίγωσ' ἔτη τρία καὶ δέκα.
Καρ. Τὰ δ' ἐμβάδια; Δι. κἀκ ταῦτα συνεχειμάζετο.
Καρ. Καὶ ταῦτ' ἀναθήσων ἔφερες ἄν; Δι. νὴ τὸν Δία.
Καρ. Χαρίεντά γ' ἥκεις δῶρα τῷ θεῷ φέρων. 850

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ
ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.
ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ, ΚΑΡΙΩΝ, ΔΙΚΑΙΟΣ.

Ὦ ἵμοι κακοδαίμων, ὡς ἀπόλωλα δείλαιος,
Καὶ τρισκακοδαίμων, καὶ τετράκις, καὶ πεντάκις,

initiari, in minoribus praeluſtrari moris erat. In illis igitur doctrinae arcana praecepta tradebantur. Ad minora admiſſi μύσαι, ad maiora ἐπόπται dicebantur. Initiati, qua tunc induti erant veſte, illam nunquam deponebant, niſi longo detritam vſu atque laceram, quam deinde Diis conſecrabant, vel etiam ad infantum faſcias ſeruabant. v. *Schol.* Ad hunc morem hic adludit comicus, inquiens; *Num in hoc lacerato pallio Pluti myſteriis es initiatus*, i. e. *locupletatus, quia illud huic Deo conſecrare geſtis?*

v. 848. τὰ δ' ἐμβάδια] ſcil. τί δύναται πρὸς τὸν θεὸν.

v. 850. χαρίεντα] ironice dicitur.

v. 851. Notat *Hemſterh.* libros editos hic Chremylum eiicere, cui tamen Cod. Dorv. ſuas adſignet partes. Nusquam enim hic adeſſe Carionem ante v. 873. Priora cuncta deberi Chremylo, qui etiam ſeruo v. 886, 890, 897, 932, 934. ſit ſubſtituendus. In eodem quo-

Καὶ δωδεκάκις, καὶ μυριάκις. ἰὲ, ἰὲ.
Οὕτω πολυφόρῳ συγκέραμαι δαίμονι;
Καρ. Ἄπολλον Ἀποτρόπαιε, καὶ θεοὶ φίλοι·
Τί ποτ' ἐστὶν, ὅ, τι πέπονθεν ἄνθρωπος κακόν;
Συ. Οὐ γὰρ σχέτλια πέπονθα νυνὶ πράγματα,
Ἀπολωλεκὼς ἅπαντα τἀ 'κ τῆς οἰκίας·
Διὰ τὸν θεὸν τοῦτον, τὸν ἐσόμενον τυφλὸν
Πάλιν αὖθις, ἤνπερ μὴ λίπωσιν αἱ δίκαι.

Δι.

que codice pleraque ſecundum libros publicatos a Iuſto dicta, vtpote v. 892 ac totum cum ſycophanta colloquium a v. 902 vsque ad verſum 928 Chremylum ſibi vindicare: quae perſonarum mutatio, auctoritate codicis nixa, maxime fit probabilis.

v. 854. πολυφόρῳ] Hic ſignificat multa mala ſimul et eodem tempore inuehente: vel vario. Vel metaphora ducta eſt a vino forti, quod multum aquae pati poteſt: quaſi dicat, fato mere malo, et ad vexandum forti. πολυφόρον enim vocabant vinum forte, quod multum aquae ferre poteſt: at ὀλιγοφόρον, quod non niſi parum aquae: vel metaphora ducta eſt ab arboribus, multos flores ferentibus. *Suid.* ex *Schol.* συγκέραμαι per ſync. pro συγκεκέραμαι, *commixtus ſum.* Metaphoram a vino eſſe deſumtam ex eo patet, quod in illa pergit.

v. 855. φίλοι] *amici* ſcil. hominibus, a quibus calamitates propellunt.

v. 858. τἀ 'κ] pro τὰ ἐκ ſcil. πράγματα.

v. 860. πάλιν αὖθις] ἐκ παραλλήλου.

μὴ λίπωσιν] forſan μὴ 'κλίπωσιν pro ἐκλίπωσιν ſcriptum fuiſſe cenſet *Kuſter.* quum ἐκλείπειν pro *deficere*

Δι. Ἐγὼ σχεδὸν τὸ πρᾶγμα γινώσκειν δοκῶ.
Προσέρχεταί γάρ τις κακῶς πράττων ἀνήρ.
Ἔοικε δ' εἶναι τῶν πονηρῶν κόμματος.
Καρ. Νὴ Δία, καλῶς τοίνυν ποιῶν ἀπόλυται.
Συ. Πῶ, πῶ 'σθ' ὁ μόνος ἅπαντας ἡμᾶς πλησίος
Ὑποσχόμενος ἦτος ποιήσειν εὐθέως,
Εἰ πάλιν ἀναβλέψειεν ἐξαρχῆς; ὁ δέ
Πολὺ μᾶλλον ἐνίους ἐσὶν ἐξολωλεκώς.
Καρ. Καὴ τίνα δέδρακε δῆτα ταῦτ'; Συ. ἐμὲ τετονί.

K 4 Καρ.

saepius ab Atticis vsurpetur, non refragante quidem *Hemsterh.* qui tamen ad exemplum v. 554 μὴ 'πιλίπωσιν legi mauult.

αἱ δίκαι] ἀντὶ τῶν, ἐὰν τὸ δίκαιον παραμείνῃ. *Schol.*

v. 861. ἐγὼ σχεδὸν] Ex hominis querelis, simulque ex eius minis colligit Iustus, illum esse nebulonem, qui madens vitiis post visum, Pluto restitutum, bonis fuisset exutus, quod ei minus contigisset, si virtuti ac probitati studeret.

v. 863. πονηρῶν κόμματος] *malae notae*, a κόπτω, *percutio*, *caedo*. Metaphora a nummis adulterinis ducta, in quibus parum est auri, plurimum aeris. v. *Schol.*

v. 864. καλῶς ποιῶν] ad verbum: *bene faciens perit* i. e. iure perit, plectitur.

v. 866. ὑποσχόμενος] part. aor. 2. med. ab ὑποχέω, pro quo ὑπισχνέομαι.

v. 867. πάλιν — ἐξ ἀρχῆς] per pleonasmum.

v. 869. τίνα δέδρακε ταῦτα] δρᾶν cum duobus construitur accus. vt apud Aelian. v. h. Lib. VIII. C. 16. ἀδὲν γὰρ ἔδρατε κακὸν σόλωνα.

τετονί] digitum in se ipse intendens, haec ait.

870 Καρ. Ἢ τῶν πονηρῶν ἦσθα, καὶ τοιχωρύχων.
Συ. Μὰ Δί', ἄμενον ἐσθ' ὑγιὲς ὑμῶν ἀδενὸς,
Κ' οὐκ ἐσθ', ὅπως οὐκ ἔχετέ μου τὰ χρήματα.
Καρ. Ὡς σοβαρὸς, ὦ Δάματερ, εἰσελήλυθεν
Ὁ συκοφάντης. δῆλον, ὅτι βουλιμιᾷ.

Συ.

v. 870. τῶν πονηρῶν] scil. τις ἐκ τῶν πονηρῶν.

v. 871. ἄμενον ἐσθ' ὑγιὲς ὑμῶν ἀδενὸς] Nihil est in vobis sani. In quibusdam editionibus legitur ὑγιὲς ὑμῶν ἀδεὲν: cui lectioni, admodum commodae, huius fabulae v. 37 adfert auctoritatem.

v. 872. κ' οὐκ ἐσθ', ὅπως οὐκ ἔχετε] Verbum verbo si reddas: *nec est, vt non* i. e. *fieri non potest, quin*: vno verbo dixisset, ἦ, vel ὄντως. Sed longa verborum haec circuitio irritati animi significationem habet expressiorem. *Girard.*

v. 873. ὡς σοβαρὸς] *qui concitato fertur gradu*: it. *insolenter se inferens, et obuios submouens, inde superbus.* Quam insolenter, inquit Cario, hic sycophanta se gerit, atque in nos irruit?

v. 874. βουλιμιᾷ] *valde esurit*: ex voce βοῦ, quae significationis intendendae vim habet, vt βόπεινα, *magna fames.* Quidam vero genus morbi esse tradunt, quo qui laborant, licet multum edant, non tamen satiantur. *Suid.* ex *Schol.* Hunc hominem, inquit, nimia fames, qua fere in rabiem vertitur, facit ferociorem. Adsignat haec verba *Hemsterh.* seruo, qui scurriliter sycophantam ludere gestit, quod etiam *Schol.* in notis ad sequentia verba, σὺ μὲν εἰς ἀγορὰν, indicat: τοῦτο πρὸς τὸν θεράποντα.

Συ. Σὺ μὲν εἰς ἀγορὰν ἰὼν ταχέως, ἢν ἂν φθάνοις. 875
Ἐπὶ τᾷ τροχᾷ γὰρ δεῖ σ' ἐκεῖ στρεβλούμενον
Εἰπεῖν, ἃ πεπανούργηκας. Καρ. οἴμωζ' ἄρα σύ.

v. 875. *σὺ μὲν εἰς ἀγορὰν ἰὼν ταχέως, ἢν ἂν φθάνοις*] *non poteris euitare, quin ſtatim ambules in iudicium. Φθάνω, anteuerto, occupo*, cum participio ſignificat, *non effugio, quin:* vt apud Lucian. ἢν ἂν φθάνοις ὠνησάμενος, *non effugies, quin emas.* Sunt, qui ſollemnem hanc in ius rapiendi fuiſſe formulam putant, ad Scholiaſten Euripidis in Oreſtem v. 934 prouocantes: ἢν ἂν φθάνοις εἰς τὸ δικαστήριον ἰὼν, καὶ διδοὺς δίκην· κ. τ. λ.

v. 876. *ἐπὶ τᾷ τροχᾷ*] τροχὸς, ligneum quoddam inſtrumentum erat rota, cui adligati ſerui flagris caedebantur, *Suid.* qui locum Ariſtophanis in Pace v. 451 citauit.

v. 877. *οἴμωζε*] vide v. 58.

v. 878. *τὸν σωτῆρα*] Amphictyon, vt Philochorus tradit, Athenienſium rex a Dionyſio edoctus merum diluit, quo factum, vt homines, prius mero incurui, recti ſint facti. Inſtituit praeterea, vt poſt cibos offerretur ſolum merum, quo id tantum deguſtarent, indicium potentiae Dei boni, reliquum iam eſſet dilutum, quantum quisque vellet, adderentque huic Saluatoris Iouis nomen; vt bibentium memoriae ſubiret, ſe tuto fore ſaluos, dum ita biberent. v. Muſon. Philoſ. de luxu Graec. C. III. Putat *Girard.* Iuſtum hic per Iouem ſeruatorem iurare, vt recordatio conuiuiorum in quibus frequens ſycophanta fuerat, grauius eum offendat, qui nunc miſer a conſortio hominum, tanquam deuotus, ſit ſubmouendus.

Δι. Νὴ τὸν Δία τὸν Σωτῆρα, πολλοῦ γ' ἄξιος
Ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν ὁ θεὸς ἔσθ', ὅτι
Τοὺς συκοφάντας ἐξολεῖ κακοὺς κακῶς.
Συ. Οἴμοι τάλας! μῶν καὶ σὺ μετέχων καταγελᾷς;
Ἐπεὶ πόθεν ἱματίου εἴληφας τοδί;
Ἐχθὲς δ' ἔχοντ' εἶδόν σ' ἐγὼ τριβώνιον.
Δι. Οὐδὲν προτιμῶ σε. Φορῶ γὰρ πριάμενος
Τὸν δακτύλιον τονδὶ παρ' Εὐδάμου δραχμῆς.
Καρ. Ἀλλ' ἔστ' ἔνεστι συκοφάντου δήγματος.

Συ

v. 881. μετέχων] *particeps*, scil. *iniuriarum*.

v. 882. ἱματίου] pro τὸ ἱμάτιον. Hac interrogatione Sycophanta Iustum furti insimulat. Quum enim, inquit, te heri adhuc pannis obsitum vidi, te pretiosam, qua es indutus, vestem, cuidam suppilasse opinor.

v. 884. οὐδὲν προτιμῶ σε] οὐ φροντίζω σου. λέγει δέ, ὡς φοβοῦμαί σε ἔχων φυσικὸν δακτύλιον. *Schol.*

v. 885. τὸν δακτύλιον] Eudamus, insignis rerum naturalium inuestigator, contra daemones, serpentes aliasque res nocituras conficiebat annulos, ea praeditos virtute, vt non solum viperarum morsus curarent, verum etiam homines ab omni periculo tutos redderent, v. *Schol.* Huius igitur vi annuli confisum, omnes sycophantae impetus et conamina sese ridere, inquit Iustus. Scurriliter autem subiungit seruus, talem annulum, quamuis admodum salutarem, non tamen a sycophantae, qualibet vipera peioris, morsu et veneno hominem posse tueri.

v. 886. ἀλλ' ἔστ' ἔνεστι] scil. φάρμακον.

Συ. Ἆρ' ἀχ' ὕβρις πολλὴ ταῦτ' ἐστί; σκώπτετον,
Ὅ, τι δὲ ποιεῖτον ἐνθάδ', ἀκ εἰρήκατον·
Οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ γὰρ ἐνθάδ' ἐσὸν ἀδενί.
Καρ. Μὰ τὸν Δί' ἔκεν τῷ γε σῷ, σάφ' ἴσθ' ὅτι. 890
Συ. Ἀπὸ τῶν ἐμῶν γὰρ, ναὶ μὰ Δία, δειπνήσετον.
Δι. Ὡς δὴ π' ἀληθείᾳ σὺ μετὰ τῦ μάρτυρος

Διαῤ-

v. 887. ὕβρις πολλὴ ταῦτ' ἐστί;] *Hemſterh.* ſequitur lectionem Cod. Dorv. elegantiorem metroque conſentaneam ὕβρις ταῦτ' ἐστι πολλή;

v. 888. εἰρήκατον] Non fuit, cur illi dicerent, praeſertim non roganti: ſed hoc illi graue, quod nihil audiat, vnde cauſſam arripiat, qua eos poſſit in ius vocare. Id quod facturus erat, quum Carion dixit, ἦ τῶν πονηρῶν ἦθα: ſed illi nondum aderat teſtis; qui poſtea, quaſi aliud agens, eo adrepſit, vbi hi contendebant etc. *Girard.*

v. 890. τῷ γε σῷ] ſupple ἀγαθῷ ἀκ ἔσμεν ἐνθάδε. *Non ob aliquam rem hic adſumus, quae tibi bona ſit.* i. e. certe non adſumus, vt vlla re commodis tuis inſeruiamus.

σάφα] pro σαφῶς.

v. 891. ἀπὸ τῶν ἐμῶν] ſcil. ἀγαθῶν, ἃ ἠρπάσατε,

v. 892. ὡς δὴ 'π' ἀληθείᾳ] Librariorum mendum in hunc irrepſiſſe locum, non niſi ex vetuſtioribus caſtigandum membranis, putat *Hemſterh.* Quodſi tamen cum eo ὡς δὴ per ἵνα δὴ interpreteris, ſatis commodus enaſcitur ſenſus: *Coenabimus*, inquit Iuſtus, *ita, vt tu ſane cum teſte, quem adduxiſti, tuo, quando vacuus tibi crepat venter, fame et inuidia rumparis.* Praevertit igitur imprecationi, quam a Sycophanta ipſe exſpectabat.

Διαῤῥαγείης, μηδενὸς ἐμπεπλησμένος.

Συ. Ἀρνεῖσθον; ἔνδον ἐστὶν, ὦ μιαρωτάτω,

Πολὺ χρῆμα τεμαχῶν, καὶ κρεῶν ὠπτημένων.

Ὑ ὖ, ὖ ὖ, ὖ ὖ, ὖ ὖ, ὖ ὖ, ὖ ὖ.

Καρ. Κακόδαιμον, ὀσφραίνει τί; Δι. τῆ ψύχει γ' ἴσως,

Ἐπεὶ τοιῆτον ἀμπέχεται τριβώνιον.

Συ. Ταῦτ' ἔν ἀνάσχετ' ἐστὶν, ὦ ζεῦ καὶ θεοὶ,

Τάτας ὑβρίζειν εἰς ἐμὲ; οἰμὲ, ὡς ἄχθομαι,

Ὅτι

v. 895. *πολὺ χρῆμα*] *χρῆμα, res, negotium.* Hoc verbum cum genitiuo positum excellentiam quandam significans exaggerationis causa vsurpatur: vt apud Lucian. *παγκαλόν τι χρῆμα παρθένε, pulcerrima virgo.* Dicitur etiam *χρῆμα φρονήσεως, mirabilis prudentia.* Atticis autem esse morem, vti appositione, inquit *Suidas:* vt *γυνὴ, κακόν τι χρῆμα.*

τεμαχῶν] a *τέμαχος, frustum.* Dicitur de piscibus et placentis, de carnibus non item. Frusta vero aliarum rerum, vt casei, dicuntur *τόμοι. Suid.* Ad hanc differentiam indicandam addit comicus *καὶ κρεῶν.*

v. 896. *ὖ, ὖ*] Vox picta ad exprimendum sonum, quem reddunt rei cuiusdam odorem totis trahentes naribus. Esse etiam *ἐπίῤῥημα θαυμασικὸν*, inquit *Schol.* *ὖ ὖ* scribendum esse propter metrum notat *Hemsterh.*

v. 897. *ὀσφραίνει*] att. pro *ὀσφραίνῃ.*

τῆ ψύχει] scil. *τι* vel *ὀσμὴν.* Odoratur i. e. *sentit aliquid frigoris:* quod sycophantam ludens ait, cuius naribus delicatorum odor ciborum erat obiectus.

v. 900. *ὑβρίζειν εἰς ἐμὲ*] *ὑβρίζειν* cum praepositione *εἰς* et simplici accusatiuo promiscue construi ex hoc

Ὅτι χρηστὸς ὢν, καὶ Φιλόπολις, πάσχω κακῶς.

Δι. Σὺ Φιλόπολις καὶ χρηστός; Συ. ὡς οἶδεις ἀνήρ.

Δι. Καὶ μὴν ἐπερωτηθεὶς ἀπόκριναί μοι. Συ. τὸ τί;

Δι. Γεωργὸς εἶ; Συ. μελαγχολᾷν μ' ἔτως οἴει;

Δι. Ἀλλ' ἔμπορος; Συκοφάν. ναὶ. σκήπτομαί γ' ὅταν τύχω. 905

Δι. Τί δαί; τέχνην τιν', ἔμαθες; Συ. ἀ μὰ τὸν Δία.

Δι.

adparet loco, quamquam aliquam grammatici ſtatuant differentiam, quorum ſecundum ſententiam hoc, *aliquem ignominia adficere*, illud autem, *cuiusdam parentes, liberos et neceſſarios contumeliis onerare* ſignificat. vide *Kuſter.*

v. 902. Hic et in ſequentibus, quae vulgo tribuuntur Iuſto, ex auctoritate Codicis rectius Chremylo eſſe adſignanda monet *Hemſterh.*

v. 903. τὸ τί] pro τί, articulo τὸ abundante.

v. 904. γεωργὸς εἶ;] Dixerat Sycophanta, ſe patriae eſſe amantem: rogat igitur Iuſtus, num ſit agricola, an mercator, an artis cuiusdam ſtudioſus, qua reipublicae vtilitati poſſit inſeruire?

μελαγχολᾷν] Putasne, inquit, atra bili me adeo percitum, vt vrbe, hominumque, qua delector, frequentia relicta, ruri me abdere geſtiam?

v. 905. σκήπτομαι] *nitor, praetexo, ſimulo.* Quodſi res ita poſtulat, inquit Sycophanta, interdum mercatorem me eſſe ſimulo, vt militiam ſubterfugiam. Nam belli temporibus, quum cogerentur copiae, mercatores militiae habebant vacationem, quippe qui multa vndique adportantes neceſſaria communi admodum ſeruiebant vtilitati. v. *Schol.* Lectionem ὅταν τύχοι, *ſi e re fuerit* praefert *Kuſter.*

Δι. Πῶς ἂν διέζῃς, ἢ πόθεν, μηδὲν ποιῶν;
Συ. Τῶν τῆς πόλεως εἰμ' ἐπιμελητὴς πραγμάτων,
Καὶ τῶν ἰδίων πάντων. Δι. σύ; τί μαθών; Συ. βέ-
λομαι.
Δι. Πῶς ἂν ἄν εἴης χρησὸς, ὦ τοιχωρύχε,
Εἴ σοι προσῆκον μηδὲν, εἶτ' ἀπεχθάνει;
Συ. Οὐ γὰρ προσήκει τὴν ἐμαυτῦ μοι πόλιν
Εὐεργετεῖν μ', ὦ κέπφε, καθ' ὅσον ἂν σθένω;
Δι. Εὐεργετεῖν ἂν ἐσι τὸ πολυπραγμονεῖν;

Συ.

v. 909. *τί μαθών;*] Biſetus ad Nub. v. 1507. atticum huius participii vſum docuit, cunctaque fere ex comico noſtro exempla collegit, ex quibus, in hac dictione criminationem, obiurgationem ac iuſcitiae exprobrationem ineſſe ſatis adparet. *Tune*, inquit Iuſtus, *reipublicae te negotiis immiſceas? Qua fretus virtute? quibus artibus, quarum, vt ipſe fateris, tenes plane nullam.*

βέλομαι] *Sic mihi eſt libitum.*

v. 911. *εἴ σοι προσῆκον μηδὲν*] Si te negotiis alienis, tam priuatis quam publicis, quorum te cura ſuperſedere oportebat, immiſcendo, hominibus es inuiſus. vide *Schol.*

v. 913. *κέπφε*] *κέπφος* eſt auis, maris ſpumam edere amans. Piſcatorum autem pueri, hanc captaturi, procul ſtantes ſpumam illi marinam proiiciunt, qua allecta paullatim propius accedit, donec tandem a pueris prehenditur. Inde homo bardus *κέπφος* dici ſolet. *Schol.*

v. 914. *πολυπραγμονεῖν*] de iis dicitur, qui alienis ſe immiſcent negotiis, nihil ad ipſos pertinentibus. Ad

Συ. Τὸ μὲν ἂν βοηθεῖν τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις,
Καὶ μὴ 'πιτρέπειν πότ', ἤν τις ἐξαμαρτάνῃ.
Δι. Οὐκᾶν δικασὰς ἐξεπίτηδες ἡ πόλις
Ἄρχειν καθίσησιν. Συ. κατηγορεῖ δὲ τίς;
Δι. Ὁ βουλόμενος. Συ. ἀκᾶν ἐκεῖνός εἰμ' ἐγώ;
Ὡς εἰς ἐμ' ἥκει τῆς πόλεως τὰ πράγματα.

Δι.

hanc vocem notat *Suidas*, qui Alex. Aphrod. ſcrinia L. II. Top. compilauit, πολυπράγμονα non aperte ſignificare vitium, ſed eum, qui multis diſtrictus eſt negotiis: idque etiam caſu alicui poſſe contingere: ſed φιλοπράγμονα ſignificare hominem, in aliena negotia ſe inſerentem. Verum loco quodam apud Platon. de republica Lib. IV. refellitur: τὰ αὑτῷ πράττειν, καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν, δικαιοσύνη ἐσι. Non tamen poteſt negari, τὸ πολυπραγμονεῖν interdum in bonam accipi partem, atque exponi, *diligenter inquirere, curioſe percontari*, vt apud Aelian. v. h. Lib. XIV. C. 7. ἐτίθεντο δὲ καὶ Φροντίδα οἱ ἔφοροι καθ' ἑκάσην πολυπραγμονεῖν τὰ περὶ τὴν σόλην, εἰ ἔκασα κ. τ. λ. *Adhibuerunt etiam Ephori curam, vt quotidie diligenter attenderent ad veſtitum* etc.

v. 917. ἀκᾶν δικασὰς ἐξεπίτηδες] *Num fruſtra iudices conſtituit ciuitas?* Si vero cum quibusdam legas ἄκαν: *Fruſtra igitur creauit respublica magiſtratus.* vide *Hemſterh.*

v. 918. κατηγορεῖ] Aperte hic ſycophanta turpi ſe delatoris munere fungi, ex eoque quaeſtum facere fatetur, *nequicquam* inquiens, *iudicia ſunt inſtituta, niſi accuſator noxios deferat.*

Δι. Νὴ τὸν Δία, πονηρόν γ' ἄρα προσάτην ἔχει.
Ἐκεῖνο δ' ὁ βάλοι ἂν, ἡσυχίαν ἔχων
Ζῆν ἀργός; Συ. ἀλλὰ προβατίᾳ βίον λέγεις,
Εἰ μὴ φανεῖταί διατριβή τις τῷ βίῳ.
925 Δίκαι. Οὐδ' ἂν μεταμάθοις; Συκο. οὐδ' ἄν, εἰ δοίης γέ μοι
Τὸν Πλοῦτον αὐτὸν, καὶ τὸ Βάττου σίλφιον.

Δι.

v. 921. νὴ Δία] νὴ τὸν Δία ex cod. Dorv. propter metrum dedit *Hemſterh.*

v. 923. προβατίᾳ βίον] Dicitur in ſtolidos et ſtupidos. Oues enim plane viunt otioſae. v. *Schol.*

v. 924. διατριβή τις τῷ βίῳ] ἐπιτήδευμα· ἀσχόλημα· δίαιτα· διαγωγὴ· πρόφασις, ἀφ' ἧς μέλλομεν περὶ τὰ πράγματα διατρίβειν. *Schol.*

v. 925. μεταμάθοις] μεταμανθάνω, *dediſco; priori conſilio relicto aliud ſequor.*

v. 926. τὸ Βάττου σίλφιον] Silphium, herba, ſuavem odorem ſpirans, quae naſcitur in Lybia, ad condimenta ciborum et medicinam vtilis: Optima vero eſt Cyrenaica. Eius ſucco et radice et caule olim vtebantur. Eſt autem exigua planta. Battus autem, vt Ariſtoteles tradit, a Thera, iuxta Cretam inſula, oraculo Apollinis monitus, vel, vt alii narrant, domeſtica pulſus ſeditione in Lybia vrbem Cyrenem condidit. Cyrenaei igitur, pro beneficio iſto regi gratiam relaturi, annulum (ſecundum alios numiſma) fecerunt, in quo vrbs regi ſilphium offerebat: In vna nummi parte ciuitatem, in altera vero ſilphium expreſſerunt Cyrenaei. Βάττου σίλφιον dicitur ergo de iis, qui exquiſitos honores adipiſcuntur. v. *Suid.* et confer. *Schol.*

Δι. Κατάθε ταχέως θοιμάτιον. Καρ. ἔτος, σοὶ λέγει.
Δι. Ἔπειθ' ὑπόλυσαι. Καρ. πάντα ταῦτα σοὶ λέγει.
Συ. Καὶ μὴν προσελθέτω πρὸς ἐμ' ὑμῶν ἐνθαδὶ
Ὁ βαλόμενος. Καρ. ἐκὼν ἐκεῖνος εἶμ' ἐγώ. 930
Συ. Οἴμοι τάλας, ἀποδύομαι μεθ' ἡμέραν.
Καρ. Σὺ γὰρ ἀξιοῖς τἀλλότρια πράττων ἐσθίειν.

Συ.

v. 927. κατάθε] imperat. med. a κατατίθεμαι. Quamuis detrita, quod ex v. 898 apparet, ſycophantae eſſet veſtis, Iuſti tamen pallium, quod, vt ipſe inquit, tredecim geſtauerat annos, magis erat lacerum. Eo igitur induerunt ſycophantam, vt eo grauius vim frigoris ſentiret.

v. 929. καὶ μὴν προσελθέτω] Putat *Girard.* ſycophantam his verbis ſpectatores adloqui, opem a quodam illorum petiturum, ne veſte ſpolietur. Sed, quod multo eſt veriſimilius, hic ipſum Iuſtum atque Carionem adpellans, quaſi prouocat, nihil tale eos eſſe auſuros confidens. Senſus igitur hic eſt: *Quodſi cui veſtrum pallio me nudare fuerit viſum, is ad me accedat, eiusque rei faciat periculum.*

ὑμῶν] pro ὑμῶν τις.

v. 930. ἐκὼν ἐκεῖνος] Inſolentiam ſycophantae haud amplius ferens Cario, manum ei iniicit, veſtemque vi detrahit, illius verba ex v. 919. per ludibrium repetens.

v. 931. μεθ' ἡμέραν] ἀντὶ τῆ ἐν ἡμέρᾳ· ἀττικὸν τὸ χῆμα. μεθ' ἡμέραν γάρ φασιν, ἐκ τῆ ἡμέρᾳ. *Schol.* Queritur ſycophanta de vi interdiu adeo ſibi illata, graviori coërcenda ſupplicio.

v. 932. σὺ γὰρ ἀξιοῖς] ἀξιόω, *dignum puto*, it. *volo*. vid. v. 259. Merito a nobis, inquit, plecteris,

Συ. Ὁρᾷς, ἃ ποιεῖ; ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι.

Καρ. Ἀλλ' οἴχεται φεύγων, ὃν ἦγες μάρτυρα.

Συ. Οἴ μοι, περιείλημμαι μόνος. Καρ. νυνὶ βοᾷς;

Συ. Οἴ μοι μάλ' αὖθις. Καρ. δὸς σύ μοι τὸ τριβώνιον,

Ἵν' ἀμφιέσω τὸν συκοφάντην τουτονί.

Δι. Μὴ δῆθ', ἱερὸν γάρ ἐστι τῆ Πλούτῳ πάλαι.

Καρ. Ἔπειτα πῶ κάλλιον ἀνατεθήσεται,

Ἢ περὶ πονηρὸν ἄνδρα, καὶ τοιχωρύχον;

Πλοῦτον δὲ κοσμεῖν ἱματίοις σεμνοῖς πρέπει.

Δι. Τοῖς δ' ἐμβαδίοις τί χρήσεταί τις; εἰπέ μοι.

Καρ. Καὶ ταῦτα πρὸς τὸ μέτωπον αὐτίκα δὴ μάλα,

Ὥσπερ κοτίνῳ προσπατταλεύσω τουτωΐ.

Συ.

quum ex alienis negotiis, quibus temere te immiſces, victum quaerere geſtias.

v. 933. *ὁρᾷς ἃ ποιεῖς*] Haec dicit teſti, a ſe adducto, qui autem clam antea ſeſe ſubduxerat. Lectio igitur, quae placet Hemſterhuſio, *ἃ ποιεῖ*, *quae (hic ſeruus) facit*, iure locum hic obtinet.

v. 935. *περιείλημμαι*] perf. paſſ. att. a *περιλαμβάνω*, *complector*. it. *circumdo*, vt apud Aelian. h. v. L. V. C. 6. *ὁ δὲ περιληφθεὶς τῆς φλογὸς*.

v. 936. *δὸς σύ μοι*] Haec dicit puero, lacerum Iuſti pallium portanti.

v. 939. *πῶ κάλλιον*] i. e. quem magis decebit illud nullius pretii pallium, quam hunc nebulonem?

v. 944. *ὥσπερ κοτίνῳ*] Omnia fere templa arboribus erant circumdata, quibus adfigebantur *ἀναθήματα*, ſiue donaria. *κότινος*, proprie oleaſter, pro quauis

Συ. Ἄπειμι· γινώσκω γὰρ ἥττων ὢν πολὺ
Ὑμῶν· ἐὰν δὲ σύζυγον λάβω τινὰ
Καὶ σύκινον, τὸν ἰσχυρὸν τοῦτον θεὸν,
Ἐγὼ ποιήσω τήμερον δῦναι δίκην,
Ὅτι καταλύει περιφανῶς, εἷς ὢν μόνος,
Τὴν δημοκρατίαν, ἅτε τὴν βουλὴν πιθών;

hic ponitur arbore. Per ludibrium igitur inquit Cario, ſe ad frontem Sycophantae, tanquam ad oleaſtrum detritos Iuſti calceos, inſtar donarii, homine digni, clavis eſſe fixurum, atque ita ei conſecraturum. confer. *Schol.*

v. 945. ἥττων ὢν] att. pro ἥττονα εἶναι.

v. 946. σύζυγον] σύζυγος, *idem cum alio iugum ſubiens.* Per metaphor. *ſocius, aequalis.*

v. 947. σύκινον] *ficulneum.* metaphorice, *infirmum:* et prouerbium: *ficulnus gladius:* et aliud proverbium: *ficulnum auxilium.* Dicitur de rebus inutilibus. *Suid.* Eſt enim lignum ficulnum debile et inutile. Socium ſuum ſycophanta hic adpellat ficulnum, non, quod eum talem eſſe exiſtimet, quod foret abſurdum: ſed pro Iuſti et Carionis opinione, qui omnes ſycophantas nihili ducebant. Bentleius, quem ſequutus eſt Hemſterh. metri cauſa τοῦτον τὸν ἰσχυρὸν θεὸν legendum eſſe cenſet.

v. 948. ἐγὼ ποιήσω] iisdem ſycophanta hic minatur verbis, quibus paupertas ſupra v. 433.

εἷς ὢν μόνος] εἷς abundat.

v. 950. τὴν δημοκρατίαν] Ridicule ſycophanta Plutum tyrannidis inſimulat, quam illum adfectare contendit, quod ſolus pro arbitrio ſuo, inſcio et incon-

Τὴν τῶν πολιτῶν, ἅτε τὴν ἐκκλησίαν.
Δι. Καὶ μὴν ἐπειδὴ τὴν πανοπλίαν τὴν ἐμὴν
Ἔχων βαδίζεις, εἰς τὸ βαλανεῖον τρέχε·
Ἔπειτ' ἐκεῖ κορυφαῖος ἑστηκὼς, θέρε.
Καὶγὼ γὰρ εἶχον τὴν σάσιν ταύτην ποτέ.
Καρ. Ἀλλ' ὁ βαλανεὺς ἕλξει θύραζ' αὐτὸν, λαβὼν
Τῶν ὀρχιπέδων· ἰδὼν γὰρ αὐτὸν, γνώσεται
Ὅτ' ἐς' ἐκείνῃ τῇ πονηρᾷ κόμματος.
Νῷ δ' εἰσίωμεν, ἵνα προσεύξῃ τὸν θεόν.

fulto populo, homines ditare geſtiat, ſperans, fore, vt Athenienſibus, libertatis maxime ſtudioſis, huius criminis nomine inviſus reddatur, vrbeque eiiciatur:

ἅτε τὴν βλὴν πιθὼν] ἀντὶ τῆ πείσας. ὅσα δὲ τῇ βλῇ δόξει, ταῦτα ἐπὶ τὸν δῆμον ἀναφέρεται· καὶ ἐκ τῆ ἐναντίᾳ, τὰ ὑπὸ τῆ δήμᾳ ψηφιζόμενα ὑπὸ τῆς βλῆς κυρᾶται. *Schol.*

v. 952. πανοπλίαν] *omnem armaturam.* Iocoſe hic pallium et calceos omnia ſua arma adpellat Iuſtus, quibus ſe contra frigus et tempeſtatis iniuriam olim defenderat.

v. 953. βαλανεῖον] vide v. 335.

v. 954. κορυφαῖος] *primarius, dux chori*, ſcil. inter mendicos, in balineo artus ad ignem fouentes. a κορυφὴ, *vertex.*

v. 955. τὴν σάσιν] σάσις dicitur de militibus, qui ſunt in ſtatione. Pergit igitur in metaphora, a re militari ducta.

v. 958. πονηρᾷ κόμματος] vide v. 863.

ΧΟΡΟΥ
ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ
ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.
ΓΡΑΥΣ, ΧΟΡΟΣ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἀῤῥ', ὦ φίλοι γέροντες, ἐπὶ τὴν οἰκίαν
Ἀφίγμεθ' ὄντως τῷ νέῳ τάτῳ θεῷ,
Ἢ τῆς ὁδῷ τοπαράπαν ἡμαρτήκαμεν;
Χο. Ἀλλ' ἴσθ' ἐπ' αὐτὰς τὰς θύρας ἀφιγμένη,
Ὦ μειρακίσκη· πυνθάνει γὰῤ ὡρικῶς.
Γρ. Φέρε νῦν ἐγὼ τῶν ἔνδοθι καλέσω τινά;
Χρ. Μὴ δῆτ', ἐγὼ γὰῤ αὐτὸς ἐξελήλυθα
Ἀλλ' ὅτι μάλις' ἐλήλυθας, λέγειν ἐχρῆν.

v. 963. *ἀφιγμένη*] pro *ἀφίχθαι* partic. pro infin.

v. 964. *μειρακίσκη*] Ludit chorus vetulam, puellam appellans, quippe quae iuuenilem adhuc adfectabat aetatem.

ὡρικῶς] *iuueniliter, vel decore, venuſte, opportune.* ὥρα enim et aetatis vigorem ſignificat. *Suid.* Scholiaſtes *εὐπρεπῶς* vel *κατὰ καιρὸν* exponit: Girardus ita interpretatur: *Si citius rogaſſes, nondum peruenieras: ſi ſerius, praeterieras.*

v. 965. *Φέρε νῦν*] Quidam pro *Φέρε δὴ* poſitum arbitrantur. Quodſi ita eſt, *νυν* caret accentu: eſt enim enclitica atque particula expletiua, attice pro *νυ*: vid. *Schol.* adv. 414. et *Hemſterh.*

v. 966. *ἐγὼ γὰῤ αὐτὸς*] Non eſt opus, inquit, vt quemquam euoces, quum illinc modo ſum egreſſus.

v. 967. *ὅτι*] pro *διότι*, vel *τίνος ἕνεκα.*

Γρ. Πέπονθα δεινὰ καὶ παράνομ', ὦ φίλτατε.
Ἀφ' ἧς γὰρ ὁ θεὸς ἅπτος ἤρξατο βλέπειν,
Ἀβίωτον εἶναί μοι πεποίηκε τὸν βίον.
Χρ. Τί δ' ἐστίν; ἦπου καὶ σὺ συκοφάντρια
Ἐν ταῖς γυναιξὶν ἦσθα; Γρ. μὰ Δί', ἐγὼ μὲν οὔ.
Χρ. Ἀλλ' οὖν λαχοῦσ' ἔπινες ἐν τῷ γράμματι;
Γρ. Σκώπτεις. ἐγὼ δὲ κατακέκνισμαι δεινά.
Χρ. Οὔκουν ἐρεῖς ἀνύσασα τὸν κνισμόν τινα;

Γρ.

v. 970. *ἀβίωτον*] vide v. 197.

v. 971. *συκοφάντρια*] Quoniam antea cum fycophanta res fuerat Chremylo, lepide hic vetulam interrogat, an forſan inter mulieres eandem exerceat artem, quam ille inter viros.

v. 973. *ἀλλ' οὖν λαχοῦσ'*] Reſpicit hic comicus ad veterem Athenienſium morem, iudices ſortiendi. vid. v. 277.

τὸ γράμμα] ſignificat quoque ſignatum littera dicaſterium, in quo erant iudicaturi.

ἀλλ' οὖν λαχοῦσα ἔπινες ἐν τῷ γράμματι;] ſcil. in dicaſterio, quod ſortibus ductis tibi obtingere deberet. Dicendum ei fuiſſet, *ἐδίκαζες*, ſed per iocum inopinato dicit *ἔπινες*. *Ergo*, inquit, *quum te delatricem eſſe negas, egregiae ſaltim compotricis prae te fers ſpeciem*, magnopere indignantis, non tibi ſorte obueniſſe litteram, qua poteſtatem cum aliis mulierculis potandi obtineres.

v. 974. *κατακέκνισμαι*] a *κνίζω*, *rado*, *vellico*: ſaepe etiam *amore uro*: vt apud Appian. *σύφακα ἄρα τὸν δυνάσην ἔρως ἔκνισε τῆς παιδὸς*.

v. 975. *κνισμὸν τίνα*] Quum *κνισμὸς* multarum rerum ſignificat deſiderium, neque Chremylus vetulam iuuenis amore ardere opinatur, rogat, quonam *κνισμῷ* ſit percita?

Γρ. Ἄκυέ νυν. ἦν μοί τι μειράκιον φίλον,
Πενιχρὸν μέν, ἄλλως δ' εὐπρόσωπον καὶ καλὸν,
Καὶ χρηστόν· εἰ γάρ τι δεηθείην ἐγὼ,
Ἅπαντ' ἐποίει κοσμίως μοι καὶ καλῶς·
Ἐγὼ δ' ἐκείνῳ πάντα ταῦθ' ὑπηρέτουν. 980
Χρ. Τί δ' ἦν, ὦ, τι σε μάλισθ' ἑδεῖθ' ἑκάστοτε;
Γρ. Οὐ πολλά· καὶ γὰρ ἐκνομίως μ' ἠσχύνετο·
Ἀλλ' ἀργυρίου δραχμὰς ἂν ἤτησ' εἴκοσιν,
Εἰς ἱμάτιόν γ'· ὀκτὼ δ' ἂν εἰς ὑποδήματα·

v. 980. ταῦτα] plane hic eſt otioſum: ita igitur corrigit *Hemſterh.* πάντα γ' ἀνθυπηρέτουν: *ego viciſſim cunctis de rebus ei ſum gratificata.*

v. 982. ἐκνομίως] ὑπερφυῶς, ὑπερβαλλόντως interpretatur *Schol.*

ἠσχύνετο] *me magni faciebat, reuerebatur*, adeo vt pudore deterritus haud multa a me flagitaret. Laudat Girardus facetum poëtae ingenium, quippe qui vtatur verbo αἰσχύνεσθαι, ambiguum ſenſum habente, et interdum quoque idem, quod διακορεύειν, ſignificante.

v. 983. ἂν ἤτησε] Notat Girardus particulam ἄν, ſaepius hic repetitam, vim habere potentialem: non enim haec omnia adoleſcentem a vetula vere flagitaſſe, ſed adferri tantum rerum exempla, quas ſibi expetere potuerit amaſius.

v. 984. εἰς ἱμάτιον γ'] particulam γε in cod. Dorv. deſiderari, docet *Hemſterh.* Quae, vt ille quidem iudicat, ſi retineatur, ſententia aliquantulum in εἴκοσιν eſt ſuſpendenda, ac ſi dicat: *erat tamen, vt argenti drachmas viginti peteret; et has quidem in pallium; tum etiam octo alias in calceos:* ſin eiiciatur, vna ſerie

Καὶ ταῖς ἀδελφαῖς ἀγοράσαι χιτώνιον
Ἐκέλευσεν ἄν, τῇ μητρί τε ἱματίδιον·
Πυρῶν τ' ἂν ἐδεήθη μεδίμνων τεττάρων.
Χρ. Οὐ πολλὰ τοίνυν, μὰ τὸν Ἀπόλλω, ταῦτά γε
Εἴρηκας· ἀλλὰ δῆλον, ὅτι σ' ἠχύνετο.
Γρ. Καὶ ταῦτα τοίνυν ἀφ' ἕνεκεν μισητίας
Αἰτεῖν μ' ἔφασκεν, ἀλλὰ φιλίας ἕνεκα,
Ἵνα τἀμὸν ἱμάτιον φορῶν, μεμνῆτό μου.

Χρ.

in vtroque verſu fluens ſermo narrandi ſimplicitati magis conuenit.

v. 985. *χιτώνιον*] De hac voce vide Euſtathium.

v. 986. *ἐκέλευσεν*] *κελεύειν* interdum quoque ſignificat *petere*: vt apud Thucid. Lib. III. *κελεύοντες σφίσι βοηθεῖν πανδημεί.*

v. 987. *μεδίμνων*] *μέδιμνον* eſt menſura aridorum, vt tritici. Continet autem ſex modios: ita vt ſit menſura LXXII. ſextariorum, ſiue librarum CVIII. *Suid.* ex Harpocr.

v. 988. *ἀ. πολλὰ τοίνυν*] ironice.
Ἀπόλλω] contr. pro Ἀπόλλωνα.

v. 989. *ἀλλὰ δῆλον*] Sed manifeſtum eſt, inquit, eum admodum te eſſe reueritum, quum ſcil. tam tenuia atque puſilla, pudore impeditus, poſtularet. ironice.

v. 990. *μισητίας*] hoc loco idem ſignificat, quod *ἀπλησία*. vid. Schol. ad Aues. v. 1620. Recte forſan per inſatiabilem pecuniae cupiditatem hic poſſet exponi.

v. 992. *τἀμὸν*] *veſtem a me ipſi donatam.*
μεμνῆτο] 3. ſ. praet. opt.

Χρ. Λέγεις ἐρῶντ' ἄνθρωπον ἐκνομιώτατα.
Γρ. Ἀλλ' ἀχὶ νυνί γ' ὁ βδελυρὸς τὸν νᾶν ἔχει
Τὸν αὐτὸν· ἀλλὰ πολὺ μεθέσηκεν πάνυ.
Ἐμᾶ γὰρ αὐτῷ τὸν πλακοῦντα τυτονί,
Καὶ τἄλλα ταὐπὶ τᾷ πίνακος τραγήματα
Ἐπόντα πεμψάσης, ὑπεισπάσης θ', ὅτι
Εἰς ἑσπέραν ἥξοιμι. Χρ. τί σ' ἔδρασ'; εἰπέ μοι
Γρ. Ἄμητά τε προσέπεμψεν ἡμῖν τυτονί,
Ἐφ' ᾧτ' ἐκεῖσε μηδέποτέ μ' ἐλθεῖν ἔτι·
Καὶ πρὸς ἐπὶ τούτοις εἶπεν ἀποπέμπων, ὅτι

v. 993. ἐκνομιώτατα] inquit per ludibrium, quum anus ſupra, ἐκνομίως, tantum dixiſſet.

v. 995. πολὺ — πάνυ] iunctae eiusdem ſignificatus dictiones ad vehementem anus animi adfectum exprimendum.. *Girard.*

v. 996. τυτονί] profert placentam, quam ſecum adtulerat, vt omnes cognoſcant, eſſe munuſculum amaſio ſuo dignum.

v. 998. ὑπεισπάσης] ὑπεισπᾶν, *addere, ſubiungere:* vt apud Demoſth. pro cor. καὶ τούτων ὑφέξω λόγον, τοσοῦτον ὑπεισπών.

v. 1000. ἄμητά τε] ἄμης, genus placentae, ex lacte confectae: *non ſolum non accepit mea dona, ſed etiam aliam mihi miſit placentam*, (quam ſimiliter proferebat anus) quaſi diceret, ne amplius illuc venirem *Schol.* ἄμητά γε legendum putat. *Hemſterh.*

v. 1001. ἐφ' ᾧτε] ἐφ' ᾧτ' pro ἵνα. vid. v. 1142.

v. 1002. πρός] *plus, amplius. In longitudinem vero (extendebatur) pedes LX,* καὶ πρός i. e. *amplius. Suid.*

Πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.

Χρ. Δῆλον, ὅτι τὰς τρόπας τις ἀμοχθηρὸς ἦν.

Ἔπειτα πλατῶν, ἀπ' ἔθ' ἥδεται Φακῇ.

Πρότ' δ' ὑπὸ τῆς πενίας ἅπαντα κατήσθιεν.

Γρ.

v. 1003. ἄλκιμοι] Milesii olim belli studio ardentes, et fortitudine praestantes rerum gestarum gloria floruerunt, donec sensim voluptatibus deliniti, vinoque, teste Eubulo, dediti a pristina deflecterent virtute, in mollitiem delapsi. Samiorum autem rex Polycrates bellum inchoaturus, oraculum consuluit, annon Milesios sibi socios adiungeret? a quo hoc tulit responsum: πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι. vide *Scholia* quae rem bis aliter adhuc narrant. Dicitur autem proverbium de rerum in peius commutatione. Facete autem inuenis iactat prouerbium in vetulam, quae olim formosa puella, nunc senio atque rugis turpata, neminem amplius ad amorem allicere queat.

v. 1005. ἔπειτα πλατῶν] Pro ἔπειτα legendum esse ἐπείγε censet *Kuster.*, vti hic versus cum antecedenti connectatur: sin minus, tres sequentes versus vetulae adsignandos; a quo tamen discedit *Hemsterh.* vulgatae inhaerens lectioni, quae hosce versus vrbane iocanti Chremylo adscribit. Quodsi enim, δῆλον ὅτι, post ἔπειτα repetas, commodus hic enascitur sensus: *porro* (apparet) *eum iam ditatum haud amplius delectari lentibus, qui antea egestate adactus quoslibet viles cibos deuorabat* i. e. ad te, tam turpem vetulam, animum adiungebat. Praeterea, mea quidem sententia, omnis hic euanescerent lepos, si istos aniculae versus tribuas, cuius amorem lenti viliſſimo tenuiorum cibo, facile fastidium parienti, facete adsimilat Chremylus.

Γρ. Καὶ μὴν προτῆ γ' ὀσημέραι, νὴ τὼ θεώ,
Ἐπὶ τὴν θύραν ἐβάδιζεν αἰεὶ τὴν ἐμήν.
Χρ. Ἐπ' ἐκφοράν. Γρ. Μὰ Δί' ἀλλὰ τῆς φωνῆς μόνον
Ἐρῶν ἀκῆσαι. Χρ. τῆ λαβεῖν μὲν ἦν χάριν. 1010
Γρ. Καὶ νὴ Δί', εἰ λυπημένην γ' αἴσθοιτό με,
Νιτάριον ἂν καὶ Βάτιον ὑπεκορίζετο.
Χρ. Ἔπειτ' ἴσως ἤτησ' ἂν εἰς ὑποδήματα.

Γρ.

v. 1007. νὴ τὼ θεώ] iusiurandum mulierum. ὄρκος κατὰ δήμητρος καὶ κόρης. *Hesych.*

v. 1009. ἐπ' ἐκφοράν] duplicem hic admittit significatum; notat enim tam rerum ex aedibus exportationem, quam elationem mortui ad sepulcrum. Posteriori significatione haec vox occurrit etiam apud Aelian. v. h. Lib. VII. C. 4.: καὶ ἐπὶ τὴν ἐκφορὰν αὐτῶν παρεκάλει τὰς φίλας. Sensus igitur hic est: *Ad fores tuas perpetuo accedebat, vel vt dona a te accepta exportaret, vel obitum tuum exspectaret, tibique iret exsequias, sperans, sese ex asse fore haeredem.*

v. 1010. τῆ λαβεῖν] Vetulae, iuuenem se vocis suae audiendae gratia frequentasse adfirmanti, lepide respondet Chremylus: *Tum demum, quando a te capiebat munera, voce tua, alioquin ipsi ingrata, delectatum fuisse crediderim.*

v. 1012. νιτάριον καὶ βάτιον] Tanaq. Fab. νησσάριον *anaticulam*: et φάττιος, *columbam*, iure censet legendum, vt est in Plauti asinaria. Fabrum secutus est Bentlei.

ὑπεκορίζετο] *subblandiebatur*, a κόρη, *puella.*

Γρ. Μυστηρίοις δὲ τοῖς μεγάλοις ὀχθμένην
Ἐπὶ τῆς ἀμάξης, ὅτι προσέβλεψέν μέ τις,
Ἐτυπτέμην διὰ τοῦθ' ὅλην τὴν ἡμέραν.
Οὕτω σφόδρα ζηλότυπος ὁ νεανίσκος ἦν.
Χρ. Μόνος γὰρ ἤδετ', ὡς ἔοικεν, ἐσθίων.
Γρ. Καὶ τάς γε χεῖρας παγκάλως ἔχειν μ' ἔφη.
Χρ. Ὁπότε προτείνοιέν γε δραχμὰς εἴκοσιν.

Γρ.

v. 1014. *μυστηρίοις*] Vide v. 746. Ariſtophanis adhuc tempore curru ad myſteria frequentanda vehi licitum erat mulieribus, quod deinde, teſte *Aeliano* v. h. Lib. XIII. C. 24. lege, cuius auctor orator erat Lycurgus, fuit prohibitum, et ſimul mulcta ſex millium denariorum (teſte Plutarcho) contra eam facientibus conſtituta, quam ipſius Lycurgi vxor, lege neglecta, prima ſoluit. Sollemne autem erat amatoribus, mulieres, ad quas animum adiecerant, ad eum locum, vbi agebantur myſteria, deducere, ſumtus quoque vehiculo aliisque rebus ſuggerentes.

v. 1016. *ἐτυπτόμην*] *τύπτειν Kuſter.* de caſtigatione, quae fit verbis, hic vult intelligi: quod *Hemſterh.* tamen proprio accipit ſignificatu, quo ſcilicet vetulae, ex nimia libidine inſanientis, rabies eleganter exprimatur, quae iuuenis, lucri cauſa amorem ſimulantis, iniurias atque verbera non modo aequo perpeſſa eſt animo, verum etiam iis adeo admodum delectata, vere et ex animo ſe amari ſibi perſuadens.

v. 1018. *ἤδετο — ἐσθίων*] *ſolus bona tua comedere geſtiebat.*

v. 1020. *δραχμὰς*] vide v. 983.

Γρ. Ὄζειν τε τῆς χρόας ἔφασκεν ἡδύ με.
Χρ. Εἰ Θάσιον ἐνέχεις, εἰκότως γε, νὴ Δία.
Γρ. Τὸ βλέμμα θ' ὡς ἔχοιμι μαλακὸν καὶ καλόν.
Χρ. Οὐ σκαιὸς ἦν ἄνθρωπος· ἀλλ' ἠπίσατο
Γραὸς καπρώσης τἀφόδια καὶ τεσθίειν. 1025
Γρ. Ταῦτ' ἔν ὁ θεὸς, ὦ φίλ' ἄνερ, ἐκ ὀρθῶς ποιεῖ,
Φάσκων βοηθεῖν τοῖς ἀδικουμένοις ἀεί.
Χρ. Τί γὰρ ποιήσει, φράζε, καὶ πεπράξεται.
Γρ. Ἀναγκάσας δίκαιόν ἐστι, νὴ Δία,
Τὸν εὖ παθόνθ' ὑπ' ἐμοῦ, πάλιν μ' ἀντευποιεῖν· 1030

Ἡ

v. 1021. ὄζειν τε τῆς χρόας] *Duker.* genitiuum χρόας per ellipſin praepoſitionis ἐκ explicat: ἔφασκε ἡδὺ (τι) ὄζειν ἐκ τῆς χρόας μου. *Suid.* interpretatur, ὀσμὴν ἡδεῖαν εἶναι ἀπὸ τοῦ σώματός μου: vnde etiam ἀπὸ poteſt ſubintelligi: qua ellipſi admiſſa, genitiuus μοῦ in μέ eſt mutandus. χρόα, proprie, *color*, cutem interdum quoque ſignificat. Dicitur etiam χροιά, ι inſerto. *Hemſterh.* lectionem τὴν χροὰν praefert.

v. 1022. θάσιον] Vinum Thaſium, in inſula Thaſo, iuxta Thraciam ſita, natum ſuauiſſimi erat ſaporis atque odoris.

ἐνέχεις] pro ἐνέχεες, quod *Schol.* interpretatur ἐκίρνας, *miſcebas.* Suauitas, inquit, odoris, quem laudabat iuuenis, ex vino Thaſio a te infuſo, adflabatur.

v. 1024. σκαιὸς] vide v. 46.

v. 1025. τἀφόδια] pro τὰ ἐφόδια, ex ἐπὶ et ὁδὸς, proprie *viatica* ſecundum *Schol.* hinc etiam bona et facultates.

v. 1030. εὖ παθόντα] εὖ παθεῖν ὑπό τινος ſignificat *beneficiis ab aliquo adfici.* Aelian. v. h. Lib. XIII. C. 42. πολλάκις ὑπ' ἐμοῦ εὖ παθόντες; diuiſim eſt ſcribendum.

Ἢ μηδ' ὁτιῦν δίκαιον ἀγαθόν ἐς' ἔχειν.

Χρ. Οὐκῦν καθ' ἑκάστην ἀπεδίδου τὴν νύκτα σοι;

Γρ. Ἀλλ' ἀδέποτέ με ζῶσαν ἀπολείψειν ἔφη.

Χρ. Ὀρθῶς γε. νῦν δέ γ' ἐκ ἔτι ζῆν σ' οἴεται.

Γρ. Ὑπὸ τῦ γὰρ ἄλγυς κατατέτηκ', ὦ φίλτατε.

Χρ. Οὐκ· ἀλλὰ κατασέσηπας, ὥς γέ μοι δοκεῖς.

Γρ. Διὰ δακτυλίυ μὲν ἂν ἐμέ γ' ἂν διελκύσαις.

Χρ. Εἰ τυγχάνει γ' ὁ δακτύλιος ὢν τηλία.

Γρ.

v. 1031. ἢ μηδ' ὁτιῦν] *ne tantillum quidem* (i. e. ex bonis meis) *illum habere eſt aequum.* Suauius vt ſonet verſus, ἢ μήδ' ὁτιῦν ἀγαθὸν δίκαιον ἔς' ἔχειν, legit Hemſterh.

v. 1032. ἀπεδίδου] ſcil. χάριν.

v. 1034. ὀρθῶς γε] *recte quidem*, inquit Chremylus; *nam adeo iam es decrepita, vt te pro mortua iure habere poſſit.*

v. 1035. κατατέτηκα] a κατατήκω: *colliquefacio, emacero.*

v. 1036. κατασέσηπας] Ridicule dicit non contabuiſti, ſed potius es putrefacta, ſcil. ſenio.

v. 1037. διὰ δακτυλίυ] moerore ſe adeo fuiſſe conſumtam, ait, graeilemque redditam, vt per annulum poſſet pertrahi.

v. 1038. τυγχάνει] τυγχάνοι recte legendum eſſe putat *Kuſter.* contradicente tamen *Hemſterh.*

ὢν] abundat.

τηλία] Plures huius vocis ſunt ſignificationes, quarum nulla huic loco magis conuenire videtur, quam

Γρ. Καὶ μὴν τὸ μειράκιον τοδὶ προσέρχεται,
Οὗπερ πάλαι κατηγορῆσα τυγχάνω· 1040
Ἔοικε δ' ἐπὶ κῶμον βαδίζειν. Χρ. Φαίνεται·
Στέφανόν γέ τοι καὶ δᾷδ' ἔχων πορεύεται.

cribri ambitus. τηλία att. pro σηλία, quod deriuatur a σήθω, *quatio*, *moueo*. Cribrum enim inter cernendum quatitur. Dicenti vetulae adeo se iunceam esse factam, vt vel per annulum posset penetrare, Chremylus, satis adhuc crassam eam videns, per iocum respondet; haud negauerim, si modo ille annulus cribri pollinarii habeat ambitum.

v. 1041. ἐπὶ κῶμον] κῶμος, *Deus praeses comessationum, hominumque luxu diffluentium*. Inde significat etiam conuiuium lautum, et quamlibet comissationem: vt apud Aelian. v. h. Lib. XIII. C. 1. ἦν δὲ ἄρα ὁ κῶμος αὐτῶν, ἔτε αὐλητρίδες, ἔτε αὐτὰ δήπε τὰ τῶν μειρακίων τῶν κατὰ πόλιν, ἀλλὰ πεύκαι μὲν ἦσαν: et paullo post: κλάδας δὲ πιτύων νεοδρεπεῖς ἀποκλάσαντες, εἶτα τέτοις ἑαυτὰς διαπλέξαντες, εἰργάζοντο στεφάνας. *Erat autem comissatio eorum non tibicinae, neque vero illa, quibus adolescentes vrbani vtuntur, sed taedae erant. Ramos vero recentes de pinubus detrahendo, iisque redimiendo se ipsos, fecerunt coronas.* Auget suspicionem vetulae Chremylus, quo magis anum incendat.

v. 1042. στέφανον — καὶ δᾷδ'] Comissatum euntes coronam et facem gestare solebant, quod ex supra citato Aeliani loco adparet.

ΔΡΑ-

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

TRIMETRI IAMBICI.

ΝΕΑΝΙΑΣ, ΓΡΑΥΣ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἀσπάζομαι. Γρ. τί φησιν; Νε. ἀρχαία φίλη,
Πολιὰ γεγένησαι ταχύ γε, νὴ τὸν ἡρανόν.
Γρ. Τάλαιν' ἐγὼ τῆς ὕβρεος, ἧς ὑβρίζομαι.
Χρ. Ἔοικε διὰ πολλῶ χρόνω σ' ἑωρακέναι.
Γρ. Ποία χρόνω, ταλάνταθ', ὃς παρ' ἐμοὶ χθὲς ἦν.

Χρ.

v. 1043. *τί φησιν*] Dedignatur iuuenem alloquio vel pudore vel dolore. *Girard.*

ἀρχαία] ἀρχαῖος, *aetate grauis, antiquus:* it. *ſtultus, ineptus*, vt apud Platon. in Euth. καὶ ἀρχαιότερος εἶ τῶ δέοντος.

φίλη] iron.

v. 1044. *ταχὺ*] ideo a iuuene dici cenſet *Girard.* quod, coma vetulae negligenter compoſita, cani adparebant, quos antea ſtudioſe occultauerat. Sed, quum pretioſa veſte, vt ex ſequentibus patet, eſſet induta, eam quoque ſedulo capitis ornatus geſſiſſe curam, eſt veriſimile. Iuuenis igitur, vt ego arbitror, iam ditior factus, libere, quae ſentit, eloquitur. *ταχὺ* igitur ad *χθὲς* eſt referendum, quaſi dicat: *quae heri nondum dicere audebam, hodie, mutata ſorte, aperte et ingenue pronuntio.*

v. 1047. *ποίᾳ*] pro quo *πόσῳ* legendum putat *Duker.* quia *ποῖος* notat qualitatem.

Χρ. Τἀναντίον πέπονθε τοῖς πολλοῖς ἄρα·
Μεθύων γὰρ, ὡς ἔοικεν, ὀξύτερον βλέπει.
Γρ. Οὔκ· ἀλλ' ἀκόλαστός ἐστιν αἰεὶ τὰς τρόπας. 1050
Νε. Ὦ Ποντοπόσειδον, καὶ θεοὶ πρεσβυτικοὶ,

Ἐν

ταλάντατ'] *miserrime.* Inuehit in Chremylum, a quo ludibrio se quoque haberi intelligit.

v. 1048. τοὐναντίον πέπονθε] αὐτὸς τοῦτο ἔπαθεν apud Graecos significat, *ei hoc accidit* τἀναντίον τοῖς πολλοῖς, *quod multis contra vsu venire solet; Hic* inquit, *iuuenis, vino grauatus acutissime videt, canos nunc tuos, antea ipsum latentes, cernens, ebrietate contra ea aliorum oculos hebetante.*

v. 1050. ἀκόλαστος] *intemperans, proteruus:* ex κολάζω, punio et α priv. κόλασις secundum Etymol. idem est, quod παιδεία, et ἀπαίδευτος apud Graecos hominem inurbanum significat. Iniuriis accensa igitur anus iuuenem illiberalem et agrestem nominat. vide *Hemsterh.*

v. 1051. ὦ Ποντοπόσειδον] *o Neptune pontice*, i. e. *maxime, seu potentissime*, vide *Schol.*

πρεσβυτικοὶ] In magno, quos colebant Deorum numero, principes erant duodecim, quos μεγάλους dixerunt, et primum ab Aegyptiis acceperunt, teste Herod. Eut. IV. Eos vtpote omnium vetustissimos etiam πρεσβυτικοὺς adpellabant, qua voce ad mulieris senectutem iocose et facete adludit poëta. *Schol.* ἐπεὶ γραῦς ἔσιν, ὡς τῷ ὄρκῳ τούτῳ πρεσβυτῶν ὄντος· ἢ ὅ πάντως, ἀλλ' ἐν παιδιᾷ μετ' ἐμπλήξεως φαίνεται καὶ μεγάλης τινὸς ἐμφάσεως χρῆσθαι τούτῳ.

Ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ξυτίδων ὅσας ἔχει; Γρ. Ἆ, ἄ,
Τὴν δᾷδα μή μοι πρόσφερ'. Χρεμυλ. Εὖ μέν τοι λέγει.
Ἐὰν γὰρ αὐτὴν εἰς μόνος σπινθὴρ λάβῃ,
Ὥσπερ παλαιὰν εἰρεσιώνην καύσεται.
Νε. Βάλει διὰ χρόνου πρός με παῖσαι; Γρ. ποῖ, τάλαν;
Νε. Αὐτῇ, λαβοῦσα κάρυα. Γρ. παιδιὰν τίνα;

Νε.

v. 1052. ἐν τῷ προσώπῳ] Haec dicens iuuenis facem vetulae ori propius admouet, vt adcuratius eam intueatur.

ἆ, ἄ,] ſcribendum eſt monente Hemſterhuſio; id quod metri lex flagitat.

v. 1055. εἰρεσιώνην] εἰρεσιώνη fuit ramus oleae, lana amictus, quem, circumpendentibus arborum fructibus, ante aedes ſtatuebant Athenienſes. Narrant autem hunc ritum oraculi reſponſo ad annonae grauitatem famemque leuandam, qua tota regio attica aliquando premebatur, fuiſſe introductum. Per iocum igitur, inquit Chremylus, hanc vetulam, ſenio macieque confectam, facile inſtar aridi oliuae rami, lana velati, iii combuſtum.

v. 1056. βάλει] pro βάλῃ.

διὰ χρόνου] *aliquantisper.*

ποῖ] Quaerit anus anxia: alium enim exſpectabat ludum, quam ipſi deinde proponebat iuuenis.

v. 1057. αὐτῇ] ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ.

λαβοῦσα κάρυα] De nucibus ſermonem eſſe audiens anus quaerit, παιδιὰν τίνα; *qualem ludum?* Fert enim grauiter, adeo ſe amatori ſuo eſſe ludibrio, vt puerilem ludum ipſi offerat.

Νε. Πόσους ἔχεις ὀδόντας; Χρ. ἀλλὰ γνώσομαι
Κἀγωγ', ἔχει γὰρ τρεῖς ἴσως, ἢ τέτταρας.
Νε. Ἀπότισον· ἕνα γὰρ γόμφιον μόνον φορεῖ. 1060
Γρ. Ταλάντατ' ἀνδρῶν, ὡς ὑγιαίνειν μοι δοκεῖς,
Πλυνόν με ποιῶν ἐν τοσούτοις ἀνδράσιν.
Νε. Ὄναιο μέν γ' ἄν, εἴ τις ἐκπλύνειέ σε.

v. 1058. πόσους ἔχεις] Dicendum fuiſſet iuueni; *quot manu habeas nuces?* ſed admodum ridicule et praeter exſpectationem, *quot habeas*, inquit, *dentes*, ſcil. divinabo.

v. 1060. ἀπότισον] *Solue*, *repende*. Si quis in tali ludo numerum vel parem vel imparem haud diuinat, tot nuces rependere cogitur, quot alter manu tenet. Mira igitur vis comica in hoc ineſt loco. Perſalſe iuuenis dicit Chremylo: *Falſus fuiſti in diuinando: vnum igitur perdidiſti dentem, tibi euellendum, vetulaeque dandum, cui vnicus tantum molaris in ore ſupereſt.*

v. 1062. πλυνόν με ποιῶν] πλυνὸς cum acuto in vltima labrum eſt, ſiue vas, in quo quid lauatur: ſed cum acuto in penultima res ipſa, quae lauatur. *Schol.*

πλυνόν με ποιῶν] Pro labro me habens, in quo ſordes veſtium eluas, i. e. *in quod probra atque conuicia, tanquam ſordes, ingeras.* Nam πλύνειν apud veteres ſignificat *maledicere*, *obiurgare*; vt et Menander in quodam loco ait: ἐὰν κακῶς μὲ τὴν γυναῖχ' ὅτως λέγῃς, τὸν πατέρα, καὶ σὲ τούς τε σοὺς ἐγῶ πλυνῶ: *Si vxori meae ſic maledixeris, patrem tuum, et te tuosque probe lotos reddam. Suid.* ex Artemid. Lib. II. C. 4.

ἐν τοσούτοις] ἐν ſaepe ſignificat *inter*, *coram*.

v. 1063. ὄναιο] praeſ. opt. ab ὄνημαι, vel ὄναμαι, *iuuor*, *vtilitatem percipio*.

Χρ. Οὐ δῆτ', ἐπεὶ μὲν νῦν καπηλικῶς ἔχει.
Εἰ δ' ἐκπλυνεῖταί τοῦτο τὸ ψιμύθιον,
Ὄψει κατάδηλα τῇ προσώπῳ γε τὰ ἕλκη.
Γρ. Γέρων ἀνὴρ ὢν, οὐχ ὑγιαίνειν μοι δοκεῖς.
Νε. Πειρᾷ μὲν ἔν ἴσως σε, καὶ τῶν τιτθίων
Ἐφάπτεταί σου, λανθάνειν δοκῶν ἐμέ.
Γρ. Μὰ τὴν Ἀφροδίτην, οὐκ ἐμοῦ γ', ὦ βδελυρὲ σύ.

Χρ.

ἐκπλύνειε] proprio hic ponitur significatu. *Admodum tibi*, inquit iuuenis, *conduceret, si quis te anum sordidam atque impuram velit lauare.*

v. 1064. καπηλικῶς] a κάπηλος, vide v. 435. κάπηλος significat etiam *cauponem, vina adulterantem, et inde generaliter fraudulentum, dissimulanter agentem.* Quare καπηλικῶς ἔχειν etiam de mulieribus vsurpatur, quae mores habent meretricios, quibus, dum placere student, omnia sunt fucata, quaeque vel ad vultus cutisque vitia occultanda, vel ad augendam formam malas cerussa oblinunt: vt apud Aelian. v. h. Lib. XII. C. 1. γυναικῶν καπηλικῶς τῷ κάλλει χρωμένων ἔργα: illas autem mulieres faciem coloribus ac medicamentis pinxisse, paullo ante dixerat Aelianus.

v. 1066. ἕλκη] ἕλκος proprie *vestis lacera:* metaphorice *cicatrix, ruga.*

v. 1067. γέρων ἀνὴρ ὤν] Quum senex es, inquit anus, prae nimia senectute, animi viribus debilitatis, delirare mihi videris.

v. 1068. πειρᾷ] vt apud Aelian. v. h. Lib. XII. C. 1. ὅτι γυναικὸς ἄλλης μετ' αὐτὴν οὐκ ἠξίωσε πειραθῆναι κύρος. vide v. 150.

κἄτα τῶν] pro quo *Kuster. Hemsterh.* et alii legunt καὶ τῶν.

Χρ. Μὰ τὴν Ἑκάτην, ἀ δῆτα· μαινοίμην γὰρ ἄν.
Ἀλλ', ὦ νεανίσκ', ἐκ ἐῶ τὴν μείρακα
Μισεῖν σε ταύτην. Νε. ἀλλ' ἔγωγ' ὑπερφιλῶ.
Χρ. Καὶ μὴν κατηγορεῖ γέ σου. Νε. τί κατηγορεῖ;
Χρ. Εἶναί σ' ὑβριστὴν φησὶ, καὶ λέγειν, ὅτι
Πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.
Νε. Ἐγὼ περὶ ταύτης ἀ μαχοῦμαί σοι. Χρ. Τὸ τί;
Νε. Αἰσχυνόμενος τὴν ἡλικίαν τὴν σὴν, ἐπεὶ
Οὐκ ἄν ποτ' ἄλλῳ τοῦτ' ἐπέτρεπον ποιεῖν.
Νῦν δ' ἄπιθι χαίρων, συλλαβὼν τὴν μείρακα.
Χρ. Οἶδ' οἶδα τὸν νοῦν· ἀκέτ' ἀξιοῖς ἴσως
Εἶναι μετ' αὐτῆς. Γρ. ὁ δ' ἐπιτρέψων ἐστί τίς;

v. 1071. *μὰ τὴν Ἑκάτην*] Monet his verbis aniculam, non per Venerem, ſed per Hecaten, noctis Deam, ereboque potentem, illi potius eſſe iurandum.

μαινοίμην] Deſiperem, inquit, ad talem ſi adiicerem animum.

v 1072. *ἐκ ἐῶ*] praeſ. pro fut. *ἐάσω*.

τὴν μείρακα μισεῖν] per ludibrium aeque haec dicit Chremylus, ac iuuenis ea, quae ſequuntur.

v. 1077. *ἀ μαχοῦμαι*] fut. 2. med. a *μάχομαι*. *Nolo*, inquit, *tecum certare, hanc iuuenculam tibi conceſſurus.*

τὸ, τί] Quare. *τὸ* abundat.

v. 1080. *συλλαβὼν*] *συλλαμβάνειν*, interdum ſignificat, ſecum abducere, vt apud Sophocl: in Trachin. v. 1151. *παίδων δὲ τὰς μὲν ξυλλαβοῦσ' αὐτὴ τρέφει.* vid. Bergl.

v. 1082. *ὁ δ' ἐπιτρέψων ἐστί τίς;*] *Schol.* haec verba quoque Chremylo poſſe adſignari cenſet, hoc ſenſu:

Νε. Οὐκ ἂν διαλεχθείην διεσπεκλωμένῃ
Ὑπὸ μυρίων ἐτῶν γε καὶ τρισχιλίων.
Χρ. Ὅμως δ', ἐπειδὴ καὶ τὸν οἶνον ἠξίεις
Πίνειν, συνεκποτέ' ἐσί σοι καὶ τὴν τρύγα.
Νε. Ἀλλ' ἔσι κομιδῆ τρὺξ παλαιὰ καὶ σαπρά.

Χρ.

Quis eſt, qui tibi eam deſerere permittat? i. e. *quo iure, quaque iniuria eam derelinquere audeas?* Rectius tamen vetulae ſecundum *Hemſterh.* videntur tribuenda, hanc in ſententiam: *Quis, quaeſo, aequum iudicet, me, optime de hoc iuuene meritam, nunc contemtam deſeri?*

v. 1083. διαλεχθείην] aor. 1. opt. paſſ. a διαλέγομαι, cum datiuo, *colloquor.* καὶ διαλέγεσθαι, τὸ συνεσιάζειν. καὶ διαλέγοιντο γυναιξίν· ὁμιλοῖεν, ἢ συνεσιάζοιεν. ἕτως ἱεροκλῆς. *Suid.* Confer. Pollux. II. 125.

διεσπεκλωμένῃ] ἤγουν ἐξηραμένῃ, γεμιηθείσῃ, ἐν τῇ συνεσίᾳ κατατετριμμένῃ. *Schol.* a διασπεκλόω, quod deriuatur a διαπλέκω per metatheſin litterarum inſerto σ. Secundum Polluc. V. 93. melius ſcribitur σπλεκῶν.

v. 1084. ὑπὸ μυρίων ἐτῶν] δέον εἰπεῖν ἀνδρῶν, ἐτῶν εἶπε, σκώπτων αὐτὴν, ὡς γραῦν. *Scholiaſtes*, cui ſuffragatur *Hemſterhuſius*, quamuis alii τὸ ἐτῶν, per *amicos*, *ſodales* interpretentur: ab ἕτης, *ſodalis*, *amicus*, h. l. *amaſius.*

v. 1086. συνεκποτέ ἐσί] συνεκποτέα att. pro συνεκποτέον. *Simul etiam ebibenda tibi eſt ipſa facx.* Hoc dicitur in eum, qui rem, quam adgreſſus eſt, deinde negligit: *Suid.* Senſus eſt: *quam aetate et venuſtate adhuc vigentem amaſti, nunc, fornia deleta, haud decet te faſtidire.*

v. 1087. σαπρά] σαπρὸς non ſolum dicitur *putris* ſed etiam *vetuſtus*, *aetate confectus*: vt apud comicum noſtrum: ὅτι γέρων ὢν καὶ σαπρός. vide *Suid.*

Χρ. Οὐκοῦν τρύγοιπος ταῦτα πάντ' ἰάσεται.
Νε. Ἀλλ' εἴσιθ' εἴσω· τῷ θεῷ γὰρ βάλομαι
Ἐλθὼν ἀναθεῖναι τὰς στεφάνας τάς δ', ἃς ἔχω.
Γρ. Ἐγὼ δέ γ' αὐτῷ καὶ φράσαι τι βάλομαι.
Νε. Ἐγὼ δέ γ' ἁκ εἴσειμι· Χρ. θάρρει, μὴ φοβοῦ
Οὐ γὰρ βιάσεται. Νε. πάνυ καλῶς τοίνυν λέγεις.
Ἱκανὸν γὰρ αὐτὴν πρότερον ὑπεπίτταν χρόνον.
Γρ. Βάδιζ'· ἐγὼ δέ σε κατόπιν εἰσέρχομαι.

M 4 Χρ.

v. 1088. τρύγοιπος] *qualus, seu vas vimineum, per quod mustum de torculari fluens transmittitur, densius autem si quid est, ab eodem retinetur.* Vti cum faece animum contulit, ita iocullariter adolescentem cum qualo comparat. *Tu*, inquit, *si quid erit in anu, unde commodum capere possis, cape, et boni consule; caetera, quae minus placebunt, abiice.* vide *Girard.*

v. 1093. βιάσεται] Facete. ὁ ποιοῦσιν οἱ ἄνδρες, τοῦτο ἐπὶ τῆς γραὸς φησι. *Schol.*

v. 1094. ἱκανὸν] pro ἱκανῶς.

ὑπεπίττων] Diuersae sunt huius vocis significationes. Scholiastae interpretatio huic loco maxime accommodata videtur: ἠσέλγων, ἀντὶ τοῦ κατεφίλων. πιττοῦν δὲ ἔστι κυρίως, τὸ τὰς πλατείας ναῦς πίσσῃ χρίειν. ἔνθεν ἂν μετήνεγκε τὴν λέξιν. ἢ ἀντὶ τοῦ ἐκίνων, συνῆλθον. *Ega*, inquit iuuenis, *longa consuetudine probe hanc cognoui vetulam, ita, vt illam haudquaquam mihi metuendam esse, certus sciam.*

v. 1095. βάδιζε] adeo iuuenis amore saucia erat anus, vt e vestigio illum sequeretur. Hanc igitur rabiem magnopere miratur Chremylus.

Χρ. Ὡς εὐτόνως, ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ γραΐδιον,
Ὥσπερ λεπὰς, τῷ μειρακίῳ προσίσχεται.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΥ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΤΡΙΜΕΤΡΟΙ ΙΑΜΒΙΚΟΙ.

ΚΑΡΙΩΝ, ΕΡΜΗΣ.

Τίς ἔσθ' ὁ κόπτων τὴν θύραν; τετὶ τί ἦν;
Οὐδεὶς ἔοικεν· ἀλλὰ δῆτα τὸ θύριον
Φθεγγόμενον ἄλλως κλαυσιᾷ. Ἑρ. σέ τοι, σέ τοι
Λέγω, Καρίων, ἀναμένειν. Καρ. Οὗτος, εἰπέ μοι·
Σὺ τὴν θύραν ἔκοπτες ἀτωστὶ σφόδρα;

Ἑρ.

v. 1097. λεπὰς] ostrei genus, adeo saxis adhaerescens, vt aegre ab iis auellatur. vid. *Schol.*

v. 1099 οὐδεὶς ἔοικεν] Ianua grauiter pulsata, miratur Carion, adparere neminem.

v. 1100. κλαυσιᾷ] *flet ianua*, per prosopopoeiam: metaphora ducta a pueris caesis, eamque ob rem misere eiulantibus.

ἄλλως] *temere*, *forte*, *incerta de causa*: Aelian. v. h. L. II. C. 13. καὶ παρῆν ἐκ ἄλλως: *aderat non temere*: et Dio Cass. XLV. p. 270. καὶ ἐκεῖ τὸν Ὀκταβίον εὑρὼν, ἄλλως ἀναβεβηκότα.

σέ τοι] *te*, *dico* i. e. *te volo*. Cario nemine adparente in aedes rediturus a Mercurio reuocatur, sese modo aduenire simulante. τοι abundat.

Ἑρ. Μὰ Δί' · ἀλλ' ἔμελλον · εἶτ' ἀνέῳξάς με φθάσας ·
Ἀλλ' ἐκκάλει τὸν δεσπότην τρέχων ταχύ,
Ἔπειτα τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία,
Ἔπειτα τὰς θεράποντας · εἶτα τὴν κύνα ·
Ἔπειτα σαυτὸν · εἶτα τὴν ὗν. Καρ. εἰπέ μοι,
Τί δ' ἐστίν; Ἑρ. Ὁ Ζεύς, ὦ πόνηρε, βάλεταί
Ἐς ταυτὸν ὑμᾶς συγκυκήσας τρύβλιον,
Ἁπαξάπαντας εἰς τὸ βάραθρον ἐμβαλεῖν.
Καρ. Ἡ γλῶττα τῷ κήρυκι τῶτων τέμνεται.
Ἀτὰρ διατί γε ταῦτ' ἐπιβλεύει ποιεῖν
Ἡμᾶς; Ἑρ. ὁτιὴ δεινότατα πάντων πραγμάτων

v. 1103. ἔμελλον] scil. κόπτειν.

ἀνέῳξάς με φθάσας] ad verbum: *aperuisti me praeuertens:* i. e. *prius aperuisti, quam pulsabam.*

v. 1107. ἔπειτα σαυτὸν] Mercurius, totam Chremyli familiam euocari iubens, admodum facete et comice canem inter et porcum nominat Carionem.

v. 1109. συγκυκήσας] ex συν et κυκάω, *commisceo.*

v. 1110. βάραθρον] vide v. 431.

v. 1111. ἡ γλῶττα] Victimarum linguas Mercurio sacrificabant, in ignem illas coniicientes. vid. Apollon. Rhod. comment. graeca: διὰ τὴν ἑρμηνεῖαν, *propter beneficium interpretationis:* Duplex igitur potest esse sensus: *Taline Deo, tam infausta nobis nuntianti, victimarum linguas excisas amplius sacrificemus?* vel: *hic tam ingrata nobis adportans, dignus est, cui lingua praecidatur, vt praemium nuncio dignum ferat.* Laeta enim nunciantibus mercedem dare solebant.

Εἴργασθ'. ἀΦ' ἧς γὰρ ἤρξατ' ἐξαρχῆς βλέπειν
Ὁ Πλοῦτος, ἀδεὶς ἀ λιβανωτὸν, ἀδάΦνην,
Οὐ ψαιστὸν, ἀχ ἱερεῖον, ἀκ ἀλλ' ἀδεές
Ἡμῖν ἐπιθύει τοῖς θεοῖς. Καρ. μὰ Δί'· ἀδέ γε
Θύσει. κακῶς γὰρ ἐπεμελεῖσθ' ἡμῶν τότε.
Ἑρ. Καὶ τῶν μὲν ἄλλων μοι θεῶν ἧττον μέλει.
Ἐγὼ δ' ἀπόλωλα κἀπιτετριμμαι. Καρ. σωΦρονεῖς.
Ἑρ. Πρότερον γὰρ εἶχον μὲν παρὰ ταῖς καπηλίσιν
Πάντ'

v. 1114. ἀΦ' ἧς γὰρ ἤρξατο ἐξ ἀρχῆς] *eodem momento, quo visum Plutus recepit.*

v. 1115. λιβανωτὸν] vide v. 703.

δάΦνην] frondes laureas sertis Deorum implicabant.

v. 1116. ψαιστὸν] vide v. 138.
ἱερεῖον] *quaelibet victima, hostia.*

v. 1119. καὶ τῶν μὲν ἄλλων] Hoc versu tritum illud sermione prouerbium continetur: *proximus sum egomet mihi.*

v. 1120. κἀπιτέτριμμαι] vide v. 351.

σωΦρονεῖς] ἀντὶ τῆ μόλις ἐπεσράΦης· ἢ καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις. *Schol.* Alii interpretantur: *bene sapis, qui fortunas tuas funditus euersas nunc perspicias.* Sed, vt ego arbitror, rectius ad versum antecedentem refertur, in hanc sententiam: *Admodum sapis, qui, de salute tua tantum sollicitus, reliquorum Deorum commoda negligis.*

v. 1121. καπηλίσιν] vide v. 435. Mercurius furum quoque praeses fuit, eamque ob rem a cauponibus cultus, vinum adulterare, et emtores quouis modo fallere solitis.

Πάντ' ἀγάθ' ἕωθεν εὐθύς· οἰνῶττων, μέλι,
Ἰσχάδας, ὅσ' εἰκός ἐστιν Ἑρμῆν ἐσθίειν·
Νυνὶ δὲ πεινῶν, ἀναβάδην ἀναπαύομαι.
Καρ. Οὐκῶν δικαίως, ὅς τις ἐπείρεις ζημίαν
Ἐνίοτε, τοιαῦτ' ἀγάθ' ἔχων. Ἑρ. οἴμοι τάλας,
Οἴμοι

v. 1122. ἕωθεν] *mane, diluculo:* ab ἕως, aurora pro ἠώς.

οἰνῶττων] *mazam cum vino ſubactam.* Alii dicunt eſſe genus placentae ex vino et melle confectum. *Suid.*

v. 1124. ἀναβάδην] *Pedes in altum ſublatos habere et dormire* interpretatur *Suid.* cum *Schol.* De via enim et curſu laſſi ita iacentes recreantur; quae interpretatio, Mercurio, Deorum nuncio, perpetuo huc illuc curſitanti, conuenire videtur. vid. *Bergl.* Vertit autem Kuſter. *in ſublimi*, cui verſioni auctoritatem adfert locus ex Acharn. Act. II. Scen. III. πῶς ἔνδον, εἶτ' ἀκ ἔνδον· ὁ νοῦς μὲν ἔξω, συλλέγων ἐπύλλια, ἀκ ἔνδον· αὐτὸς (εὐριπίδης) ἀναβάδην ποιεῖ τραγῳδίαν. *Quomodo fieri poteſt, vt ſit intus, et non intus? Mens quidem foris, colligens verſiculos, non eſt intus: ipſe vero* (Euripides) *intus eſt, et in ſublimi loco tragoediam componit.* vide *Suid.* Inquit igitur Mercurius: *Ego, Deorum nuncius, antea vltro citroque curſitando magnopere occupatus nunc, aliis otiantibus Diis, in ſublimi quoque ceſſatione torpeo, cunctis vacuus negotiis.*

v. 1125. ὅσις ἐπείρεις ζημίαν ἐνίοτε] Iure, inquit, plecteris. Nam fraudatorum furumque praeſes, munera ab iis accipis, et nihilominus tamen in damnum eos, ſaepenumero incurrere finis, quum deprehenſi grauiter mulctantur.

Οἴμοι πλακοῦντος, τὴν τετράδι πεπεμμένην.

Καρ. Ποθεῖς τὸν ἀπαρέντα, καὶ μάτην καλεῖς.

Ἑρ. Οἴμοι δὲ κωλῆς, ἣν ἐγὼ κατήσθιον.

1130 Κα. Ἀσκωλίαζ' ἐνταῦθα πρὸς τὴν αἰθρίαν.

Ἑρ

v. 1127. *οἴμοι πλακοῦντος*] *οἴ* cum nominatiuo et accuſat. perſonae conſtruitur; frequenter cum datiuo: vt hoc loco, adiecto genitiuo rei, πλακοῦντος, vbi ſubaudiendum eſt ἕνεκα. *Hei mihi! propter placentam, qua nunc ſpoliatus ſum.*

τὴν τετράδι] pro τῇ ἐν. Quartus cuiusque menſis dies Mercurio erat ſacer, quo dona ei ferebant. vid. *Schol.*

πεπεμμένην] partic. perf. paſſ. a πέπτω.

v. 1128. *ποθεῖς τὸν*] Narrat *Schol.* Herculem, cum Iaſone Colchida petentem, in itinere ad inſulam quandam adpuliſſe, Hylamque dilectum ad aquam hauriendam miſiſſe. Hunc vero a Nymphis raptum diu ab Hercule fruſtra eſſe quaeſitum, tandem hanc vocem audiente, ποθεῖς κ. τ. λ. eaque verba in prouerbium deinde abiiſſe.

v. 1129. *κωλῆς*] κωλὴ, *anteriores partes victimae, ſiue armi.* Armus vero Mercurio eſt ſacer. Intelligit iuncturas ſine articulos, qui ex oſſibus conſtant. Perſtringit igitur Athenienſes, vt oſſa Diis immolantes. v. *Schol.*

ἣν] pro quo ἧς, vt magis atticum ſcribit *Hemſterh.*

v. 1130 *ἀσκωλίαζε*] Caper, qui obeſt vitibus, ceu grata hoſtia, Libero ſacrificabatur. Phornut. τὸν δὲ τράγον αὐτῷ θύεσι διὰ τὸ λυμαντικὸν δοκεῖν τῶν ἀμπέλων. ἀσκώλια igitur in Bacchi honorem inſtitutum

Ἑρ. Σπλάγχνων τε θερμῶν, ὧν ἐγὼ κατήσθιον.
Καρ. Ὀδύνη σε πρὸς τὰ σπλάγχν' ἔοικ' ἐπισκέφειν.
Ἑρ. Οἴμοι δὲ κύλικος ἶσον ἴσῳ κεκραμένης.

Καρ.

a ruſticis Athenienſibus fuit feſtum, ἀπὸ τῦ ἀσκῦ, ab *vtre* dictum, quia in vtres, ex pellibus hircinis confectos, oleo inunctos, et vino plenos inſiliebant iuuenes, riſus excitandi cauſſa, ſi, quod plerumque accidit, humi procciderent. Qui autem iis inſiſtebant haud delapſi, victores pronunciabantur, vtrem praemii loco auferentes. v. *Schol.* et *Suid.* In medio autem theatro ponebantur vtres, in quos vno tantum inſiliebant pede. Pollux Lib. II. ἀσκωλιάζειν ἔλεγον τὸ τῷ ἑτέρῳ ποδὶ ἅλλεσθαι. confer. *Heſych.* Originem atque caerimonias huius feſti admodum venuſte depingit Virgilius Georg. Lib. II. v. 380.

Non aliam ob culpam Baccho caper omnibus aris
Caeditur et veteres ineunt proſcenia ludi:
Praemiaque ingentes pagos et compita circum
Theſeidae poſuere: atque inter pocula laeti
Mollibus in pratis vnctos ſaliere per vtres.

v. 1131. σπλάγχνων] dicit θερμῶν, quia viſcera in ſacrificiis vel tota, vel ex parte, cremabantur.

v. 1132. ὀδύνη σε πρὸς τὰ σπλάγχνα] *dolor, quem capis, viſcera tua tentare videtur.* i. e. hoc non te pungit, quod homines ſacrificiorum intermiſſione, Deorum reuerentiam exuant, ſed quod latrante ſtomacho famis ſis impatientiſſimus.

v. 1133. κύλικος, ἶσον ἴσῳ κεκραμένης] *Heu! poculum, in quo vinum pari aquae portione temperatum eſt.* Quaeritur, cur aliis Diis vinum offeratur merum,

Καρ. Ταύτην ἐπιπιὼν, ἀποτρέχων ἐκ ἂν φθάνοις;
Ἑρ. Ἆρ' ὠφελήσαις ἄν τι τὸν σαυτῦ φίλον;
Καρ. Εἴ τι δέει γ', ὧν δυνατὸς εἰμί σ' ὠφελεῖν;
Ἑρ. Εἴ μοι πορίσας ἄρτον τίν' εὖ πεπεμμένον

Mercurio autem aqua dilutum? reſpondetur: quia vinentibus et mortuis praeeſt, et ab vtrisque honore adficitur. *Schol.*

κεκραμένης] partic. perf. a κεραννύω.

v. 1134. ταύτην ἐπιπιὼν] ταύτην ſcil. κύλικα. Cario calicem vini meracioris porrigit Mercurio hiſce verbis: *vbi hoc vinum ebiberis, non properabis hinc decurrere:* ἀποτρέχων pro ἀποτρέχειν. i. e. ſatius duces hic remanere, quam illic, vbi antea fuiſti, languere. *Girard.* Sedata iam ſiti Mercurius deinde Carionem rogat, vti quoque panem atque carnem ad famem expleudam adferat. Non audiendus igitur mihi videtur Biſetus, cui, quod miror, vir pereruditus ſuffragatus eſt, ſibi perſuadens, hic poſt ταύτην ſubaudiendum eſſe πορδήν. Carionem enim, inquit, crepitum emiſiſſe ventris, Mercuriumque illum ebibere iuſſiſſe. Illiberale atque nefandum foret hoc ioculandi genus, leporibus et facetiis Ariſtophanicis plane indignum, in caupomulis adeo haud ferendum.

v. 1135. φίλον] amicum Carionis ſe dicit Mercurius, propterea quod in furtis, domi factis, ſaepe eum iuverat.

v. 1136. ὧν] refertur ad ἐκείνων, quod eſt ſubintelligendum: Integra igitur haec eſt conſtructio: ὠφεληήσω, εἰ δέη γε τινὸς ἐκείνων, ὧν δυνατὸς κ. τ. λ.

v. 1137. πορίσας — δοίης] per pleonaſm. pro ſimplici δοίης.

Δοίης καταφαγεῖν, καὶ κρέας νεανικὸν,
Ὧν θύεθ' ὑμεῖς ἔνδον. Καρ. Ἀλλ' ἐκ ἐκφορά.
Ἑρ. καὶ μὴν ἐπότε τι σκευάριον τῷ δεσπότῃ
Φείλῃ, ἐγώ σε λανθάνειν ἐποίουν ἀεί.
Καρ. Ἐφ' ᾧτε μετέχειν αὐτὸς, ὦ τοιχωρύχε.
Ἦκεν γὰρ ἄν σοι νασὸς εὖ πεπεμμένος.
Ἑρ. Ἔπειτα τῶτόν γ' αὐτὸς ἂν κατήσθιες.
Καρ. Οὐ γὰρ μετεῖχες τὰς ἴσας πληγὰς ἐμοὶ,
Ὁπότε

v. 1138. *νεανικὸν*] magnum quoque Graecis significat, quia, quidquid agunt immenes, vehementer agere solent: sic Pollux Lib. III. C. 20. *ποταμὸς* nominat *νεανικὸς* et Lib. I. C. 10. *δυνάμεις νεανικὰς*.

v. 1139. *ἔκφορα*] exportabilia. Nefas erat quidquam eorum, quae laribus offerebantur, foras efferre. *Quae petis*, inquit, *non sunt efferenda*. Notat *Schol.* *ἐκφορὰν*, *ὀξύτονον*, esse substantiuum, et significare exportationem: In nonnullis quoque sacrificiis hac formula esse vsos secundum Theopompum: *εἴσω δραμὼν αἴτησον· ἀλλ' ἐκ ἐκφορά.*

v. 1142. *ἐφ' ᾧτε*] vide v. 1001. eo tamen discrimine, vt hic infinitiuo, loco accusatiui, praeponatur nominatiuus *αὐτὸς*. *Girard.*

v. 1143. *νασὸς*] est placenta, vel panis calidus cum oleo, cuius thema *νάσασθαι*. *Suid.* Aliter describit *Eustath.*

v. 1145. *ἃ γὰρ μετεῖχες*] Facete causam adfert Cario, quare placentam, quam vouerat, non dedisset Mercurio. In furto enim, inquit, deprehensus atque loris sum caesus, a quo supplicio me, ope tua fretum,

Ὁπότε τι λῃφθείην παναργήσας ἐγώ.

Ἑρ. Μὴ μνησικακήσῃς, εἰ σὺ Φυλὴν κατέλαβες.

Ἀλλ'

haud tutum reddidiſti. Solus igitur ego verberatus, ſolus quoque placentam comedi.

v. 1147. μὴ μνησικακήσῃς, εἰ σὺ Φυλὴν κατέλαβες] μνησικακέω, *veteris ſum memor iniuriae, veterem iniuriam iniquo animo fero.* Ex μνῆσις et κακός. Bello Peloponneſiaco Athenienſes, poſt magnam cladem a Lacedaemoniis victi, iniquas pacis conditiones accipere cogebantur. Forma enim reipublicae gubernandae mutata, triginti viri delecti civitati praeficiebantur. Fuerunt autem omnes ex numero eorum, qui Lacedaemoniorum habebantur amici, qui deinde tyrannicum exercentes dominatum rempublicam miſeris lacerabant modis, bonis ciuibus vel occiſis, vel ex vrbe eiectis, inter quos Thraſybulus, vir ſummi ingenii atque virtutis exſul, Thebanorum auxilio caſtellum Phylam in Attica expugnat, et triginta tyrannis ad Piraeeum proelio deuictis, Critia quoque, illorum principe, interfecto, Piraeeo potitur. Qui erant in vrbe, abrogato triginta tyrannorum imperio, ad omnem controuerſiam cum iis, qui in Piraeeo erant, ſedandam, conſtituerunt Decemviros, qui tamen ipſi poteſtate ſua abutebantur. Pauſanias igitur Lacedaemoniorum rex adfuit cum exercitu, atque Thraſybulum iis, qui in vrbe erant reconciliauit. Quo facto Thraſybulus lata lege cives adeo inreiurando obſtrinxit, quo pollicerentur, omnem diſcordiarum atque iniuriarum fere oblivionem, ne qua diſceſſio ex ante actis naſceretur. vid. Iuſtin. Lib. V. Ad hanc ἀμνησίαν alludit Mercurius, inquiens: *Tu, qui Phylam occupaſti*, i. e.: *qui ditior iam factus ipſum domi habes Plutum, veterum iniuriarum meminiſſe noli, mihique ignoſce.*

Ἀλλ' ἴσθι σύνοικον πρὸς θεῶν δέξασθέ με.
Καρ. Ἔπειτ' ἀπολιπὼν τὰς θεὰς ἐνθάδε μενεῖς;
Ἑρ. Τὰ γὰρ παρ' ὑμῖν ἐστὶ βελτίω πολύ.
Καρ. Τί δέ γ' αὐτομολεῖν αἰσχὸν εἶναί σοι δοκεῖ;
Ἑρ. Πατρὶς γάρ ἐστι πᾶσ', ἵν' ἂν πράττῃ τις εὖ.
Καρ. Τί δῆτ' ἂν εἴης ὄφελος ἡμῖν ἐνθάδ' ὤν;
Ἑρ. Παρὰ τὴν θύραν στροφαῖον ἱδρύσασθέ με.

Καρ.

v. 1151. αὐτομολεῖν] *transfugere:* ab αὐτόμολος, *transfuga* ex αὐτὸς et μολέω, venio.

v. 1152. πατρὶς γὰρ] ſecundum tritum illud: *patria eſt, vbi bene eſt.*

v. 1154. στροφαῖον] στροφαῖος, cognomen Mercurii, ſic dicti, quod ad fores collocaretur fures obſeruatum. Solent enim iſti poſt ianuas deliteſcere, et fraudes ſuas exercere. *Suid.* Ante fores priuatarum quoque aedium Mercurii imago eſt collocata, vt exeuntes conuiuae geſtatas a ſe inter edendum coronas ei imponerent: Aelian. v. h. Lib. II. C. 41. καὶ τὸν στέφανον λαβὼν, ὅτε ἐπανήει μετὰ τὸ δεῖπνον τῷ ἑρμῇ, τῷ πρὸ θυρῶν ἑστῶτι, ἐπέθηκεν αὐτὸν, κατὰ τὸ ἔθος τῶν ἔμπροσθεν ἡμερῶν. Vnde cognominatus eſt Mercurius πυλαῖος, vel στροφαῖος. Indicat quoque haec vox eius aſtutiam atque verſutiam, qua maxime innotuit. Facit mentionem ſimulacri Mercurii, Propylaei dicti, in introitu Athenarum arcis poſiti *Pauſanias* in Attic: κατὰ τὴν ἔσοδον αὐτὴν ἤδη τὴν ἐς ἀκρόπολιν, ἑρμῆν, ὃν προπυλαῖον ὀνομάζουσι, καὶ χάριτας σωκράτη ποιῆσαι, τὸν σωφρονίσκου, λέγουσι.

1155 Καρ. Στροφαῖον; ἀλλ' οὐκ ἔργον ἔσ' οὐδὲν στροφῶν.
Ἑρ. Ἀλλ' ἐμπολαῖον. Καρ. ἀλλὰ πλουτῶμεν· τί ἦν
Ἑρμῆν παλιγκάπηλον ἡμᾶς δεῖ τρέφειν;

Ἑρ-

v. 1155. οὐδὲν στροφῶν] Hac voce alludit ad στροφαῖον inquiens; *non opus eſt in aedibus noſtris ſtrophis* i. e. fraude et fallacia.

v. 1156. ἐμπολαῖον] Sed mercatorem ſcil. me conſtituite. Mercurius apud latinos a mercibus eſt dictus, quaſi mercium curam gerens. Omnium enim negotiorum Deum illum eſſe exiſtimabant. Colebatur autem maxime a negotiatoribus, quippe qui menſuras et pondera et mercaturae quaeſtum inueniſſe credebatur: teſte Diodoro. Vnde etiam cognomen ἐμπολαίου accepit. Dicitur etiam ἀγοραῖος, cognomine generaliori, qui in foro colitur, vt *Suidas* ait. In foro enim iudicia ſunt habita, et conſilia de reipublicae ſalute agitata. Stabat in nobiliſſima Athenienſium porticu, quae ποικίλη dicebatur, Mercurius aeneus, ἀγοραῖος adpellatus. Meminit eius *Pauſanias* in Atticis: ἔστι δὲ πρὸς τὴν στοὰν, ἣν ποικίλην ὀνομάζουσιν ἀπὸ τῶν γραφῶν, ἔστιν ἑρμῆς χαλκοῦς, καλούμενος ἀγοραῖος, καὶ πύλη πλησίον. Huius quoque Mercurii mentionem facit Demoſth. *in Euergum.* Κερδῶος etiam cognominatus eſt Mercurius, tanquam lucri auctor, a κέρδος. *lucrum.* Omne enim lucrum inopinatum Mercurio acceptum referebant. Vnde ſecundum *Suidam* ἑρμαῖον, *lucrum inſperatum*, ſic dictum a primitiis, quae in viis poſitae a viatoribus comedi ſolebant.

v. 1157. παλιγκάπηλον] Secundum Scholiaſten quinque ſunt genera negotiatorum, vtpote αὐτωπόλης, κάπηλος, ἔμπορος, παλιγκάπηλος, μεταβο-

Ερ. Ἀλλὰ δόλιον τοίνυν. Καρ. δόλιον; ἥκιστά γε.

λεὺς, de quorum differentia ipsum vide. παλιγκάπηλος ἐστὶ, ὁ ἀπὸ τῆ ἐμπόρᾳ ἀγοράζων, καὶ πολῶν: Cicero Lib. I. C. 42. de offic. *Sordidi etiam putandi, qui mercantur a mercatoribus quod statim vendant: nihil enim proficiunt, nisi admodum mentiuntur.* Extenuationis igitur et contemtus causa Cario hac voce vtitur.

v. 1158. δόλιον] Celeberrima erant antiquitus in Graecia furta et rapinae, non terra modo sed et mari. Testantur ea complures boum abactiones, hominum plagia, vrbium et agrorum direptiones, quibus tota Homeri poësis est referta. Factitarunt hoc viri non ignobiles, ipsi adeo heroes, non probro sed laudi sibi ducentes: ἂν ἔχοντός πω αἰσχύνην τότε τῆ ἔργε, Φέροντος δέ τι καὶ δόξης μᾶλλον, inquit *Thucydides* iuit. histor. Id vero ex eo confirmat, quod multis suo etiamnum tempore decori sit hoc exercere, tum quod apud vetustissimos poëtas, qui aliquo adpellunt, interrogant subinde, an latrones sint. Inde forte est, quod ab Homero laudatur Autolycus ὃς ἀνθρώπων ἐκέκασο κλεπτοσύνῃ θ' ὅρκῳ τε, *furto ac periurio:* quod a Mercurio dicitur edoctus, quem prisci Graeci furibus praesidere ac praeire censuerunt. At enim maior furti laus habita, si ita caute fieret, vt non deprehenderetur auctor. Vnde *Suid.* τὸ παλαιὸν ἐ διεβέβλητο ἡ κλοπὴ, εἰ μὴ φωραθεὶς ὁ κλέπτων ὑπῆρχεν. Atque hac re potissimum laudatur Autolycus, Sisyphus, aliique vetustiores. *Eucrhard. Feithius* antiqu. Homer. Lib. II. C. 9. Narrat *Pausanias*, statuam Mercurii, cognomine Dolii, ad vrbem Pellenem euntibus occurrere, hominesque eam adorantes, voti sui, qualecunque id demum fuerit, fieri compotes. Mercurius autem δό-

Οὐ γὰρ δόλῳ νῦν ἔργον, ἀλλ' ἁπλῶν τρόπων.

Ερ. Ἀλλ' ἡγεμόνιον. Καρ. ἀλλ' ὁ θεὸς ἤδη βλέπει·

Ὥσθ' ἡγεμόνος ἐδὲν δεησόμεσθ' ἔτι.

Ερ. Ἐναγώνιος τοίνυν γ' ἔσομαι. καὶ τί ἔτ' ἐρεῖς;

Πλέ-

λιος, fuit cognominatus, quia Autolycum arte furandi imbuerat: quod cognomen haud fuit contumelioſum, ſed potius honorificum, ad ſollertiam eius declarandam.

v. 1159. ἡ γὰρ δόλῳ] *Nobis*, inquit Cario, *diuitiis, iam abundantibus, haudquaquam dolo et fallacia ſed morum ſanctitate eſt opus.*

v. 1160. ἡγεμόνιον] Mercurium quoque habebant viarum praeſidem ac indicem, cui ſacros in aceruum congerebant lapides, tum, vt Deo ὁδηγῷ honorem exhiberent, tum vt iis, qui idem tenerent iter, commonſtrarent viam. vide Ioſ. Laurent. var. ſacr. gentil. C. XXIII. Hinc Mercurio, ἡγεμονίᾳ, *viarum ducis*, cognomen indiderunt. Dicitur etiam πομπαῖος, quod animas mortuorum ad orcum deducit. *Suid.* et *Sophocl.* in Aiace. Eodem quoque ſenſu πομπεὺς et πομπὸς, vnde τὸ πομπὸν ſignificat τὸ κηρύκιον, *caduceum*, teſte *Euſtath.* Athenienſes hunc Mercurium Hegemonium iuſſu oraculi dedicaſſe tradit *Schol.*

v. 1161. ὥσθ' ἡγεμόνος] Facete reſpondet Cario: *Quamuis ſis viarum index, nobis tamen duce amplius non eſt opus oculis Pluto iam reſtitutis.*

v. 1162. ἐναγώνιος] i. e. ἀγώνων προεστὰτης, *certaminum* praeſes: ita vocatur a Pindaro Pyth. Od. 2. et ἀγώνιος, quod idem eſt, apud eundem Iſthm. Od. I. et Nem. Ex Aeſchyli Agamem. v. 521. patet, alios quoque Deos ἀγωνίους fuiſſe nominatos, quum dicit,

Πλέτῳ γάρ ἐστι τοῦτο συμφορώτατον,
Ποιεῖν ἀγῶνας μουσικοὺς καὶ γυμνικούς.

τὰς τ' ἀγωνίας θεὸς πάντας προσαυδῶ κ.τ.λ. Teſte Diodor. Mercurius palaeſtram, et trium chordarum lyram ad trium anni temporum ſimilitudinem inuenit. Syneſ. Ep. 32. Mercurium et Herculem palaeſtrae ἐφόρους (inſpectores) adpellat.

v. 1163. τοῦτο συμφορώτατον] Plurimum emolumenti, inquit Mercurius, Plutum ac Chremylum inde eſſe reportaturos, ſi ſe certaminum curatorem conſtituerent. Nam ſummos atque nobiliſſimos ſeſe artifices et certatores eſſe electurum, quorum fama allecti homines ad ludos ſpectandos vndique confluant, ampliſſimumque Deo lucrum frequentia ſua adferant.

v. 1164. ἀγῶνας μουσικοὺς] Panathenaea, feſtum Mineruae apud Athenienſes, primum ἀθήναια, ab ἀθήνη, deinde παναθήναια vocata. vide *Suid.* et *Pauſan.* in Arcad. Erant maiora et minora, quorum illa quouis quinquennio, haec quotannis celebrata ſunt. Certamen quoque in minoribus locum habebat, quod fuit triplex: equeſtre, muſicum et gymnicum. v. Poll. Lib. VIII. C. 9. Certaminis muſici fit mentio apud *Plutarch.* Lib. de muſ. τοῦτο δὲ δηλοῖ ἡ τῶν παναθηναίων γραφή, ἡ περὶ τὸ μουσικὸν ἀγῶνος, et apud alios ſcriptores. Erat autem tibicinum concentus, συναυλία, vocatus. Pollux Lib. IV. C. 10. Inſtitutum fuit a Pericle, et in Odeo agi ſolitum: teſte *Plutarch.* in Pericl. vita: καὶ διέταξεν αὐτὸς (περικλῆς) ἀθλοθέτης αἱρεθεὶς, καθότι χρὴ τὰς αὐλιζομένας αὐλεῖν, ἢ ᾄδειν, ἢ κιθαρίζειν. ἐθεῶντο δὲ καὶ τότε καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἐν ᾠδείῳ τοὺς μουσικοὺς ἀγῶνας. *Et ordinauit ipſe praefectus certaminis creatus, qua ratione*

1165 Καρ. Ὡς ἀγαθόν ἐς', ἐπωνυμίας πολλὰς ἔχειν.

Οὖ.

oporteret tibicines tibias inflare, aut canere aut pulsare citharam. Spectarunt autem et tunc, et deinceps in Odeo musica certamina. Suid. Poëtae quoque in certamen veniebant, quatuor dramatibus simul de palma inter se contendentes; quae fabularum coniunctio τετραλογία est dicta. vid. Diogen. Laërt. in Platon. Lib. II. Pluribus de hac re disputat Meurs. in Panath. quem vide. Electi sunt quoque ἀθλοθέται, qui curam gererent certaminum, numero decem, ex vnaquaque tribu singuli. Pollux Lib. VIII. C. 9. qui pro μουσικῶν legendum esse μουσικῆς, vt magis atticum notat Lib. III. C. 30. conf. *Hemsterh.* et *Spanhem.* hanc Pollucis lectionem probantes.

γυμνικὰς] Isidorus Hispal. Lib. XVIII. orig. C. XVIII. ac XXII. ex vetusto quodam auctore quinque certaminum gymnicorum narrat species, vtpote saltum, cursum, iactum, virtutem et luctationem. Sed pugillatum virtutis designat nomine; et postea: *virtus est immensitas virium in labore et pondere corporis:* quibus tamen verbis pancratium potius, quam pugillatum designari aliquis dixerit. *P. Fabr. Agonist. Lib. I. C. 5.* Victor horum aliquo certaminum, cum quibus certasset, sodalibus epulum dabat, ipse vero praemii loco coronam oleaginam accipiebat. Philostr. in Her. Sophist. Lib. II. et *Suid.* Oleum quoque ei donabatur. *Schol.* ad Aristoph. nub. et *Schol.* Pindar. Nem. Od. X. vid. Meursii Panath.

v. 1165. ἐπωνυμίας] Permulta Mercurio, vt supra diximus, dabantur cognomina, a variis officiis atque functionibus, quae ei tribuuntur, enata. Quaedam eorum facete elegit comicus, ad quae seruus iocose ad-

Οὗτος γὰρ ἐξεύρηκεν αὐτῷ βιότιον.
Οὐκ ἐτὸς ἅπαντες οἱ δικάζοντες θαμὰ
Σπεύδουσιν ἐν πολλοῖς γεγράφθαι γράμμασιν.

luderet, quorumque irrisione Mercurium, propter famem vt Chremyli aedibus reciperetur, anxie rogantem, exagitaret.

v. 1166. βιότιον] diminutiuum, a βίος. *Hic tandem, per contemtum inquit Cario, ex multis, quibus fungitur muneribus, vnum inuenit, quo aegre sibi victum quaerat.* Adprime igitur conducit homini, ad multa varia munera obeunda esse aptum.

v. 1167. οὐκ ἐτὸς] ἐτὸς, aduerb. *frustra, abs re.*

v. 1168. ἐν πολλοῖς γεγράφθαι] Quod *Schol.* sic interpretatur: ἀ ματαίως ἄρα σπεύδουσι πολλὰ ὀνόματα ἔχειν, ἵνα ἐὰν ἀποτύχωσιν ἑνὸς, εἰς ἄλλο δικαστήριον δικάσωσιν. Haec obscuriora videntur *Dukero*, non intelligenti, quid plura nomina possint prodesse, nisi forte primum sint sortiti, qui essent iudices, deinde, quo ordine ius dicerent. Quodsi ita est, commodus, secundum Dukeri sententiam, enascitur sensus. Si quis enim sortitus vno exciderat γράμματι, i. e. *dicasterio*, eo die haud amplius sortiri poterat, nisi sub alio nomine in alio dicasterio, vt in eo forte fieret iudex. Quod admodum mihi fit verisimile. Iudices enim Athenis fuerunt numero quingenti, sorte electi, qua re maxima aequabilitas in republica fuit conseruata. Sorte enim indigni dignis aequabantur. Ne autem soli, quos indignos esse constabat, ad iudicandum admitterentur, ex tanta iudicum copia nonnullos, iudicio, prudentia, et virtute praestantes esse oportuit, penes quos tota iudiciorum stabat auctoritas, caeteris

Ἑρ. Οὐκοῦν ἐπὶ τούτοις εἰσίω; Καρ. καὶ πλῦνέ γε
Αὐτὸς προσελθὼν πρὸς τὸ Φρέαρ τὰς κοιλίας,
Ἵν' εὐθέως διακονικὸς εἶναί μοι δοκῇς.

KOMMATION XOPOY
ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΥ.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΙΕΡΕΥΣ ΤΟΥ ΔΙΟΣ, ΚΑΡΙΩΝ.

Τίς ἂν Φράσειε, πῇ 'στι Χρεμύλος, μοι σαφῶς;
Καρ. Τί δ' ἐστίν, ὦ βέλτιστε; Ἱερ. τί γὰρ ἄλλ' ἢ κακῶς;

ΑΦ'

contentis, quod non neglecti viderentur. v. Ant. Thyſ. de republ. Athen. Diſcurſ. polit.

v. 1169. πλῦνε] *Abi ad puteum victimarum exta lauatum.* Per contemtum tam vile miniſterium Mercurio demandat Cario. Probat *Hemſterh.* lectionem εἰς pro πρὸς in margine edit. Gryph. notatam, verba πλῦνε εἰς τὸ Φρέαρ τὰς κοιλίας, connectens, ac facete, αὐτὸς προσελθὼν, interiectum eſſe exiſtimans, in hanc ſententiam: *Abi victimarum exta ad puteum lauatum* αὐτὸς προσελθὼν i. e. *ipſe vero ito, neque cuiquam alii hoc negotium demandato.*

v. 1171. διακονικὸς] *Hemſterh.* metri cauſa legendum putat vel; ἵν' εὐθέως διακονικὸς εἶναί μοι δοκῇς vel ἵν' εὐθέως διάκονος εἶναί μοι δοκῇς: prior autem lectio admodum eſt probabilis.

v. 1173. ὦ βέλτιστε] Per ironiam ſic illum adpellat.

Ἀφ' ἧς γὰρ ὁ Πλοῦτος οὗτος ἤρξατο βλέπειν,
Ἀπόλωλ' ὑπὸ λιμοῦ. καταφαγεῖν γὰρ οὐκ ἔχω.
Καὶ ταῦτα τῷ Σωτῆρος ἱερεὺς ὢν Διός.
Καρ. Ἡ δ' αἰτία τίς ἐστιν, ὦ πρὸς τῶν θεῶν;
Ἰε. Θύειν ἔτ' ἀδεὶς ἀξιοῖ. Καρ. τίνος ἕνεκα;
Ἰε. Ὅτι πάντες εἰσὶ πλούσιοι· καίτοι τότε,
Ὅτ' εἶχον ἀδὲν, ὁ μὲν ἂν ἥκων ἔμπορος

N 5 Ἔθυ-

τί γὰρ ἄλλ'] *Quid aliud, niſi quod male mihi eſt.* Omnia, quae hic impreſſi Carioni tribunt, Cod. Lugd. B. Chremylo adſignat, praeter verſum 1186. in Carionis partes translatum, Hemſterhuſio ſuffragante.

v. 1176. σωτῆρος] Notat *Schol.* in vrbe cultum Seruatorem Iouem, et ibi eius fuiſſe templum. A quibusdam Eleutherium quoque adpellari; id quod teſtatur *Heſych.* τῶν μήδων ἐκφυγόντες ἱδρύσαντο τὸν ἐλευθέριον δία· τοῦτον δὲ ἔνιοι καὶ σωτῆρα φασί. conf. *Harpocr.* in ἐλευθέριος ζεύς. Huius Iouis templum erat in Piraeeo, et ara iuxta, atque Mineruae ſimulacrum. Plin. Lib. XXXIV. C. 8. *Cephiſadorus (fecit) Mineruam mirabilem in portu Athenienſium, et aram ad templum Iouis Seruatoris in eodem portu, cui pauca comparantur.* Soteris adpellatione inſignitos Deorum plerosque, ac nonnullos etiam regum Aſiaticorum, obvium eſt ex nummis, atque aliis veterum monimentis. In primis autem hoc cognomine Aeſculapium inſignivere. v. Oct. *Falcon. not. ad inſcript.* Dioſcuri quoque σωτῆρες dicti, quia inuocati in proeliis ſeruare homines putabantur: Theocr. Idyll. ἀνθρώπων σωτῆρας ἐπὶ ξυρῷ ἤδη ἐόντων.

Ἔθυσεν ἱερεῖόν τι σωθείς· ὁ δέ τις ἂν
Δίκην ἀποφυγών· ὁδ' ἂν ἐκαλλιερεῖτό τις,
Καὶ μετεκάλει τὸν ἱερέα. νῦν δ' ἀδὲ εἷς
Θύει τοπαράπαν ἀδέν, ἀδ' εἰσέρχεται.

Πλὴν

v. 1181. *σωθεὶς*] seruatus scil. ex multis periculis, quibus sunt obnoxii nauigantes.

v. 1182. *δίκην ἀποφυγών*] *iudicio absolutus:* saepe quoque absolute, omisso accusatiuo, vsurpatur: vt apud Aelian. v. h. Lib. XIII. C. 38. *εὔηθες τὸν ἔχοντα δίκην, ζητεῖν ἀποφυγεῖν, ἐνὸν φυγεῖν.*

ἐκαλλιερεῖτο] *καλλιερῶ*, *lito.* Gentiles tunc se litare putabant, quum Daemoni alicui immolantibus laeta in extis adparebant. Et hoc vocant *καλλιέρημα*, quum ex fallacibus signis coniiciunt, sacrificium aliquod Daemoni gratum esse. *Suid.*

v. 1183. *μετεκάλει*] *Suid.* interpretatur: *ἐπειδὴ νόμος ἐστὶ τὰ ὑπολειπόμενα τῆς θυσίας τὸν ἱερέα λαμβάνειν.* Non intelligo, si ex lege reliquias sacrificii accipiebat sacerdos, qua ratione a poëta *μετεκάλει*, dici posset. Victimarum pellem et viscera lege sibi vindicabat sacerdos, v. *Schol.* Non igitur ei inuitatione vel venia haec auferendi a sacrificante erat opus. Mea quidem sententia, compositum *μετεκάλει* pro simplici *ἐκάλει* vsurpatur: vt apud Aelian. v. h, Lib. IX. C. 18. *εἶτα παρόντα δημοσθένη ἐκάλει* scil. *ἐπὶ δεῖπνον*, ad coenam inuitabat. Nam sacrificio peracto coena erat parata, ad quam sacrificans amicos suos inuitabat, partem victimae cum iis comedens. Dicit igitur sacerdos, *se saepius a sacrificantibus, quum victimarum exta laeta significarent, ad opipare conuiuium fuisse adhibitum.*

Πλὴν ἀποπατησόμενοί γε πλεῖν ἢ μυρίοι.
Καρ. Οὐκᾶν τὰ νομιζόμενα σὺ τούτων λαμβάνεις;
Ἱε. Τὸν ἕν Δία τὸν Σωτῆρα κἀγὼ μοι δοκῶ
Χαίρειν ἐάσας, ἐνθάδ' αὐτῷ καταμενεῖν.
Καρ. Θάῤῥει. καλῶς ἔσῃ γὰρ ἢν θεὸς θέλῃ.
Ὁ Ζεὺς ὁ Σωτὴρ γὰρ πάρεσιν ἐνθάδε,
Αὐτόματος ἥκων. Ἱερ. πάντ' ἀγαθὰ τοίνυν λέγεις.

Καρ.

v. 1185. ἀποπατησόμενοι] *ventrem exoneraturi*, ab ἀποπάτημα, *ſtercus*, quod deriuatur a πάτος, *via*. *Suid.* Queritur ſacerdos, tam vile templum haberi Iouis, vt ingens turba non ſacrificandi, ſed ſaturitatis tantum emittendae cauſſa, id ingrediatur.

πλεῖν] *plus*, *amplius*: att. pro πλέον.

v. 1186. νομιζόμενα] Sacerdoti ſecundum Scholiaſten pellis et viſcera victimarum cedebant. Ridicule igitur quaerit Cario, num quoque partem, ex ſtercore ipſi debitam, ſibi vindicaret?

v. 1188. χαίρειν ἐάσας] χαίρειν ἐᾶν ſignificat, *valedicere*, *repudiare*, vt apud Plutarch. in Alcibiade et Platon. de leg. Pro quo et dicitur χαίρειν φράσαι. Aelian. v. h. Lib. V. C. 6. et εἰπεῖν Lib. XIV. C. 30.

ἐνθάδ' αὐτῷ] ἐκ παραλλήλου. *Ego*, inquit, *relicto Ioue hunc Deum, cultores ſuos ditantem, ſequi conſtitui.*

v. 1191. αὐτόματος ἥκων] αὐτόματος, vltro aliquid faciens, ſpontaneus. Quidam compoſitum putant ex αὐτὸς et μάομαι, *promptus ſum*: vel ex αὐτὸς et μάτην, ſecundum *Euſtath.* Putat *Hemſterh.* haec verba αὐτόματος ἥκων cum interrogatione ſacerdoti eſſe ad-

Καρ. Ἱδρυσόμεθ' ἔν αὐτίκ'. ἀλλὰ περίμενε

Τὸν

ſignanda, qui quum non intelligeret, antecedentis verſus verbis, ὁ ζεὺς ὁ σωτὴρ, Plutum ſignificari, magnopere mirans interrogat: *Hem! Itane ſpontaneus huc venit ſcil. Iupiter iſte ſeruator?* Quod, vt magis comicum, a vero non eſt alienum.

παντ' ἀγαθὰ] *Laetitiae*, inquit ſacerdos, *mihi adfert cumulum. Si enim ipſe Iupiter ad Plutum transfugit*, idem mihi quoque licere exiſtimo.

v. 1192. ἀλλὰ περίμενε] *Sed mane parumper.* Multa de Pluto in arce collocando animo volutans, perplexe loquitur Cario: Conſtructio haec eſt: αὐτίκα ἔν (ἀλλὰ περίμενε) ἱδρυσόμεθα τὸν πλοῦτον, ὅπερ πρότερον ἦν ἱδρυμένος, ἀεὶ φυλάττων τὸν ὀπισθόδομον τῆς θεοῦ. Erat in arce ὀπισθόδομος, *aerarium*, teſte *Heſychio*: ὀπισθόδομος ἐν τῇ ἀκροπόλει, ἔνθα τὸ δημόσιον ἀργύριον ἀπέκειτο. Nomen accepit, quia erat retro templum Mineruae, vti *Suid.* tradit; ὀπισθόδομος μέρος τι τῆς ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηναίων, ἔνθα ἦν τὸ ταμιεῖον ὄπισθεν τοῦ τῆς Ἀθηνᾶς ναοῦ: ἐν ᾧ ἀπετίθεντο τὰ χρήματα. confer. *Schol.* Erat ibi ſtatua quoque Pluti, et quidem videntis, haud vero caeci, vt alias fingitur, aurea et alata, vti tradit *Philoſtr.* Icon. Lib. II. ἐφέστηκε τῇ ἀκροπόλει καὶ ὁ δαίμων ὁ πλοῦτος· γέγραπται δὲ πτηνὸς μὲν ὡς ἐκ νεφῶν· χρυσοῦς δὲ, ὡς ἀπὸ τῆς ὕλης, ἐν ᾗ ἐφάνη. γέγραπται καὶ βλέπων· ἐκ προνοίας γὰρ αὐτοῖς ἀφίκετο. Diuitiarum igitur Deus ibi erat collocatus, vt aerarium cuſtodiret. Falſi ſunt, qui cum Girardo putant, poſt verba, ἦν ἱδρυμένος, vocem, ζεὺς, eſſe ſubaudiendam, adeoque Carioni fuiſſe in animo, Plutum in Iouis locum illic collocare. Ita igitur hic locus eſt vertendus: *Quare, ſed parumper*

Τὸν Πλοῦτον, ὅπερ πρότερον ἦν ἱδρυμένος,
Τὸν ὀπισθόδομον ἀεὶ φυλάττων τῆς θεοῦ.
Ἀλλ' ἐκδότω τις δεῦρο δᾷδας ἡμμένας, 1195
Ἵν' ἔχων προηγῇ τῷ θεῷ σύ. Ἱερ. πάνυ μὲν οὖν
Δρᾶν ταῦτα χρή. Καρ. τὸν Πλοῦτον ἔξω τις κάλει.

mane, illico Plutum collocabimus eo loco, quo ante erat collocatus, aerarium (pone Mineruae templum ſitum) ſemper cuſtodiens. Dicit ergo Cario, Plutum, qui a Ioue excaecatus, ac ſede ſua quaſi pulſus, extorris hucusque oberraſſet, nunc, oculis ei reſtitutis, in priſtinum locum, vbi videns antea ſteterat, eſſe reſtituendum.

v. 1193. ὅπερ] pro ὅ, quod pro ὅπῃ, *vbi.*

v. 1195. δᾷδας ἡμμένας] Cario Plutum magna cum pompa in arcem deducturus faces poſcit.

ἡμμένας] part. perf. paſſ. ab ἅπτω, incendo.

v. 1197. τίς κάλει] imperatiue, *aliquis veſtrum euocato.* Plena conſtructio haec eſt: σὺ, τὶς ἂν εἴης, τὸν πλοῦτον κ. τ. λ. Plures forſan aderant, quorum quendam Plutum foras euocare iubet, vt apud Plautum: *aperite aliquis oſtium:* vel ſi ſit periſpomenon καλεῖ; cum interrogatione eſt efferendum: *Ecquis Plutum hic euocat?* vid. *Girard.*

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΥ
ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

Τρίμετροι καὶ Ἀναπαιστικοὶ Ἀριστοφάνειοι.

ΓΡΑΥΣ, ΚΑΡΙΩΝ, ΧΟΡΟΣ.

Ἐγὼ δὲ τί ποιῶ; Καρ. τὰς χύτρας, αἷς τὸν θεὸν
Ἱδρυσόμεσθα, λαβοῦσ' ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρε
Σεμνῶς· ἔχουσα δ' ἧλθες αὐτὴ ποικίλα.

Γρ.

v. 1198. ἐγὼ δὲ τί ποιῶ] Anus, quae ſperauerat, fore, vt Plutus precibus ſuis adductus, inuenem ſibi reconciliaret, cuncta iam ad deducendum Plutum eſſe parata, ſeque ſpe deiectam videns, domo exit, queribunda clamans voce: *Ego vero, quid nunc agam?*

τὰς χύτρας] Facete reſpondet Cario: *Sume iſtas ollas, ac capiti impone.* Aras, vel Dei cuiusdam ſimulacrum dedicaturi, legumina elixa primitiarum loco ii offerebant, cui ara vel ſtatua erigebatur, vt hac ratione gratias Deo agerent. Ollae autem, in quibus erant legumina, a mulieribus verſicolore veſte indutis, ferebantur. v. *Schol.* et *Suid.* Scythis etiam, aras dedicaturis aut ſimulacra, fuiſſe morem legumina elixa pro primitiis offerre, dicata ob memoriam grati de primo victu humano animi teſte Herod. Lib. IV. notat *Ioſ. Laurentius* var. ſacr. Gentil. C. I.

v. 1200. σεμνῶς] *decenter, grauiter.* Hic ludibrio ſibi habet Cario aniculam. Quo enim grauius atque elatius ea ſeſe inferebat, eo maiori ſpectatores riſu quatiebat.

ποικίλα] ſcil. ἱμάτια, idem ſignificat, quod ποικιλομόρφα v. 530. Apud Aeſchyl. ποικίλα ἀλάργη̃ et πορφῦραι de eadem re dici notat *Bergl.* πορφύροις γὰρ καὶ ποικίλοις ἱματίοις ἐπόμπευον, inquit *Scholiaſtes.* ἀλάργον, vti notat Etymol. dicitur quaſi ἀλὸς ἔργον,

Γρ. Ὧν δ' ἕνεκ' ἦλθον; Καρ. πάντα σοι πεπράξεται.
Ἥξει γὰρ ὁ νεανίσκος ὥς σ' εἰς ἑσπέραν.
Γρ. Ἀλλ' εἴγε μέν τοι, νὴ Δί', ἐγγυᾷ σύ μοι,
Ἥξειν ἐκεῖνον ὡς ἔμ', οἴσω τὰς χύτρας.
Καρ. Καὶ μὴν πολὺ τῶν ἄλλων χυτρῶν τἀναντία
Αὕτη ποιεῖ. ταῖς μὲν ἄλλαις γὰρ χύτραις
Ἡ γραῦς ἕπες' ἀνωτάτω· ταύτης δὲ νῦν
Τῆς

i. e. maris opus, quod ex marina concha fiat. Legitur ἁλιεργὸς et ἁλιεργὴς. Interdum ἁλιεργῆ sine substantiuo, ponitur.

αὐτὴ] αὐτὸς interdum eum significat, qui sponte aliquid facit: vt apud *Homer.* τί με σπεύδοντα καὶ αὐτὸν ὀτρύνεις. Dicit autem Cario, peropportune anum variegata veste indutam adesse, quae, quamuis sic ornata, eo haud venisset consilio, vt ollas ferret, sed amato vt placeret iuueni, operam tamen quoque suam in deducendo Deo ipsis iam commode praestare posset.

v. 1201. ὧν δ' ἕνεκ' ἦλθον] Sermo hic praecisus ita est supplendus: τί δ' ἐκείνων, ὧν ἕνεκ' ἦλθον, γεννήσεται: *Quid autem ea de re (scil. de recuperando iuuenis amore) cuius caussa huc veneram, nunc est futurum?*

πάντα σοι πεπράξεται] *Omnia optata impetrabis.* His verbis Cario aniculae, cuius mentem statim intelligebat, sermonem interrumpit, ad optimam spem eam erecturus, atque ad ollas haud grauate ferendas, commoturus.

v. 1203. ἐγγυᾷ σύ μοι, ἥξειν ἐκεῖνον] Carionem hic nutu atque gestu signum dare, sese eius rei fore sponsorem eoque adductam esse, ex amore insanientem mulierculam, vt statim, ollis in caput sublatis, pompam sequeretur, notat *Hemsterh.*

v. 1205. καὶ μὴν πολὺ] Haec et sequentia verba Cario dicit spectatoribus, aniculae canos cauillans.

v. 1207. ἡ γραῦς] Magna hic in ambigua voce γραῦς,

Τῆς γραὸς ἐπιπολῆς ἔνεισιν αἱ χύτραι.

Χο. Οὐκ ἔτι τοίνυν γ' εἰκὸς μέλλειν ἀδ' ἡμᾶς, ἀλλ' ἀναχωρεῖν
1210 Ἐς τἄπισθεν. δεῖ γὰρ κατόπιν τῶν ἀδοντας ἕπεσθαι.

ineſt elegantia atque vis comica. Significat enim tam *anum*, quam *cruſtulam ſeu ſpumam, in coctis prouenientem:* Ariſt. Lib. II. de generat. anim. C. 4. ἐν τοῖς ἐψήμασιν ἡ καλουμένη γραῦς. *Longe aliter*, inquit Cario, *hae ollae* (quas capite ſuſtinet vetula) *atque aliae, ſunt comparatae. In reliquis enim ſpuma eſt in ſummo: hae autem ollae ſunt ſupra ſpumam* (ſiue quod propter vocis ambiguitatem idem eſt) *ſupra canam hanc mulierculam:* paucis vt exprimam: *In aliis ollis ſpuma eſt ſupra, in his infra.*

v. 1208. ἐπιπολῆς] *in ſuperficie, ſummitate:* ſaepe cum genitiuo conſtruitur: Gal. ad Glauc. ἐπιπολῆς τοῦ θέρματος, *in ſumma cute.* Significat inde etiam, ἄνω, ἐπάνω, *ſupra.* Sunt qui ab ἐπιπλεῖν deriuant, *ab iis, quae inhatant.*

ἔνεισιν] Melius apud Hemſterh. ἔπεισιν.

v. 1209. μέλλειν] cunctari. vide v. 255.

v. 1210. εἰς τἄπισθεν] pro τὸ ὄπισθεν: *pone, a tergo.* Quum iam ſollemnis ducitur pompa, chorus inquit, haud par eſt, nos cunctari, ſed aliquantulum retrocedere, vt viam ei demus, deindeque cantu illam proſequi.

κατόπιν] pro κατόπισθεν.

τῶν] horum ſcil. magnifico cum adparatu Plutum comitantium.

ἀδοντας] Vetuſtiſſimo tempore chorus teſte Horatio in arte poët. ex Satyris fuit compoſitus, inconcinne tripudiantibus. Sublato deinde hoc more indecoro, homines ſunt inducti, qui modulate cantare, pedesque ad numerum modosque mouere didicerant.

FINIS NOTARVM IN PLVTVM.

Quum, diuulgata iam editione Brunckiana Aristophanis, libellus meus nondum totus typis esset exscriptus, gratissimum lectori me esse facturum putavi, si Viri litteratissimi emendationes plane nouas, et quasdam animaduersiones, nec non eiusdem versionem latinam, meis in Plutum notis adiungerem, atque ita coronidem operi, hoc additamento insigniter decorato, imponerem.

SELECTAE QVAEDAM EX BRVNCKII IN PLVTVM NOTIS.

Quatuor sunt MSS. codd. ad quos fabulam hanc contuli:

A. Regius membranaceus MMDCCXII.

B. Regius chartaceus MMDCCXVII.

C. Regius bombycinus, post impressum catalogum in bibliothecam illatus, quo continentur Plutus, Nubes, Ranae, cum scholiis et glossis inter versus.

D. Meus, quo continentur tres eaedem fabulae. Codex est bombycinus, eleganti manu scriptus, cum scholiis aliquot in margine, et glossis, inter versus minio scriptis. In extrema vltimi folii pagina librarii nomen et loci, vbi scriptus fuit codex, his verbis notatum: Μιχαὴλ ὁ τᾶ λυγκᾶ πενίᾳ συζῶν ἐξέγραψεν ἐν Ῥυθύμνῃ Κρήτης.

v. 17. Ἀποκρινόμενος] Sic perite legendum esse vidit Bentleius: refertur enim ad proximum ἕτος. Codd. etiam vt impressi habent ἀποκρινομένῳ, quod pro genitiuo absoluto habuerunt veteres: nec tamen satis illis constitit, vtro pertineret, an ad proximum herum, an ad remotiorem coecum hominem. Hoc ostendit glossa codicis mei, τῷ τυφλῷ ἢ τῷ χρεμύλῳ. Sed queri non poterat seruus, sibi coecum non respondere, quem nondum percunctatus fuerat.

v. 51. εἰς τοῦτο ἔρπει. Sic tres codices recte. τοῦτί, , a correctore est, ignorante vim litterae ῥ, qua praecedens breuis vocalis producitur. —

v. 56. ἄγε δή, πρότερον σὺ σαυτόν. Sic membr. concinniore, quam in impressis, ordine.

v. 65. ἢν μὴ Φράσῃς γὰρ — Sic tres codices.

v. 69. ἀναθεὶς γὰρ ἐπὶ κρημνόν τινα, κἄτ' αὐτὸν λιπὼν — Sic optime scriptus est hic versus in membr. vulgo pessumdato metro.

v. 75. In membr. μέθεσθέ μοι τοπρῶτον. — ἢν μεθίεμεν.

v. 81. Hic versus vulgo Carioni continuatur. Multo melius in B. hero tributus est. —

v. 115. Apud Suidam legitur haec nota; ἀναπηρίαν, ἔτως Ἀριστοφάνης Πλούτῳ. In fabula, quam habemus, vox illa, quantum recordor, non occurrit. Erant fortasse prioris Pluti exemplaria, in quibus sic scriptus erat hic versus: ταύτης ἀπαλλάξειν σε τῆς ἀναπηρίας. Hesych. ἀναπήροις, τυφλοῖς. ἀνάπηρος, τυφλὸς, πηρός. νοσώδης.

v. 117. In membr. verba τί φῄς; Chremylo tributa: sequens versus Carioni. —

v. 119. Huius loci emendandi rationem partim vidit Kusterus, cuius haec est coniectura:

ὁ ζεὺς

ὁ ζεὺς μὲν ἦν εἰδὼς τὰ τάτων μῶρ' (ἐπεὶ πύθοιτ' ἂν) ἐπιτρίψει με.

Iupiter equidem, cognitis ſtultis horum conſiliis (poſtquam reſciuerit) me perdet. Sic Kuſterus graeca ſua vertere debebat. Sed quod ipſum procul dubio non fugiebat, aliis diſſimulare voluit, quam inepta iſta eſſet parentheſis, nihil ad ſententiam conferens, quam quod iam erat in praecedente participio εἰδώς. Sub poſtrema hac voce latebat vlcus. Legendum ſine parentheſi, plano ſenſu, molliterque decurrente phraſi:

ὁ ζεὺς μὲν ἦν οἶδ' ὡς, τὰ τάτων μῶρ' ἐπεὶ πύθοιτ' ἂν, ἐπιτρίψει με.

Iupiter enim, ſat ſcio, quum primum ſtulta horum facta animaduertet, penitus me perdet.

Praeclarae emendationis laudem mihi tribuere poſſem, certus, neminem exſtiturum, qui eam ſibi aut alii vindicet. Sed cuius propria ſit, ingenue profitebor. Eſt ea perantiqua, et e vetuſtiſſimo codice, vt videtur, deprompta. In margine codicis mei ab eadem manu, ſed atramento paullo dilutiore ſcriptum, οἶδ' ὡς.

v. 126. In membr. ſic ſcriptus eſt hic verſus: ἐὰν ἀναβλέψῃς σὺ κἂν ἐπὶ σμικρὸν χρόνον. In tribus aliis vulgata eſt lectio, niſi quod omittunt particulam γε ſine qua verſus ſtare non poteſt.

v. 140. δήπωθεν. Atticis nihil aliud eſt, quam δηλονότι.

v. 164. ὁ δὲ χρυσοχοεῖ γε. Sic A. C. optime.

v. 166. Verſus hic, vt vulgo legitur, ſtatim claudicat in primo pede. δὲ produci non debet ante κν — In Regis membrana, ſcriptum eſt, γναφέυει — —

v. 170. Ab hoc verſu vsque ad verba ἐμπέσοι γε σοι in v. 180. permutatae fuerant perſonarum ſedes, quae

heri ſunt, famulo tributis, et vice verſa — ita vt verbis, ὁ τιμοθέυ δὲ πύργος famulo tributis, verſus clauſula in heri partes cedat, quod et flagitat decori ratio — — Ad rectam Attici ſermonis normam melius legeretur, ὁ μέγας δὲ βασιλεὺς et v. ſeq. ἡ ἐκκλησία δ' ἀχί. v. 178. ἡ ξυμμαχία, metri neceſſitate coacti librarii articulum retinuerunt, quem alioquin omiſiſſent etiam.

v. 181. Hic et ſequentes quatuor verſus in membr. Chremylo continuati, non interpoſita Carionis perſona, — —

v. 196. Pro ἀνύσῃ ſcripſiſſe poëtam, ἀνύσηται, ſola metri ratio euincere poſſit. ἀνύσῃ, quod iuxta codd. impreſſi habent, mediam ſemper et vbique corripit. Praeterea acquirendi notio, quam ſententia verbo ineſſe debere oſtendit, ſoli formae mediae competit.

v. 225. Pro ἴσον in membr. et meo recte ſcriptum ἴσον.

v. 227. κρεάδιον. Gloſſa in codd. τὴν χύτραν: quae manifeſto refertur ad alteram lectionem, cuius meminit Schol. τοῦτο δὲ τὸ λεβήτιον. Hanc veram eſſe, metri oſtendit, ni fallor, ratio. Nam vt in aliis diminutiuis, terminatis in ἄδιον, antepenultima corripitur, ſic etiam in κρεάδιον, ac proinde vocem illam non admittit verſus. Ollulam manu geſtabat Cario, in qua erat fruſtum carnis, immolatae victimae pars, quod ex Appollinis templo extulerat. Huius rei explicatio, ex veterum more ſatis noto, in integris, quibus caremus, ſcholiis, gloſſam peperit, vnde in textum venit κρεάδιον.

v. 297. πινῶντα. Sic vere Bentleius. Vulgo πεινῶντα.

v. 298. Vulgo legitur καὶ κραιπαλῶντα. Iſtud καὶ ver-

verſum perimit. Quae participio ſubiici debebat copula τε, in καὶ mutata, ei ab imperito librario praefixa fuit.

v. 306. πάντας τρόπους. Sic, vt Reg. membr. primariae duae editt. (Vulgo, πάντα τρόπον, quod reſpuit metrum.)

v. 329. ἕνεκα, liquido ſcriptum in IV. codd. Perperam εἵνεκα.

v. 331. παρείην τῳ λαβεῖν. Male vulgo excuſum τῷ. Accentu in membr. caret vocula.

v. 366. μελαγχολᾷς ἄνθρωπε. Sic tres regii, recte. Vocatiuis omnibus ſolebant, qui olim inter codicum lineas gloſſas ſcribebant, ſuperponere ὦ, inepte plerumque, vti hic, vbi ipſa terminatio nominis caſum indicat. In B. ſcriptum in textu ἄνθρωπε, et ſuperpoſitum ὦ. Inde orta diuerſa lectio, quae in impreſſis exſtat ὦ ἄνθρωπε.

v. 373. ἀδὲ μὴν — γε. Tres ſunt particulae quae adgregari ſolent. In membr. diuiſim ſcriptum.

v. 380. Hic et ſequens verſus ſic vulgo legebantur ante Hemſterhuſium.

καὶ μὴν Φίλος γ' ἂν μοι δοκῇς, νὴ τὼς θεὼς
τρεῖς μνᾶς ἀναλῶσας γε λογίσαθαι δώδεκα.

Bene ille pro δοκῇς e codice δοκεῖς repoſuit, et in altero verſu particulam γε expunxit. Sed ne ſic quidem locus erat perſanatus, nec ſatis intelligebat eruditus Batauus, quid ſibi vellet nominatiuus iſte Φίλος, quoue nexu cum caeteris orationis partibus cohaereret. In membr. ſcriptum καὶ μὴν Φίλως γ' ἂν μοι δοκεῖς. In C. etiam, Φίλως cum gloſſa προσφιλῶς. In B. Φίλος ſuperſcripto ω. Ordo eſt: καὶ μὴν δοκεῖς μοι, νὴ τὼς θεὼς, τρεῖς μνᾶς ἀναλῶσας Φίλως ἂν λογίσαθαι δώδεκα (hoc ſenſu:

ſu: *Et quidem hercle, vt mihi videris, tribus hanc in rem impenſis minis, familiariter mihi duodecim imputares*, Faceta, manifeſtaque ironia. Particula ἂν ad λογίσασθαι pertinet, non ad δοκεῖς. In hac conſtructione ſaepe peccarunt librarii — —

v. 388. ἀπάρτι. Sic III. Codd.

v. 390. σὺ μὲν ἂν σεαυτὸν. Hic aliisque multis in locis elegantius videretur: σὺ μὲν ἂν ἑαυτόν.

v. 392. ὁποῖον. Sic codd. omnes. In C. ſuperſcripta gloſſa: ἐρωτηματικὸν, ἀντὶ τοῦ ποῖον. Recte. Id quidem, ὁποῖον interrogantis eſſe, negat Daweſ. proindeque hic reſcribendum cenſet ποῖον. Sed fallitur. — — ὅπως, ὁποῖος, οἷος, ὅσις apud Comicum, aliosque poëtas Atticos centies occurrunt in interrogatione. Eurip. Phoen. 1718. Bac. 652. — —

v. 402. ὥσπερ πρότερον. Sic bene tres Regii.

v. 417. ἡράκλεις. Hercules te inuoco. Vt ἀλεξίκακον, et monſtrorum domitorem. vid. Plaut. Moſt. II. 2. 94.

v. 438. ποῖ τις φύγῃ; Codd. vt impreſſi φύγοι. In C. ſuperſcriptum ἂν — — Requiritur (particula ἂν) quidem cum optatiuo, ſed omitti non poteſt. Scriptum oportuit vel ποῖ τις ἂν φύγοι; vel ποῖ τις φύγῃ; Prius quum metrum non admittat, alterum a poëta eſſe certo certius eſt.

v. 450. ποίαν ἀσπίδα. Sic optime primariae editt. — — Lectio ποίαν δ' ἀσπίδα metro quidem non repugnat, ſed frigida eſt. Multum vigoris orationi decedit, ſi quauis particula membra connectantur.

v. 468. τοπρῶτον αὐτὴ. Vulgo legitur αὐτῇ, conſentientibus etiam codd. In C. ſuperſcripta gloſſa: τοπικὸν, ἢ μᾶλλον χρονικόν. Siue loci, ſiue temporis ſit aduerbium, ineptum eſt.

v. 471. τῇθ' ὅ τι ἂν ὑμῖν. Sic IV. Codd. bene.

v. 481.

v. 481. Verba καλῶς λέγεις eiusdem personae esse debent, cuius fuit praecedens quaestio τί δῆτα — — in III. Codd. Chremylo tributa sunt.

v. 505. IV. mei codd. exhibent ἥκῶν, non ἔκων: et v. seq. superscripta textus verbis ὁδὸν ἥντιν' ἰὼν glossa in C. μέθοδον ἥντιν' ἐλθὼν ὁ Πλοῦτος. Vnde liquet non aliter ista veteribus ac nobis intellecta fuisse.

v. 513. ἢ τροχοποιεῖν. In priore Pluto, quem intemeratum habuisse videtur Pollux, pro hoc verbo erat ζυγοπαιεῖν, quod ille ex Aristoph. Pluto citat VII. 115.

v. 528. ἔτ' ἐν δάπισιν. Sic bene apud Suidam, et in scholiis ad Vesp. v. 676. Occurrit eadem vocis forma Concion. 840. Vulgo ἔτε τάπησιν.

v. 531. τούτων πάντων ἀποροῦσι. Sic optime Regius B. —

v. 566. Numeri huius versus restituti sunt e membr. vt iam eum emendari posse monuerat Hemsterh. — —

v. 567. τοίνυν ἐν. Sic IV. Cod. omissa, quae vulgo inseritur, particula.

v. 580. ταύτην δ' ἡμῖν. Haec verba absurde vulgo Chremylo continuantur, qui si Paupertati pergeret loqui, non ταύτην sed σε diceret. Sunt Blepsidemi, quod acute vidit Bentleius.

v. 581. κρονικαῖς λήμαις — Sic recte IV. codd.

v. 586. κοτίνῳ στεφάνῳ. In IV. meis Codd. vt in Oruilliano scriptum κοτίνῳ στεφάνῳ, quorum consensus suspicionem mihi mouet, vulgatum Aldi coniecturae deberi. Sane Codd. lectio infinitis poëtarum exemplis defendi potest, in quibus nomina substantivo adiectiuorum vicem sustinent.

v. 592. Tres Codd. habent vt supra κοτίνῳ στεφάνῳ

v. 596. κατὰ μὴν ἀποπέμπειν. Sic bene membr. et B.

vti et Suidas in ἑκάτην. προπέμπειν metro quidem satisfacit; sed a re, de qua hic agitur, aliena est illius verbi significatio.

v. 624. Pro ὦ παῖ καρίων leg. παῖ καρίων. Nam prima in καρίων necessario producitur, quum seruile hoc nomen deriuatur a regionis nomine Καρία, vnde κᾶρες, prima in vtroque semper producta. IV. codd. exhibent παῖ καρίων, in nullo comparet ὦ — —

v. 627. θησείοισι. Sic B. In membr. et in meo recte scriptum μεμυσιλημένοι: alii vt vulgo μεμισυλημένοι; antiquo errore, cuius origo in praua curiositate etymologias sectantium, vt colligi potest ex iis, quae apud Eustathium leguntur. p. 1368. l. 48 — —.

v. 670. ὁ πρόστολος Sic IV. codd. quibus consentientibus eo magis obsequi debui, quod sic suauiores fiunt numeri. Vulgo πρόπολος — —

v. 674. τᾰ γραδίᾰ. Perperam vulgo τᾰ̃. Encliticum est, pro τινός. Praeterea male vulgo excusum γραϊδίᾰ. Trisyllaba vox est γράδιον. vid. not. ad Thesm. 1194.

v. 688. ὡς ἥδετο δή μᾰ τὸν ψόφον. Particulam δή, habent editt. priores. (Omittitur autem in quibusdam cum versus labe.) Eam solae exhibent membranae.

v. 689. τῇ χείρ' ὑφήρει, scil. τὴν χύτραν. Vulgo τὴν χεῖρ' ὑφήρει, quod manifesto mendosum est, nec vllam interpretationem admittit. Sic etiam tres Codd. — — Stabat olla prope aniculae caput: simulac servi eam attingentis strepitum audit, manu clam exserta ollam propius ad se reducit. Quae sequuntur ὀδὰξ ἐλαβόμην referuntur ad propius substantiuum, e quo repetendum αὐτῆς τῆς χειρός.

v. 707.

v. 707. Vulgo legitur profligato metro: *μετὰ ταῦτά γ' εὐθὺς ἐγὼ μὲν συνεκαλυψάμην.* — — Membr. *μετὰ ταῦτ' εὐθὺς ἐγὼ μὲν* — — quam lectionem confirmat codex C. In eo eadem eſt ſcriptura, quae in membranis: ſed verbi *συνεκαλυψάμην* primis ſyllabis ſuperſcriptum ab eadem manu *ενε*, quod dat *ἐνεκαλυψάμην*. Hoc autem compoſito poëtam hic vſum fuiſſe, praeter metri rationem, ſermonisque proprietatem, manifeſto oſtendit v. 714. Nub. 11. et 735.

v. 709. *περιήει πάντα*. Nulla hic erat ratio, cur ſcriberetur *περιήειν*, ſequente conſonante — Sic etiam tres codices. In B. quae primum omiſſa fuerat littera *ν*, ſuperne addita fuit poſtmodo.

v. 713. *συ δὲ πῶς ἑώρας*. In B et C. *σὺ δὲ πὼς ἑώρακας*. Vt hic commutata fuerunt *ἑώρας* et *ἑώρακας*, ſic etiam Theſm. 32. admodumque probabile eſt, graſſatam etiam fuiſſe librariorum libidinem in verſu huius fabulae 98.

v. 721. *κατέπλασεν*. Sic IV. Codd. recte. Vulgo *κατέπλασσεν*. Geminationem iſtam litterae *σ* non admittit Attica ſcena. Vt autem eſſet temporis imperfecti, ſcriptum oporteret *κατέπλαττεν*. Quia praeceſſit *ἔφλα*, minime neceſſe eſt, ſequens verbum in eodem eſſe tempore: praeceſſerat enim iam antea Aoriſt. *ἐνεχείρησε*. — —

v. 723. *ἀνάξας*. Perperam vulgo *ἀναΐξας*.

v. 736. *ὡς γ' ἐμοὶ δόκει*. A. C. *ὡς' ἐμοὶ δοκεῖ*. B. D. *ὡς γ' ἐμοὶ δοκεῖ*.

v. 738. *ὦ δέσποιν', ἀνεσήκει*. Sic meus, vt vulgo. At tres Regii: *ὦ δέσποινα γ' ἐσήκει*, cum gloſſa in C. *ἀνεσηκὼς ἦν*.

v. 746. ὅτι βλέπειν τὸν πλοῦτον ἐποίησεν ταχύ. Collocatae hoc ordine voces in B. quam ſcripturam ob ſequentem verſum praetuli.

v. 777. εἰδὼς οὐδὲν ὁ τλήμων ἐγώ. Non ſane hic verſus in eorum numero veniet, quorum exemplo quis forte probare conabitur, vocalem brevem produci poſſe ante tenuem et liquidam. Nam manifeſtum eſt ſcriptum oportuiſſe, ὦ τλήμων ἐγώ. Qua ratione augetur etiam affectus.

v. 794. εἶτ' ἀχὶ δέξει δῆτα. Tres Regii δέξῃ δῆτα. Atticam terminationem repoſui, e perpetuo Comici vſu.

v. 800. ὡς δεξίνικος ἀτοστί. Sic perſpicue membr. et C. optime. — — (Coniecturas Bentleii et Hemſterhuſii metri lex prorſus reſpuit.) — —

v. 805. Poſt hunc verſum vulgo legitur inſertus iſte:

ὅτω τὸ πλουτεῖν ἐσιν ἡδὺ πρᾶγμά τι.

quem tamquam parallelum primo Carionis verſui librarius olim margini adſcripſerat, vnde ab alio in textum fuit illatus. Merito eum expunxit Bentleius. Alibi obſeruaui, ſolitos olim fuiſſe librarios in codicum margine verſus, qui ſententias continerent, ſcribere, praefixo lemmate γνώμη, horumque verſuum complures maxime in Scenicorum ſcriptis in textum poſtea intruſos fuiſſe, quod hic accidiſſe, iam dudum mihi fuit perſuaſum. Ecce vero manifeſtum interpolationis indicium oſtendit Cod. C. In eo verſus in lineas non ſunt diſtincti, ſed tamquam, ſi ſoluta eſſet oratio, continuata ſcriptura eſt, cuius ſpecimen hic ſubiicio:

ἐπειστπέπαικεν οὐδὲν ἡδικη
κόσιν· Γνῶ" ὅτω τὸ πλουτεῖν, ἡδύ ἐσι
πρᾶγμά πω. ἡ μὲν γὰρ σιπύη — —

Vides

Vides librarium non ſolum marginalem verſum, ſed etiam illius lemma in contextus ſeriem intuliſſe. In meo et in B. idem lemma verſui praefixum eſt. Caeterum in eo verſu tres Regii habent πρᾶγμά πω.

v. 825. Perſonam hic et deinceps in toto hoc colloquio Chremyli pono, vbi vulgo perſona eſt Carionis, idque ex triûm codd. auctoritate. Solus B. famulo tribuit, quae manifeſto heri eſſe nemo non ſentit, certiſſimisque argumentis oſtendit Hemſterh. — —

v. 833. ἐπέλιπεν. Sic optime membr.

v. 838. κἀκ ἐδόκων μ' ὁρᾶν ἔτι. *Et me videre ſe diſſimulabant.* Graecorum vim non perceperat Berglerus. Vide Valkenarium ad Eurip. Hippol. p. 217. Pace 1051. μὴ νῦν ὁρᾶν δοκῶμεν αὐτόν: *Feſons ſemblant de ne pas le voir.* — —

v. 855. Carioni tributa haec vulgo, Chremylo adſignant tres codd.

v. 860. ἥνπερ μὴ λίπωσιν. Sic bene Daweſius. Vulgo μὴ λίπωσιν.

v. 864. Huic verſui in tribus Regiis praefixa perſona Carionis, melius in meo tribuitur Chremylo.

v. 869. καὶ τίνα. Quaeſtionem hanc Chremylo adſignant tres codd. vt et v. 870.

v. 877. ἆρα priori longa, metro ſic flagitante.

v. 879. In tribus codd. ſcriptum ὁ θεὸς ἔθ' ἑστὶ εἰ τὰς συκοφάντας. Quartus B. in eo tantum differt, quod habet ἑστὶν — Inde adparet, ſinceram lectionem ſic reconcinnandam eſſe, eiecto verbo ſubſtantiuo:

ἅπασι τοῖς ἕλλησιν ὁ θεὸς ἕτος, εἰ
τὰς συκοφάντας ἐξολεῖ κακὰς κακῶς.

v. 886.

v. 886. ἀλλ' ἁν ἄν ἐστι. Perperam vulgo ἀλλ' ἁν ἔνεστι. — — Hunc versum Chremylo recte tribuit cod. meus. In tribus Regiis famulo adscriptus est.

v. 890. Hic versus in tribus Regiis famulo tributus: melius in meo Chremylo.

v. 897. κακόδαιμον — Verba haec tres Regii hero tribuunt melius quam meus, qui ea, vt impressi, famulo adscribit.

v. 902. In toto hoc diuerbio, quae vulgo Iusto tribuuntur, meus et B. Chremylo adscribunt.

v. 909. βάλομαι, *volo*. Publica crimina cuilibet licebat Athenis exsequi; quod notum e sollemni legum formula, quae toties apud oratores occurrit vt: δοκιμασίαν μὲν ἐπαγγειλάτω Ἀθηναίων ὁ βαλόμενος. Hinc iocus, qui mox sequitur.

v. 947. τοῦτον τὸν ἰσχυρὸν θεόν. Sic recte tres Regii — — Vulgo inuerso ordine et profligato metro.

v. 956. Huic versui in meo codice recte praefixa persona Chremyli.

v. 958. ὅτι ἔς' — Sic bene membr.

v. 960. Haec, vt pleraque huius dramatis, manifesto sunt e Pluto priore, in quo Chorus suas agebat partes. Chremylus abducto secum Viro Iusto domum ingressus fuerat: solus erat in scena chorus, canticumque canebat. Supervenit anus, quae scire cupiens vbinam habitaret nouus Deus, nullos alios, quam Chori personas percunctari poterat. Male Hemsterh. verba ὦ φίλοι γέροντες ad Chremylum et Iustum Virum refert, versuique 962 Chremyli personam praeponit. Sic quidem est in B. At verius tres alii duos illos versus Choro tribuunt. In scenam non amplius prodit Vir Iustus. In

C.

C. textui inserta παρεπιγραφὴ, sic: Γραῦς τις φησι πρὸς τὸν χορόν. Γραῦς. ἆρ' ὦ φίλοι γέροντες.

v. 965. τῶν ἔνδοθεν. Sic IV. Codd. recte — Mallem hic etiam καλῶ.

v. 967. λέγειν σ' ἐχρῆν. Sic B. recte. In C. λέγειν σε χρή.

v. 980. Concinnius in membr. ταῦτα παντ' — Sed pro ταῦτα sententia flagitat ταὐτὰ i. e. τὰ αὐτὰ vel κατὰ τὰ αὐτά.

v. 984. εἰς ἱμάτιον. Inutilem particulam γε vulgo subiungunt. Eam nullus agnoscit Regiorum. Qui versui fulcrum hoc addidit librarius, arbitrabatur primam in ἱμάτιον corripi, quae producitur semper. vid. supra 530. 540. — — Eadem prosodiae ignorantia dedit occasionem peruertendae sententiae in versu abhinc secundo.

v. 986. τῇ μητρὶ θ' ἱματίδιον. Vulgo θοιματίδιον. Articulum respnit sensus et linguae indoles. θοιματίδιον significat *la robe: ἱματίδιον vne robe.* Quam perite hic mendam sustulit Dawesius, eandem relinquere non debebam in Nub. v. 179. Si versum hunc conferas cum eiusdem fabulae v. 1498. intelliges, quid intersit inter ἱμάτιον et θοιμάτιον, seu substantiuum definitum per articulum, et indefinitum sine articulo —

v. 1000. ἄμητα προσαπέπεμψεν — — Copulam nullus agnoscit codicum, qui habent ἄμητα προσέπεμψεν —

v. 1006. ἄπαντ' ἐπήθιε. Vulgo ἄπαντα κατήθιε. Vennstam Toupii coniecturam recepi, quem vide ad Suidam III. 272. Elegans vsus est praepositionis ἐπὶ cum verbis comedendi, nominibusque cibi et obsonii. Pace 123. Acharn. 835. Supra 628. Eadem hic est vis praepositionis in compposito ἐπήθιε.

v. 1013.

v. 1013. ἔπειτ' ἴσως ἥττησ' ἄν εἰς ὑποδήματα. Sic optime duo Regii. Ipsa sunt verba vetulae v. 983. quae facete ei regerit Chremylus. — —

v. 1019. παγκάλας. Sic membr.

v. 1020. ὁπότε προτείνειάν γε δραχμὰς εἴκοσιν. Sic membr. Non alium apud Comicum versum esse credo, in quo nominis δραχμὴ prior producatur. Forte hic olim legebatur ὁπότε προτείνειαν τάχα δραχμὰς εἴκοσιν.

v. 1021. ὄζειν τε τῆς χρόας ἔφατκεν ἡδύ με. Vulgo constructione admodum intricata, si modo aliqua est, ἡδύ με. Si pronomen in genitiuo sit, nomen a quo pendet, debet esse in accusatiuo, quod diu ante Hemsterhusium intellexit librarius, cuius manu descriptus fuit Cod. C. In eo enim exstat: ὄζειν δὲ τὰς χρόας ἔφατκεν ἡδύ με. Sed ad aliam lectionem refertur glossa; ὀσμὴν ἐξιέναι ἀπὸ τοῦ σώματος, scilicet ad eam, quam reposuimus: καὶ ἔφατκεν ὄζειν με ἡδὺ τῆς χρόας. Verbum ὄζω neutrum construitur cum genitiuo partis illius, quae odorem emittit, per ellipsin praepositionis ἀπό. — —

v. 1031. Versus (vt vulgo legitur) structura est intricatior obscuriorque, quam vt in ea poëtae manum agnoscas. Nil tamen discrepabant, quos contuleram, tres codd. Vero propius accedit Hemsterhusii coniectura: ἢ μηδ' ὁτιῶν ἀγαθὸν δίκαιον ἔς' ἔχειν. Quam verborum collocationem vulgata meliorem reperio in C. Sed pro δίκαιον dubium non est, quin scripserit poëta multo elegantius δῖκαιος, vt Nub. 1283 et 1434. Eurip. Supplic. 188. Heracl. 143. Nihil apud quosuis scriptores hac constructione frequentius.

v. 1038. εἰ τυγχάνει γ' — Vulgo εἰ τυγχάνει — — εἰ conditionale cum optatiuo semper construitur, quando

do in altero membro praecedit, vel ſequitur verbum eiusdem modi, cum particula ἄν: nec aliter vsquam Comicus: vt Lyſ. 111. Thesm. 773. 1221. Ran. 533. 585. et Aeſchyl. S. Th. 405. Sophocl. Philoct. 1047. — — — (Falſus eſt igitur Hemſterh. inquiens; τυγχάνοι *cur mallet* Kuſterus, *cauſa non erat; vtrumuis aeque ex vſu linguae graecae ponere licebat.*) Quod ad hunc locum attinet, litem dirimunt duo Regii codd. In B ſcriptum εἰ τυγχάνοι γ' — In C. εἰ τυγχάνοι δ'.

v. 1046. ὡρακέναι. Vulgo, reclamante metro, ἑωρακέναι.

v. 1063. μέντ' ἄν. Sic A. B. recte.

v. 1064. ἐπεὶ νῦν μὲν — Sic IV. codd.

v. 1066. τῷ προσώπῳ τἀλλότρια. Sic recte IV. Codd. Ab imperito homine fulcrum γε ſubditum verſui, quo non indigebat. Eandem particulam inſulſe interſerunt aliis in Comici noſtri verſibus ex ignorantia proprietatis litterae ϱ. In Veſp. 982 (et multis aliis).

v. 1079. ἐκ ἄν ποτ' ἄλλῳ τοῦτ' ἐπέτρεπον ποιεῖν. Secunda in ἐπέτρεπον hic producta eſt contra artem et Comici vſum. Quis dubitet, quin ille ſcripſerit?

ἐκ ἄν ποτ' ἄλλῳ τοῦτο γ' ἐπέτρεπον ποιεῖν.

v. 1083. διαλεχθείην. Gl. ὁμιλήσαιμι. Sic quidem hic accipi poſſit. Non tamen alium ſenſum Comici animo obuerſatum fuiſſe credo, ac Nub. 425. vbi de Diis, quos vulgus hominum colebat, Strepſiades ait:

ἀλλ' ἂν διαλεχθείην ἀτεχνῶς τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ἂν ἀπάντων.

v. 1086. ξυνεκποτέ' ἐσί. Sic bene membr. — vt Lyſ. 411. ἐμοὶ μὲν ἓν ἐς ἐς σαλαμῖνα πλευσέα — —

v. 1100. σέ τοι, σέ τοι λέγω, Καρίων, ἀνάμεινον. In membr. ita conſtitutus hic locus

σέ

σέ τοι λέγω,
ὁ Καρίων, ἀνάμεινον —

Sic poëtae vera manus debet reſtitui. Prima in Καρίων neceſſario producitur — (vid. v. 624.)

v. 1124. ἀναβαδην. Gloſſae: ὕπτιος. τιθέμενος τὸν ἕνα πόδα ἐπάνω τοῦ ἑτέρου.

v. 1133. ἴσον ἴσῳ. Sic bene in codd. ſcriptum: at in impreſſis perperam ἶσον ἴσῳ: (repugnante metro.)

v. 1134. Signum interrogationis in fine huius verſus poni debuit. Aliquid praecipientes, iubentes, verbo φθάνω vtuntur cum negatione per interrogationem. Sic Eurip. Iph. T. 245.

v. 1141. ὁπότε — ὑφέλοι. Sic bene Daweſius emendat. Quod vulgo legitur. ὑφείλοι, ſoloecum eſt, et metrum peſſumdat: nec illud eſt in vetuſtioribus libris — — In membr. perſpicue ſcriptum ὑφέλοις, ad veram lectionem multo propius, poſito ſaltim verbo in eo modo, quo poni debuit. Sed ſurripiendi, ſuffurandi ſignificatio in formam actiuam non cadit. ὑφαιρεῖν *ſubtrahere, ſubruere* ſignificat vt ſupra 689: et in Luciani exemplo T. II. p. 151. Sic ἀφαιρεῖν *eximere, demere*, nullo ad agentis commodum reſpectu. In Lyſ. 1028. vbi ſenex mulierem orans, vt ſibi culicem ex oculo eximat, ait: κἄτα δεῖξον ἀφελοῦσά μοι. In Ran. 657. vbi Xanthias ait, τὴν ἄκανθαν ἔξελε: ſalua linguae indole dici non potuiſſet ἀφελομένη et ἐξελοῦ. — — At vero vbi quis quid capit, quod in commodum ſuum vertat, quo vtatur, fruatur, tum forma media adhibetur, nec amplius actiua. Vide Thesm. 761. 812. 844. 935. Sophocles Philoct. 376. Nub. 179. 1199. etc.

v. 1142. μετέχειν καὐτὸς. Sic IV. codd.

v. 1147

v. 1147. Phylen occupauit Thraſybulus anno 4. Olymp. XCIV. Proinde in priore Pluto verſus hic eſſe non potuit, nec v. 550.

v. 1148. ἀλλὰ ξύνοικον. In B. C. ἀλλὰ σύνοικον. In Membr. ἀλλά γε σύνοικον.

v. 1151. τί δὲ; ταὐτομολεῖν. Vulgo τί δὲ γ' αὐτομολεῖν, perperam omiſſo articulo, quem loquendi recta ratio neutiquam abeſſe patitur. — τοίνυν ἔσομαι. Sic. IV. codd. ſine inſerta particula γ' quam impreſſi exhibent.

v. 1171. ἵν' εὐθέως διακονικὸς εἶναί δοκῆς. Vulgo εἶναί μοι δοκῆς. Pronomen ſententiae inutile eſt: immo melior ea, ſi generalior ſit: *vt ſtatim idoneus exſequendis miniſteriis videaris*, non mihi ſolum, ſed quibuscunque, qui te opus facientem videbunt. At numeros prorſus corrumpit: ab imperito homine inſertum fuit, cui verſus hoc tibicine indigere videbatur, quia ſecundae in διακονικὸς ſyllabae modulum ignorabat: producitur ea ſemper apud quosuis poëtas. Vide Av. 73. 74. Menand. apud Athen. p. 172. D. Strato Epigr. XXXVI. α, quia longum eſt, in η vertunt Iones, διήκονος.

v. 1173. τί δ' ἐστὶν — Haec et quae in ſequentibus famulo vulgo tribuuntur, in heri partes transferunt III. Regii.

v. 1186. Hic verſus etiam Chremylo tribuitur in membr. et in C. nec vlla eſt decori ratio, quae eum illi abiudicet. In B. perſona eſt famuli.

v. 1192. ἰδρυσόμεθ' ἔν αὐτίκα μάλ', ἀλλὰ περίμενε. Sic IV. Codd.

v. 1205. In tribus Regiis hi verſus Chremylo tributi ſunt; vnde ſatis liquet librarii errore in B. poſitam fuiſſe

iſſe Caronis perſonam ante v. 1185. Vtroque in loco Hemſterhuſii iudicium ſequutus ſum, probabile illud quidem, ingenioſisque ſuffultum rationibus. Nunc tamen video nullas in extrema fabula Carionis partes eſſe debere. Is cum Mercurio domum ingreditur poſt v. 1170. nec amplius in ſcenam prodit Tollatur itaque binis in locis eius perſona, eique ſufficiatur Chremylus. In meo cod. Sacerdos primum cum famula confabulatur: inducitur herus v. 1191. tribuunturque ei rurſus verba τὸν πλᾶτον, v. 1196. τὰς χύτρας 4. ſeq. πάντα σοι v. 1201. reliqua famulo. Haec diſtinctio vulgata, cuius vitium ſcite exſequutus eſt Hemſterhuſius, vtique eſt melior; ſed ingenio librarii debetur; coniecturisque illis omnibus potior eſt trium Reg. codd. fides, praeſertim antiquiſſimorum A. C. qui nullas prorſus famulo partes tribuunt, poſtquam Sacerdos ſcenam ingreſſus eſt.

v. 1206. Vulgo ταῖς μὲν ἄλλαις γὰρ — Concinniore ordine voces transpoſuimus ταῖς γὰρ ἄλλαις μὲν —

v. 1208. ἐπιπολῆς ἔπεισιν. Sic bene Hemſterhuſius. Vulgo ἔνεισιν. Supra v. 996. καὶ τἄλλα ταὐπὶ τᾧ πίνακος τραγήματα ἐπόντα. et Ran. 928. 1046. Licet nihil frequentius occurrat, praepoſitionis repetitio librarium offendiſſe videtur, qui in locum idonei et proprii verbi ἔπεισι alienum ἔνεισι ſuppoſuit.

v. 1208. τοίνυν εἰκὸς — Sic C. In duobus aliis Regiis τοίνυν μέλλειν, omiſſo in A εἰκὸς, quod B. in verſus fine habet.

SVP-

SVPPLEMENTVM EMENDATIONVM IN ARISTOPHANIS PLVTVM

CVM VARIIS LECTIONIBVS E MS. COD. BIBLIOTHECAE REGIAE QVI ANTEA COLLATVS NON FVERAT.

Integra non exstat in codice haec fabula, nec quod eius supereſt, ab eadem ſcripitum eſt manu. Scilicet in vnum volumen compactae fuerunt complurium mutilorum codicum reliquiae. Verſus Pluti habentur ibi tantum 787. in trium aut quatuor diuerſorum codicum collatis foliis. Octo prima continent verſus ab initio 239. eleganti manu, nec forte vna eademque, ſcriptos, ſed parum emendate, in quibus poſt v. 87 perſonae amplius non ſunt notatae, nec vllae vocibus ſuperſcriptae gloſſae. Sex ſequentia folia, e recentiore codice decerpta, quantum ex charta et litterarum formis, colligere eſt, partem fabulae continent a v. 179 vsque ad 355. in iis ſunt gloſſae, adſcriptaeque perſonae. Demum a v. 355. incipit antiquioris peritiorisque manus ſcriptura, qua exaratae Ranae et pars Nubium. Lacuna eſt poſt v. 615 vsque ad 769. a quo incipit trium, quae ſuperſunt foliorum primum, quibus continetur pars fabulae, vsque ad v. 941. Reliqua deſiderantur.

v. 48. Neutiquam ſollicitari debuit codicum omnium lectio δηλονοτιὴ καὶ τυφλῷ γνῶναι δοκεῖ τᾷθ'. Optima eſt, modo diuiſim ſcribatur δῆλον ὁτιὴ— Graece perinde ſcribitur τυφλὸς δοκεῖ γνῶναι, et τυφλῷ δοκεῖ γνῶναι, vt perinde dicitur δοκεῖ μοι ποιεῖν et δοκῶ μοι ποιεῖν. Quod

 autem

autem δοκεῖ temere damnauerim, id feſtinationi imputari velim, qua me illas notas ſcribere oportuit. Nullum enim aliud verbum comico ipſi magis frequentatur —immo eo vti ſolent, quum de re maxime certa loquuntur vt in Ran. v. 1420. τοῦτον ἄξειν μοι δοκῶ i. e. ἄξω, *abducere mihi decretum eſt.* In Conc. v. 170. αὐτὴ γὰρ ὑμῶν γ' ἕνεκα μοί λέξειν δοκῶ i. e. λέξω, *conſtitutum eſt mihi verba facere.* Exempla paſſim obvia.

v. 147. ἔγωγέ τοι διὰ μικρὸν ἀργυρίδιον. Sic optime hic codex, vt ex meo legendum eſſe oſtendi.

v. 159. Scriptum in cod. τῇ μοχθηρίᾳ. Voluit igitur: ὄνομά τι περιπέττεσι τῇ μοχθηρίᾳ. Perinde dicitur περιπέττειν τὴν μοχθηρίαν ὀνόματι et περιπέττειν ὄνομα τῇ μοχθηρίᾳ. Immo equidem reconditius hoc et elegantius indico.

v. 253. ταυτὸν θύμον φαγόντες. Caue Kuſtero fidem habeas ταυτὸν accipienti pro τὸν αὐτὸν. Ex hoc enim verſu in indicem ſuum retulit ταυτὸς, quae vox eſt plane barbara. ταυτὸν valet pro τὸ αὐτὸ. Vt τοσοῦτον et τοσοῦτο in neutro dicitur, ſic ταυτὸν et ταυτό. Vid. Nub. 674. Av. 400. Duplici autem genere effertur ὁ θύμος et τὸ θύμον.

v. 340. Cod. θαυμαστὸν ὅπως.

v. 380. Hic verſus et ſequens plane in codice ſcripti, vt eos edidi: καὶ μὴν φίλως γ' ἄν μοι δοκεῖς — abſente in altero γε. Aduerbio φίλως ſuperſcripta gloſſa, εἰρωνικῶς τοῦτο.

v. 392. Daweſii emendationem adfirmat hic cod. in quo σὺ πλοῦτον; ποῖον; ſed librarii eſt allucinatio. δεινότατον. Cod. δειλότατον, quod altero haud deterius videri poſſit: *nous ferons l'action du monde la plus lache, ſi* —

v. 468.

v. 468. Cod. hic etiam αὐτᾰ. Gloſſa. ἐνταῦθα. ἢ τὸ τᾶτα καὶ τὸ αὐτᾶ ἐκ τᾶ παραλλήλα.

v. 485. Gloſſa. ταχέως πείσεσθε τᾶτο, ἡττηθέντες. ἢ ταχέως ποιήσετε τᾶτο πρός με ἡττηθεῖσαν. πράττω γὰρ τὸ ποιῶ καὶ τὸ πάσχω. Vera eſt prior explicatio.

v. 567. τοίνυν ἐν. Sic etiam in hoc cod.

v. 586. In hoc etiam cod. hic et infra v. 592. ſcriptum: κοτίνῳ σεφάνῳ.

v. 765. Etiamſi potuiſſet ſcribere poëta εὐαγγέλια σα κριβανωτῶν ὁρμαθῷ, nollem tamen ideo praepoſitionem expungi. Quin vulgatam lectionem ſinceram puto. ἐν apud Atticos etiam ſic ex abundanti poſitum occurrit. Av. 906. 1735. (Vtroque in loco praepoſitio abeſſe poteſt ſine ſententiae detrimento.)

v. 777. ἀδὲν ὁ τλήμων. Sic etiam ſcriptum fuit in hoc codice a prima manu. Ab emendatore poſtmodo breuis *o* in longam *ω* mutata fuit, vt legendum eſſe dixi. Nullibi apud Comicum ante τλήμων breuis vocalis producitur. Recte in pace 723. πόθεν ἔν ὁ τλήμων ἐνθάδ' ἔξει σιτία;

v. 800. ὡς δεξίνικος ἔτοσι. Sic liquido in hoc etiam cod. ſcriptum ſuperducta nomini lineola, proprium eſſe indicante, cum eadem gloſſa, quam ex alio codice protulimus.

v. 814. τὰς σαπρὰς. Cod. σαθρὰς. Has voces ſaepiſſime commutari notum eſt.

v. 827. Vt ſupra male duas voces δῆλον ὁτιὴ in vnam coniunxerant v. 48. hic contrario modo peccarunt, ex vna duas perperam facientes. Longe melius in codice meo ſcriptum δηλονότι. *Nimirum, vt videris, e bonorum numero es.*

v. 854. πολυφόρῳ. Gloſſa, πολλαπλασίῳ, πολλὰ κακὰ φέροντι.

v. 856. Dubium non eſt, quin ſcripſerit poëta, ὅ τι πέπονθεν ὤνθρωπος κακὸν.

v. 883. Aliter hunc verſum exhibet cod. numeris concinnioribus: ἐχθὲς δ' ἔχονταἄ σ' εἶδον ἐγὼ τριβώνιον.

v. 893. Scriptum in Cod. μηδενὸς γ' ἐμπεπλησμένος. Sic eſt etiam in membr. nec aliter in C. ſcriptum eſſe opinor. Non temere inſerta comparet illa particula γε. Scripſerat comicus: διαῤῥαγείης, μηδενὸς γ' ἐμπλημένος. Librarius hic vt ſaepe alias, ἐμπλημένος mutauit in ἐμπεπλησμένος. Vide not. ad Conc. 56.

v. 912. Cod. εὐεργετεῖν, ὦ — omiſſo pronomine.

v. 997. ὑπειπάσης nihil aliud ſignificat, quam προειπάσης, eandem poteſtatem habente in hoc compoſito praepoſitione, quam in ὑπᾴδειν. Ran. 874. nec vllam aliam ſignificationem ſententia admittit.

FINIS SELECTARVM BRVNCKII IN PLVTVM NOTARVM.

ARISTO-

ARISTOPHANIS
PLVTVS,
A
BRVNCKIO
LATINE REDDITVS.

DRAMATIS PERSONAE:

Cario famulus.
Chremylus herus.
Plutus.
Chorus Ruſticorum.
Blepſidemus amicus Chremyli.
Paupertas.
Mulier vxor Chremyli.
Vir Iuſtus.
Sycophanta.
Anus.
Adoleſcens.
Mercurius.
Sacerdos Iouis.

Digitized by Google

ACT. I.

SCEN. I.

CARIO, CHREMYLVS, PLVTVS, CHORVS.

Cario.

O Iupiter Diique, quam moleſta res eſt ſeruum eſſe deſipientis domini! Si enim optuma quaeque ſeruus dixerit, ſecus autem facere hero videatur, ſeruo euenire aliquid mali neceſſe eſt. Nam qui natura corporis ſui dominus eſt, eum in illud ius habere non ſinit Fortuna, ſed illum, qui id emerit. Atque haec quidem ita ſe habent. Sed Loxiam, qui vaticinatur e tripode aureo, accuſo hac iuſta accuſatione, quod, medicus quum ſit et vates, vt aiunt, ſapiens, atra bili percitum dimiſit herum meum; qui pone ſequitur hominem coecum, contra faciens atque eum conueniebat facere. Nam nos, qui videmus, coecos ducimus: iſte autem ſequitur, ac me inſuper ſequi cogit, nihil prorſus mihi reſpondens. Quapropter non poteſt fieri vt taceam, niſi dixeris, cur hunc ſequamur tandem, here; ſed faceſſam tibi negotium: non enim me verberabis, qui coronam habeo.

Chremylus. Immo hercle, detracta prius corona, ſi mihi moleſtus eris, vt magis dolorem ſentias.

Cario. Nugae! non enim quieſcam, priusquam dicas mihi, quis tandem ſit iſte. Animo namque prorſus beneuolo hoc ſciſcitor.

Chremylus. At te non celabo: meorum enim vernarum fideliſſimum te duco et occultiſſimum. Ego, qui

vir ſum pius et iuſtus, iniqua vtebar fortuna, et pauper eram.

Cario. Noui equidem.

Chremylus. Alii autem diteſcebant ſacrilegi, cauſidici, et ſycophantae et ſceleſti.

Cario. Credo.

Chremylus. Scitatum igitur profectus ſum ad Deum, meam quidem hominis miſeri rem familiarem fere iam exiſtumans exhauſtam eſſe: de filio autem, qui mihi vnicus eſt, interrogaturus, an eum oporteat mutatis moribus fieri improbum, iniuſtum, omnis honeſtatis expertem, vtpote qui vitae id putarem conducere.

Cario. Quid ergo Phoebus profatus eſt e ſertis?

Chremylus. Audies. Clare namque Deus mihi dixit hocce: *cui occurrerem primum egreſſus, ab eo me iuſſit non amplius diſcedere, eique perſuadere, vt me ſequatur domum.*

Cario. Cui ergo primo occurriſti?

Chremylus. Huic.

Cario. Itane non intelligis mentem dei, hominum ineptiſſume, quae tibi dicit clariſſume, filium tuum vt educes vernaculo more?

Chremylus. Quonam argumento iſtuc iudicas?

Cario. Nimirum vel coecus hoc cognoſcere ſibi videatur, *valde eſſe conducibile, nihil boni conari hoc tempore.*

Chremylus. Non poteſt fieri, vt oraculum illo vergat, ſed ad maius aliud quidpiam. Quodſi nobis dixerit iſte, quinam ſit, et qua gratia, et cuius rei indigens venerit nobiscum huc, intelligeremus, quaenam ſit mens oraculi noſtri.

Cario.

Cario. Agedum, tutemet te indica, quinam ſis, priusquam faciam, quae deinceps conſecutura ſunt. Dicere oportet quam citiſſume.

ACT. I.
SCEN. II.

Plutus. Equidem eiulare te iubeo.

Cario. Intelligis, quem ſe dicat eſſe?

Chremylus. Tibi dicit, non mihi. Nam ruſtice et duriter eum interrogas. At tu, ſi tibi placent hominis candidi mores, dic mihi.

Plutus. Plorare equidem tibi dico.

Cario. Amplectere virum et omen oblatum a Deo.

Chremylus. Haud impune, ita mihi Ceres propitia ſit, id feres amplius.

Cario. Niſi enim declares, qui ſis, male te malum perdam.

Plutus. O boni, diſcedite a me.

Chremylus. Haudquaquam.

Cario. Equidem optumum eſt, quod dico, here: perdam hominem hunc peſſume. Statuam enim eum in loco aliquo praerupto: poſt ibi relicto homine abibo, vt inde delapſus ceruices frangat.

Chremylus. Tolle vero ſublimen ocius.

Plutus. Nequaquam.

Chremylus. Dicesne igitur?

Plutus. Sed ſi audiatis me, qui ſim, ſat ſcio, aliquid mali facietis mihi, nec me dimittetis.

Chremylus. Nos quidem hercle, ſi modo velis ipſe.

Plu-

Plutus. Amittite nunc me primum.

Chremylus. Ecce amittimus.

Plutus. Audite iam. Neceſſe eſt enim, vt videtur, me dicere, quae celare conſtitueram. Ego enim ſum Plutus.

Chremylus. O impuriſſime hominum omnium! itane vero tacebas, Plutus quum eſſes?

Cario. Tu Plutus, tam aerumnoſo ſtatu?

Chremylus. O Phoebe Apollo, et dii et daemones et Iupiter! Quid ais, illene reuera es tu?

Plutus. Ille inquam.

Chremylus. Is ipſusne es?

Plutus. Ipſiſſimus.

Chremylus. Vnde igitur, dic mihi, ſqualidus incedis?

Plutus. E Patroclis domo venio, qui non lauit poſtquam natus eſt.

Chremylus. Coecitatem autem hanc dic mihi, undenam te afflictet?

Plutus. Iupiter ita me male habuit, hominibus invidens. Ego enim, quum eſſem adhuc adoleſcentulus, minatus eram, me ad iuſtos et ſapientes et modeſtos ſolos iturum: ille autem me fecit coecum, vt ne dignoſcerem illorum quemquam: adeo ille probis invidet.

Chremylus. Atqui a probis honore adficitur ſolis et a iuſtis.

Plutus. Adſentior tibi.

Chremylus. Age, quid ergo? ſi rurſus cerneres, vt antidhac, fugitaresne tum malos?

Plu-

Plutus. Ita aio.

Chremylus. Iresne vero ad bonos?

Plutus. Maxume quidem: multo enim eos non vidi tempore.

Chremylus. Et nihil mirum sane: nec enim ego, qui cerno.

Plutus. Dimittite nunc me. Iam enim me et mea omnia cognoscitis.

Chremylus. Non hercle: sed multo magis te retinebimus

Plutus. Nonne dicebam fore, vt molestias exhibeatis mihi?

Chremylus. At tu sine, quaeso, vt hoc tibi persuadeam, et ne deseras me. Non enim inuenies me ipso, etiamsi quaeras, hominem melius moratum. Non inquam, Iovem testor: nec enim est alius, praeterquam ego.

Plutus. Haec dicunt omnes: quando autem me adepti sunt reuera, et euaserunt diuites, plane supra modum fiunt mali.

Chremylus. Ita quidem obtinet: sunt tamen non omnes mali.

Plutus. Non hercle omnes modo, sed ad vnum omnes simul.

Cario. Flebis largiter.

Chremylus. At tu vt scias, quanta, si apud nos maneas, euentura sint bona, aduorte animum, vt intelligas. Arbitror enim, modo Deus adnuat, me ista te liberaturum coecitate, restituto tibi visu.

Plutus. Minume istuc feceris; nolo enim rursus visum recipere.

Chre-

Chremylus. Quid ais?

Cario. Homo iſte ingenio natus eſt ad miſeriam.

Plutus. Iupiter enim, ſat ſcio, quum primum ſtulta horum facta animaduertet, penitus me perdet.

Chremylus. Nunc vero nonne hoc facit, qui te paſſim offendentem errare ſinit?

Plutus. Neſcio: at ego illum formido maxume.

Chremylus. Itane? O timidiſſime omnium deorum! Putasne vero fore Iouis tyrannidem et fulmina trioboli; ſi viſum recipias tu vel in modicum tempus?

Plutus. Vah! ne dixeris iſta miſer.

Chremylus. Quieſce: ego enim oſtendam, te Ioue multo plus poſſe.

Plutus. Mene tu?

Chremylus. Per coelum iuro. Et primum quidem, per quemnam imperat Iupiter Diis?

Cario. Per argentum; plurimum enim eſt ei.

Chremylus. Age, quis itaque eſt, qui hoc ei praebet?

Cario. Hicce.

Chremylus. Per quem vero ſacruficant illi? nonne per hunc?

Cario. Et quidem hercle precantur palam, vt diteſcant.

Chremylus. Nonne igitur hic cauſa eſt, et facile finem imponat, ſi velit, his rebus?

Plutus. Quid ita?

Chremylus. Quia haud quisquam hominum ſacrificaret amplius nec bouem, nec libum, nec aliud quicquam, te nolente.

Plu-

Plutus. Quomodo?

Chremylus. Quomodo? nullo modo fiet, vt emat scilicet, nisi tu praesens ipsi des argentum: itaque Iouis potentiam, si tibi molestus fuerit, tolles solus.

Plutus. Quid autumas? Per me sacruficant ei?

Chremylus. Aio ego. Atque hercle, si quid est praeclarum, et pulchrum, aut venustum hominibus, id per te fit: omnia enim diuitiis parent.

Cario. Sane equidem propter pauxillum argenti seruus sum factus, quod non aeque essem diues.

Chremylus. Et meretriculas aiunt Corinthias, si quando eas pauper quispiam adtentauerit, ne animum quidem aduortere: si vero diues, clunem eas extemplo illi obuortere.

Cario. Quin et pueros aiunt idem istuc facitare, non amatorum, sed pecuniae gratia.

Chremylus. Non probos vero, sed meritorios, quoniam non flagitant pecuniam probi.

Cario. Quid ergo?

Chremylus. Alius equum generosum, alius canes venaticos.

Cario. Namque dum pudet eos forte pecuniam petere, verbo involuunt malitiam.

Chremylus. Artes item omnes propter te et commenta quaeuis callida inter homines sunt inuenta. Alius enim eorum corium secat in sutrina sedens.

Cario. Alius ferrum cudit, alius fabricatur e ligno.

Chremylus. Alius aurum fundit, quod a te accepit.

Cario. Alius edepol obuios in viis expilat, alius parietes perfodit.

Chre-

Chremylus. Alius fullonicam exercet.

Cario. Alius lauat pelles.

Chremylus. Alius coria macerat: alius vendit cepas.

Cario. Alius deprehenſus in adulterio propter te vulſuram patitur.

Plutus. Hei me miſerum! haec me dudum latuerant.

Cario. Magnus vero Rex nonne propter hunc ſuperbit?

Chremylus. Concio nonne propter hunc agitur?

Cario. Quid? triremes nonne tu imples? dic mihi.

Chremylus. Conductum vero in Corintho exercitum nonne hic alit?

Cario. Pamphilus nonne propter hunc plorabit?

Chremylus. Nonne Belonopoles vna cum Pamphilo?

Cario. Nonne Agyrrhius propter hunc pedit?

Chremylus. Nonne Philepſius tui cauſa fabulas narrat?

Cario. Nonne propter te auxilia ſunt Aegyptiis?

Chremylus. Nonne propter te Philonidem amat Laïs?

Cario. Timothei autem turris —

Chremylus. Ea quidem te obruat. Nonne omnia negotia propter te geruntur? Solus enim omnino tu omnium es cauſa, et malorum et bonorum: hoc probe ſcias ita eſſe.

Cario. Itaque et in bellis ſuperiores identidem ſunt ſuper quibus iſte ſeſſitauerit ſolus.

Plutus. Egone tanta poſſum ſolus efficere?

Chre-

Chremylus. Et iſtis hercle multo plura. Ideo nec plenus tui quisquam eſt factus vnquam. Nam aliarum rerum eſt omnium ſatietas: amoris.

Cario. Panum.

Chremylus. Muſicae.

Cario. Bellariorum.

Chremylus. Honoris.

Cario. Placentarum.

Chremylus. Virtutis.

Cario. Ficuum.

Chremylus. Ambitionis.

Cario. Pultis.

Chremylus. Imperi.

Cario. Lentis.

Chremylus. Tui autem plenus nemo vnquam fuit. Sed ſi quis talenta lucratus fuerit tredecim, multo magis cupit ſedecim lucrarier: quae ſi confecerit, quadraginta volt, aut ſibi vitalem vitam eſſe negat.

Plutus. Recte quidem mihi videmini dicere omnino: ſed de vno tantum ſollicitus ſum.

Chremylus. Qua de re? memora.

Plutus. Quo pacto ego potentiae huius, quam vos dicitis habere me, compos fiam.

Chremylus. Enimuero hercle haud temerarium eſt, quod dicant omnes, rem plenam timoris eſſe diuitias.

Plutus. Minume vero: ſed me calumniatus eſt parietum perfoſſor quispiam. Quum enim aliquando irrepſiſſet in domum, nihil potuit illinc auferre, occluſis omnibus repertis: tunc prouidentiam meam nominavit timiditatem.

Chremylus. Ne iam tibi curae sit quicquam: nam si eris prompto et parato animo ad res agendas, faxo, vt cernas acutius Lynceo.

Plutus. Quomodo igitur poteris hoc efficere, mortalis quum sis?

Chremylus. Spem aliquam bonam foueo ex illis, quae mihi dixit Phoebus ipse, Pythicam quatiens laurum.

Plutus. Ergone ille etiam horum est conscius?

Chremylus. Ita inquam.

Plutus. Videte —

Chremylus. Liquido es et tranquillo animo, o bone: ego enim, scias hoc velim, tametsi me necesse sit mortem oppetere, ipse haec efficiam.

Cario. Et, si voles, ego etiam.

Chremylus. Multi autem erunt et alii nobis adiutores, quibus, vtpote iustis viris, non est, vnde vitam sustentent.

Plutus. Papae! Miseros vtique praedicas nobis adiutores.

Chremylus. Non. Si modo ditescant denuo. Sed tu curriculo curre.

Cario. Quid faciam? dic.

Chremylus. Socios nostros agricolas arcesse (*forte autem inuenies in agris eos cum aerumnis conflictantes*) vt quilibet huc veniens, aequalem nobiscum accipiat huius Pluti partem.

Cario. Iam eo: sed carnis hoc frustum e domo aliquis capiat, et intro ferat.

Chremylus. Mihi erit curae: sed perge currere. Tu vero, Plute, deorum omnium praestantissume, intro

tro mecum huc ingredere: domus enim haec est, quam te diuitiis oportet hodie implere, quo iure, qua iniuria.

Plutus. At aegre admodum fero, deos testor, quod mihi identidem in domum alienam ingrediundum sit. Quippe nihil inde boni mihi obtigit vnquam. Si enim ad parcum forte ingressus fuero, continuo me defodit in ima terra: tum si quis accedat probus homo et amicus rogatum, vt sibi commodet pauxillum pecuniae, negat se vidisse me vnquam. Sin ad insanum et prodigum hominem intrauero, scortis et aleis obiectus, nudus domo excido, eis breuissumum tempus.

Chremylus. Non enim in hominem moderatum incidisti vnquam, qualis fere sum ego semper; nam et parsimonia delector, vt nemo alius; et rursus, si quando vsus veniat, sumtibus. Sed ingrediamur: nam volo, vt te videat vxor mea, et gratus vnicus, quem ego post te amo maxume.

Plutus. Credo.

Chremylus. Cur enim tibi quispiam veritatem non dicat?

ACT. II.

SCEN. I.

Cario. O qui saepe iam cum hero meo commune allium edistis, amici viri, et populares, laborisque amantes, ite, properate, festinate: nam tempus non est cunctandi, sed est in ipso articulo, quo oportet vos opem ferre.

Chorus. Nonne vides nos iam dudum properantes alacriter, vt par est viros imbecillos, et iam senes? at tu forte aequum censes, me currere, priusquam istuc dicas mihi, qua gratia herus tuus arcessiuerit nos.

Cario. Nonne iam dudum tibi dico? Ipſe vero non audis. Herus enim meus dicit vos iucunde omnes victuros, frigida iſta et dura viuendi ratione ſolutos.

Chorus. Quaenam vero res eſt illa, aut vnde, quam ille narrat?

Cario. Aduenit huc habens ſecum ſenem quendam, o miſeri, ſqualidum, incuruum, aerumnoſum, rugoſum, caluum, edentulum, et hercle etiam arbitror, verpum eum eſſe.

Chorus. O, qui aureum nuntium adportas, quid ais? itera dum iſta mihi: ſignificas enim, eum cum aceruo pecuniarum aduenire.

Cario. Immo cum aceruo ſenilium malorum.

Chorus. Num putas, ſi nos deluſeris, id te impune laturum, me praeſertim baculum habente?

Cario. Prorſusne vero hominem ingenio me putatis adeo verſuto eſſe, nec vnquam arbitramini, me ſani quicquam dicere?

Chorus. Quam ſeuerus eſt perditiſſimus ille; at tibiae tuae clamant, *Iu, iu,* choenices et compedes deſiderantes.

Cario. Quum iam ſorte ducta littera ius in loculo dicturus ſis, quid ire ceſſas? Charon vero tibi ſymbolum dat.

Chorus. Diſrumparis; vt moleſtus es, et ingenio verſipelli, qui deludis nos, et nondum dicere ſuſtinuiſti, cuius rei cauſa nos herus tuus vocauerit huc; qui multis laboribus exerciti, quamuis non eſſet otium, ſtrenue huc aduenimus, permultas alliorum radices transeuntes.

Cario. Sed non celabo amplius: venit enim, o amici, Plutum adducens herus: qui vos diuites faciet.

Chorus.

Chorus. An reuera diuitibus esse nobis licet omnibus?

Cario. Ita hercle: et quidem Midas faciet, si aures asininas sumatis.

Chorus. Vt laetor, vt delector, vt cupio tripudiare prae gaudio; siquidem tu haec re ipsa vera praedicas.

Cario. At ego volo, *threttanelo*, Cyclopem imitans, et hoc modo pedibus impellens vos agere. Sed eia, filioli clamitantes, et cum balatu edentes ouicularum caprarumque olentium carmina, sequimini; arrectisque veretris, instar hircorum lasciuite.

Chorus. Nos autem conabimur, *threttanelo*, Cyclopem te, vbi balantes inuenerimus sordibus inquinatum, peram habentem et olera agrestia, vino grauem, ducentem ouiculas, temere alicubi somno oppressum, excoecare, sumta ingenti et praeusta sude.

Cario. At ego Circam illam, quae medicamina miscet, quae sodalibus Philonidis aliquando Corinthi persuasit, vt tanquam porci subactam merdam comederent, quam ipsa subegerat illis, imitabor omnibus modis: vos autem prae gaudio grunnientes, sequimini matrem porcelli.

Chorus. Nos itaque te Circam, miscentem medicamina, et offuciis sublinentem atque contaminantem socios, comprehendentes, prae gaudio Laërtis filium imitantes, a testiculis suspendemus; stercoreque tibi oblinemus, tanquam hirco, nares: tu vero, vt Aristyllus, ore hiante lambens, dices: *sequimini matrem porcelli.*

Cario. Sed ohe; omissis iam cavillationibus, ad aliud cantici genus convertimini. Ego autem domum ingressus, clam hero meo volo sumere nonnihil panis et carnis; atque vbi manducauero, sic postea opus obire.

Chorus. Deest cantiuncula chori.

ACT. II.

SCEN. II.

CHREMYLVS, CHORVS, BLEPSIDEMVS, PAVPERTAS.

Chremylus. Si ſalvos vos eſſe iubeam, o populares, ea iam antiqua eſt et obſoleta compellatio: itaque amanter vos complector, quod veniſtis prompte et contente, nec ſocorditer. Facite autem vt etiam in caeteris rebus mihi adiutores adſitis, ſimulque veri huius dei ſeruatores.

Chorus. Confide: namque videbor tibi prorſus Martium quiddam intueri. Eſſet enim abſurdum, ſi propter tres quidem obolos identidem in concione alii alios trudimus et impellimus, ipſum autem Plutum paterer a quoquam mihi eripi.

Chremylus. Atqui video etiam Blepſidemum huncce accedentem. Satis adparet ex inceſſu eius et feſtinatione, eum aliquid harum rerum inaudiniſſe.

ACT. II.

SCEN. III.

Blepſidemus. Quid hoc rei ſit? Vnde et quomodo Chremylus diues factus ſit repente? Non credo. Tametſi me hercle ſermones multi ferebantur hominum in tonſtrinis deſidentium, eum repente factum eſſe diuitem. Eſt autem quum hoc ipſum mirandum, tum quod, proſpera vtens fortuna, amicos arceſſit. Non ſane facit hoc pro recepto hic more.

Chremylus. Sed nihil celando, ita me Dii ament, dicam, o Blepſideme. Melius quam heri nobiscum nunc

nunc agitur: adeoque participem te fieri bonorum, nihil prohibet; es enim vnus ex amicis.

Blepsidemus. Verene es factus, vti praedicant, dives?

Chremylus. Fiam equidem actutum, si Deus volet: inest, inest enim periculum, quidpiam in hoc negotio.

Blepsidemus. Quale?

Chremylus. Rogas?

Blepsidemus. Dic cito, quod dicere vis.

Chremylus. Vt, si rem istam ex sententia geramus, simus perpetuo fortunati: sin aliquid fuerit offensum, vt funditus pereamus.

Blepsidemus. Mala merce mihi videris onustus; nec mihi istuc placet. Nam subito sic ditari nimis, et rursus in metu esse, hominis est, qui nihil boni patrauit.

Chremylus. Quemadmodum nihil boni?

Blepsidemus. Si nimirum quidpiam furatus inde venis, aut argentum, aut aurum ab Apolline, et nunc forte facti te poenitet.

Chremylus. Pro averrunce Apollo! Haud equidem hercle.

Blepsidemus. Desine nugari, o bone; noui enim clare.

Chremylus. Noli tu quicquam tale de me suspicari.

Blepsidemus. Heu! quam nihil omnino sani est apud quemquam! verum omnes ad vnum seruiunt lucro.

Chremylus. Per Cererem, haud sana mente mihi esse videris.

Blepsidemus. Quam multum recessit a pristinis moribus.

Chremylus. Mi homo, te certe atra bilis agitat.

Blepſidemus. At neque voltu eſt ſatis compoſito et quieto; ſed et is indicio eſt, eum aliquid mali perpetraſſe.

Chremylus. Tu quidem quid blateres, noui: nempe, quaſi ego quidpiam furatus fuerim, cupis particeps fieri.

Blepſidemus. Particeps fieri cupio? cuiusnam?

Chremylus. At non ita ſe res haec habet: ſed aliter longe.

Blepſidemus. Num vi aliquid, non furto, abſtuliſti?

Chremylus. Laruae et intemperiae te agitant.

Blepſidemus. At vero nec cuiquam damnum feciſti?

Chremylus. Non certe ego.

Blepſidemus. O Hercules! age, quonam igitur quis ſe vertat? nam verum non vis fateri.

Chremylus. Accuſas enim, priusquam rem cognoueris.

Blepſidemus. O amice, hoc tibi negotium exiguo admodum ſumtu volo expedire, priusquam audiant iſta ciues, os oratorum nummis obturans.

Chremylus. Et quidem hercle, vt mihi videris, tribus hanc in rem impenſis minis, familiariter mihi duodecim imputares.

Blepſidemus. Video non neminem, qui ad tribunal ſedebit, et ſupplex oliuae ramum protendet, cum liberis et vxore; qui prorſus non differet quicquam ab Heraclidis Pamphili.

Chremylus. Apage iſtaec, inſane: ſolos enim probos, et lepidos, et modeſtos mox diuites reddam.

Blepſidemus. Quid ais? adeone multa furatus es?

Chremylus. Vah! tu iſtis commemorandis malis me perdes.

Ble-

Blepſidemus. Tu quidem te ipſum, vt mihi videris.

Chremylus. Non equidem; quoniam Plutum, o ſtulte, habeo.

Blepſidemus. Tu Plutum? quemnam?

Chremylus. Ipſum Deum.

Blepſidemus. Et vbinam eſt?

Chremylus. Intus.

Blepſidemus. Vbi?

Chremylus. Apud me.

Blepſidemus. Apud te.

Chremylus. Omnino.

Blepſidemus. Nonne in malam rem abibis? Plutus apud te?

Chremylus. Ita inquam, per Deos adiuro.

Blepſidemus. Verane dicis?

Chremylus. Aio.

Blepſidemus. Per Veſtam obſecro.

Chremylus. Teſtor Neptunum.

Blepſidemus. Marinumne dicis?

Chremylus. Si alius eſt quiſpiam Neptunus, alium etiam illum.

Blepſidemus. Itane ad nos amicos tuos non transmittes eum?

Chremylus. Res nondum in eo eſt.

Blepſidemus. Quid ais? non in eo, vt nos participes facias?

Chremylus. Non hercle: oportet enim prius —

Blepſidemus. Quid?

Chremylus. Curare nos, vt videat —

Blepſidemus. Quisnam videat? effare.

Chremylus. Plutus, vt antehac, quouis tandem pacto?

Blepſidemus. Eſtne enim reuera coecus?

Chremylus. Ita: coelum teſtor.

Blepſidemus. Non temere ergo factum, quod ad me nunquam venerit.

Chremylus. At iam porro veniet, ſi Dii voluerint.

Blepſidemus. Annon medicum oportuit introducere aliquem?

Chremylus. Quis vero medicus eſt nunc in vrbe? nam et merces nihili eſt, et ars.

Blepſidemus. Videamus tamen.

Chremylus. At nullus eſt.

Blepſidemus. Neque mihi videtur.

Chremylus. Non hercle. Verum, quod dudum meditabar ego, optimum eſt, ſi illum in Aeſculapii fano incubare faciamus.

Blepſidemus. Multo quidem certe, ita me Dii ament. Ne igitur cunctare; ſed da operam, vt perficias aliquid.

Chremylus. Atqui iam vado.

Blepſidemus. Feſtina igitur.

Chremylus. Hoc ipſum facio.

ACT.

ACT. II.
SCEN. IV.

Paupertas. O qui facinus audax, et impium et nefarium facere ſuſtinetis, homunculi miſeri! Quo? quo? Quid fugitis? nonne reſiſtetis.

Blepſidemus. Hercules, te inuoco.

Paupertas. Ego enim vos perdam malos male: facinus enim audetis non tolerabile, ſed quale nemo alius vnquam eſt auſus, neque deus, neque homo: adeoque periiſtis.

Chremylus. Tu vero, quaenam es? pallida namque mihi videris eſſe.

Blepſidemus. Fortaſſe Erynnis eſt ex Tragoedia: et quidem furibundum quid et tragicum intuetur.

Chremylus. At vero faces non habet.

Blepſidemus. Plorabit igitur.

Paupertas. Quam vero putatis me eſſe?

Chremylus. Cauponam, aut ouorum venditricem, non enim tanto clamore nos adorta eſſes, nulla prouocata iniuria.

Paupertas. Itane? annon vero grauiſſima perpetraſtis, qui me cogitatis ex omnibus locis eiicere?

Chremylus. Nonne ſupereſt tibi barathrum? ſed quaenam ſis, quidni ſtatim dicis?

Paupertas. Quae efficiam hodie, vt detis poenas pro eo, quod me quaeritis hinc penitus exſtirpare.

Blepſidemus. Numquid eſt caupona iſta ex vicinia, quae iniqua cotylarum ſuarum menſura ſemper me fraudat?

Pau-

Paupertas. Equidem Paupertas ego ſum, quae vobiſcum habito a multis annis.

Blepſidemus (aufugiens, audito paupertatis nomine) O rex Apollo, diique, quo quis fugiat?

Chremylus. Heus tu, quid agis? o timidiſſumum animal! nonne manebis?

Blepſidemus. Minume omnium.

Chremylus. Non manebis? ſed viri duo feminam fugimus vnam?

Blepſidemus. Paupertas enim eſt, o miſer, qua nusquam vlla nata eſt bellua peſtilentior.

Chremylus. Sta, obſecro, ſta.

Blepſidemus. Non ego certe.

Chremylus. Atqui, tibi dico, ſcelus multo peſſumum omnium ſcelerum admittimus, ſi deum ſolum relinquentes aliquorſum fugerimus, huiusce metu, neque depugnauerimus.

Blepſidemus. Quibus armis, aut qua potentia freti? Quam enim loricam, quem clypeum impuriſſuma haec pignori non opponit?

Chremylus. Bono animo es: ſcio enim Deum illum ſolum facile hanc profligaturum.

Paupertas. Etiamne vos mutire audetis, o piacula, quum manifeſte in flagitio peſſumo deprehenſi ſitis?

Chremylus. Tu vero perditiſſuma, quid conuiciis inceſſis nos, ne tantillum quidem iniuriae paſſa?

Paupertas. Nullane, quaeſo, putatis vos me iniuria adficere, qui Plutum facere conamini oculatum denuo?

Chre-

Chremylus. Quid vero? iniuriine in te ſumus, ſi vniuerſis hominibus bona praebemus?

Paupertas. At quid vos boni excogitare poſſitis?

Chremylus. Quid? Primum dum ſi te eiiciamus e Graecia.

Paupertas. Si me eiiciatis? et quonam putatis vos malo maiore mactaturos homines?

Chremylus. Quonam? Si nimirum huius incepti obliuiſcamur.

Paupertas. Atqui primum ipſa volo vobis de hac re rationem reddere. Et ſi oſtendero, ſolam me vobis omnium eſſe bonorum cauſam, meoque beneficio vos viuere, recte eſt: ſin minus, facite iam, quodcunque vobis videbitur.

Chremylus. Hoccine tu audes, impuriſſuma, dicere?

Paupertas. Patere modo te doceri: nam perquam facile arbitror, me oſtenſuram, te tota via errare, ſi iuſtos te ais ditaturum.

Chremylus. O fuſtes et nerui, nonne opem feretis?

Paupertas. Ne quiritare, neue exclama, priusquam rem intellegas.

Blepſidemus. Ecquis vero poſſit non exclamare, Iu, iu, talia audiens?

Paupertas. Qui mente eſt integra.

Chremylus. Quam ego multam tibi irrogabo, ſi cauſa ceciderit?

Paupertas. Quaecunque tibi videbitur.

Chremylus. Recte autumas.

Pau-

Paupertas. Idem enim, ſi vincamini, vobis patiundum erit.

Blepſidemus. Putasne ſufficere mortes viginti?

Chremylus. Huic quidem: at nobis duae ſufficient ſolae.

Paupertas. Effugere non poteritis, quin hoc patiamini: aut quid poſſit habere aliquis, quod mihi iure opponat?

ACT. II.

SCEN. V.

Chorus. Sed iam oportet vos argutum quidpiam proferre, quo vincatis hancce, adlatis rationibus ei contradicentes: nihil vero molliter et remiſſe agatis.

Chremylus. Ego me arbitror cognouiſſe, iſtuc omnibus ex aequo eſſe in promtu, nimirum iuſtum eſſe, vt bonis hominibus bene ſit; malis autem et impiis contra. Hoc quum nos cuperemus, vix tandem inuenimus, quo id effectum daremus, conſilium pulchrum et generoſum, et per omnia vtile. Si enim Plutus nunc cernat, neque coecus obambulet, ad bonos homines ibit, et eos non deſeret: malos autem et impios fugitabit: atque ſic deinde efficiet, vt omnes ſiant boni et diuites, rerumque diuinarum obſeruantes. Atqui quod hominibus melius ſit iſtoc ipſo, quis inuenire poſſit?

Blepſidemus. Nemo. Ego tibi huius rei teſtis ero: ne hanc interroges.

Chremylus. Vt enim nunc humana vita comparata eſt, quis non putabit inſaniam eſſe, vel potius furorem? Plurimi enim hominum, licet ſint mali, opibus abun-

abundant, quas iniuſte collegerunt: Plurimi autem, quamuis probi admodum, inopia et fame laborant, et tecum maximam aetatis partem degunt. Aio itaque, ſi Plutus cernat aliquando, eſſe aliam, quae his rebus finem imponat, viam, quam ſi ingrediatur ille, maiora bona hominibus praebeat.

Paupertas. At O qui omnium facillume hominum adducti eſtis, vt inſaniretis, duo vetuli, in delirando et allucinando ſocii, ſi hoc fiat, quod vos cupitis, nego id vobis profuturum eſſe. Si enim Plutus de integro cernat, diſtribuatque aequaliter ſeſe, nec artem vllam, nec ſcientiam quisquam hominum colet. Ambabus autem iſtis ſublatis, quis volet ferrum cudere, aut naues compingere, aut veſtes conſuere, aut rotas facere, aut coria ſecare, aut lateres coquere, aut veſtimenta polire, aut coria macerare, aut, aratris proſciſſo terrae ſolo, Cereris fruges metere, ſi otioſis eſſe licebit vobis, iſta omnia negligentibus?

Chremylus. Nugaris. Nam iſta omnia nobis, quaecunque modo enumeraſti, famuli perficient.

Paupertas. Vnde igitur habebis famulos?

Chremylus. Ememus ſcilicet pecunia.

Paupertas. At primo quis erit, qui vendat, quando pecuniam et ille habebit?

Chremylus. Lucri cupidus mercator quispiam e Theſſalia veniens, a plurimis plagiariis.

Paupertas. At primo nec plagiarius erit vllus, iuxta illam nempe, quam dicis, rationem. Quis enim diues volet, iſtuc faciens, diſcrimen adire vitae? Itaque ipſe arare coactus et fodere, et alia opera facere, multo aerumnoſius teres aetatem, quam nunc.

Chremylus. In caput tuum vertat!

Pau-

Paupertas. Praeterea non poteris aut in ſponda dormire; non enim erit: aut in tapetibus; quis enim texere volet, cui aurum ſuppetat? Neque vnguentis inungere poteritis ſponſam, quando eam ducitis domum, nec eam ornare ſumtuoſis veſtibus oſtro perfuſis et acu pictis. Atqui diteſcere quid iuuat iſtis omnibus egentes? Apud me autem ea omnia in promtu ſunt, quibus indigetis. Ego enim tamquam domina adſideo, cogens opificem, vt propter egeſtatem et penuriam quaerat, vnde victum habeat.

Chremylus. Tune vero praebere quicquam boni poſſis, praeter puſtulas e balneo, et puerulorum eſurientium anicularumque turbas, numerumque pediculorum et culicum et pulicum, nec dico quantum prae multitudine? qui moleſto circa caput ſtridore expergefaciunt, canentes, *eſuries, ſed ſurge.* Praeterea vt habeant pro veſte pannos, pro lecto ſtramentum e iuncis, culicibus plenum, quod dormientes excitat: et ſtoream vt habeant pro tapete putridam, pro puluino lapidem praegrandem ſub capite: et vt pro pane comedant maluae germina: pro pulte folia exilium raphanorum: vtque habeant pro ſcamno fracti vrcei operculum: pro mactra dolioli latus, idque etiam rimoſum. Numquid multorum bonorum te omnibus hominibus oſtendo eſſe cauſam?

Paupertas. Tu quidem meam vitam non memoraſti: illam autem mendicorum exagitaſti.

Chremylus. Atqui mendicitatis paupertatem dicimus eſſe ſororem.

Paupertas. Vos quidem, qui etiam Thraſybulo Dionyſium ſimilem eſſe dicitis. Verum mea vita nihil tale experta eſt; nihil hercle, neque experietur. Men-

Mendici enim vita, quam tu dicis, eſt, vivere nihil habentem: pauperis autem, viuere parce, laboribus addictum: nihil quidem ei ſupereſſe, verum etiam nihil deeſſe.

Chremylus. Pro Ceres! quam beatae memoriae vitam eius narras! ſi parcendo et laborando tantum non relinquat, vnde ſepeliri poſſit.

Paupertas. Deridere incipis et cauillari, poſthabitis ſeriis: ignorans me homines meliores reddere, quam Plutus, et ingenio et ſpecie. Nam apud hunc podagroſi, ventrioſi, et craſſi ſuras, pinguesque ſunt ſupra modum: apud me autem tenues et graciles, hoſtibusque formidabiles.

Chremylus. Forſan enim a fame hanc ipſis gracilitatem praeſtas.

Paupertas. De temperantia iam diſſeram vobis, et demonſtrabo, mecum eſſe modeſtiam, Pluti autem eſſe, iniurias inferre.

Chremylus. Sane itaque furari modeſtum eſt, et parietes perfodere.

Blepſidemus. Ita hercle: ſiquidem latere haec facientem oportet, quidni modeſtum eſt?

Paupertas. Adſpice modo oratores in vrbibus, vt ſe, quam diu ſunt pauperes, populo et reipublicae iuſtos praeſtant, at e publicis pecuniis ditati, mox iniuſti fiunt, et inſidiantur plebi, popularisque ſtatus fiunt hoſtes.

Chremylus. At non mentiris horum quicquam, licet ſis valde maledica. Verum tamen nihilominus plorabis, ne propterea ſuperbias, quoniam ſtudes nobis perſuadere, meliorem eſſe paupertatem diuitiis.

Paupertas. Tu vero refutare me nondum potes in ista re, sed nugaris, et frustra strepis.

Chremylus. Qui fit ergo, vt te omnes fugitent?

Paupertas. Quia meliores eos reddo. Contemplari licet hoc maxume in pueris: etenim illi patres fugitant, qui bene cupiunt ipsis: adeo difficile est dignoscere, id quod iustum est.

Chremylus. Dices itaque Iouem non satis dignoscere, quod sit optumum: nam et ille diuitias habet.

Blepsidemus. Hanc autem ad nos ablegat.

Paupertas. At ô qui mentem lippientem habetis Saturniis gramiis, Iupiter inops est vtique; idque iam clare te docebo. Si enim diues esset, quomodo instituens ipse Olympiacum certamen, vbi Graecos vniuersos quinto quoque anno congregat, proclamaret victores athletas, coronatos oleastri ramo? atqui auro potius oportebat, si esset diues.

Chremylus. Hoc ipso ergo ostendit ille, se magni facere diuitias. Dum enim parcit, et nihil earum volt erogari, dumque rebus nihili victores coronat, diuitias sibi seruat.

Paupertas. Rem ei multo turpiorem, quam est inopia, studes adfingere, si, diues quum sit, adeo est sordidus et lucri cupidus.

Chremylus. Sed te Iupiter perdat oleastro prius redimitam.

Paupertas. Vosne mihi ausos contradicere, quasi non omnia vobis bona eueniant propter paupertatem!

Chre-

Chremylus. Ex Hecata hoc quaerere licet, an diteſcere, an vero eſurire ſit melius. Dicit enim eos, qui abundant opibus, coenam ſibi ſingulis menſibus adpoſitum venire, eam vero panperes homines rapere, priusquam adpoſita ſit. Sed perieris, et ne mutias quicquam amplius. Non enim perſuadebis, tametſi perſuadeas.

Paupertas. O ciues Argiui, audite qualia dicat.

Chremylus. Pauſonem inuoca commenſalem tuum.

Paupertas. Quid agam miſera?

Chremylus. In maxumam malam crucem abi ocius a nobis.

Paupertas. Quorſum autem eam?

Chremylus. In neruum ito: ne ceſſa, ſed propera.

Paupertas. Atqui vos me aliquando huc arceſſetis.

Chremylus. Tum redibis: nunc vero te aufer. Melius eſt enim, vt ego diteſcam: tuo autem capiti male ſit.

Blepſidemus. Equidem, hercle, volo diues factus conuiuari cum liberis meis et vxore; et lotus atque nitidus procedens e balneo, opificibus et panpertati oppedere.

ACT. II.

SCEN. VI.

Chremylus. Nobis quidem abiit perdita iſta; ego vero et tu Deum quam citiſſume ducamus in Aeſculapi fanum, vt illic incubet.

Blepſidemus. Ne vero ceſſemus, ne rurſus aliquis accedens impedimento ſit, quo minus faciamus, quod ad rem pertineat.

Chremylus. Heus Cario famule, ſtragula efferre oportet, ipſumque Deum ducere, vt moris eſt, caeteraque ſimul, quae intus parata ſunt.

Chorus. Deeſt chori canticum.

ACT. III.

SCEN. I.

CARIO, CHORVS, MVLIER, PLVTVS, CHREMYLVS.

Cario. O qui ſaepe Theſeis tenuiter epulati eſtis, ſenes, pane admodum modico, quam nunc eſtis fortunati, quam beata eſt ſors veſtra, caeterique omnes, qui probis eſtis moribus!

Chorus. Quid eſt, optume tuorum ſodalium? Videris enim aduenire nuntius alicuius boni.

Cario. Herus meus factus eſt fortunatiſſumus vel potius ipſe Plutus: nam ex coeco factus eſt oculatiſſumus, habetque nitentes pupillas, Aeſculapio vſus medico propitio.

Chorus. Nuntias mihi, quod gaudeam, nuntias mihi, quod exclamem.

Cario. Licet iam laetari, velitis, nolitis.

Chorus. Alta voce laudabo optumi patris filium, et ingens illud mortalibus iubar, Aeſculapium.

ACT. III.

SCEN. II.

Mulier. Quisnam iſte clamor eſt? Nuntiabitne aliquid boni? hoc enim cupiens ego dudum intus deſideo, hunc opperiens.

Cario. Cito, cito affer vinum, hera, vt et ipſa bibas. Lubens enim oppido hoc facis. Nam omnia bona vno quaſi faſce comprehenſa tibi fero.

Mulier. Vbi ergo ſunt?

Cario. Ex illis, quae dicam, cognoſces illico.

Mulier. Age igitur, expedi, quidquid dicis tandem.

Cario. Auſculta igitur: nam ego rem omnem a calce vsque in caput tibi dimenſam dabo.

Mulier. Ne, quaeſo, in caput mihi.

Cario. Annon bona ea, quae modo euenerunt?

Mulier. Non res ipſas inquam.

Cario. Etenim quum extemplo peruenimus ad Deum, virum ducentes, tunc quidem miſerrumum, at nunc felicem ac beatum, ſi quisquam alius, primum quidem ipſum ad mare deduximus, deinde abluimus.

Mulier. Edepol nae ille beatus erat: homo ſenex, frigido lotus mari.

Cario. Deinde ad delubrum Dei conceſſimus. Poſtquam autem in ara placentae et liba conſecrata fuere flamma Vulcani, reclinauimus Plutum, vti par erat: noſtrûm autem vnusquisque torum ſibi conſarcinauit.

Mulier. Aderantne alii etiam, opem Dei deſiderantes?

Cario. Vnus quidem Neoclides, qui coecus quidem eſt, at furando facile videntes ſuperat; aliique multi, omnis generis morbis impliciti. Poſtquam autem lucernis exſtinctis nos iuſſit dormire Dei miniſter, edixitque, vt, ſi quis ſonitum ſentiret, taceret, omnes placide decubuimus. Ego autem dormire non poteram, ſed me pultis olla quaedam percellebat, poſita non procul a capite aniculae cuiusdam, ad quam miſere cupiebam adrepere. Deinde ſuſpiciens video ſacerdotem liba rapere et caricas de ſacra menſa. Poſt illa circumibat aras omnes ordine, ſicubi aliquod panificium eſſet relictum: deinde haec ſacro ritu condebat in ſacculum aliquem. Ego autem exiſtumans, iam omnino fas eſſe talia facere, ad ollam illam pultis erigor.

Mulier. Sceleſtiſſume hominum! non verebaris Deum?

Cario. Immo equidem hercle, ne prius ad ollam accederet cum ſuis corollis: nam ſacerdos eius mihi documento fuerat. Anicula vero, quum iam ſtrepitum meum ſentiret, manu ollam ſubtrahere conata eſt: ego autem, ſibilo edito, mordicus eam adripui, non ſecus ac ſi Parias anguis fuiſſem: illa vero extemplo manum retraxit, iacuitque quiete, ſtragulis inuoluta, prae metu viſiens acerbius muſtela. At ego tunc bonam partem pultis abſorbui: poſt impletus requieui.

Mulier. Deus vero ad vos non acceſſerat?

Cario. Nondum. Poſthaec etiam ridiculum quiddam feci: nam accedente ipſo vehementer admodum pepedi: nam venter meus inflatus erat.

Mu-

Mulier. Mirum, ni illi nauſeam moueris.

Cario. Minume: verum Iaſo quaedam, quae ipſum ſequebatur, erubuit: et Panacea ſeſe auertit, naribus compreſſis: nam thus ego non pedo.

Mulier. Ipſe autem Deus?

Cario. Ne id quidem hercle curauit.

Mulier. Vtique inurbanum hunc Deum eſſe dicis.

Cario. Neutiquam hercle: ſed merdiuorum.

Mulier. Hem ſcelus!

Cario. Poſt illa me ipſe etiam extemplo cooperui, timens: ille autem iuit circumcirca, morbos inſpiciens omnes recte admodum atque ordine: deinde puer ei lapideum mortariolum adpoſuit, et piſtillum et capſulam.

Mulier. Lapideam?

Cario. Non hercle inquam, non ipſam capſulam.

Mulier. At vero quomodo videbas, o ter venefice, qui te coopertum fuiſſe dicis?

Cario. Per palliolum: pol enim foramina habebat non pauca. Primo itaque Neoclidi medicamentum ad illinendum coepit terere, iniectis alliorum Teniorum tribus capitibus: deinde contudit illa in mortario, admiſcens gummi et ſcillam: his deinde aceto perfuſis Spheltio, obleuit ei palpebras extrorſum verſas, vt cruciaretur magis. At ille vociferans atque clamans fugit exſiliens: ipſe autem Deus ridens dixit: *hic iam ſede perlitus, vt mea opera deſinas intereſſe concioni, poſſisque eam eiurare.*

Mulier. Quam amans reipublicae eſt ille Deus et ſapiens!

Cario. Posthinc Pluto adsedit; et primo quidem caput attrectauit: deinde puro sudario sumto, palpebras circumabsterſit: Panacea vero obuelauit ei caput purpureo inuolucro, et faciem totam: deinde Deus ſibilauit, atque profiluerunt illico e delubro ſerpentes duo immani magnitudine.

Mulier. Dii boni!

Cario. Ili autem tacite purpureum inuolucrum ſubeuntes, palpebras circumlambebant, vt mihi quidem videbatur; et priusquam tu heminas viui decem ebiberes, Plutus, hera mea, ſurrexit videns. Ego autem plauſi prae gaudio, herumque excitaui. At Deus ſtatim ſe abſcondit, ipſique ſerpentes in delubrum. Qui autem iuxta ipſum cubabant, quantopere exiſtumas? Plutum amplexi ſunt, et tota nocte vigilarunt, vsque dum illuxit. Ego autem laudabam Deum maximopere, quod cito Plutum feciſſet videntem, Neoclidem vero magis feciſſet coecum.

Mulier. Quantam h bes potentiam, O rex Domine! ſed dic mihi, vbi eſt Plutus?

Cario. Venit. Verum circa eum erat immenſa hominum turba. Qui enim prius iuſti fuerant, victumque habuerant modicum, ipſum amplexabantur, ſalutabantque omnes gaudio perfuſi: quicunque autem fuerant diuites, opesque multas habuerant, et victum ſibi iniuſta ratione acquiſiuerant, ſupercilia contrahebant, vultumque prae ſe ferebant tetricum. Illi autem pone ſequebantur, ſertis redimiti, ridentes, bona verba dicentes: Perſonabat autem calceus ſenum, in numerum compoſitis greſſibus euntium. Sed eia omnes pariter vno ordine ſaltate, tripudiate, choreas ducite: nemo enim vobis domum ingreſſis nuntiabit, farinam non ineſſe in ſacco.

Mu-

Mulier. Equidem, ita mihi Hecate propitia sit, volo coronare te, ob laetum nuntium, panum clibanitiorum serie, qui talia nunciaueris.

Cario. Ne ergo cunctare amplius: iam enim viri adsunt prope ostium.

Mulier. Age vero domum ingressa, afferam bellaria, tanquam in recens emtos oculos effundenda.

Cario. Ego autem obuiam procedere illis volo.

Chorus. Deest chori cantiuncula.

ACT. III.

SCEN. III.

Plutus. Et quidem primum saluto Solem, deinde almae Palladis inclytum solum, vniuersamque Cecropis regionem, quae me excepit. Pudet autem me miseriae meae. Mene cum istiusmodi hominibus inscium conuixisse! illos autem, qui digni erant meo consortio, fugitaui, omnium rerum ignarus, ego miser. Quam male vtrumque feci! Sed omnibus in contrarium conuersis, ostendam deinceps cunctis hominibus, quam inuitus me ipsum improbis tradiderim.

Chremylus. Facesse in malam rem. Quam molesti sunt amici, qui statim apparent protinus, quum quis prospera vtitur fortuna! Etenim fodicant, et tibias fricant, declarantes vnusquisque beneuolentiam quamdam. Nam quis me non salutauit? Quaenam me in foro non circumdedit senilis turba?

Mulier. Cariſſume vir, et tu, et tu ſaluete. Age nunc, moris enim eſt, bellaria iſta ſumam, et te iis perfundam.

Plutus. Nequaquam. Me enim primum, poſtquam viſum recepi, domum ingrediente, nihil efferre decet, ſed potius inferre.

Mulier. Itane non accipies bellaria haec?

Plutus. Intus quidem apud focum, vti mos eſt. Praeterea irriſionem ſic quoque vitabimus. Non enim decet poëtam caricas et bellaria ſpectatoribus proiicere, et iſtis eos ad riſum compellere.

Mulier. Recte prorſus autumas. Nam ecce Dexinicus iſte iam ſurrexit, tamquam arrepturus caricas.

Chorus. Deeſt canticum chori.

ACT. IV.

SCEN. I.

CARIO, VIR IVSTVS, CHREMYLVS, SYCOPHANTA, CHORVS.

Cario. Quam ſuaue eſt, o viri, rem feliciter gerere, praeſertim ſi nihil domo extuleris. Nobis enim bonorum aceruus in domum irruit, ſine vllo cuiusuis intertrimento. Panarium quidem plenum eſt alba farina: amphorae autem vino rubro fragranti: argento et auro omnia nobis vaſa efferta ſunt, adeo vt mirari ſubeat: puteus oleo plenus: ampullae vnguentis refertae: coenaculum caricis. Acetabula omnia, et patellae,

lae, et ollae aereae iam sunt: scutellas vero putidas, piscarias illas argenteas iam videre est: muscipula autem nobis repente facta est eburnea. At nos famuli ludimus par impar stateribus aureis: nates autem detergimus, non lapillis amplius, sed alliis, prae luxuria semper. Et nunc herus quidem meus immolat suem et hircum et aricten coronatus: me autem exire compulit fumus: nec enim poteram intus manere: nam palpebras mihi mordebat.

ACT. IV.

SCEN. II.

Iustus. Sequere me, puer, vt ad Deum eamus.

Chremylus. Eia, quis iste est, qui huc accedit?

Iustus. Homo primus quidem miser, nunc autem fortunatus.

Chremylus. Apparet e numero bonorum te esse.

Iustus. Maxume.

Chremylus. Quid ita vis tibi?

Iustus. Ad deum istum venio: nam is mihi magnorum bonorum auctor est. Ego enim quum facultates satis amplas a patre mihi relictas accepissem, subveniebam inopibus amicis, existimans, hoc in vita esse vtile.

Chremylus. Mirum, ni te cito defecerit pecunia.

Iustus. Omnino.

Chremylus. Itaque postea miser eras?

Iustus.

Iuſtus. Omnino. Et ego quidem arbitrabar, quibus antea benefeciſſem indigentibus, eos me habiturum amicos vere firmos, ſi quando egerem: illi autem me auerſabantur, et me videre ſe diſſimulabant.

Chremylus. Etiam deridebant te, ſat ſcio.

Iuſtus. Omnino. Squalor enim meae ſupellectilis me perdidit.

Chremylus. Sed iam non amplius.

Iuſtus. Ea propter ad Deum merito huc veni, vt eum adorem.

Chremylus. Sed quid detritum pallium facit ad Deum, quod fert puer hic, qui te comitatur? dic mihi.

Iuſtus. Et hoc dedicaturus ad Deum venio.

Chremylus. Num in hoc pallio initiatus es, maioribus myſteriis?

Iuſtus. Non: verum in eo alſi annos tredecim.

Chremylus. Calcei vero?

Iuſtus. Et iſti vna hibernum frigus tolerarunt.

Chremylus. Ergo iſtos etiam dedicandos attuliſti?

Iuſtus. Ita hercle.

Chremylus. Lepida ſane dona Deo ferens venis.

ACT. IV.

SCEN. III.

Sycophanta. Hei infortunatus ego! quam penitus perii miſer! O terque quaterque infortunatus, et quinquies, et duodecies, et decies millies. Iu, iu ita multiplici obrutus ſum infortunio.

Chremylus. Apollo auerrunce et Dii ſeruatores! quid eſt, quod huic homini euenit mali?

Sycophanta. Annon vero intoleranda mihi nunc euenerunt mala? qui amiſi omnia, quae domi habebam, per Deum hunc, qui futurus eſt coecus de integro, ſi modo iura non deficiant.

Iuſtus. Ego propemodum rem cognoſcere me arbitror: accedit enim aliquis oppreſſus calamitate: videtur autem eſſe homo prauae notae.

Chremylus. Ita hercle. Recte ergo ei fit, quod perit.

Sycophanta. Vbi, vbi eſt iſte, qui ſolus nos omnes opulentos extemplo ſe facturum pollicitus fuerat, ſi modo viſum rurſus reciperet? At ille multo potius perdidit nonnullos.

Chremylus. Et quemnam ſic male adfecit?

Sycophanta. Me ipſum.

Chremylus. Num vnus ex improbis eras et parietum perfoſſoribus?

Sycophanta. Nihil hercle ſane vobis ambobus ineſt: nec fieri poteſt, quin meam habeatis pecuniam.

Cario.

Cario. Pro magna Ceres! quam se ferocem intulit hic sycophanta! Apparet, eum fame vrgeri.

Sycophanta. Tu quidem mox cito ad forum ibis: ibi enim tormentis cogeris in rota confiteri tua scelera.

Cario At tu eiula.

Iustus. Ita me Iupiter seruator amet, vt magni faciendus est Graecis omnibus Deus ille, quod Sycophantas perditurus est malos male.

Sycophanta. Hei miser ego! num tu etiam huius furti particeps me derides? nam alioqui vnde accepisti vestimentum hocce? heri autem te vidi detrito amictum pallio.

Iustus. Nihil te moror. Gesto enim emtum drachma ab Eudamo annulum huncce.

Chremylus. Sed nullum reperias contra sycophantae morsum.

Sycophanta. Quid est, nisi hoc insignis contumelia est? Irridetis, at quid hic agatis, nondum dixistis. Etenim nulli bono hic estis.

Chremylus. Non tuo hercle: scias hoc velim.

Sycophanta. De meo enim edepol coenabitis.

Chremylus. Vt hoc verum est, ita tu cum tuo teste disrumparis, cibo nullo repletus.

Sycophanta. Negatis? Intus est, o impurissimi, magna vis piscium in frusta conciforum et carnium assatum. Vhu, vhu, vhu, vhu, vhu, vhu.

Chremylus. Odorarisne aliquid, scelus?

Iustus.

Iuſtus. Frigus fortaſſe, quia tam detrito amictus eſt pallio.

Sycophanta. Haeccine toleranda ſunt, o Iupiter, Diique ceteri! mene ab iſtis ſic ludibrio haberi! Heu, quam crucior, quod vir bonus et patriae amans haec mala ſuffero!

Chremylus. Tune patriae amans et vir bonus?

Sycophanta. Vt nemo alius.

Chremylus. Atqui reſponde mihi, quod te interrogabo.

Sycophanta. Quidnam?

Chremylus. Esne agricola?

Sycophanta. Tu me adeo inſanire putas?

Chremylus. Sed mercator?

Sycophanta. Sane me eum eſſe ſimulo, ſi quando vſus venit.

Chremylus. Quid ergo? num artem aliquam addidiciſti?

Sycophanta. Non hercle.

Chremylus. Quomodo igitur victitabas, aut vide, quum nihil ageres?

Sycophanta. Publica negotia procuro et priuata omnia.

Chremylus. Tune? qua impulſus cauſa?

Sycophanta. Sic lubet.

Chremylus. Quomodo igitur tu ſis vir bonus, o parietum perfoſſor, ſi in iis, quae nihil ad te adtinent, odium tibi concilias?

Syco-

Sycophanta. Itane vero ad me non adtinet de mea mihi patria me bene mereri pro meis viribus, o fatue?

Chremylus. Bene mereri de patria eſtne aliena curare?

Sycophanta. Eſt ſane legibus ſuccurrere, quae poſitae fuerint, et non permittere, ſi quis peccet.

Chremylus. Annon vero data opera ciuitas indices conſtituit, qui his praeſint?

Sycophanta. At quis nomina defert?

Chremylus. Qui volt.

Sycophanta. Atqui is ego ſum: proinde in me recidunt ciuitatis negotia.

Chremylus. Improbum igitur hercle praeſidem habet. At nonne malles tranquillitate perfruens in otio viuere?

Sycophanta. At tu pecudis vitam commemoras, ſi nullum erit ſtudium, in quo aetatem teras.

Chremylus. Nec meliora te doceri meres?

Sycophanta. Non, ſi mihi dares Plutum ipſum et Batti ſilphium.

Chremylus. Depone ocius veſtem.

Cario. Heus tu, tibi dicit.

Chremylus. Deinde calceos exue.

Cario. Omnia haec tibi dicit.

Sycophanta. Quin age, accedat aliquis veſtrum hue ad me, ſi quis volt.

Cario. Atqui is ſum ego.

Sycophanta. Hei miſer! Interdiu veſtibus ſpolior.

Cario.

Cario. Tu enim vis, aliena negotia curans, cibum habere.

Sycophanta (ad teſtem). Viden' tu, quae facit? Horum te teſtem voco.

Chremylus. Sed in pedes ſe coniecit, quem adduxti teſtem.

Sycophanta. Vae mihi! ſolus ab iſtis circumcluſus ſum.

Cario. Nunc clamitas?

Sycophanta. Vae iterum mihi!

Cario. Da tu mihi detritum iſtud pallium, quo amiciam ſycophantam huncce.

Iuſtus. Minume vero: nam Pluto conſecratum eſt dudum.

Cario. Vbinam ergo melius dedicabitur, quam ſi homini nequam et parietum perfoſſori iniiciatur? At Plutum ornari decoris veſtimentis par eſt.

Iuſtus. Calceis autem iſtis quid faciemus? dic mihi.

Cario. Et iſtos actutum ad frontem, tanquam ad oleaſtrum, clauis adſigam huic.

Sycophanta. Abibo: nam ſentio me multo inferiorem eſſe vobis. Si vero ſocium mihi adſcivero quempiam, tametſi ficulneum, potens iſte Deus vt mihi poenas det, faxo hodie! quandoquidem ſolus et vnus tollit manifeſto popularem ſtatum, re nec in ſenatu, nec apud populum deliberata.

Iuſtus. Tu vero, quoniam armatura mea inſtructus incedis, age in balneum curre: Deinde ibi primam ſtationem obtinens te calefacias: nam et eandem ego olim tenui.

Chremylus. Sed balneator protrahat eum foras prehenſum teſticulis: nam, vbi eum viderit, animadvertet ipſum eſſe ex ſequioris notae hominibus. At nos ingrediamur, vt adores Deum.

Chorus. Deeſt chori canticum.

ACT. IV.

SCEN. IV.

ANVS, CHORVS, CHREMYLVS, ADOLESCENS.

Anus. Anne, optumi ſenes, ad domum noui iſtius Dei vere peruenimus, aut tota via aberrauimus?

Chorus. At ſcito ad ipſum te peruenisſe oſtium, adoleſcentula: nam lepide ſciſcitaris.

Anus. Age ergo, familiarium quempiam euocabo foras.

Chremylus. Ne faxis: ego enim ipſe egreſſus ſum. Sed quam ob rem maxume veneris, dicere te par eſt.

Anus. Perpetior grauia et nefaria, o amice: nam ex quo Deus iſte coepit videre, haud vitalem reddidit vitam mihi.

Chremylus. Quid vero eſt? num tu etiam ſycophantria inter mulieres eras.

Anus. Haud ecaſtor ego.

Chremylus. Aut litteram non ſortita es, quae tibi ius daret gratiis bibendi?

Anus. Irrides: ego vero perii. Ita vror miſera.

Chremylus. Annon itaque properabis dicere, quid te tam male vrat?

Anus.

Anus. Auſculta. Erat mihi adoleſcentulus, quem amabam, pauper quidem, ſed venuſto voltu et pulcher et probus. Nam ſi qua re mihi forte opus eſſet, omnia faciebat mihi decenter et ſcite; ego vero viciſſim in iisdem omnibus operam ei dabam.

Chremylus. Quid autem erat, quod a te peteret maxume?

Anus. Non multa: etenim me impendio reuerebatur. Sed viginti drachmas petebat quandoque ad veſtem emendam: octo autem ad calceos: et tunicam ſororibus emere me iubebat, matrique pallam, frumentique petebat modios quatuor.

Chremylus. Haud multa ſane, ita me Apollo amet, iſta ſunt, quae commemoraſti: ſed apparet illum te reueritum eſſe.

Anus. Et haec quidem non ex auaritia petere ſe a me dicebat, verum amicitiae gratia, vt meam geſtens veſtem, mei recordaretur.

Chremylus. Hominem narras ſupra modum tui amantem.

Anus. Sed nunc ſceleſtus non eodem amplius erga me eſt animo: verum prorſus eſt immutatus. Quum enim placentam iſtam, ceteraque ei bellaria, quae huic lanci impoſita ſunt, miſiſſem, et praedixiſſem me ad veſperam venturam —

Chremylus. Quid fecit? dic mihi.

Anus. Placentulam iſtam nobis inſuper remiſit, ea lege, vt ne amplius illuc venirem, addito etiam hoc dicterio: *Olim fuere fortes Mileſii.*

Chremylus. Apparet moribus fuiſſe non improbis:

deinde diues factus, non amplius capitur lenticula: antehac autem prae inopia omnia deuorabat.

Anus. Atqui antehac quotidie, ita me amet Ceres et Proserpina, ad ostium meum accedebat semper.

Chremylus. Efferendi causa?

Anus. Non ecastor, sed tantum vocis meae audiendae cupidus.

Chremylus. Quinimmo accipiendi gratia.

Anus. Tum pol, si quando tristem me esse sentiret, *anaticulam* me et *palumbulam* blande vocabat.

Chremylus. Deinde forte nummos petebat ad calceos.

Anus. Maioribus autem Eleusiniis, quia vectam me carpento forte quis adspexisset, ob id toto die vapulaui: tanta aemulatio incesserat illum adolescentulum.

Chremylus. Nam lubenter, vti videtur, comedebat solus.

Anus. Quin et manus me perpulchras habere solebat dicere.

Chremylus. Quum scilicet porrigerent viginti drachmas.

Anus. Cutemque meam suaue dicebat olere.

Chremylus. Merito hercle, si quando nimirum Thasium infunderes.

Anus. Adspectumque me habere mollem et pulchrum.

Chremylus. Non inficetus erat homo, sed sciebat, vetulae subantis viatica comedere.

Anus.

Anus. Haec itaque Deus iſte, o amice, non recte facit, qui profitetur, ſe iniuria laceſſitis praeſto futurum ſemper.

Chremylus. Quid igitur faciat, dic: et effectum dabitur.

Anus. Ecaſtor aequum eſt cogere eum, qui a me beneficia acceperit, vt mihi viciſſim benefaciat: aut indignus eſt, qui ne minumo quidem fruatur bono.

Chremylus. Nonne igitur ſingulis tibi noctibus referebat gratias?

Anus. At dicebat ſe viuam me nunquam deſerturum.

Chremylus. Recte quidem: at nunc non amplius viuere te putat.

Anus. Prae moerore enim contabui, o amiciſſume.

Chremylus. Non: ſed putrefacta es, vt mihi videris.

Anus. Itaque profecto per annulum me tranſire feceris.

Chremylus. Siquidem is annulus ſit cribri circulus.

Anus. Sed eccum, ipſus huc aduenit adoleſcentulus, de quo dudum conqueror. Videtur comiſſatum ire.

Chremylus. Apparet. Coronam etenim geſtans et facem incedit.

ACT. IV.

SCEN. V.

Adoleſcens. Saluere iubeo.

Anus. Quid ait?

Adoleſcens. Amica vetus, celeriter ſane incanuiſti, coelum teſtor.

Anus. Miſera ego, quanta contumelia adficior!

Chremylus. A multo tempore te non videtur vidiſſe.

Anus. Quanto tempore, miſer, qui heri apud me fuerit?

Chremylus. Ergo contra ei euenit, atque aliis plerisque: ebrius enim, vt apparet, acutius cernit.

Anus. Minume: ſed ſemper in compoſitis fuit moribus.

Adoleſcens. O rex maris Neptune, et Dii ſeniles, quantum rugarum in facie habet!

Anus. Ah, ah! facem mihi ne admoue.

Chremylus. Recte ſane autumat. Si enim ipſam vel unica ſcintilla attigerit, tanquam vetuſtum oleae ramum eam comburet.

Adoleſcens. Vin' aliquantiſper mecum ludere?

Anus. Vbinam? miſer?

Adoleſcens. Iſthic, ſumtis nucibus.

Anus. Quemnam ludum?

Adoleſcens. Quot habes dentes?

Chremylus. At cognoſcam ego etiam: habet enim tres fortaſſe, aut quatuor.

Adoleſcens. Solue: nam vnicum tantum molarem habet.

Anus. Homo miſerrume! Non mihi videris eſſe ſanae mentis, qui coram tot viris me conuiciis perfundis.

Adoleſ-

Adoleſcens. Equidem tibi prodeſſet, ſi quis te calida perfunderet.

Chremylus. Non ſane, quia nunc mangonice ſeſe habet: ſin abluatur iſta ceruſſa, videbis manifeſto faciei rugas.

Anus. Quum ſis homo ſenex, deliras, vbi video.

Adoleſcens. Fortaſſe attentat te et papillas contrectat tuas, exiſtumans, haec ſe clam me facere.

Anus. Non meas quidem, non inquam, ſceleſte, ita me Venus amet.

Chremylus. Non ſane, ita mihi Hecate propitia ſit: nam vtique inſanirem. Verum tamen, o adoleſcens, non ſinam adoleſcentulam vt odio habeas iſtam.

Adoleſcens. Ego vero eam effictim amo.

Chremylus. Atqui te accuſat.

Adoleſcens. Qua de re accuſat?

Chremylus. Ait te petulantem eſſe et dicere, *Olim fortes fuiſſe Mileſios.*

Adoleſcens. Ego de hac tecum non contendam.

Chremylus. Quid ita?

Adoleſcens. Reuerentia aetatis tuae: nam nunquam alteri conceſſiſſem, vt iſtuc faceret. Nunc vero laetus abi, adſumta adoleſcentula.

Chremylus. Noui mentem tuam; noui: non amplius forte vis eſſe cum illa.

Anus. Quis autem eſt permiſſurus?

Adoleſcens. Non ſollicitarem ſane anum ſubagitatam inde a tredecies mille annis.

Chremylus. Attamen quoniam vinum non dedignatus es bibere, etiam faex tibi exhaurienda erit.

Adoleſcens. Sed haec faex eſt nimis vetus et putris.

Chremylus. Ergo colum iſtis omnibus medebitur.

Adoleſcens. Sed abi intro. Deo enim volo ingreſſus dedicare coronas haſce, quas habeo.

Anus. Ego vero ei etiam aliquid dicere volo.

Adoleſcens. At ego iam non intrabo.

Chremylus. Bono animo es: nihil formida: non enim tibi vim inferet.

Adoleſcens. Recte omnino mones: nam ſatis multo tempore eam ſubleui.

Anus. I. prae: ego autem pone te ingrediar.

Chremylus. Quam pertinaciter, o ſupreme Iupiter, haec anicula, velut oſtreum, adoleſcenti adhaereſcit!

Chorus. Deeſt chori canticum.

ACT. V.

SCEN. I.

CARIO, MERCVRIVS, SACERDOS IOVIS, CHREMYLVS, ANVS, CHORVS.

Cario. Quis eſt, qui pultat fores? Quid hoc eſt? nemo, vt videtur, pultat: ſed nimirum oſtiolum ſic temere ſonitu edito gemit.

Mercurius. Tibi, tibi inquam dico, Cario, reſiſte.

Cario. Eho, dic mihi, tune fores pultabas tam improbe?

Mercurius. Non hercle, ſed iam pultaturus eram: deinde occupaſti aperire. Sed curriculo curre, et euoca huc herum, deinde uxorem eius et liberos, deinde et famulos, deinde canem, deinde te ipſum, deinde porcum.

Cario. Dic mihi, quid eſt?

Mercurius. Iupiter, o miſerrume, volt in eodem vos commiſtos catino vniuerſos in barathrum iniicere.

Cario. Iſtiusmodi rerum nuntio lingua exciditur. Sed cur tandem haec facere cogitat nobis?

Mercurius. Quia facinus grauiſſumum patraſtis. Ex quo enim denuo coepit videre Plutus, nemo nec thus, nec laurum, nec libum, nec victimam, nec aliud quicquam nobis Diis ſacruficat.

Cario. Non hercle; neque ſacruficabit. Male enim noſtri curam gerebatis tunc.

Mercurius. De ceteris quidem Diis minus anxie laboro: at ego perii et interii.

Cario. Recte ſapis.

Mercurius. Antea enim apud cauponas mane ſtatim habebam omnis generis lautitias, offam vino ſubactam, mel, caricas, quaecunque par eſt Mercurium edere: nunc autem eſuriens, ſurſum porrectis pedibus, requieſco.

Cario. Nonne vero merito, vt qui damno cauponas mactabas ſubinde, quum tamen iſtiusmodi bona ab illis haberes?

Mercurius. Heu miſer ego! heu placentam quarto cuiusuis menſis die piſtam!

Cario. Abſentem deſideras et fruſtra vocas.

Mercurius. Eheu pernam, quam ego comedebam!

Cario. Vni tu pernae innixus hic ſub dio ſalta.

Mercurius. Et inteſtina calida, quae ego comedebam!

Cario. Inteſtinorum tormina te videntur vexare.

Mercurius. Eheu calicem aequali portione vini et aquae temperatum!

Cario. Hoc inſuper epoto, quam primum hinc faceſſe.

Mercurius. Numquid me amicum tuum ope tua iuuares?

Cario. Si eiusmodi re tibi opus eſt, in qua tibi prodeſſe poſſim.

Mercurius. Si mihi panem bene piſtum praebens, comedere dares, et magnum fruſtum carnis victimarum earum, quibus intus ſacrificatis.

Cario. At illa efferri nefas eſt.

Mer-

Mercurius. Atqui quando aliquod vaſculum heri tui ſurripiebas, ſemper ego faciebam, vt latere poſſes.

Cario. Ea quidem conditione, vt ipſe particeps fieres, o parietum perfoſſor: nam obuenire tibi ſolebat grandis placenta bene piſta.

Mercurius. Quam deinde ſolus comedere ſolebas.

Cario. Non enim partem aequam plagarum mecum accipiebas, ſi quando deprehenderer flagitio aliquo commiſſo.

Mercurius. Ne memineris veterum malorum, ſi Phylen occupaſti. Sed, per Deos, obſecro, contubernalem me recipite.

Cario. Itane, Diis relictis, hīc manebis?

Mercurius. Veſtra enim conditio eſt melior multo.

Cario. Quid vero? Num transfugere tibi lepidum videtur?

Mercurius. Patria enim eſt omnis regio, vbi homini bene eſt.

Cario. Quem, quaeſo, vſum nobis praeſtabis, ſi hic fueris?

Mercurius. Ianuae vertundae me praeſidem facitote.

Cario. Vertundae? atqui nihil opus eſt verſutiis.

Mercurius. At negotiationum.

Cario. At nunc diteſcimus. Quid ergo Mercurium cauponarium alere nobis opus eſt?

Mercurius. Itaque doli artificem.

Cario.

Cario. Doli? minume. Non enim opus eſt iam dolo, ſed ſimplicibus moribus.

Mercurius. At viae ducem.

Cario. Sed Deus iam videt: adeoque duce non amplius indigebimus.

Mercurius. Itaque certaminum praeſes ero: et quid adhuc dices? Pluto enim conuenientiſſimum eſt inſtituere certamina muſica et gymnica.

Cario. Quam bonum eſt cognomina multa habere! Iſte enim hac ratione inuenit ſibi victum. Non temere omnes iudices omni ſaepe ſtudio contendunt, vt multis tribunalium litteris inſcribantur.

Mercurius. Itaque hac conditione ingrediar.

Cario. Et quidem elue ipſe ad puteum accedens exta victimarum, vt ſtatim officioſum te mihi probes.

ACT. V.

SCEN. II.

Sacerdos. Quis poſſit mihi certo indicare, vbi ſit Chremylus?

Chremylus. Quid eſt, vir optume?

Sacerdos. Quid, niſi male? Ex quo enim Plutus iſte coepit videre, pereo fame: nam quod comedam, non habeo, tametſi ſum ſacerdos Iouis Seruatoris.

Chremylus. Quaenam vero, amabo, cauſa eſt huius rei?

Sacerdos. Nemo dignatur amplius ſacruficare.

Chre-

Chremylus. Quam ob rem?

Sacerdos. Quia omnes sunt diuites. At tunc, quum nihil habebant, mercator saluus reuorsus domum mactabat victimam aliquam: alius item quispiam, quod iudicio absolutus fuisset! alius vero litabat, et inuitabat sacerdotem: nunc nemo sacrificat prorsus quicquam, neque in fanum intrat, nisi cacatum plus quam decies milleni.

Cario. Nonne ergo ex his, quae tibi rite obueniunt, sumis?

Sacerdos. Igitur ipse etiam mihi videor, Ioue Seruatore deserto, hic mansurus.

Chremylus. Bono animo es: nam Deo volente bene erit. Iupiter enim Seruator hic adest, sponte adueniens.

Sacerdos. Omnia bona itaque nuntias.

Chremylus. Dedicabimus ergo actutum; manta modo, Plutum in eo loco, vbi antehac erat, aerarium Deae perpetuo custodiens. Sed efferat aliquis huc faces incensas, vt tu eas gestans praecedas ante Deum.

Sacerdos. Omnino quidem haec fieri oportet.

Chremylus. Plutum aliquis euocet foras.

ACT. V.

SCEN. III.

Anus. Ego vero quid faciam?

Chremylus. Ollas, quibus Deum dedicabimus cape, et

et in capite fer modeſte, ſiquidem veniſti varia veſte induta.

Anus. At illa; quorum cauſa veneram?

Chremylus. Omnia confient. Veniet enim ad te adoleſcentulus ad veſperam.

Anus. At tu quidem ſi pro illo ſpondeas venturum eum ad me, ita ecaſtor portabo ollas.

Cario. Profecto ollis iſtis contra atque aliis euenit; nam ceteris quidem ollis anus in ſummo eſt: huic autem nunc anui in ſuperficie ſunt ollae.

Chorus. Haud amplius itaque decet nos cunctari, ſed recedere retrorſum: nos enim cantantes oportet iſtos a tergo ſequi.

VA1
1553698

54
2
15